

ΣΗΜΕΡΑ

ΑΡΧΙΜΑΜΗΣ ΑΧΜΑΝΤΙ

Ιμάμηδες στρατολογούν μέλη για το ISIS

«Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ο ρόλος κάποιων ιμάμηδων είναι καθοριστικός στη ριζοσπαστικοποίηση των νέων που ασπάζονται το ισλάμ». Με αυτή τη φράση καταγγέλλει απάντησε σε ερώτηση της «Κ» ο θρησκευτικός ηγέτης της παγκόσμιας μουσουλμανικής μειονότητας Αχμάντι, Hadhrat Mirza Masroor Ahmad, φωτογραφίζοντας τη δράση του ISIS στην Ευρώπη. Σελ. 22

ΓΡΑΦΟΥΝ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ
Η αρχή του τέλους της Ε.Ε.

ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΤΣΙΚΑΛΑΣ
Αργά για δάκρυα, Φεντερίκα

ΑΝΤΩΝΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ
Μπορεί τελικά να συμφέρει;

ΜΕΛΑΝΗ ΑΝΤΩΝΙΟΥ
Τι τους κάναμε και μας μισούν τόσο;

ΕΛΕΝΗ ΞΕΝΟΥ
Οι ευθύνες της Πολιτείας

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΠΑΡΗΣ
Ο φόβος φέρνει κόλαση

ΤΑΣΟΣ ΤΡΥΦΟΝΙΔΗΣ
Η Ευρώπη μπροστά στην ασύμμετρη απειλή

ΔΗΜΗΤΡΗΣ Μ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
Κατάλογος... εκλογικός

ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΑΛΑΣ
Η φάκα

ΚΩΣΤΑΣ ΙΩΡΔΑΝΙΔΗΣ
Περί εθνικών επετείων

Το Βερολίνο καλεί Ακιντζι

Θα συναντήσει τον υπουργό Εξωτερικών Φρανκ-Βάλτε Στάνιμαγερ στις 12 Απριλίου

Την τουρκοκυπριακή οπτική για την πορεία των συνομιλιών στο Κυπριακό μεταφέρει στο Βερολίνο ο Τουρκοκύπριος ηγέτης Μουσταφά Ακιντζι, ο οποίος θα συναντηθεί με τον Γερμανό υπουργό Εξωτερικών Φρανκ-Βάλτε Στάνιμαγερ. Στις 12 Απριλίου, ο κ. Ακιντζι θα βρίσκεται στη γερμανική πρωτεύουσα, προσκεκλημένος του

Οργισμένη η Αγκυρα με τον Τουρκοκύπριο ηγέτη

ιδρύματος Friedrich Ebert Foundation για μία συζήτηση στοτρογγυλή τραπέζης με θέμα «Η Κύπρος πριν την επανένωση - η

αποφασιστική τελική φάση των διαπραγματεύσεων». Με αφορμή την εκεί παρουσία του, διευθετήθηκε και η συνάντηση Ακιντζι - Στάνιμαγερ, για την οποία, όμως, ο Γερμανός αξιωματούχος δεν ενημέρωσε τον Κύπριο ομόλογό του Ιωάννη Κασουλίδη, στη συνάντηση που είχαν επίσης στο Βερολίνο την περασμένη εβδομάδα. Σελ. 4

Ο τρόμος στο πρόσωπο της Ευρώπης

Τα μάτια διαπερνούν τη σιγή του ενός λεπτού εις μνήμη των θυμάτων των τρομοκρατιών στις Βρυξέλλες, αναζητώντας απαντήσεις για το μέλλον της Ενωμένης Ευρώπης...

- ✓ Οι οικονομικές συνέπειες της τρομοκρατίας
- ✓ Το κόστος σε Βρυξέλλες, Παρίσι και άλλες πόλεις
- ✓ Τι προβλέπουν οι αναλυτές για τις αγορές
- ✓ Η εξιστόρηση μιας 27χρονης Κύπριας από τις Βρυξέλλες
- ✓ Τα μηνύματα Ερντογάν πριν από τα κτυπήματα στην καρδιά της Ευρώπης

Η οικονομία υπέρ πάντων για ΔΗΣΥ

Σκληρή στάση στις απεργίες

«Σταθερή προοπτική» είναι το σύνθημα με το οποίο οδηγείται ο ΔΗΣΥ στις επερχόμενες εκλογές. Γι' αυτή τη σταθερή προοπτική, το κόμμα είναι έτοιμο να κρατήσει σκληρή στάση απέναντι στις απεργίες. Η μη οπισθοχώρηση της κυβέρνησης θα καταδείξει για τον ΔΗΣΥ κατά πόσο η Κύπρος προχωρά μπροστά ή αν επιστρέφει στις «αμαρτίες». Σελ. 11

Απεργιακό τσουνάμι ελέω βουλευτικών

Πίεση σε κυβέρνηση-κόμματα

Περίπου δύο μήνες πριν από τις βουλευτικές εκλογές στη μέγερνη των συνεχιζόμενων βρίσκονται κυβέρνηση και κόμματα. Γενεσιουργός αιτία του απεργιακού κύματος θεωρείται η επιτυχής κατάληξη των πιέσεων από τις συντεχνίες για τη δημιουργία της νέας Cyta. Την πεπατημένη ακολουθούν οι συντεχνίες της ΑΗΚ και της Αρχής Λιμένων. Σελ. 16

Φορολογικά κίνητρα με αποτελέσματα

Κάθοδος εταιρειών, οργανισμών και Ρώσων επιχειρηματιών

Έπιασαν τόπο τα φορολογικά κίνητρα που εγκρίθηκαν προ μερικών μηνών από την πολιτεία και που στόχευαν στην προσέλκυση νέων εταιρειών αλλά και στελεχών με υψηλά εισοδήματα στην Κύπρο. Ειδικά η φορολογία για τη λογιζόμενη έκπτωσης

τόκου αλλά και τα φορολογικά κίνητρα για στελέχη εταιρειών που έχουν ως φορολογική κατοικία τους την Κύπρο, έτυχαν μέχρι στιγμής ιδιαίτερα θετικής αποδοχής, φέρνοντας και τα αντίστοιχα οφέλη στην οικονομία. Οικονομική, σελ. 3

Στα πρόθυρα έκρηξης Ειδομένη και Πειραιάς

Βόμβα έτοιμη να εκραγεί είναι η Ειδομένη, αλλά και ο Πειραιάς, όπου χιλιάδες άνθρωποι παραμένουν σε άθλιες συνθήκες, χωρίς να υπάρχει κανένας συντονισμός και έλεγχος από την πλευρά του κράτους, ενώ ανησυχίες προκαλεί και το διαμορφωθέν σκηνικό στα hotspots αλλά και στα κέντρα φιλοξενίας, καθώς «η συνύπαρξη από μιν διαφορετικών εθνικοτήτων, υπό τις δεδομένες συνθήκες μπορεί να προκαλέσει καταστάσεις ανεξέλεγκτες». Σελ. 22

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ

Θα επιστρέψει δυνατά το ΑΚΕΛ στις βουλευτικές

Με τις βουλευτικές εκλογές επιστρέφει δυναμικά το ΑΚΕΛ, αναφέρει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο γενικός γραμματέας του κόμματος Άντρος Κυπριανού, διαψεύδοντας τα περί εκλογικής ήττας. Αρνείται κατηγορηματικά ότι το ΑΚΕΛ υποκινεί τις απεργίες και δεν παραλείπει να προειδοποιήσει πως τα προεκλογικά πυροτεχνήματα της κυβέρνησης ενδεχομένως να προκαλέσουν ζημιά στην πρόοδο των συνομιλιών. Σελ. 10

ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΟΣ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ

Ασέβεια στον λαό η επιστροφή του σχεδίου Ανάν

Με μία σκληρή δήλωση, ο Νίκος Χριστοδουλίδης επιχειρεί να θέσει τέρμα στις καταγγελίες της αντιπολίτευσης. Θα ήταν και «ασέβεια» και «αυτοκτονία» για τον ποιονδήποτε να φέρει ενώπιον του λαού το σχέδιο Ανάν, επισφραγισμένο. Επίσης, αναφέρεται στις αδυναμίες που υπάρχουν στις συνομιλίες παραπέμποντας στη διαπραγματευτική διαδικασία που δεν αφήνει τις πολιτικές συμφωνίες των ηγετών να μετατραπούν σε συγκλίσεις. Σελ. 8

Η έλξη των ΗΠΑ στον αλληπρόσαλλο Ερντογάν. Σελ. 7

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Η Γηραιά Ηπειρος μετράει πληγές

Η ειδησιογραφία κατακλύζεται από τις ειδήσεις των τυφλών τρομοκρατικών κτυπημάτων. Πηχυαίοι τίτλοι προσπαθούν να περιγράψουν το δράμα που εξελίσσεται και που καμία σχέση δεν έχει με το όραμα επιφανών πολιτικών όπως ο Ζαν Μονέ ή ακόμη παλαιότερα, τον Οκτώβριο του 1923, όταν ο Κουντενχόβε-Καλλέργης γράφει στα γερμανικά το περίφημο βιβλίο του «Πανευρώπη», υποστηρίζοντας ότι η λύση στο ζήτημα της ειρήνης στην Ευρώπη περνάει μέσα από την ενοποίηση της Γηραιάς Ηπείρου. Η ενοποίηση αυτή, κτήμα και αποτέλεσμα κόπων, διασαλεύεται τώρα λόγω ανεφάρμοστων ακόμη αποφάσεων για το προσφυγικό, μεμονωμένων κινήσεων από χώρες και από την αδυναμία προστασίας των ιδίων των λαών. Παραλείψεις αλλά και χαμένος χρόνος έφεραν μία πλειάδα αλληλένδετων θεμάτων να εκτονώνονται με ειδικές απειλίες. Ζητούμενο είναι πλέον η Ευρώπη να βρει φωνή, ηγεσία και τον δρόμο της ώστε να μην ακολουθεί απλώς τις εξελίξεις. Διαφορετικά, αντί να τις προλαμβάνει, θα εξακολουθήσει να μετράει τις πληγές της ανήμπορη. Σελ. 22

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΛΕΒΕΝΤΕΙΟΣ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

Έκθεση «Νίκη Μαραγκού, 1948-2013. Εις μνήμην»

Εγκαινιάστηκε στη Λεβέντειο Πινακοθήκη η έκθεση που είναι αφιερωμένη στη Νίκη Μαραγκού. Η Έκθεση έχει στόχο να αναδείξει την πολυσχιδή προσωπικότητα της ποιήτριας, της ζωγράφου, αλλά κυρίως του Ανθρώπου.

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

Νέα έργα, νέες τάσεις

Η σημασία κάθε δημιουργίας εξαρτάται από την προσωπικότητα του δημιουργού σε μεγάλο βαθμό. Μεγαλύτερη αξία έχει δε όταν το έργο είναι αναγνωρίσιμο ως προς τον δημιουργό του.

ΜΟΥΣΙΚΗ

Το ορατόριο «9η Ιουλίου»

Ο συνθέτης Μιχάλης Χριστοδουλίδης μιλάει στην «Κ» για το έργο ζωής του, το ορατόριο «9η Ιουλίου» του Βασίλη Μιχαηλίδη, για τις εμπειρίες του και τη μουσική.

ΚΡΙΤΙΚΗ Θέατρο, μουσική, βιβλίο, τηλεόραση, κινηματογράφος

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ζαχαροπλαστείο

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟ

Ζαχαροπλαστείο

ΚΡΕΣΛΑΚΕΣ ΚΑΚΙΑΣ
ΚΡΕΣΛΑΚΕΣ ΚΑΚΙΑΣ
ΚΡΕΣΛΑΚΕΣ ΚΑΚΙΑΣ

NEO ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

σοκολάτα κάθε μέρα

Ζωή, σελ. 12

ΑΠΟ ΤΙΣ 3 ΑΠΡΙΛΙΟΥ ΚΑΙ ΚΑΘΕ ΠΡΩΤΗ ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΟΥ ΜΗΝΑ ΣΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Ένα με σένα.

ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Γράφει ο ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ

Η αρχή του τέλους της Ε.Ε.

Η κάθε ανθρώπινη ύπαρξη είναι ανεπανάληπτη. Το ίδιο ανεπανάληπτη και η απώλειά της. Εξίσου ανεπανάληπτες και οι ζωές που χάθηκαν...

τρια, όπως στον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Πού μπορεί όμως να γίνει σήμερα ένας μεγάλος πόλεμος; Από τη στιγμή που οι διαφιλονικούμενες (για τις ΗΠΑ) μεγάλες πηγές των υδρογονανθράκων "συναντώνται" στη Μέση Ανατολή, αυτή είναι και το ιδανικό πεδίο πολέμου...

Από την άλλη, κινδυνεύει από την επικράτηση ακροδεξιών ρατσιστικών κομμάτων, τη δραστική συρρίκνωση των πολιτικών ελευθεριών και τον φασισμό που πλανάνται ανατριχιαστικά από πάνω της...

paraschos@kathimerini.com.cy

Ο θυμός του Κοντομηνά και η μάχη στο πριγκιπάτο

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / Γράφει ο ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ

Ένα αρκετά μεγάλο ψάρι φαίνεται πως αναζητείται από τους ερευνητές της υπόθεσης των ΧΥΤΑ Πάφου και ΧΥΤΥ Κόσις, οι οποίοι αξιολογούν μαρτυρίες των Γιαννακόπουλου και ιδιαίτερα του Κοκότη...

Επαφές και για άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες είχε στη Λευκωσία ο πρόεδρος του ALPHA TV Δημήτρης Κοντομηνάς, ο οποίος ήρθε αρχές της εβδομάδας στο νησί για την παρουσίαση του ALPHA Κύπρου...

Καθόλου κολακευτικά ήταν τα σχόλια που ακούστηκαν πριν από λίγες ημέρες, μεταξύ δύο κομματικών στελεχών του ΔΗΚΟ, οι οποίοι συζητούσαν για την επιλεκτική προβολή εντός του κόμματος κάποιων ψηφοφόρων...

«εάν κάποιος λέει ότι είναι ευνοούμενος του Νικόλα, αυτό δεν σημαίνει ότι ισχύει και στην πραγματικότητα». Έντονα παράπονα και μουνμούρα μαθαίνω πως υπάρχουν και στο ΔΗΚΟ Λεμεσού και στο ΔΗΚΟ Πάφου...

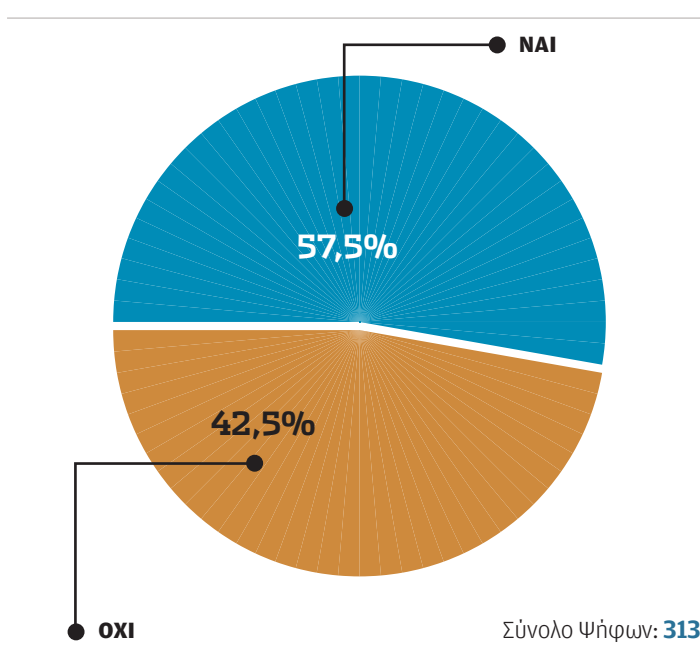
Αργότερα ο Φούλης έγραψε στο Twitter μία απολογία στα παιδιά των ιδιωτικών σχολείων «διότι ως πολιτεία για δεκαετίες τους αδικούμε».

ΑΚΕΛ υπήρξε μεγάλη αντίδραση για τις δηλώσεις του Φούλη. Όπως ακούω ο Χριστοφίδης ψάχνει τους αριθμούς «για να βρει το λάθος του Φούλη» και να βγάλει απάντηση...

ΚΟΝΙΣ: Ποια βουλευτίνια δεν κρύβει τη συμπάθειά της προς τον Ουδυσσέα-Τσακ Νόρις και συχνά-πυκνά του απαντάει στα κοινωνικά δίκτυα, ιδιαίτερα στο Facebook...

Η άποψή σας

Τα νέα σκάνδαλα θα έχουν κατάληξη τη Δικαιοσύνη;

Αισιοδοξία ως προς την κατάληξη που θα έχουν οι έρευνες για τα νέα σκάνδαλα επικρατεί στους πολίτες. Αυτό κατέδειξε ψηφοφορία της ηλεκτρονικής «Κ», με ποσοστό 57,5% όσων συμμετείχαν να απαντούν θετικά στην ερώτηση...

Δικαίωμα συμμετοχής έχουν οι εγγεγραμμένοι χρήστες στο site της «Κ» www.kathimerini.com.cy

ΑΡΙΣΤΟΙ ΤΩΝ ΑΡΙΣΤΩΝ

Με άριστα το 10

- 1 Στο ασίγητο: Την περίοδο 2008-14 δεν θα με πίστευε κανείς για τη Χρυστάλλα, είπε ο Χασαπόπουλος. Μα ούτε και τώρα το πιστεύει κανείς για αυτό δεν κινείται φύλλο...
2 Στα λεφτά: Τώρα που το ΕΥΡΩΚΟ έγινε Θεοχάρους, με ρωτάνε εμένα τι θα γίνει με τη χορηγία. Και πού να ξέρω εγώ; Και τι σας νοιάζει κιόλας εφόσον και στα λεφτά ισχύει ό,τι και στην πολιτική παρουσία: δεν υπάρχει!...

Ζέστη έχουμε, παλτά έχουμε, κινητικότητα δεν έχουμε. Ε, δεν μπορούμε να τα έχουμε όλα, έτσι δεν είναι;

- 3 Στο ουάο: Επιτέλους, αποφάσισε ο κ. Μυλωνάς, θα κατέβει με τη Συμμαχία, ουάο, (α ρε Βαρουφάκη), έστω και αν ο ίδιος το έμαθε στον αέρα του πρώην καναλιού του. Ε σου λένε και αυτοί, τι σήμερα, τι αύριο, τι τώρα συνάδελφε κι άντε γεια...
4 Στο περίμενε: Ακόμη Συμμαχία, ΕΔΕΚ, Αλληλεγγύη να δώσουν ψηφοδέλτια. Παιζούν με τις τάξεις των βαρελιών μέχρι να υρμιάσει το ούισκι. The American Way. Μπρονάζα το κάνανε....
5 Στην ερώτηση: Ο Ομπάμα πήγε Κούβα μετά από 80 και πλέον

1098 ημέρες* ΔΕΝ ΞΕΧΝΩ. Από την ημέρα της καταστροφής της Κύπρου, χωρίς να κατηγορηθεί κανείς.

- 9 Στο κρατάω: Εκείνο το ότι κρατάει πολλά η Crystal στα χέρια της, τελικά δεν είναι να το παίρνεις και πολύ στα σοβαρά. Διότι μπορεί να κρατάει από ένα εισιτήριο για ταξίδι μέχρι ένα sms στο κινητό της. Και με ένα sms από πρώην συνάδελφο δεν στήνεις κατηγορία, έτσι;
10 Στο σπάσιμο: Δεν θέλει λείει ο Κασουλίδης να την πει στους Βρετανούς για τους ψεκασμούς, όπως πρότεινε ο κ. Χατζηγιάννης. Θέλει λείει να κρατήσει τη σοβαρότητα του. Κρίμα. Χάσαμε την ευκαιρία να αποδείξουμε πως η πολιτική ορισμένων μόνο ως αποτέλεσμα ψεκασμών λογίζεται.

Πάμε!

Φέτος, είμαστε πάλι όλοι μαζί, μια ομάδα, για να ανοίξουμε μια πόρτα στην ελπίδα!

Πέρσι πάνω από **100.000** σπίτια μας άνοιξαν την πόρτα τους. Συγκεντρώσαμε **95.000** "Τσάντες Αγάπης", ετοιμάσαμε πάνω από **14.000** ζεστά γεύματα για συνανθρώπους μας και προσφέραμε **85.000** προγεύματα σε μαθητές. Η Τράπεζα Πειραιώς Κύπρου γίνεται κρίκος αυτής της αλυσίδας αλληλεγγύης υποστηρίζοντας το έργο του Κυπριακού Ερυθρού Σταυρού.

Άνοιγμα ανθρωπιάς, άνοιγμα ελπίδας.
redcross.org.cy

21 Μαρτίου-12 Απριλίου

Έρανος Κυπριακού Ερυθρού Σταυρού «Από Πόρτα σε Πόρτα».

Τώρα, μπορείς να σπρίξεις κι εσύ το έργο του Κυπριακού Ερυθρού Σταυρού, με ένα **SMS** στο **7060**
redcross (κενό) 1 για €1 / redcross (κενό) 3 για €3 / redcross (κενό) 5 για €5

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Ακιντζι και Στάνιμαγερ τα λένε στο Βερολίνο

Ενοχλημένη η Λευκωσία από τις εξελίξεις - Ο Γερμανός υπουργός Εξωτερικών παρέλειψε να ενημερώσει σχετικά τον Κασουλίδη

Της **ΜΕΛΑΝΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ**

Ανοικτό κανάλι επικοινωνίας με τον Τουρκοκύπριο γιγντή Μουσταφά Ακιντζι επιχειρεί να διατηρήσει το Βερολίνο. Μετά τις τελευταίες συναντήσεις που είχαν στο κυπριακό έδαφος με τον Μουσταφά Ακιντζι τόσο ο Γερμανός υπουργός Εξωτερικών Φρανκ-Βάλτερ Στάνιμαγερ όσο και ο υφυπουργός Εξωτερικών, αρμόδιος για ευρωπαϊκές υποθέσεις Μίχαελ Ροτ, ο Τουρκοκύπριος γιγντής θα γίνει δεκτός στο Βερολίνο.

Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», στις 12 Απριλίου ο Μουσταφά Ακιντζι θα επισκεφθεί το Βερολίνο,

Ο Γερμανός υπουργός Εξωτερικών δεν ενημέρωσε σχετικά τον Κύπριο ομόλογο του Ιωάννη Κασουλίδη στη συνάντησή που είχαν στο Βερολίνο μόλις την προηγούμενη εβδομάδα και συγκεκριμένα στις 18 Μαρτίου.

όπου και θα έχει συνάντηση με τον επικεφαλής της γερμανικής διπλωματίας Φρανκ-Βάλτερ Στάνιμαγερ. Συνάντηση για την οποία, όπως υποδεικνύουν στην «Κ» διπλωματικές πηγές, ο Γερμανός υπουργός Εξωτερικών δεν ενημέρωσε σχετικά τον Κύπριο ομόλογο του Ιωάννη Κασουλίδη στη συνάντηση που είχαν στο Βερολίνο μόλις την προηγούμενη εβδομάδα και συγκεκριμένα στις 18 Μαρτίου.

Η συνάντηση πάντως του Τουρκοκύπριου γιγντή με τον Βάλτερ Στάνιμαγερ έχει διευθετηθεί και θα πραγματοποιηθεί στο περιθώριο των εργασιών μιας συζήτησης στο Βερολίνο της 12ης Απριλίου που διοργανώνει στην γερμανική πρωτεύουσα

Η συνάντηση Ακιντζι - Στάνιμαγερ θα πραγματοποιηθεί στο περιθώριο των εργασιών μιας συζήτησης στο Βερολίνο της 12ης Απριλίου που διοργανώνει στην γερμανική πρωτεύουσα το ίδρυμα Friedrich Ebert Foundation με θέμα «Η Κύπρος πριν την επανένωση - η αποφασιστική τελική φάση των διαπραγματεύσεων».

το ίδρυμα Friedrich Ebert Foundation με θέμα «Η Κύπρος πριν την επανένωση - η αποφασιστική τελική φάση των διαπραγματεύσεων». Και ενώ η ατζέντα της συνάντησης του Τουρκοκύπριου γιγντή με τον Γερμανό αξιωματούχο δεν έχει γνωστοποιηθεί, στη συζήτηση στο Βερολίνο ο κ. Ακιντζι θα παρουσιάσει την παρουσία κατάστασης στις συνομιλίες και τι απομένει κατά την άποψή του να γίνει, στη βάση ότι αν και οι συνομιλίες έχουν προχωρήσει ήδη αρκετά και μόνο πολύ λίγα θέματα παραμένουν σε εκκρεμότητα, ωστόσο, στις διαπραγματεύσεις παρουσιάζονται σοβαρές δυσκολίες. Η προγραμματισμένη συνάντηση πάντως του Τουρκοκύπριου γιγντή με τον επικεφαλής της γερμανικής διπλωματίας έχει ήδη προκαλέσει έντονη δυσφορία στη Λευκωσία. Είναι μία είδηση που έρχεται σε μία ιδιαίτερα ευαίσθητη περίοδο

Στασιμότητα και στο περιουσιακό

Ανεξαρτήτως από τις διαπιστώσεις στις οποίες έχουν καταλήξει ο Πρόεδρος Αναστασιάδης και ο Τουρκοκύπριος γιγντής για τα προβλήματα που παρουσιάζει η διαπραγματευτική διαδικασία που δεν διευκολύνει τη μετατροπή των πολιτικών τους συμφωνιών σε συγκλίσεις, οι συζητήσεις των διαπραγματευτικών ομάδων δεν προχώρησαν ούτε και στο άλλο μεγάλο κεφάλαιο, αυτό του περιουσιακού. Όπως πληροφορείται η «Κ», οι διαφωνίες μεταξύ των δύο πλευρών στις βασικές αρχές του περιουσιακού παραμένουν αναλλοίωτες, με την ελληνοκυπριακή πλευρά να υποστηρίζει το δικαίωμα του αρχικού ιδιοκτήτη να έχει τον πρώτο λόγο στην περι-

ουσία τους, σε αντίθεση με την τουρκοκυπριακή που προτάσσει τα δικαιώματα των χρηστών. Όπως και καμία πρόοδος δεν έχει σημειωθεί ούτε και στον τρόπο υπολογισμού της αξίας των περιουσιών, θέσεις που οδηγούν και σε διαφοροποιήσεις στους υπολογισμούς του κόστους των αποζημιώσεων και συνεπώς του κόστους της λύσης.

για την κυπριακή κυβέρνηση, όπως αναφέρθηκε στην «Κ», δεδομένων όσων προηγήθηκαν μόλις την προηγούμενη εβδομάδα στη σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στις Βρυξέλλες, όπου η Γερμανία ηγείτο των χωρών που ασκούσαν εντονότερες πιέσεις στη Λευκωσία για να συναινέσει στο άνοιγμα των πέντε ενταξιακών κεφαλαίων που απαιτούσε η Τουρκία και τα οποία μονομερώς η Κύπρος έχει «παγώσει» από το 2009.

Ενεργότερη εμπλοκή

Στο μεταξύ και πριν τη μετάβασή του στη Γερμανία, ο Τουρκοκύπριος γιγντής συναντάται εκ νέου αύριο με τον Πρόεδρο Αναστασιάδη στο πλαίσιο των συνομιλιών για το Κυπριακό, όπως και αναμένεται να συζητήσουν επί του εγγράφου με τις κοινές θέσεις που θα τους παρουσιάσουν οι δύο διαπραγματευτές Ανδρέας Μαυρογιάννης και

Οζντίλ Ναμί. Σύμφωνα πάντως με πληροφορίες της «Κ», οι δύο ηγέτες αναμένεται επίσης να προχωρήσουν αύριο σε επαναξιολόγηση της διαπραγματευτικής διαδικασίας στη βάση της κοινής διαπίστωσης τους πως εμφανίζονται αδυναμίες με αποτέλεσμα να μην προχωρούν οι προσπάθειες για τη μετατροπή σε συγκλίσεις των πολιτικών συναντητήσεων που οι ίδιοι έχουν καταλήξει στις μεταξύ τους συνομιλίες. Στις δύο εβδομάδες που μεσολάβησαν, από την τελευταία συνάντηση των δύο ηγετών και της συμφωνίας τους για να καταβληθεί προσπάθεια όπως μετατραπούν σε συγκλίσεις οι συναντήσεις που

Στις 12 Απριλίου, ο Ακιντζι θα επισκεφθεί το Βερολίνο, όπου και θα έχει συνάντηση με τον επικεφαλής της γερμανικής διπλωματίας Φρανκ-Βάλτερ Στάνιμαγερ.

καταγράφονταν στις θέσεις των δύο πλευρών σε ζητήματα βασικών αρχών λύσης του Κυπριακού, οι συζητήσεις των διαπραγματευτικών ομάδων υπό τους Ανδρέα Μαυρογιάννη και Οζντίλ Ναμί δεν προχώρησαν αρκετά. Στο πλαίσιο αυτό, όπως αναφέρουν στην «Κ» οι ίδιες πηγές, εξετάζεται το ενδεχόμενο ακόμη και ενεργότερης και αμεσότερης εμπλοκής των ίδιων των δύο ηγετών στις συνομιλίες, ακόμη και με συζήτηση τεχνικών ζητημάτων. Ωστόσο, δεν έχει ακόμη αποσαφηνιστεί αν η ενεργότερη αυτή εμπλοκή των δύο ηγετών στις συνομιλίες θα εκφραστεί και με αύξηση της συχνότητας των μεταξύ τους συναντήσεων, ζήτημα το οποίο θα αποφασιστεί αύριο οπότε και θα συμφωνηθούν οι συναντήσεις τους για τον Απρίλιο.

Οργισμένη η Άγκυρα με τον Μουσταφά Ακιντζι

Τον κατηγορούν ότι χόρεψε με Κούρδους «τρομοκράτες»

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Μία νέα πρωτοβουλία του Μουσταφά Ακιντζι υπήρξε αρκετή για να προκαλέσει στην Άγκυρα έντονη δυσαρέσκεια. Επιδιωκόμενα να εκφράσει την υποστήριξη του προς όλες τις εθνικές και θρησκευτικές κοινότητες της Κύπρου, ο κ. Ακιντζι, συνοδευόμενος από τον «πρωθυπουργό» Ομέρ Καλιγιοντζού, έλαβε μέρος στους εορτασμούς του Νεβρόζ που διοργανώθηκαν στην Καρπασία

Όπως πληροφορείται η «Κ», κύκλοι της τουρκικής κυβέρνησης φτάνουν στο σημείο να κάνουν λόγο ακόμη και για «εθνική προδοσία».

να ταυτιστεί με νοστορπικές απαγορεύσεων, παραπέμποντας εμμέσως στα διαδραματιζόμενα στο εσωτερικό της Τουρκίας. Όπως πληροφορείται η «Κ», κύκλοι της τουρκικής κυβέρνησης φτάνουν στο σημείο να κάνουν λόγο ακόμη και για «εθνική προδοσία», υπερτονίζοντας ότι οι εορτασμοί για το Νεβρόζ σημειώθηκαν στον απόηχο της βομβιστικής επίθεσης στην Κωνσταντινούπολη. Κι αυτό γιατί, λίγες ώρες μετά από το αματοκύλιωμα στην Κωνσταντινούπολη, ο κ. Ακιντζι και τα μέλη της συνοδείας του χόρεψαν σε παραδοσιακούς κούρδικους ρυθμούς μαζί με Κούρδους, Αλεβίτες και Τουρκοκύπριους πολίτες. Αυτή η επιλογή του κ. Ακιντζι εκλαμβάνεται από την Άγκυρα ως πράξη απαράδεκτη. Η τουρκική πλευρά αδυνατεί να κατανοήσει τους λόγους που τους οποίους ένας αρχηγός ενός «τουρκικού κράτους» συμμετείχε σε εκδήλωση κύκλων που σχετίζονται με την τρομοκρατία, τη στιγμή που οι «τρομοκράτες» του Εργατικού

Κόμματος του Κουρδιστάν (PKK) δολοφονούν σε καθημερινή βάση Τουρκοκύπριους και στρατιωτικούς, σύμφωνα με πηγή της Άγκυρας. Παράλληλα, πηγή που γνωρίζει πολύ καλά τα δρώμενα στο νέο Προεδρικό Μέγαρο της Τουρκίας σημειώνει σχετικά πως «Ο κ. Ακιντζι και όσοι έλαβαν μέρος στην εκδήλωση των τρομοκρατών θα πρέπει να γνωρίζουν ότι το αντίτιμο θα είναι πολύ βαρύ. Σε μία κατάσταση κατά την οποία οι τρομοκράτες δολοφονούν πολίτες μας δεν είναι δυνατόν να αποδεχθούμε τέτοιου είδους ατοπήματα».

Στη νέα επίθεση, την οποία δέχεται ο κ. Ακιντζι, στο πλευρό της Άγκυρας βρίσκονται οι τ/κ εθνικιστικές παρατάξεις με προεξάρχοντες «βουλευτές» της τ/κ Δεξιάς, αλλά κυρίως οι τουρκικές καταγωγής δημοσιογράφοι και αναλυτές, οι οποίοι επαναλαμβάνουν φορτικά, από το βράδυ της Κυριακής, ότι «ο Πρόεδρος της ΤΔΒΚ έλαβε μέρος σε κινητοποίηση των τρομοκρατών».

ΑΡΘΡΟ / Του **ΑΓΓΕΛΟΥ ΣΤΑΓΚΟΥ**

Η αντιμετώπιση της ισλαμικής τρομοκρατίας

Το διπλό τρομοκρατικό κτύπημα στις Βρυξέλλες συντάραξε την Ευρώπη, ίσως περισσότερο και από το αντίστοιχο του Παρισιού τον περασμένο Νοέμβριο, αν και τα θύματα ήταν λιγότερα. Λογικό από μία άποψη, καθώς ο φόβος που προκάλεσε λειτουργήσει σωρευτικά - αφού ήταν ένα ακόμη κτύπημα μετά τα προηγούμενα -, σε συνδυασμό με τη γενικευμένη διαπίστωση ότι οι ισλαμιστές τρομοκράτες ξεπερνούν τις δυνατότητες αντιμετώπισής τους από τις αρχές ασφαλείας των ευρωπαϊκών χωρών, αλλά και για έναν ακόμη λόγο: αυτήν τη φορά κατάφεραν κέρδη πληγμάτων στην πόλη όπου κτυπά η καρδιά της Ευρώπης (Βρυξέλλες), και ενώ ο φερόμενος ως επικεφαλής του δικτύου τους, Αμπντεσλάμ, είχε συλληφθεί.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι το «σοκ» που προκάλεσε η τρομοκρατική επίθεση στις ευρωπαϊκές κοινωνίες είναι πολύ μεγάλο, και κανείς δεν μπορεί να υπολογίσει ακόμη με ακρίβεια το εύρος των επιπτώσεων. Το βέβαιον είναι ότι για πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα η Ευρώπη του «μετά» θα είναι πολύ διαφορετική από την Ευρώπη του «πριν». Όλες οι αναλύσεις επί αναλύσεων για τα αίτια, τις ανεπάρκειες των συστημάτων ασφαλείας και τις συνέπειες που έχουν δει το φως της δημοσιότητας τις τελευταίες ημέρες προεξοφλούν κάτι τέτοιο. Αλλωστε, αν πάρουμε το μετρητό τις δηλώσεις και τις ενέργειες αξιωματούχων και κυβερνήσεων σε όλη την Ευρώπη από την περασμένη Τρίτη, τα μέτρα που πρόκειται να ληφθούν θα επηρεάσουν αναπόφευκτα τον τρόπο ζωής των πολιτών. Αυτός ήταν και παραμένει ένας από τους στόχους των τρομοκρατών, μέσω

της πρόκλησης φόβου.

Πολλές από τις σχετικές αναλύσεις αναφέρονται στην ανεπάρκεια των βελγικών υπηρεσιών ασφαλείας. Προφανώς και δεν είναι οι καλύτερες του κόσμου, αλλά το ίδιο μπορεί να ισχυριστεί κανείς για τις αμερικανικές, αγγλικές, τουρκικές, γαλλικές, ισπανικές υπηρεσίες ασφαλείας, και όλων των χωρών όπου κατά καιρούς οι ισλαμιστές τρομοκράτες (Αλ Κάιντα, Ισλαμικό Κράτος, κ.λπ.) έχουν κάνει πολύνεκρες επιθέσεις. Τώρα, και πολύ σωστά, επισημαίνεται από όλους ότι απαιτείται πολύ στενότερη συνεργασία (για να μοιράζονται τις πληροφορίες) μεταξύ όλων αυτών των υπηρεσιών, και ειδικά για την Ευρώπη, η ενοποίησή τους σε μεγάλο βαθμό. Αν αυτό επιτευχθεί, και μάλιστα σύντομα, θα είναι επίσης ένα μεγάλο βήμα προς τον στόχο της πολιτικής ενοποίησης. Της πολιτικής ενοποίησης που απειλείται άμεσα από τις οικονομικές εξελίξεις, την τρομοκρατία, το προσφυγικό-μεταναστευτικό πρόβλημα και την άνοδο εθνολαϊκιστικών κομμάτων στην εξουσία διαφόρων χωρών της γηραιάς ηπείρου. Αλλωστε, μία από τις πιθανότητες συνέπειες της ισλαμικής τρομοκρατίας και του προσφυγικού μεταναστευτικού είναι η ενίσχυση των εθνολαϊκιστικών κομμάτων.

Ωστόσο κανείς δεν μπορεί να περιμένει ότι ο καλύτερος συντονιασμός ή και η ενοποίηση των υπηρεσιών ασφαλείας των ευρωπαϊκών χωρών θα εξουδετερώσει σε σύντομο χρονικό διάστημα την ισλαμική τρομοκρατία. Με αυτή την έννοια είναι εύλογο να αναμένονται και άλλα τρομοκρατικά κτυπήματα στο μέλλον. Οι πάντες παραδέχονται ότι είναι εξαιρετικά δύσκολο να προληφθούν όλες οι

επιθέσεις από ανθρώπους που είναι έτοιμοι να πεθάνουν μαζί με τα θύματά τους. Η ελπίδα είναι ότι θα εξαλειφθεί το Ισλαμικό Κράτος από τον χάρτη, γιατί αυτό είναι που προσφέρει το ιδεολογικό-θρησκευτικό υπόβαθρο πίσω τους και την εκπαίδευση στους τρομοκράτες. Από την άλλη πλευρά είναι σίγουρο ότι οι υπηρεσίες ασφαλείας και οι κυβερνήσεις σε όλη την Ευρώπη γνωρίζουν, και ασμπν το παραδέχονται ανοικτά, ότι οι επιδοκοί τρομοκράτες βρίσκουν θαλασσοπλάγιο, κάλυψη και στήριξη σε μουσουλμανικούς πληθυσμούς που έχουν εγκατασταθεί σε ευρωπαϊκές χώρες από χρόνια, είτε εξακολουθούν να ζουν στο περιθώριο είτε όχι. Ασφαλώς και δεν μοιράζονται όλοι οι μουσουλμάνοι που ζουν στην Ευρώπη τη θρησκευτική ιδεολογία και το μίσος που οδηγεί τους ισλαμιστές τρομοκράτες στις πράξεις τους. Το αντίθετο. Δεν είναι τυχαίο όμως ότι όσοι σκόρπισαν τον θάνατο ήταν «παιδιά» δευτέρης και τρίτης γενιάς, γεγονός που το επισήμανε και ο Γιουνκέρ στις δηλώσεις του προχθές. Δεν «εισέχθησαν» από τη Συρία και το Ιράκ, ενώ αντίθετα χιλιάδες είναι εκείνοι που ξεκίνησαν από την Ευρώπη για να πλαισιώσουν τις τάξεις του Ισλαμικού Κράτους. Όλα αυτά σημαίνουν, όμως, ότι λειτουργούν δίκτυα μέσα στις μουσουλμανικές κοινότητες που τους καλύπτουν όταν επιστρέφουν. Αν προστεθούν οι ισχυροί οικογενειακοί δεσμοί που χαρακτηρίζουν αυτές τις κοινότητες (πολλοί από τους τρομοκράτες ήταν συγγενείς), γίνεται αντιληπτό πόσο δύσκολη είναι η διεπίδυση και η άντληση πληροφοριών για να τους ανακαλυφθούν οι υπηρεσίες πληροφοριών, πριν δράσουν.

Η αρχή για το δικό σου σπίτι

Στεγαστικό Δάνειο
από την Τράπεζα Κύπρου
με Επιτόκιο 2,96% (ΣΕΠΕ 3,00%)

- Χωρίς αρχικά τραπεζικά έξοδα
- Επιβράβευση στη συνέπεια αποπληρωμής
- Δυνατότητα αναστολής 2 δόσεων το χρόνο
- Περίοδος χάριτος μέχρι και 24 μήνες (για υπό ανέγερση κατοικία)

Επισκεφθείτε οποιοδήποτε κατάστημα μας και κάντε την αρχή για το δικό σας σπίτι.

ΣΕΠΕ = 3,00% : Το Συνολικό Ετήσιο Ποσοστό Επιβάρυνσης (ΣΕΠΕ) υπολογίστηκε στις 16/03/2016 για δάνειο ιδιοκατοίκησης €100.000, 20 χρόνια αποπληρωμή, με κυμαινόμενο επιτόκιο (Βασικό Επιτόκιο Στεγαστικών (ΒΕΣ) 2,21% + περιθώριο 0.75 %), χωρίς αρχικά τραπεζικά έξοδα, με ενδεικτική δόση €552,72. Η χορήγηση του δανείου υπόκειται στην παραχώρηση ικανοποιητικών εμπράγματων εξασφαλίσεων. Η Τράπεζα δύναται να απορρίψει οποιαδήποτε αίτηση και να αποσύρει οποιοδήποτε σχέδιο κατά την κρίση της. Το επιτόκιο και η δόση μπορεί μελλοντικά να τροποποιηθούν. Διατρέχετε τον κίνδυνο να χάσετε την ακίνητη περιουσία σας αν δεν πληρώνετε κανονικά τις δόσεις σας.

www.bankofcyprus.com.cy

Τράπεζα Κύπρου

Οι οικονομικές συνέπειες της τρομοκρατίας

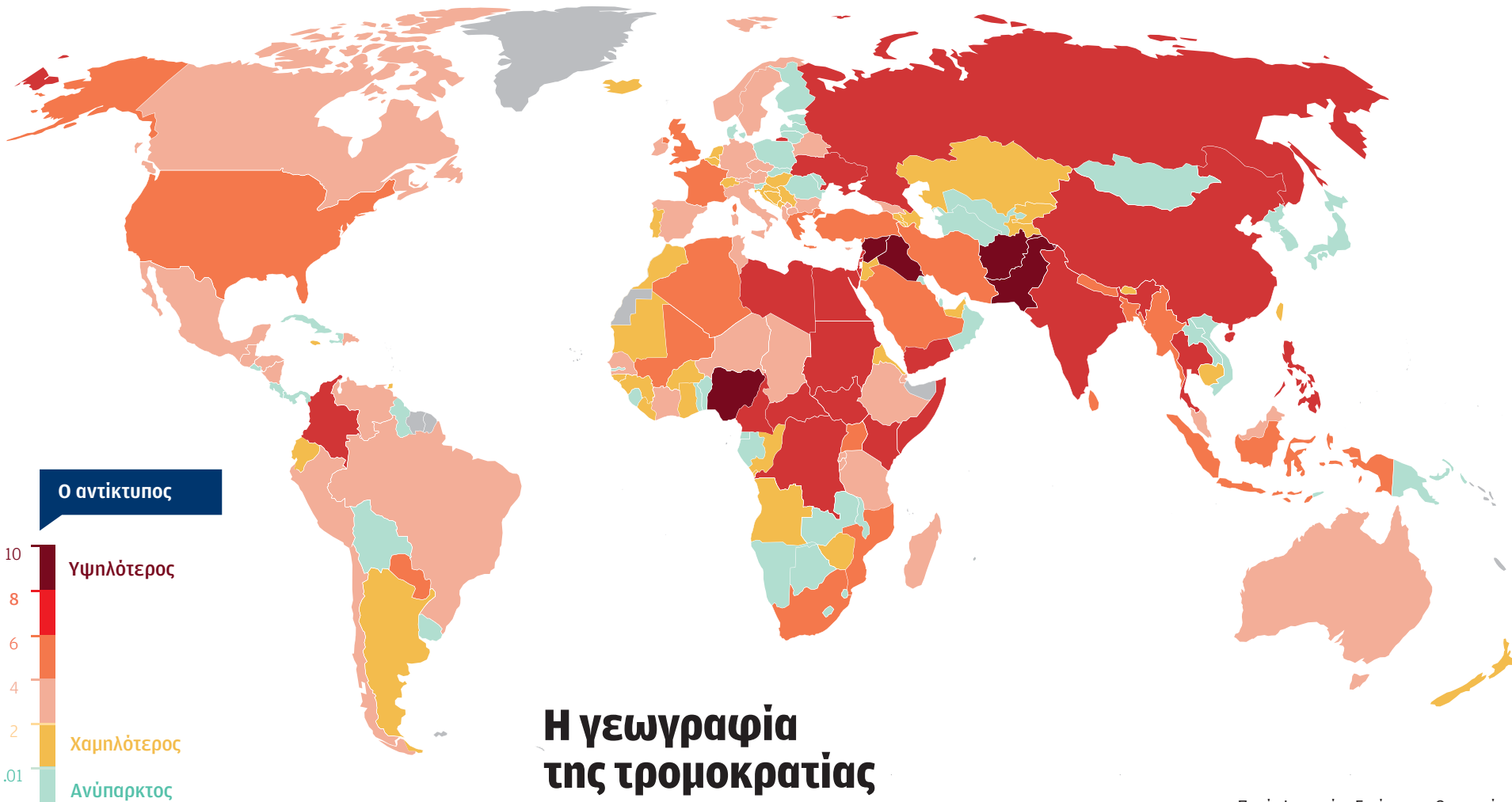
Τα στοιχεία που συνθέτουν την πτώση στις Βρυξέλλες, την Κωνσταντινούπολη, το Παρίσι και οι αναλύσεις των Think Tanks

Του ΜΙΧΑΗΛ ΤΣΙΚΑΛΑ

Από τις πρώτες ώρες των τρομοκρατικών κτυπημάτων στις Βρυξέλλες, όλα τα διεθνή ΜΜΕ που αναμετέδιδαν τι γινόταν εκείνη την ώρα στη βελγική πρωτεύουσα, είχαν επικεντρωθεί και ορθώς, στην απόλυτα ανθρώπινων ζώων και στο ποιοι ήταν οι δράστες. Οι αναλύσεις που ακολούθησαν τις επόμενες ώρες και μέρες, πέρα από τον ανθρώπινο παράγοντα, άπτονταν των οικονομικών και πολιτικών προεκτάσεων των τρομοκρατικών κτυπημάτων. Βασική παράμετρος των αναλυτών, όπως εκφράστηκε μέσα από Think Tanks όπως το Stratfor, το Ινστιτούτο Οικονομικών και Ειρήνης, αλλά και μέσω αναλόγων ρεπορτάζ που είδαν το φως της δημοσιότητας, είναι το γεγονός πως τα πολιτικοοικονομικά παρεκκόμενα δεν μένουν μόνο στις Βρυξέλλες, αλλά

Το συμπέρασμα αναφορικά με το οικονομικό σκέλος προέκυψε και εξετάστηκε επί του εδάφους, μετά και από τα τρομοκρατικά κτυπήματα στο Παρίσι, αλλά και νωρίτερα σε Τουρκία και Αίγυπτο.

διαδέχονται σε όλη την Ευρώπη. Είναι ενδεικτικό ότι το Stratfor στη δική του ανάλυση, αφού επεξηγεί τον τρόπο που θα επηρεάσουν τα τρομοκρατικά κτυπήματα συνθήκες όπως η Σένγκεν, αλλά και θα τονώσουν τα εθνικιστικά κόμματα στην Ευρώπη, καταλήγει και στις οικονομικές συνέπειες. «Τις επόμενες ημέρες, κάποιος άνθρωπος στο Βέλγιο ή άλλες χώρες της Δυτικής Ευρώπης μπορεί να αποφασίσουν να αποφυγούν τα ταξίδια ή τους πολυσύχναστους χώρους, όπως τα καφέ ή τα εμπορικά κέντρα, φοβούμενοι ένα νέο τρομοκρατικό κτύπημα. Για τους περισσότερους Ευρωπαίους, η απειλή της τρομοκρατίας αποτελεί πλέον μέρος της καθημερινής τους ζωής» αναφέρει χαρακτηριστικά, προσθέτοντας πως «πέρα από την εθνική πολιτική και την οικονομία, οι μακροπρόθεσμες συνέπειες των επιθέσεων θα επηρεάσουν τον ίδιο τον ιστό της Ευρωπαϊκής Ένωσης». Το συμπέρασμα αναφορικά με το οικονομικό σκέλος, προέκυψε και εξετάστηκε επί του εδάφους, μετά

και από τα τρομοκρατικά κτυπήματα στο Παρίσι, αλλά και νωρίτερα σε Τουρκία και Αίγυπτο. Το Ινστιτούτο υπολογίζει το συνολικό κόστος όσων τρομοκρατικών επιθέσεων σημειώθηκαν το 2014 στα 52,9 δισ. δολάρια που, όπως τονίζει, αντιπροσωπεύει περίπου το μέγεθος του ετσίου ΑΕΠ της Βουλγαρίας. Το ποσό αυτό υπερβαίνει τα 51,51 δισ. δολάρια, στα οποία έχει υπολογισθεί το συνολικό κόστος των επιθέσεων της 11ης Σεπτεμβρίου, ενώ δεν είναι συγκρίσιμο με κανένα από τα αντίστοιχα ποσά από το 2002 μέχρι και το 2013. Από τα σχεδόν 53 δισ. δολάρια στα οποία φθάνει, τα 51,3 δισ. αφορούν στις ζημιές που σχετίζονται με την απώλεια ανθρώπινες ζωές.

Η πτώση

Μετά από τα τελευταία τρομοκρατικά κτυπήματα στο Παρίσι, η πόλη ουσιαστικά σταμάτησε να «δουλεύει» για δύο ημέρες. Σήμερα, πέντε ημέρες μετά τα κτυπήματα στις Βρυξέλλες, η πόλη και οι κάτοικοι ακόμη προ-

σπαθούν να συνευθετοποιήσουν τι έχει συμβεί, ενώ από τις πρώτες ώρες ακόμη και οι υπηρεσίες της Ε.Ε., των οποίων ο σφυγμός κτυπάει εκεί, περιήλθαν σε κατάσταση «Lockdown». Τις αμέσως επόμενες ώρες, άρχισαν να φαίνονται τα πρώτα σημάδια, με τις μετοχές των ευρωπαϊκών αεροπορικών και ταξιδιωτικών εταιρειών να πέφτουν: 4% για τη Ryanair και την Air France, 3% για Thomas Cook και TUI, ενώ το αίσθημα ανασφάλειας μεγάλωσε, σημείο στο οποίο στάθηκαν και επικεφαλής ερευνών όπως η Accendo Markets που τόνισαν σε δηλώσεις τους πως «υπάρχει φόβος εκ μέρους των επενδυτών για το αίσθημα που αφήνει ο αντίκτυπος των κτυπημάτων στο επαγγελματικό κοινό». Πρόκειται για κάτι που αποδείχθηκε με τον πλέον περίτρανο τρόπο και στις επιθέσεις που έγιναν από την οργάνωση Άνσοφ Μπάιτ αλ-Μάκντις στην τουριστική ζώνη της Αιγύπτου, το 2014. Τον Νοέμβριο και τον Δεκέμβριο του 2015, η χώρα επισκέφθηκαν 1 εκατ. τουρίστες, αριθμός μειωμένος

κατά 41% και ο χαμηλότερος από το 2005. «Δεν μπορείς να χαρακτηρίσεις ως πτώση αυτό που συμβαίνει, πρόκειται για κατάρρευση» σχολίασε η Αμανίτ Ελ-Τοργκομάν, μέλος του διοικητικού συμβουλίου της Αιγυπτιακής Τουριστικής Ομοσπονδίας στο Bloomberg, επί του θέματος. Στη Γαλλία, σύμφωνα με στοιχεία της εταιρείας ταξιδιωτικών πληροφοριών ForwardKeys, οι παγκόσμιες κρατήσεις για το Παρίσι ήταν 27% λιγότερες για το διάστημα 14-21 Νοεμβρίου 2015 από ό,τι για το αντίστοιχο διάστημα το 2014, αν και στη συνέχεια υπήρχε σχετική ανάκαμψη, εφόσον τόσο τα μουσεία όσο και μεγάλοι τουριστικοί χώροι έμειναν ανοικτοί παρά την παρουσία ισχυρών στρατιωτικών και αστυνομικών δυνάμεων. Από την άλλη, μόλις την Τρίτη, το Thomas Cook ανέφερε πως οι κρατήσεις για την Τουρκία ήταν «σημαντικά χαμηλότερες», ενώ η συνολικότερη κατάσταση «συνεχίζει να διαταράσσεται από το ταραγμένο γεωπολιτικό περιβάλλον».

«Οι τζιχαντιστές θέλουν να προσαρμοστούμε σε αυτούς. Δεν θα γίνει»

Η 27χρονη Νικολέτα Γρίβα μπορεί να είναι ζωντανή και υγιής εξαιτίας μιας σπάνιας πλιόλουστης μέρας στις Βρυξέλλες. Την περασμένη Τρίτη είχε φτάσει στο αεροδρόμιο Ζάβεντεμ στις 7.30 το πρωί, καθώς πετούσε για Νέα Υόρκη. Είχε φτάσει περίπου τρεις ώρες πιο νωρίς γιατί δεν της αρέσει να αγχώνεται. Είχε κάνει check in αφήνοντας τη βαλίτσα της στο counter της Delta Airlines που βρίσκεται ακριβώς δίπλα από τις αμερικανικές αερογραμμές.

Μη έχοντας φάει πρωινό, πηγαίνει σε ένα από τα καφέ στην είσοδο του αεροδρομίου και αγοράζει ένα sandwich. Εκείνο το πρωινό ήταν ασυνήθιστα πλιόλουστο στη βελγική πρωτεύουσα. Όποιος μένει εδώ ξέρε ότι ο καιρός μπορεί να αλλάξει μέσα σε μερικά λεπτά και για αυτό η 27χρονη, κυπριακής καταγωγής, δεν έχασε την ευκαιρία να το απολαύσει.

Την ίδια περίπου ώρα ο Ισπανός οδηγός ταξί Χουάν Κάρλος Ρομάν κατευθυνόταν προς το αεροδρόμιο Ζάβεντεμ. Είχε να παραλάβει έναν πελάτη που προσγειωνόταν στις 7.45. Ζει και εργάζεται τα τελευταία 15 χρόνια στις Βρυξέλλες. Έχει παντρευτεί Βελγίδα και θεωρεί την πόλη που γνωρίζει σαν την παλάμη του χεριού του, πλέον σπίτι του. Ενώ συνήθως ακούει το πρωί ειδήσεις στο ραδιόφωνο εκείνη την ημέρα, Μεγάλη Τρίτη για τους καθολικούς, είχε βάλει ένα CD με ύμνο του Πάοσα.

Η Νικολέτα σκέφτηκε ότι ήρθε η ώρα να περάσει τον έλεγχο και ξεκινάει να περιτνάει μέσα στο αεροδρόμιο. Ήταν 7.58 και σε απόσταση 50 μέτρων από εκεί που βρίσκεται ακούει έναν εκκωφαντικό ήχο. Ήταν η πρώτη έκρηξη. «Είδα καπνούς, στάχτες και λέω τι γίνεται τώρα εδώ» λέει η ίδια με ιδιαίτερη ψυχραιμία 24 ώρες μετά το συμβάν. «Κόσμος φώναζε, έξω έξω έξω!». Η πρώτη σκέψη της είναι να αρχίσει να τρέχει. Ο Χουάν Κάρλος ενώ βρίσκεται περίπου 200 μέτρα από την είσοδο του αεροδρομίου βλέπει πλήθος κόσμου να τρέχει στον αυτοκινητόδρομο. «Ήταν σαν να βλέπω ταινία τρόμου» λέει στην «Κ». «Άλλοι ήταν με βαλίτσες, άλλοι χωρίς τίποτα, όλοι όμως ήταν τρομοκρατημένοι» περιγράφει. Δύο κορίτσια γύρω στα 20 μπαίνουν στο ταξί του πανικόβλητα. «Δεν φορούσαν παπούτσια ούτε κάλτσες» λέει και η ίδια κτυπάει ελαφρά στο χέρι της. Η Νικολέτα μαζί με ένα πλήθος ανθρώπων έχει τρέξει έξω από το αεροδρόμιο. Ακριβώς σε 17 δευτερόλεπτα από την πρώτη σκάει και η δεύτερη βόμβα, «Είδα τα τζάμια να σπάνε, καπνούς και στάχτες, ήταν πολύ δυνατά. Εκεί άρχισα να τρέχω όσο πιο γρήγορα μπορούσα, δεν καταλάβαινα πόσο γρήγορα έτρεχα, πού πήγαινα και τι έκανα».

Εικοσιτέσσερις ώρες αργότερα και η πόλη παρέμεινε μωδιασμένη παρά τις γιγαντιαίες προσπάθειες από το κράτος αλλά και τους ίδιους τους κατοίκους να γυρίσουν όλα όπως ήταν πριν από το πρωινό της 22ας Μαρτίου. Το μετρό ξανάρχισε να λειτουργεί, τα σχολεία παρέμειναν ανοικτά και οι άνθρωποι πίσω στις δουλειές τους. Η Νικολέτα βρίσκεται στο χρηματιστήριο στο κέντρο της πόλης. Τα σκαλιά είναι γεμάτα συνθήματα και ανθρώπους που τραγουδάνε τον εθνικό ύμνο του Βελγίου. Άλλοι με μία κιμωλία γράφουν μηνύματα στην άσφαλτο και εκείνη ανάβει ένα κεριά και παίρνει μία κιμωλία για να γράψει «One love». Λίγο πριν να πληρώσει τη διαδρομή μου, ο Χουάν Κάρλος γυρνάει και μου λέει . «Τόσα χρόνια εδώ δεν έχω φοβηθεί ούτε μία στιγμή», «οι τζιχαντιστές θέλουν να προσαρμοστούμε εμείς σε αυτούς». Μετά από μία σύντομη παύση προσθέτει, «αυτό δεν θα γίνει».

Γιατί συνδέει ο Ερντογάν την Κωνσταντινούπολη και τις Βρυξέλλες

Στον απόηχο του μακελιού στη λεωφόρο του Πέρα (λεωφόρος Ιστικλάλ) στην καρδιά της Κωνσταντινούπολης, το «μυστικό φλερτ» Άγκυρας και Ισλαμικού Κράτους (Ι.Κ.) μοιάζει με ανάμνηση από το παρελθόν. Οι εξελίξεις σε Ιράκ και Συρία έχουν οδηγήσει τις δύο πλευρές σε μία ανοικτή αιματηρή αντιπαράθεση ή μήπως πρόκειται, όπως εκτιμούν κούρδικες πηγές, για τουρκική μανούβρα; Ένας σημαντικός λόγος για ρήξη στις σχέσεις Ι.Κ.-Άγκυρας, είναι το γεγονός ότι στο βόρειο κομμάτι της Συρίας αναδύεται μία ομόσπονδη κούρδικη κρατική δομή, η οποία φιλοδοξεί να ελέγξει κατά μήκος τα σύνορα Τουρκίας-Συρίας.

Η Τουρκία θεωρεί εφιαλτικό αυτό το σενάριο και επιχειρεί να «κλέψει» ανθρώπινο δυναμικό, πολεμιστές και ιδεολόγους από το Ι.Κ. για να δημιουργήσει ένα μετριοπαθή ισλαμικό κίνημα στη Συρία που να λειτουργήσει ως προγεφύρωμα που θα τένει και θα διασπά το κούρδικό κρατίδιο. Οι τουρκικές φιλοδοξίες δεν περιορίζονται στη Συρία. Οι πληροφορίες μας αναφέρονται και στο Ιράκ, με την προσοχή της Άγκυρας στραμμένη στη Μοσούλη. Η Άγκυρα οραματίζεται ότι με την «απελευθέρωση» αυτής της πλούσιας πόλης, μαζί με το Κιρκούκ, θα δημιουργήσει μία τουρκική σφαίρα επιρροής στο Ιράκ, πλούσια σε πε-

τρελαιοπηγές. Για την υλοποίηση αυτού του σχεδίου η Τουρκία χρειάζεται οπωσδήποτε την υποστήριξη της Δύσης. Μόνο που σκοντάφτει στην αρνητική στάση ΗΠΑ - Δύσης που δεν εμπιστεύονται τους ισλαμικούς παράγοντες που συνεργάζονται με την Τουρκία. Η άρνηση αυτή οδηγεί την τουρκική διπλωματία σε απομόνωση, η οποία προωπείται από τον κύκλο Νταβούτγλου χαρακτηριζόμενη ως «ένδοξη».

Εξαιτίας αυτής της «ένδοξης απομόνωσης», ο Πρόεδρος Ερντογάν λίγο πριν από τα φονικά κτυπήματα στις Βρυξέλλες έστειλε μηνύματα στη Δύση, με αφορμή το κτύπημα στην Πόλη, κάνοντας λόγο για επικείμενο κτύπημα στην καρδιά της Ευρώπης. Αμέσως μετά το μακελειό στο Βέλγιο, ο κ. Ερντογάν επιλέγοντας προσεκτικά τις λέξεις του μίλησε για τη σημασία της συνεργασίας της χώρας του με τη Δύση για την καταπολέμηση όλων ανεξαρτήτως των τρομοκρατικών οργανώσεων και αναφερόμενος συγκεκριμένα στο Εργατικό Κόμμα του Κουρδιστάν (ΡΚΚ) και το Ι.Κ. Αναλύοντας αυτή την αντίδραση της Άγκυρας, ο πολιτικός αναλυτής Φεχίμ Τάστεκιν λέει στην «Κ» ότι «Τελικά η απομόνωση της τουρκικής διπλωματίας δεν είναι και τόσο «ένδοξη». Εμφανώς το άγχος του κ. Ερντογάν μιλά από του».

Προκειμένου να αποτιμήσει το ύψος των οικονομικών συνεπειών από την τρομοκρατία, το Ινστιτούτο για την Οικονομία και την Ειρήνη υπολογίζει το κόστος από τη ζημία που προκλήθηκε σε περιουσιακά στοιχεία μαζί με το κόστος των θανάτων και των τραυματισμών, συμπεριλαμβανομένου του κόστους περιθάλψης των τραυματιών και των διαφυγόντων κερδών. Σε αυτό το πλαίσιο, τα 53 δισ. δολάρια του 2014 είναι αυξημένα κατά 61% από την περασμένη χρονιά.

Ελξη των ΗΠΑ στον αλλοπρόσαλλο Ερντογάν

Ο Ομπάμα προσδοκά, πριν να κλείσει η θητεία του, να τα βρει με τον «αποτυχημένο και αυταρχικό ηγέτη», προς αμοιβαίο όφελος

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ
Ανάλυση του
ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΖΟΥΠΑΝΙΩΤΗ

Όταν ο Μπαράκ Ομπάμα επέλεξε το πρώτο του υπερατλαντικό ταξίδι ως πρόεδρος των ΗΠΑ να γίνει στην Τουρκία, αντί του Ισραήλ, ήταν προφανές ότι είχε βασίσει την εξωτερική του πολιτική στον μουσουλμανικό κόσμο, με την προβολή του τουρκικού μοντέλου. Μιας μετριοπαθούς ισλαμικής χώρας, συνταγματικής δημοκρατίας, φιλοδυτικής, συμμάχου των ΗΠΑ και φίλης προς το Ισραήλ. Αυτή τη

Κογκρέσο: «Ανεξαρτήτως κάποιων δυσκολιών με τις ΗΠΑ κι άλλων σημαντικών παραγόντων, η Τουρκία παραμένει η καθοριστική περιφερειακή δύναμη που μοιράζεται κοινούς δεσμούς με τη Δύση».

στιγμή, ο Ομπάμα θεωρεί τον Ταγίπ Ερντογάν, που κάποτε θαύμαζε, «αποτυχημένο και αυταρχικό ηγέτη», ενώ η ανάλυση του Λευκού Οίκου για την Τουρκία είναι πως όχι μόνο έχει αποτύχει η πολιτική της των μηδενικών προβλημάτων με τους γείτονες, όχι απλώς έχει προβλήματα με όλες τις χώρες της περιοχής, αλλά δεν είναι σε θέση να υπερασπιστεί αποτελεσματικά τον εαυτό της, από κινδύνους που η ίδια προκαλεί με λανθασμένους χειρισμούς.

Ωστόσο, ο ίδιος ο αντιπρόεδρος Τζο Μπάντεν, ο οποίος σε αρκετές

Ο κύριος λόγος της αμερικανικής πολιτικής εξευμενισμού της Άγκυρας είναι ο φόβος των κερδών των Κούρδων κυρίως της Συρίας, αλλά και της Τουρκίας στο πολεμικό πεδίο, ο οποίος «φέρνει κόλαση» στον Ερντογάν και μεγάλη ανησυχία στην Ουάσινγκτον.

περιπτώσεις κατ' ιδίαν συναντήσεων με την ηγεσία της ελληνοαμερικανικής κοινότητας έχει επικρίνει την Τουρκία και έχει τονίσει ότι «αν και περικυκλωμένη από σοβαρούς κινδύνους, επιμένει να διατηρεί 40.000 στρατού στην Κύπρο», μόλις πρόσφατα επισκέφθηκε το Ισραήλ με στόχο την αποκατάσταση των σχέσεών του με την Τουρκία. Και ως να μην έφτανε αυτό, μιλώντας την Κυριακή στο συνέδριο της μεγαλύτερης οργάνωσης του αμερικανοϊσραηλινού λόμπι στην Ουάσινγκτον (ΑΙΡΑΚ) αφιέρωσε τρία λεπτά γύρω από τη σημασία της ενεργειακής συνεργασίας Ισραήλ - Τουρκίας, «ξεχνώντας» τη χώρα από την οποία θα πρέπει απαραίτητα να περάσουν οι αγωγοί,

την Κύπρο. Υψηλόβαθμοι Αμερικανοί επίσημοι δηλώνουν σε κάθε ευκαιρία πόσο απρόβλεπτος και αλλοπρόσαλλος είναι ο Τούρκος πρόεδρος Ταγίπ Ερντογάν. Ωστόσο και η πολιτική των ΗΠΑ έναντι της Τουρκίας είναι εξίσου αλλοπρόσαλλη, αφού καλύπτει και ανέχεται την αυταρχικότητα του καθεστώτος και τη σημαντική επιδείνωση των δημοκρατικών ελευθεριών και ατομικών δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων του Τύπου, της ανεξαρτησίας, της δικαιοσύνης κ.ά.

Οι εξελίξεις στο προσφυγικό και η συμφωνία Ε.Ε. - Τουρκίας αναβάθμισαν εκ νέου την Άγκυρα στα μάτια των Ευρωπαίων, κάτι που βοήθησε και στην εικόνα της ενόψει των ΗΠΑ, ωστόσο οι τουρκοαμε-

ρικανικές σχέσεις είναι περισσότερο πολύπλοκες. Η πρόσφατη ανάλυση της Ερευνητικής Επιτροπής του Κογκρέσου για την Τουρκία σημειώνει πως «ανεξαρτήτως κάποιων δυσκολιών με τις ΗΠΑ κι άλλων σημαντικών παραγόντων, η Τουρκία παραμένει η καθοριστική περιφερειακή δύναμη που μοιράζεται κοινούς δεσμούς με τη Δύση, οι οποίοι τη διαφοροποιούν από άλλες σημαντικές ισλαμικές δυνάμεις της περιοχής, όπως είναι η Σαουδική Αραβία, η Αίγυπτος και το Ιράν».

Επομένως, η συνεργασία με την Τουρκία, μαζί με άλλους πρωταγωνιστές, παραμένει σχετική για την προώθηση των αμερικανικών συμφερόντων στην περιοχή».

Γιατί δικαιολογούν την Άγκυρα

Παρότι στην πρόσφατη συνέντευξή του προς το περιοδικό «Ατλάντικ» ο Μπαράκ Ομπάμα είχε εκφράσει τη δυσφορία του προς την Τουρκία και για το γεγονός ότι δεν χρησιμοποίησε τον στρατό της για να σταματήσει την είσοδο των ισλαμιστών από τη Συρία και την επέκτασή τους, η Ερευνητική Επιτροπή του Κογκρέσου εκτιμά στην τελευταία έκθεσή ότι η Τουρκία δεν το κάνει αυτό για μία σειρά από αλληλένδετους λόγους.

Ο πρώτος σχετίζεται με τους φόβους ότι τα κέρδη των Κούρδων στη Συρία θα ενισχύσουν τις αντικυβερνητικές κινήσεις των Κούρδων, καθώς και τις στρατιωτικές δυνατότητες του ΡΚΚ εντός της Τουρκίας. Ο δεύτερος, είναι ότι οι πρόσφατες επιθέσεις του Ερντογάν κατά των Κούρδων και το εθνικιστικό κλίμα που δημιουργεί πλέον το ΑΚΡ πιθανόν να σχετίζεται άμεσα με τις προσπάθειες του Ερντογάν να διευρύνει τις συνταγματικές του εξουσίες.

Ο τρίτος λόγος σχετίζεται με το αυξημένο πλεονέκτημα που απέκτησε η Τουρκία έναντι της Ε.Ε., λόγω της προσφυγικής κρίσης. Ήδη, ως κλειδοκράτορας των πυλών της Ευρώπης, η Τουρκία εξασφάλισε (και ζητεί περισσότερα) χρήματα και προνόμια στις σχέσεις με την Ε.Ε., άνοιγμα ενταξιακών κεφαλαίων κ.λπ.

Ένας τελευταίος λόγος είναι πως αφήνει την κρίση να συντηρείται στην περιοχή κι όταν σημειώνονται επιτυχίες από τους Κούρδους της Συρίας ή το καθεστώς της Δαμασκού, μιλά για επέκταση της επιρροής της Ρωσίας και του Ιράν. Σύμμαχος της Άγκυ-

ρας στην Ουάσινγκτον είναι η φιλοτουρκική δεξαμενή σκέψης «Atlantic Council», που από τη μία θεωρεί την οργάνωση των Κούρδων της Συρίας ΥΡΓ παρακλάδι του ΡΚΚ κι από την άλλη τους πιέζει να αναπτύξουν στενούς δεσμούς με την Τουρκία, για να μην είναι απομονωμένοι.

Ανάλογα απρόβλεπτη με αυτήν του Ερντογάν αναμένεται να είναι η στάση που θα συνεχίσει να τηρεί ο Λευκός Οίκος, στο υπόλοιπο της θητείας του Μπαράκ Ομπάμα. Ο Τζον Κέρι έχει πείσει τον Αμερικανό Πρόεδρο ότι ο μόνος τρόπος για να λυθεί η κρίση στη Συρία είναι με τη στενή συνεργασία με τη Ρωσία. Εντούτοις, υπάρχουν αρκετές δυνάμεις εντός κι εκτός της αμερικανικής κυβέρνησης που πιέζουν για σύγκρουση, όπως δείχνει πρόσφατη ανάλυση της δεξαμενής σκέψης «Atlantic Council», που με αφορμή την επίσκεψη του Αμερικανού υπουργού Εξωτερικών στη Μόσχα του στέλνει μήνυμα πως «η Ρωσία είναι πιο αδύναμη απ' ό,τι νομίζεις».

Ο αναπληρωτής υπουργός Εξωτερικών Άντονι Μπλίνκεν ήταν στην Άγκυρα την Τρίτη και την Τετάρτη και συζήτησε πολλά από τα ανοικτά ζητήματα με την τουρκική ηγεσία. Τώρα ο Λευκός Οίκος ελπίζει πως ένας διαφορετικός Ταγίπ Ερντογάν θα επισκεφθεί την Ουάσινγκτον την 1η Απριλίου. Αν τα βρουν στην ατζέντα, θα δοθεί η δυνατότητα, μέσω μιας συνάντησης με τον Μπαράκ Ομπάμα, να κλείσει ο Αμερικανός Πρόεδρος τη θητεία του με καλές σχέσεις με την Άγκυρα. Για την ώρα, ουδείς σκέφτεται το σενάριο αποτυχίας.

HELLENIC BANK
MOBILE APP

appλά, appλό.

ΠΛΗΡΩΣΕ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥΣ, ΜΕΤΑΦΕΡΕ ΧΡΗΜΑΤΑ, ΕΛΕΓΞΕ ΤΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΣΟΥ, ΒΡΕΣ ΤΗΝ ΠΛΗΣΙΕΣΤΗΡΗ ΑΤΜ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΠΟΛΛΑ!

ΚΑΤΕΒΑΣΕ ΤΟ ΤΩΡΑ ΚΑΙ ΑΠΟΛΑΥΣΕ ΜΙΑ ΠΙΟ ΑΠΛΗ ΚΑΙ ΕΞΥΠΝΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ.

m.hellenicbank.com

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

8000 9999

 Hellenic Bank Official
  @HellenicBank
  Hellenic Bank
  Hellenic Bank

Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΟΣ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΣΤΗΝ «Κ»

Ασέβεια να έρθει το Ανάν ενώπιον του λαού

Οι πολιτικές συμφωνίες των ηγετών δεν μετατρέπονται σε κεκτημένο των συνομιλιών στο επίπεδο των διαπραγματευτικών ομάδων

Συνέντευξη στη
ΜΕΛΑΝΗ ΑΝΤΩΝΙΟΥ

Σας αδυναμίες της υφιστάμενης διαπραγματευτικής διαδικασίας στο Κυπριακό παραπέμπει ο κυβερνητικός εκπρόσωπος για να εξηγήσει τις δυσκολίες στη μετατροπή σε συγκλίσεις για όσα σε πολιτικό επίπεδο συμφωνούν οι δύο ηγέτες. Στη συνέντευξη του στην «Κ», ο Νίκος Χριστοδουλίδης απορρίπτει ότι οι ευρωπαϊκές διαδικασίες για το άνοιγμα ενταξιακών κεφαλαίων της Τουρκίας λειτουργούν ως χρονοδιάγραμμα για τη λύση, που ούτως ή άλλως, όπως αναφέρει, κανείς δεν μπορεί να προβλέψει πότε μπορεί να συμβεί. Απορρίπτει, επίσης, κατηγορηματικά το ενδεχόμενο ενδιάμεσες συμφωνίας, ενώ χαρακτηρίζει «ασέβεια» και «αυτοκτονία» την επαναφορά του σχεδίου Ανάν.

—Οι διεργασίες που βρίσκονται σε εξέλιξη σε ευρωπαϊκό επίπεδο για το άνοιγμα ενταξιακών κεφαλαίων της Τουρκίας δεν μας θέτουν εκ των πραγμάτων αντιμετώπους με χρονοδιαγράμματα για την επίλυση του Κυπριακού;

—Η σύνδεση που υπάρχει ανάμεσα στα δύο θέματα είναι ότι αν η Τουρκία εργαστεί πραγματικά για επίλυση του Κυπριακού, τότε θα βοηθηθεί και η ενταξιακή της πορεία, και είναι εξέλιξη την οποία χαίρεται. Ας μην ξεχνάμε ότι στο Διαπραγματευτικό Πλαίσιο που διέπει τις ενταξιακές διαπραγματεύσεις της Τουρκίας αναφέρεται ρητώς ως προενταξιακή υποχρέωση της Τουρκίας η ανάγκη συμβολής της με συγκεκριμένο τρόπο στις προσπάθειες

Οι διαδικασίες για την πρόσληψη 3.000 ατόμων στην Ε.Φ. έχουν ήδη ξεκινήσει, επισημαίνει στη συνέντευξη του στην «Κ» ο κυβερνητικός εκπρόσωπος.

ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας κατά τη διάρκεια του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου εξέφρασε τη θέση, η οποία έγινε απόλυτα κατανοητή από τους εταίρους μας, πως η υλοποίηση των προνοιών του Πρωτοκόλλου της Άγκυρας έναντι της Κυπριακής Δημοκρατίας από πλευράς Τουρκίας θα συνέβαλλε αποφασιστικά, πέρα από την αναζωογόνηση της ενταξιακής της πορείας, αφού θα οδηγούσε στο «ξεπάγωμα» των 8 κεφαλαίων που ομόφωνα η Ε.Ε. «πάγωσε» το 2006, και ως έμπρακτη απόδειξη των προθέσεων της Τουρκίας, να συμβάλει αποφασιστικά στις προσπάθειες επίλυσης του Κυπριακού. Σε σχέση με τα χρονοδιαγράμματα, επειδή λέγονται και γράφονται πολλά, θα ήθελα να επαναλάβω ότι κανείς δεν μπορεί να μιλήσει μετά βεβαιότητας για το εάν το Κυπριακό θα λυθεί τον Ιούνιο, τον Οκτώβριο ή τον Δεκέμβριο. Το μόνο που μπορούμε να εκφράσουμε είναι αισιοδοξία και ετοιμότητα να φτάσουμε στον ποθητό στόχο το συντομότερο δυνατό.

—Σε τι αποσκοπεί η αλλαγή της διαδικασίας στις συνομιλίες, όπως αυτή συμφωνήθηκε από τους δύο ηγέτες στην τελευταία τους συνάντηση;

—Κατά την τελευταία συνάντηση των δύο ηγετών υπήρξε συμφωνία, λόγω κάποιων ερωτημάτων στα οποία που δημιουργήθηκαν με αφορμή δηλώσεις, ανακοινώσεις και συνεντεύξεις, να επικεκληθεί από τους διαπραγματευτές όπως οι συναντηλψείς, ειδικότερα αυτές που αφορούν σε βασικές αρχές που θα πρέπει να διέπουν μία λύση του Κυπριακού, να γίνουν συγκλίσεις.

—Η αλλαγή διαδικασίας δεν αποσκοπεί, δηλαδή, στο να υποδηλώσει η πλευρά μας την ετοιμότητά της για ενδιάμεση συμφωνία, έστω στις βασικές Αρχές, σε περίπτωση που δεν μπορεί να φτάσει στο προβλεπτό μέλλον σε συνολική και ολοκληρωμένη λύση;

—Σε καμία περίπτωση δεν τίθεται θέμα ενδιάμεσες συμφωνίας και αυτό ξεκαθάρισε και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας κατά τη διάρκεια της ενημέρωσης της Βουλής των Αντιπροσώπων στις 11 Ιανουαρίου 2016. Να σημειώσω, επίσης, ότι ένα τέτοιο ενδεχόμενο δεν έχει τεθεί υπόψη του Προέδρου. Στο πλαίσιο αυτό, θα ήθελα να υπενθυμίσω την αρχή που περιλαμβάνεται στο Κοινό Ανακοινωθέν της 11ης Φεβρουαρίου 2014, πως οι διαπραγματεύσεις βασίζονται στην αρχή πως τίποτα δεν έχει συμφωνηθεί μέχρι να συμφωνηθούν όλα.

—Στο διάστημα που έχει μεσολαβήσει και ενόψει και της αυριανής συνάντησης του Προέδρου Ανα-

Έλεγχος της Τ.Α. από το Γεν. Λογιστήριο

—Με αφορμή τα σκάνδαλα που αποκάλυπτονται και εμπλέκουν την τοπική αυτοδιοίκηση, είναι φανερό ότι δεν υπάρχουν εκείνοι οι ελεγκτικοί μηχανισμοί που να δυσχεραίνουν την ανάπτυξη φαινομένων διαφθοράς. Προαπαιτείται μεταρρυθμίσεις;

—Έχετε δίκαιο και ναι, είναι κάτι που απασχολεί την κυβέρνηση. Έχει ήδη ξεκινήσει η μεταρρυθμι-

“ Σε περίπτωση που υπάρξει συνολική κατάληξη στις συνομιλίες, θα δοθεί εκείνος ο αναγκαίος χρόνος για να ενημερωθεί ο λαός και να αντιληφθεί ακριβώς τις πρόνοιες της λύσης, έτσι ώστε να γνωρίζει ακριβώς το περιεχόμενο του αντικειμένου για το οποίο θα κληθεί να τοποθετηθεί.

στασιάδη με τον Τουρκοκύπριο ηγέτη έχουμε επιτύχει να μετατρέψουμε κάποιες από τις συναντηλψείς σε συγκλίσεις;

—Από τη μέχρι στιγμής εργασία, σε κάποια σημεία ναι, αν και όχι πλήρως. Η προσπάθεια συνεχίζεται. Δυστυχώς, μία από τις αδυναμίες της διαπραγματευτικής διαδικασίας είναι η δυσκολία πλήρους μετατροπής των πολιτικών συναντηλψέων σε επίπεδο ηγετών, σε πραγματικό κεκτημένο της διαδικασίας.

—Παραθέτοντας στοιχεία, ο πρόεδρος της ΕΔΕΚ υποστηρίζει πως όσα ο Πρόεδρος Αναστασιάδης διαπραγματεύεται είναι μεταφορά του σχεδίου Ανάν.

—Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας κατά τη διάρκεια της ομιλίας του στη Βουλή των Αντιπροσώπων αναφέρθηκε πολύ συγκεκριμένα στις συναντηλψείς που έχουν επιτευχθεί στα τέσσερα κεφάλαια που έχουν μέχρι στιγμής συζητηθεί. Στην πορεία των διαπραγματεύσεων και αμέσως και όποτε υπάρχει αντικείμενο ενημέρωσης, δηλαδή κατάληξη υπό μορφή συναντηλψής ή συγκλίσεως σε κάποιο θέμα, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, όπως δημόσια έχει αναφέρει, θα ενημερώνει τον κυπριακό λαό. Πέραν όσων έχω αναφέρει, να προσθέσω ότι σε περίπτωση που υπάρξει συνολική κατάληξη στις συνομιλίες, θα δοθεί εκείνος ο αναγκαίος χρόνος για να ενημερωθεί ο λαός και να αντιληφθεί ακριβώς για τις πρόνοιες της λύσης, έτσι ώστε να γνωρίζει ακριβώς για το περιεχόμενο του αντικειμένου που θα κληθεί να τοποθετηθεί. Είναι εξάλλου και μέσα σε αυτό το πλαίσιο που

προβάλλουμε για παράδειγμα την ανάγκη η οποία λύση να μην περιέχει τα οποία κενά ή επικοινωνιακές ή μη ασάφειες. Πάντως, η προηγούμενη εμπειρία κατά την οποία τον Δεκέμβριο του 2003 το Κυπριακό βρισκόταν σε αδιέξοδο και τέσσερις μήνες αργότερα, τον Απρίλιο του 2004, κλήθηκε ο λαός να τοποθετηθεί επί ενός σχεδίου λύσης, δεν πρόκειται να επαναληφθεί. Θέλω να αναφέρω και κάτι για το σχέδιο Ανάν με αφορμή το γεγονός ότι το τελευταίο διάστημα όλο και περισσότερες αναφορές γίνονται από κάποιους στο εν λόγω σχέδιο, για λόγους που εκείνοι γνωρίζουν και κρίνουν αναγκαίους. Θα ήταν και ασέβεια και «αυτοκτονία» για τον οποιοδήποτε να φέρει ενώπιον του κυπριακού λαού το συγκεκριμένο σχέδιο. Και σε σχέση με αυτό, μπορώ να σας διαβεβαιώσω ότι ο Πρόεδρος δεν πρόκειται να φέρει ενώπιον του λαού ένα τέτοιο σχέδιο ή σχέδιο το οποίο να περιλαμβάνει πρόνοιες που ήταν στο σχέδιο Ανάν και ήταν καθοριστικές για το «Όχι» του 76% των Ελληνοκυπρίων το 2004. Και να σημειώσω ότι ο Πρόεδρος γνωρίζει πάρα πολύ καλά ποιες ήταν αυτές οι πρόνοιες. **—Είναι γνωστή η θέση σας ότι ο λαός θα ενημερωθεί στο τέλος, όπως και η αντίδρασή σας στις δηλώσεις του κ. Σιζόπουλου. Ωστόσο, δεν θεωρείτε ως εξαιρετικά παρωχημένη την παραναλιστική μέθοδο άσκησης πολιτικής; Μπορεί η όποια κυβέρνηση να είναι περισσότερο υπεύθυνη από τους ίδιους τους πολίτες για το μέλλον τους;**

—Πέραν όσων έχω αναφέρει, να σας υπενθυμίσω ότι η παρούσα Κυβέρνηση εξελέγη από την πλειοψηφία του κυπριακού λαού, ακριβώς για να χειριστεί τη διακυβέρνηση του τόπου και μέσα σε αυτό το πλαίσιο και τη διαπραγμάτευση του Κυπριακού. Ταυτόχρονα, ειδικότερα όσον αφορά στο Κυπριακό, δεν πρέπει να απομονώσουμε ότι η όποια ενδεχόμενη συμφωνία σε επίπεδο ηγετών δεν θα έχει την όποια ισχύ αν δεν τύχει της θετικής ψήφου του κυπριακού λαού σε δημοψηφίσματα. Άρα, ειδικότερα στο Κυπριακό και το ενδεχόμενο λύσης, τον τελικό λόγο έχει ο κυπριακός λαός και κανείς άλλος. Είναι εξάλλου μέσα σε αυτό το πλαίσιο που ξεκαθαρίζουμε προς όλες τις κατευθύνσεις ότι εκείνο που έχει τη μεγαλύτερη σημασία και που πρέπει να επικεντρωνόμαστε είναι να καταλήξουμε σε ένα αποτέλεσμα που θα ανταποκρίνεται στις προσδοκίες του κυπριακού λαού, Ελληνοκυπρίου και Τουρκοκυπρίου, για να είναι εφικτό να έχουμε και θετικό αποτέλεσμα στα δημοψηφίσματα. Ο στόχος είναι να καταλήξουμε σε μία συμφωνία, η οποία θα οδηγήσει σε θετικό αποτέλεσμα στα δημοψηφίσματα. Οτιδήποτε άλλο δεν είναι κατά την άποψή μου και επιλογή, αν ο στόχος μας είναι πραγματικά η επίλυση του Κυπριακού. Για αυτό, ο Πρόεδρος επαναλαμβάνει με κάθε ευκαιρία την ξεκάθαρη του θέση ότι δεν θα θέσει ενώπιον του λαού ένα σχέδιο το οποίο δεν θα ανταποκρίνεται στις προσδοκίες του και κατ'επέκταση θα απορριφθεί στο δημοψήφισμα.

—Μετεκλογικά θα δούμε κάποιες εισηγήσεις εκ μέρους του Προέδρου είτε για αλλαγές στη λειτουργία του Εθνικού Συμβουλίου είτε για τρόπους ενημέρωσης και καλύτερης συνεργασίας με τα κόμματα της αντιπολίτευσης;

—Με αφορμή το ερωτήμα σας θέλω να ξεκαθαρίσω κάτι και να στείλω ένα μήνυμα προς διάφορους αποδέκτες: οι επερχόμενες βουλευτικές εκλογές δεν έχουν καμία απολύτως σχέση με τη διαπραγματευτική διαδικασία του Κυπριακού, η οποία εξελίσσεται κανονικά και η ξεκάθαρη μας βούληση είναι δεδομένη. Για την ουσία του ερωτήματός σας, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας προσανατολίζεται να υποθέσει την τακτική των κατ'ιδίαν συναντήσεων, αφού είναι γενικά αποδεκτό ότι ο μέχρι σήμερα τρόπος λειτουργίας του Εθνικού Συμβουλίου δεν προσφέρει να αναμενόμενα αποτελέσματα.

“ Κανείς δεν μπορεί να μιλήσει μετά βεβαιότητας για το εάν το Κυπριακό θα λυθεί τον Ιούνιο, τον Οκτώβριο ή τον Δεκέμβριο.

επίλυσης του κυπριακού προβλήματος. Αν πρέπει να ανησυχεί κάποιος, αυτός είναι η Τουρκία που βρίσκεται συνεχώς μπροστά της το Κυπριακό. Παρόλο που οι υποχρεώσεις που έχει αναλάβει η Τουρκία στο πλαίσιο της ενταξιακής της διαδικασίας και οι οποίες καταγράφονται στο Διαπραγματευτικό Πλαίσιο αποτελούν υποχρεώσεις έναντι της Ε.Ε. και υφίστανται ανεξάρτητα από τη λύση του Κυπριακού, είναι γεγονός ότι η επίλυση του Κυπριακού θα συμβάλει καθοριστικά στην προώθηση της ενταξιακής πορείας της Τουρκίας. Αντιλαμβάνονται όλοι, δηλαδή, ότι η επίλυση του Κυπριακού θα ανοίξει τον δρόμο σε πολλά ακανθώδη ζητήματα που είναι απόρροια του ότι η Τουρκία κατέχει στρατιωτικά μέρη εδάφους κράτους μέλους της Ε.Ε., της Κυπριακής Δημοκρατίας, δεν έχει προχωρήσει στην αποκατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των Κυπρίων και δεν αναγνωρίζει την Κυπριακή Δημοκρατία. Ήταν μέσα σε αυτό το πλαίσιο που για πρώτη φορά ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Τουςκ στην επιστολή πρόσκληση που απέστειλε στους αρχηγούς Κρατών και Κυβερνήσεων για τη Σύνοδο αναφέρθηκε και στο Κυπριακό. Μετά και από τα πρόσφατα αποτελέσματα του Συμβουλίου θα πρέπει να είναι πλέον απόλυτα ξεκάθαρο και προς την Τουρκία ότι ο στρατηγικός της στόχος για πρόοδο στην ενταξιακή της πορεία δεν μπορεί να επιτευχθεί λόγω και της μη επίλυσης του Κυπριακού. Αν θέλετε, δηλαδή, υπάρχει ακόμη ένα κίνητρο για την Τουρκία για να προχωρήσει σε λύση του Κυπριακού, για να προχωρήσει και ο στρατηγικός της στόχος που είναι η σύσφιξη των σχέσεων με την Ε.Ε. και η προώθηση της ενταξιακής της πορείας.

—Το θέμα αυτό το ανέδειξε και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας...

—Ήταν μέσα στο ίδιο πλαίσιο που

Προ των πυλών οι προσλήψεις στην Ε.Φ.

—Το κύμα των απεργιών που βρίσκεται σε εξέλιξη δεν το εκλαμβάνετε ως μήνυμα ότι κάτι πήγε στραβά με το κυπριακό success story;

—Θα σας έλεγα ακριβώς το αντίθετο. Ακριβώς, δηλαδή, λόγω της επιτυχούς εξέδου από το μνημόνιο, που είναι μία θετική εξέλιξη που κανείς δεν μπορεί να την αμφισβητήσει και μάλιστα ήταν αποτέλεσμα συλλογικής προσπάθειας, δημιουργείται σε κάποιους η εντύπωση ότι μπορούμε πλέον να επανέλθουμε σε πρακτικές του παρελθόντος που να σας θυμίσω μας οδήγησαν, μαζί με άλλα γεγονότα, στην κατάσταση πραγμάτων του Μαρτίου 2013. Ειδικότερα στα θέματα οικονομίας, η παρούσα κυβέρνηση δεν πολιτεύεται με χρονικό ορίζοντα τον Φεβρουάριο του 2018, που ολοκληρώνεται η θητεία της, αλλά

υπάρχει μακροχρόνιος σχεδιασμός ακριβώς για να μην επιστρέψουμε ποτέ ξανά σε συνθήκες του 2013. Σε σχέση τώρα με τις απεργίες, είναι απόλυτα σεβαστό το δικαίωμα της όποιας επαγγελματικής ομάδας να επιλέγει τον τρόπο διεκδίκησης εκείνων που θεωρεί δικαιωμάτά της. Γενικότερα, κανείς δεν μπορεί να διαφωνήσει με τη διαπίστωση ότι οι απεργίες ούτε λύνουν προβλήματα ούτε μπορούν να επιτρέψουν τη διεξαγωγή ενός παραγωγικού και δημιουργικού διαλόγου. Αναμφίβολα, η γενικότερη κατάσταση επηρεάζεται και από το γεγονός ότι βρισκόμαστε σε προεκλογική περίοδο.

—Να αναμένουμε ότι τους αμέσως επόμενους μήνες θα προχωρήσετε στις προσλήψεις 3.000 ατόμων στην Ε.Φ.;

—Ήδη έχει ξεκινήσει η σταδιακή υλοποίηση της πρόσφατης

απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου, που να σας θυμίσω ότι δεν περιορίζεται απλώς στην πρόσληψη 3.000 ατόμων για την Εθνική Φρουρά και στη μείωση της στρατιωτικής θητείας των εθνοφρουρών, αλλά αφορά γενικότερα στην αναβάθμιση του αξιόμαχου της Εθνικής Φρουράς.

—Σε δηλώσεις σας στην επομένη της Συνόδου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου υποστηρίζετε πως για πρώτη φορά συζητήθηκε το Κυπριακό στην Ε.Ε. Σε όσους μεϊδίσαν σκεπτόμενοι την αλαζονεία της εξουσίας, τι απαντάτε;

—Δεν αντιλαμβάνομαι το ερώτημά σας και θεωρώ ότι δεν υπήρχε καμία δόση αλαζονείας. Εξάλλου, δεν είμαι σε καμία περίπτωση θιασώτης μιας τέτοιας πολιτικής προσέγγισης, που έχω και την έντονη πεποίθηση ότι δεν προ-

σφέρει οποιοδήποτε αποτέλεσμα. Ανέφερα ένα γεγονός όπως προέκυψε μέσα από τα αποτελέσματα της Συνόδου. Πέραν όσων σχετικών με το θέμα έχω προαναφέρει, είδαμε για πρώτη φορά τον πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στην επιστολή πρόσκλησης που απέστειλε στους αρχηγούς Κρατών και Κυβερνήσεων για τη Σύνοδο να αναφέρεται στο Κυπριακό, ενώ τα αποτελέσματα του Συμβουλίου είναι ξεκάθαρο ότι στέλνουν στην Άγκυρα το μήνυμα ότι ο στρατηγικός της στόχος για πρόοδο στην ενταξιακή της πορεία, δεν μπορεί να επιτευχθεί λόγω και του Κυπριακού. Και, αν θέλετε, το σημαντικότερο είναι ότι το μήνυμα αυτό δεν το έλαβε μόνο από την Κυπριακή Δημοκρατία, αλλά και από τους επικεφαλής των θεσμών και τα υπόλοιπα 27 κράτη μέλη.

Κυριακή 27 Μαρτίου 2016

Στη μέγγενη συντεχνιών κυβέρνησης και κόμματα

Η κάλπη του Μαΐου ασκεί πολιτικές πιέσεις και ενθαρρύνει το απεργιακό τσουνάμι

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Θύμα του ίδιου του εαυτού του και μιας παρωχημένης νοοτροπίας δεκαετιών έχει πέσει το πολιτικό προσωπικό του τόπου δούλινος πριν από τις βουλευτικές εκλογές. Το απεργιακό τσουνάμι που έχει ξεσπάσει λειτουργεί εν είδει συγκοινωνούντων δοχείων με την κάλπη του ερχόμενου Μαΐου, κάτι που ο συντεχνιακός χώρος σε μία σειρά από οργανισμούς και κλάδους εκμεταλλεύεται δεόντως και με ικανοποιητικά όπως κρίνεται για την ώρα αποτελέσματα.

Οι πιέσεις που ασκούν επαγγελματικές ομάδες προς τα πολιτικά κόμματα αποδίδουν καρπούς, με αποτέλεσμα ένας αριθμός σημαντικών νομοθετημάτων να έχει περιπέσει στη δίνη της προεκλογικής μάχης. Χαρακτηριστικό παράδειγμα της κατάστασης που έχει δημιουργηθεί είναι το πακέτο νομοσχεδίων που αφορούν στη δημιουργία της νέας Cyta, εταιρείας ιδιωτικού δικαίου με το κράτος μοναδικό μέτοχο σε πρώτη φάση. Η νομοτεχνική μελέτη των νομοσχεδίων ολοκληρώθηκε στην Επιτροπή Οικονομικών και έχουν αποσταλεί στην Ολομέλεια της ερχόμενης Πέμπτης για συζήτηση και με αρνητικό πρόσημο ψήφισής τους. Κατά των νομοσχεδίων έχουν τοποθετηθεί όχι μόνο τα κόμματα της αντιπολίτευσης, αλλά και ο

Στον αέρα το πακέτο νομοσχεδίων για τη Cyta, τα οποία δεν περνούν από την Ολομέλεια της Βουλής. Μετέωρη και η στάση του Δημοκρατικού Συναγερμού.

Δημοκρατικός Συναγερμός, η στάση του οποίου, ωστόσο, όπως λένε οι πληροφορίες μας, θα ξεκαθαρίσει στην Ολομέλεια. Το κυβερνών κόμμα μπροστά στον κίνδυνο να βρεθεί μόνο του και έχοντας κατά νου και τις εκλογές του Μαΐου δήλωσε αρχικά ότι δεν θα ψηφίσει τα νομοσχεδία, όχι γιατί διαφωνεί με τη μετεξέλιξη του τηλεπικοινωνιακού οργανισμού όπως τα υπόλοιπα κόμματα, αλλά γιατί δεν είναι ξεκάθαρο στα νομοθετήματα εάν ο ιδιώτης επενδυτής θα έχει πλειοψηφικό πακέτο μετοχών, δηλαδή 50% συν 1%. Παρά την αρχική τοποθέτηση, το τοπίο στην Πινδάρου παραμένει θολό και ήδη όπως πληροφορούμαστε γίνονται δεύτερες σκέψεις αλλά και διεργασίες για τη στάση του κόμματος στην Ολομέλεια της ερχόμενης Πέμπτης, εάν τελικά τα νομοσχεδία θα είναι στην ατζέντα. Με τα σημερινά δεδομένα κερδίζει έδαφος η άποψη ο Συναγερμός

Η αντίδραση των κομμάτων της Βουλής απέναντι στο πακέτο νομοσχεδίων για τη Cyta ήταν η σπύθα που άναψε φωτιές και σε άλλους κλάδους. Τα επίμαχα νομοσχεδία είναι προγραμματισμένα για την Ολομέλεια της ερχόμενης Πέμπτης.

να καταθέσει κατά τη συζήτηση στην Ολομέλεια σχετική τροπολογία που όπως πληροφορούμαστε έχει ετοιμασθεί και η οποία θα προνοεί ότι σε περίπτωση διάθεσης μετοχικού κεφαλαίου της νέας Cyta σε ιδιώτες το ποσοστό θα είναι πάνω από 50%. Σύμφωνα με τις ίδιες πληροφορίες, στην Πινδάρου φαίνεται να επικρατεί και η άποψη ότι το κόμμα ασχέτως εξελίξεων θα πρέπει να ψηφίσει τα νομοσχεδία.

Μουδιασμένη η κυβέρνηση

Το κυβερνητικό στρατόπεδο μπροστά στο κύμα απεργιών που έχει ξεσπάσει, αλλά και τις συνέπειες που προκαλούνται από τις πιέσεις που ασκούνται στα πολιτικά κόμματα από τις συντεχνίες δεν φαίνεται να έχει μία ενιαία στρατηγική αντιμετώπισης τους. Στην περίπτωση π.χ των νομοσχεδίων της Cyta επικρατεί σύγχυση ως προς τον τρόπο με τον οποίο η κυβέρνηση θα απαντήσει στην αρνητική στάση της πλειοψηφίας των κομμάτων και στη διαφανή καταψήφισή των νομοσχεδίων. Το Προεδρικό για λόγους τακτικής περισσότερο προκρίνει την απόσυρση των πέντε νομοσχεδίων, χωρίς αυτό να

συνιστά αλλαγή πολιτικής. Ωστόσο, το σενάριο της απόσυρσης, λένε άλλες κυβερνητικές πηγές, δεν είναι μέσα στις επιλογές, ενώ φαίνεται να υπάρχει και διαφορετική προσέγγιση από πλευράς οικονομικού επιτελείου. Αρμόδιες πηγές μάς έλεγαν ότι ακόμα και στην περίπτωση που τα νομοσχεδία δεν περάσουν από την παρούσα Βουλή, θα επανέλθουν στη νέα. Το θολό τοπίο που επικρατεί στην κυβερνητική πλευρά θα ξεκαθαρίσει το επόμενο διάστημα και θα είναι σε παράλληλη πορεία με τη στάση του Συναγερμού. Στην Πινδάρου η άποψη που επικρατεί είναι ότι το κόμμα δεν πρέπει να προσαρμοσθεί στην ψηφοθηρία, όπως τη χαρακτηρίζουν, λογικά κάποιων άλλων κομμάτων και να μετατραπεί το δήθεν εκλογικό μεσενέκτημα, όπως λέγεται, σε πλεονέκτημα. Οι θιασώτες της σταθερής κυβερνητικής και κοιμματικής γραμμής ακόμα και αν αυτή δημιουργεί σύγκρουση με συντεχνιακές ομάδες φέρνουν ως παράδειγμα την απεργία των νοσηλευτών, κατά την οποία, παρά τα απεργιακά μέτρα διαρκείας και τις ευρύτερες κοινωνικές επιπτώσεις, η κυβερνητική δεν φαίνεται να υποκύπτει.

Κομματικό χέρι στα λιμάνια

Τα απεργιακά μέτρα διαρκείας στο λιμάνι της Λεμεσού ήταν κεραυνός εν αιθρία για την κυβέρνηση, αν ληφθεί υπόψη ότι το προηγούμενο διάστημα δεν υπήρχαν καν ενδείξεις για εργασιακή αναταραχή στην Αρχή Λιμένων και προέκυψαν σε μία περίοδο που η Βουλή, όπως όλα δείχνουν, θα επικυρώσει την εισοδο ιδιωτών επενδυτών στη διαχείριση του λιμένα Λεμεσού. Ο αιφνιδιασμός πέρα από την αναταραχή στις εργασίες του λιμανιού προκάλεσε και υποψίες ότι πίσω από τα απεργιακά μέτρα κρύβεται κομματικός δάκτυλος και οι επερχόμενες βουλευτικές εκλογές. Οι επικρίσεις εστιάζονται κυρίως προς την πλευρά του ΑΚΕΛ, με την κυβέρνηση να εντοπίζει προσπάθεια προεκλογικής εκμετάλλευσης της εργασιακής αναταραχής. Τις κυβερνητικές υποψίες ενισχύει η χρονική στιγμή εκδίωξης των απεργιακών μέτρων, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι δεν καταγράφη η παραμικρή αντίδραση από πλευράς συντεχνιών όταν ανακοινώθηκε η κατάληξη των διαδικασιών για τους ιδιώτες επενδυτές.

Στον χορό και η ΑΗΚ

Το παζλ των πιέσεων με φόντο τις εκλογές του Μαΐου συμπληρώνουν οι συντεχνίες στην Αρχή Ηλεκτρισμού. Με εξαίρεση κάποιες απεργιακές κινητοποιήσεις περιορισμένης διάρκειας μετά από την ψήφιση από το υπουργικό συμβούλιο του νόμου για τις αποκρατικοποιήσεις, οι συντεχνίες είχαν περιορισθεί στη φραστική αντιπαράθεση κυρίως με τον υπουργό Ενέργειας Γιώργο Λακκοτρύπη. Η εξαγγελία απεργιακών μέτρων για τις 6 Απριλίου κινείται στη λογική της πίεσης εν μέσω προεκλογικής περιόδου και στη βάση της πετυχημένης τακτικής από πλευράς συντεχνιών της Cyta. Η αντίδραση των συντεχνιών της ΑΗΚ εδράζεται κυρίως στους ισχυρισμούς ότι ο υπουργός Ενέργειας προωθεί τον διαχωρισμό του μικροκοινωνικού οργανισμού παρά τις διαβεβαιώσεις που έχουν δοθεί περί του αντιθέτου από πλευράς του Προέδρου της Δημοκρατίας, ο οποίος υπό τη μορφή πληροφοριών θα παρέμβει εκ νέου για αποτροπή της απεργίας. Το απεργιακό παζλ συμπληρώνουν οι εργαζόμενοι στο λιμάνι Λάρνακας, με απειλές και εδώ για λήψη απεργιακών μέτρων.

όταν οι αξίες παραμένουν σταθερές, δεν υπάρχουν όρια στη δύναμη μας

Στεγαστικό Δάνειο
«Εν Οίκω»

3%
ΕΠΙΤΟΚΙΟ
(Σ.Ε.Π.Ε. 3,02%)

- Χωρίς αρχικά έξοδα έκδοσης
- Χωρίς έξοδα επανεκτίμησης σε όλη τη διάρκεια του δανείου
- Δικαίωμα συμμετοχής στο πρόγραμμα **Μέγιστη Ανταπόδοση**

Το Συνολικό Ετήσιο Ποσοστό Επιβάρυνσης (ΣΕΠΕ) 3,02% έχει υπολογιστεί στις 11/12/2015 για δάνειο €200.000 με εξόφληση σε 35 χρόνια, με κυμαινόμενο επιτόκιο, το οποίο αποτελείται από το Βασικό Στεγαστικό Συνεργατικού Πιστωτικού Τομέα (2,75%) πλέον περιθώριο (0,25) χωρίς αρχικά έξοδα δανείου.

CCCP www.ccb.coop.com.cy

ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΟΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΣΠΕ ΛΕΜΕΣΟΥ ΛΤΔ • ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΣΠΕ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ ΛΤΔ • ΣΠΕ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΛΤΔ • ΣΠΕ ΚΟΚΚΙΝΟΧΩΡΙΩΝ ΛΤΔ • ΣΠΕ ΛΑΚΑΤΑΜΙΑΣ - ΔΕΥΤΕΡΑΣ ΛΤΔ • ΣΠΕ ΛΗΔΡΑ ΛΤΔ • ΣΠΕ ΜΑΚΡΑΣΥΚΑΣ - ΛΑΡΝΑΚΑΣ - ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ ΛΤΔ • ΣΠΕ ΣΤΡΟΒΟΛΟΥ ΛΤΔ • ΣΠΕ ΤΑΜΑΣΣΟΥ - ΟΡΕΙΝΗΣ & ΠΙΤΣΙΛΙΑΣ ΛΤΔ • ΣΠΕ ΤΡΟΟΔΟΥΣ ΛΤΔ • ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΗ & ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΚΥΠΡΟΥ (ΣΟΤΑΔΥΚ) ΛΤΔ • ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ - ΛΑΡΝΑΚΑΣ ΛΤΔ • ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ & ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΚΥΠΡΟΥ (ΣΤΑΣΚ) ΛΤΔ • ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΚΥΠΡΟΥ (ΣΤΕΚ) ΛΤΔ • ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ ΛΕΜΕΣΟΥ ΛΤΔ • ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ ΛΤΔ • ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ ΠΑΦΟΥ ΛΤΔ • ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΘΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ & ΤΡΑΠΕΖΩΝ (ΣΤΥΤΕΤ) ΛΤΔ

ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΣ

Ίδιες αξίες, νέα προοπτική.

Ο ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ ΣΤΗΝ «Κ»

Οι βουλευτικές εκλογές, αφετηρία για ολική επαναφορά του ΑΚΕΛ

Η λύση του Κυπριακού, ο ρόλος του κόμματος στις απεργίες και οι εκλογικοί στόχοι για τον Μάιο

Συνέντευξη στους **ΜΙΧΑΗΛ ΤΣΙΚΑΛΑ** και **ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

«**Τα προεκλογικά** πυροτεχνήματα θα προκαλέσουν ζημιά» στις συνομιλίες αναφέρει ο γ.γ του ΑΚΕΛ Άντρος Κυπριανού φέροντας ως παράδειγμα την απόφαση της κυβέρνησης για διορισμό 3.000 επαγγελματιών στρατιωτών τον προερχό Νοέμβριο, την ίδια στιγμή που υποστηρίζει ότι θα υπάρξει λύση εντός του 2016. Επιρρίπτει παράλληλα ευθύνες για τη μη ικανοποιητική πρόοδο στην τουρκική πλευρά αλλά και την τ/κ ηγεσία για δηλώσεις της που προκαλούν την κοινή γνώμη στην ε/κ πλευρά. Με αφορμή τις απεργίες, ο ίδιος ξεκαθαρίζει πως δεν είναι το ΑΚΕΛ που υποκινεί τις απεργίες αλλά τα πραγματικά προβλήματα, η αλαζονεία και ο αυταρχισμός των κυβερνήσεων. Επισημαίνει ότι με τις

λύουν παράλληλα ότι θα προσλάβουν τον Νοέμβριο 3.000 επαγγελματίες στρατιώτες. Αν λυθεί το Κυπριακό τον Δεκέμβριο, όπως λέγεται, γιατί να τους προσλάβει;

—**Θα λυθεί το Κυπριακό μέχρι το τέλος του 2016;**

—Δεν ξέρω, ο Πρόεδρος αυτό λέει.

—**Κι εσείς έχετε ενημέρωση.**

—Η λύση του Κυπριακού δεν είναι συναρτημένη με το θέμα του χρόνου αλλά με τις θέσεις που καταντιθενται στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων. Αν κατατεθούν θέσεις που δημιουργούν προϋποθέσεις επίτευξης συμφωνίας, τότε, ναι, λύνεται μέχρι το τέλος του χρόνου. Αν επιμένει η τουρκική πλευρά στις ίδιες θέσεις τότε και εκατό χρόνια να περάσουν δεν λύνεται το Κυπριακό.

—**Η διαπραγματευτική διαδικασία έχει μετακινηθεί από τον Ακιντζί και είναι πλέον στην τουρκική πλευρά;**

—Όχι, θεωρώ ότι ο Ακιντζί έχει να διαδραματίσει τον δικό του σημαντικό ρόλο στις διαπραγματεύσεις για τα θέματα της εσωτερικής πτυχής του Κυπριακού. Δεν έχω αμφιβολία βέβαια ότι η Τουρκία σε αυτά τα ζητήματα επιδρά πάνω στις θέσεις της τ/κ ηγεσίας, όμως έχει τον δικό του ρόλο να διαδραματίσει. Ο Έρογλου για παράδειγμα είχε αποσύρει πτυχές που είχαν συμφωνηθεί μεταξύ Χριστόφια-Ταλάτ και ο κ. Ακιντζί τις επανέφερε. Αυτό είναι πολύ σημαντικό.

—**Θα υποστηρίξετε την οποία λύση φέρει ο Πρόεδρος;**

—Όχι. Ένα από τα μηνύματα που θέλαμε να διαβιβάσουμε στα Ηνωμένα Έθνη κατά τη διάρκεια της επίσκεψής μας στις ΗΠΑ είναι ακριβώς αυτό. Ότι δεν πρέπει να μας θεωρούν δεδομένους και πως δεν πρόκειται να δεχτούμε την όποια λύση. Η λύση θα πρέπει να ικανοποιεί βασικές αρχές για να είναι αποδεκτή από το ΑΚΕΛ.

—**Μετά και από τις διαρροές μέρους των πρακτικών του Εθνικού Συμβουλίου αλλάζει ο τρόπος ενημέρωσης;**

—Δεν ξέρω αν ο Πρόεδρος έχει λάβει αποφάσεις για το πώς θα ενημερώνει τα πολιτικά κόμματα, θεωρώ όμως ζημιά το γεγονός ότι δεν θα υπάρχει συλλογική διαβούλευση. Άλλο η κατ' ιδίαν ενημέρωση και άλλο μια συλλογική διαβούλευση. Ως ΑΚΕΛ ανέκαθεν καταγγέλλαμε τις διαρροές στο Εθνικό Συμβούλιο γιατί υπονομεύουν τη διαπραγματευτική μας ικανότητα, τον εκάστοτε Πρόεδρο της Δημοκρατίας και δυναμιτίζουν τη λειτουργία του Εθνικού Συμβουλίου. Θεωρώ πολύ ζημιώδεις τέτοιου είδους συμπεριφορές. Σήμερα γίνονται από τον κ. Σιζόπουλο κατά τρόπο επίσημο, στο παρελθόν από άλλους με ανεπίσημο τρόπο.

—**Ως ΑΚΕΛ θέλετε πιο ενεργό ρόλο στις συνομιλίες;**

—Εμείς είμαστε έτοιμοι να συμβάλουμε με σκέψεις, προτάσεις και λειτουργούμε με αυτό τον τρόπο.

—**Συμβουλευτικά προς τον Πρόεδρο, ο Πρόεδρος αποφασίζει.**

—**Υπήρχε συνεννόηση και καθορισμένη ατζέντα και στα δύο ταξίδια;**

—Σίγουρα. Όταν πήγα στην Τουρκία συναντηθήκαμε, συζητήσαμε, καταλήξαμε τι θα μεταφέραμε στην Τουρκία. Όταν θα πηγαίναμε στην ΗΠΑ επαναβεβαιώσαμε πως θα κινθούμε στο ίδιο πλαίσιο όπως είχαμε κινήσει στην Τουρκία.

—**Ηταν αυτό που περιμένατε να ακούσετε στην Κωνσταντινούπολη;**

—Σε θέμα εικόνας ήταν ακόμα καλύτερη από αυτά που αναμέναμε. Δεν έχουμε δει στην ουσία τίποτα ακόμα. Mas ενδιαφέρει να δοούμε στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων πώς τοποθετείται η τουρκική πλευρά και όχι στα λόγια. Στα λόγια ακούσαμε πολλά πράγματα.

Τα δικά μας οράματα για την Κύπρο πάνε πολύ πιο μακριά από τα όποια εκλογικά αποτελέσματα στις 22 Μαΐου, λέει στην «Κ» ο γ.γ. του ΑΚΕΛ Άντρος Κυπριανού.

“

Το ΑΚΕΛ δεν έχει πλεονεξία στις συντεχνίες Υπανίσταται ο κ. Νεοφύτου ότι εμείς καθοδηγούμε τα στελέχη του Συναγερμού και των υπόλοιπων κομμάτων και τους πείσαμε να αντιδράσουν εναντίον της κυβέρνησης;

βουλευτικές εκλογές το ΑΚΕΛ επιστρέφει δυναμικά ενώ η δύναμη που παρουσιάζει ο ΔΗΣΥ θα ξεφουσκώσει σύντομα καθώς μετά τον Μάρτη τελειώνει το άλλοθι εφαρμογής συγκεκριμένων πολιτικών λιτότητας γιατί τους το επιβάλλει η Τρόικα.

—**Βλέπετε πρόοδο στις συνομιλίες;**

—Υπάρχει πρόοδος όχι όμως ικανοποιητική. Αυτή τη στιγμή οι συνομιλίες παραπαίνουν και την κύρια ευθύνη την έχει η Τουρκία λόγω των αδιόλακτων θέσεων που υποστηρίζει στο Κυπριακό.

—**Είδατε όμως να μπαινει στην όλη διαδικασία.**

—Σωστά, αλλά στην ουσία δεν έχουμε δει μετακίνηση από τις θέσεις που υποστηρίζαν διαχρονικά. Επιρρίπτουμε ευθύνες και στην τ/κ ηγεσία, θεωρούμε ότι δημόσιες δηλώσεις προκαλούν ζημιά και προκαλούν την κοινή γνώμη στην ε/κ πλευρά. Την ίδια στιγμή θεωρούμε ότι οι χειρισμοί που γίνονται από την δική μας πλευρά δεν είναι οι καλύτεροι.

—**Δηλαδή;**

—Τα προεκλογικά πυροτεχνήματα θα προκαλέσουν ζημιά στη διαδικασία. Πέραν του τρίτου γύρου αδειοδότησης, έχουμε την πρόσληψη επαγγελματιών στρατιωτών τον Νοέμβριο, την ίδια στιγμή που ο Πρόεδρος λέει ότι μέχρι τον Δεκέμβριο θα λύσει το Κυπριακό. Δεν μπορούσαμε να περιμένουμε μέχρι τον Δεκέμβριο και αν δεν μπορούσε να λυθεί το Κυπριακό, τότε να πάρουμε αποφάσεις για τη μείωση της στρατιωτικής θητείας; Να ξεκαθαρίσω ότι τασσομάστε ανεπιφύλακτα υπέρ της μείωσης της στρατιωτικής θητείας. Είναι θέσεις που υποστηρίζαμε διαχρονικά και θέλω να μειωθεί, να καταργηθεί η στρατιωτική θητεία με τη λύση στο Κυπριακό.

—**Ναι, αλλά ήταν ούτως ή άλλως στην προγραμματική δήλωση του ΔΗΣΥ.**

—Γιατί δεν την έκαναν εδώ και τρία χρόνια και την έκαναν τώρα; Mas έλεγαν ότι θα λυθεί το Κυπριακό πριν από τις βουλευτικές εκλογές, τώρα μας λένε ότι θα λυθεί μέχρι το τέλος του χρόνου και εξαγγέ-

Τα αίτια των απεργιών

—**Τελικά το ΑΚΕΛ βρίσκεται πίσω από τις απεργίες;**

—Η κοινωνική αναστάτωση και αντίδραση δεν είναι αποτέλεσμα αποκίνησης των εργαζομένων από κάποιους, αλλά αποτέλεσμα των βαθιά αντιλαϊκών πολιτικών τις οποίες ακολουθεί όπως επίσης και του έντονου αυταρχισμού και αλαζονείας με τα οποία χειρίζονται αυτά τα ζητήματα. Το ΑΚΕΛ δεν έχει πλειοψηφία ούτε στην Αρχή Λιμένων ούτε στην ΑΤΗΚ και σίγουρα καμία πλειοψηφία στην ΠΑΣΥΝΟ. Υπανίσταται ο κ. Νεοφύτου ότι εμείς καθοδηγούμε τα στελέχη του Συναγερμού και των υπόλοιπων κομμάτων και έχουμε καταφέρει να τους πείσουμε να αντιδράσουν εναντίον της κυβέρνησης; Νομίζω ότι αυτά είναι εκτός πραγματικότητας. Εκείνοι που τους υποκινούν να αντιδρούν είναι τα πραγματικά προβλήματα που υπάρχουν.

—**Δεν θα κατηγορείτο ότι ενόψει εκλογών ικανοποιούνταν τα αιτήματα;**

—Καθόλου. Να θυμίσω ότι όταν οι οδηγοί λεωφορείων ζητούσαν να τους επιστραφεί ποσό του μισθού που τους αποκόπηκε, η κυβέρνηση ήταν ανένδοτη. Την ίδια μέρα, ζητούσε από τη Βουλή να αποδεσμευτεί 250 χιλιάδες ευρώ για να πληρωθούν οι εφτά συνεργάτες του Προέδρου στο προεδρικό. Δεν υπήρχαν οι 47 χιλιάδες ευρώ για τους οδηγούς λεωφορείων, αλλά υπήρχαν οι 250 χιλιάδες ευρώ για τους συνεργάτες του Προέδρου; Υποχρεώθηκε τελικά να δώσει τα χρήματα στους οδηγούς. Οι νοσολεύτες προβάλλουν 8 αιτήματα και συνειδητά ο κ. Νεοφύτου επικεντρώνεται στο θέμα αναγνώρισης των διπλωμάτων. Οι νοσολεύτες από τους νοσολεύτες να πάρουν πανεπιστημιακό δίπλωμα θα πρέπει να τους τοποθετήσει στην ανάλογη κλίμακα.

Η αντεπίθεση και το ξεφούσκωμα του ΔΗΣΥ

—**Θεωρείται ως δεδομένο πλέον ότι το ΑΚΕΛ θα είναι δεύτερο κόμμα τον Μάιο;**

—Επειδή είδα να κάνετε λόγο για τρίτη συνεχόμενη εκλογική ήττα του ΑΚΕΛ, να σας πω ότι δεν αντιλαμβανόμαστε έτσι τις ήττες. Ο Δ. Χριστόφιας είχε κυβερνήσει σε συνθήκες οικονομικής κρίσης. Στις άλλες χώρες τα κυβερνώντα κόμματα έχουν χάσει πάνω από τη μισή τους δύναμη όταν κλήθηκαν να αντιμετωπίσουν την κρίση. Το ΑΚΕΛ κατάφερε, παρόλες τις επιθέσεις που δέχτηκε από παντού, να κρατηθεί στο 27%. Δε νομίζω αυτό να θεωρείται εκλογική ήττα. Σε αυτή την εκλογική αναμέτρηση διεκδικούμε ποσοστό πάνω από 27% των ευρωεκλογών και είμαι βέβαιος ότι θα το πάρουμε. Διεκδικούμε μία δυναμική επιστροφή του ΑΚΕΛ που θα δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για τη μεγάλη αντεπίθεση.

—**Βέβαια το κόμμα που εφάρμοσε τις πολιτικές λιτότητας είναι ο ΔΗΣΥ και αναμένεται να είναι πρώτο κόμμα.**

—Ηταν η κυβέρνηση Χριστόφια που πολεμήθηκε στις συνθήκες της κρίσης. Ο ΔΗΣΥ πήρε την εξουσία, πήρε τις αποφάσεις και τα φόρτωσε όλα με τη βοήθεια των ΜΜΕ στην προηγούμενη κυβέρνηση. Ακόμα και σήμερα, τρία χρόνια μετά την ανάληψη της εξουσίας επιμένει ότι φταίει οι προηγούμενοι για τις πολιτικές που εφαρμόζει ο ΔΗΣΥ. Δεν έχω καμία αμφιβολία ότι ο ΔΗΣΥ θα ξεφουσκώσει. Ο χρόνος θα το δείξει καθώς είχαν άλλοθι μέχρι το τέλος του Μάρτη να λένε πως ό,τι αποφάσιζαν μας τα επέβαλλε η Τρόικα, που έφερε ο κακός Χριστόφιας και το κακό ΑΚΕΛ. Μετά το τέλος του Μάρτη δεν θα έχουν αυτό το άλλοθι. Πλέον ο κόσμος θα τους κρίνει για τις πολιτικές αποφάσεις που οι ίδιοι θα παίρνουν και τα πράγματα θα εξελιχθούν με ένα πολύ ξεκάθαρο τρόπο.

—**Η κρίση που επήλθε το διάστημα της διακυβέρνησης Χριστόφια έχει περάσει;**

—Το ΑΚΕΛ θα πρέπει να αντιμετωπίσει πρώτα τη γενικότερη απαξίωση σε ό,τι αφορά στα πολιτικά κόμματα, εξαιτίας της αδυναμίας των πολιτικών κομμάτων να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά τις αιτίες της κρίσης αλλά και των πολλών σκανδάλων διαφθοράς που ήρθαν στο φως της δημοσιότητας. Το ΑΚΕΛ έχει να αντιμετωπίσει και το γεγονός ότι εδραϊώθηκε το μήνυμα ότι όλα τα πολιτικά κόμματα είναι τα ίδια. Πρέπει να αντιμετωπίσουμε αυτά τα προβλήματα και ταυτόχρονα να παραγάγουμε πολιτική. Να καταθέσουμε δηλαδή εναλλακτικές προτάσεις που από τη μία θα προστατεύουν τον κόσμο και από την άλλη θα βγάλουν την οικονομία από την κατάσταση στην οποία έχει περιέλθει. Καταθέτουμε προτάσεις και θα συνεχίσουμε με τον ίδιο τρόπο. Θα χρειαστεί χρόνος. Δεν έχουμε αυταπάτες, ωστόσο οι επόμενες βουλευτικές εκλογές θα είναι το πρώτο βήμα που θα κάνουμε για την επαναφορά του ΑΚΕΛ και πιστεύω ότι θα είναι και αφετηρία για μία ολική επαναφορά του κόμματος.

—**Το αφήγημα περί ΔΗΣΑΚΕΛ πόσο κόστος έχει;**

—Υπάρχει κόσμος που επιπράξεται. Θα πρέπει να εξετάσουμε ωστόσο πόσο ευσταθεί. Κατά τη διάρκεια διακυβέρνησης Χριστόφια το ΑΚΕΛ υποστήριξε τις θέσεις του Δημήτρη Χριστόφια και τις συγκλίσεις Χριστόφια-Ταλάτ. Μείναμε μόνοι μας τότε έχοντας απέναντί μας όλους τους υπολοίπους με επικεφαλής των επιθέσεων τον Νίκο Αναστασιάδη και τον ΔΗΣΥ με ισοπεδωτικές, τολμώ να πω και ανήθικες επιθέσεις. Εμείς πήραμε το πολιτικό κόστος εκείνης της περιόδου και επιμένουμε στις θέσεις που διατυπώναμε. Όταν ο Νίκος Αναστασιάδης ήρθε στην εξουσία ακολούθησε μία τακτική εντελώς διαφορετική αρχικά. Το αποτέλεσμα ήταν πως για έναν χρόνο δεν ξεκίνησαν οι διαπραγματεύσεις, το Μπαρμπαρός

έκανε ελεύθερες βόλτες στα χωρικά μας ύδατα και πήραμε τότε τη χειρότερη έκθεση που πήραμε ποτέ από τον ΟΗΕ. Το 2014, επέλεξε να μετακινηθεί, να αλλάξει τακτική και να υιοθετήσει τις συγκλίσεις Χριστόφια-Ταλάτ. Τι έπρεπε να κάνουμε εμείς; Να πούμε ότι μετά από όλα αυτά τα χρόνια και τις επιθέσεις που δεχτήκαμε ότι δεν υποστηρίζουμε τις συγκλίσεις Χριστόφια-Ταλάτ μπας και παρεξηγηθούμε ότι τάχα συμπλέουμε με τον ΔΗΣΥ και τον Αναστασιάδη; Έτσι κατ'οίκον δεν πρόκειται να κάνουμε σε κανέναν, διότι εμάς δεν μας αφορά μόνο τα εκλογικά ποσοστά, μας ενδιαφέρει το μέλλον και η προοπτική της χώρας μας. Γι' αυτό δεν πρόκειται να εγκαταλείψουμε διαχρονικές μας θέσεις για να ικανοποιήσουμε τον κ. Παπαδόπουλο και αυτό κάνει καλά να το καταλάβει. Τα δικά μας οράματα για την Κύπρο πάνε πολύ πιο μακριά από τα όποια εκλογικά αποτελέσματα στις 22 Μαΐου. Ξέρουμε ότι θα έχουμε μία κάποια φθορά, θα προσπαθήσουμε να εξηγήσουμε στον κόσμο τη θέση μας, να πείσουμε τα σωστά μηνύματα για να την περιορίσουμε.

—**Γνωρίζουμε πως είστε μακριά από προσωποπαγείς φιλοδοξίες, αλλά ποιος είναι οι φιλοδοξίες του Άντρου Κυπριανού για το 2018;**

—Το ΑΚΕΛ δεν συζητά για τις προεδρικές εκλογές αυτή τη στιγμή. Ο Άντρος Κυπριανού δεν έχει προσωπική ατζέντα.

—**Δεν γίνεται να μην το έχετε σκεφτεί.**

—Όχι δεν το έχω σκεφτεί καθόλου. Βλέπω να γράφεται διάφορα για το θέμα της προεδρίας της Βουλής και οφείλω να πω πως δεν μας έχει απασχολήσει καθόλου. Έχουμε άλλες προτεραιότητες, δεν λειτουργούμε όπως κάποιους άλλους, και εγώ προσωπικά δεν λειτουργώ με αυτό τον τρόπο. Οι προσωπικές φιλοδοξίες του Άντρου Κυπριανού είναι πλήρως εναρμονισμένες με τις ανάγκες που έχει το ΑΚΕΛ.

Νυν υπέρ πάντων η οικονομική πορεία για ΔΗΣΥ

Τα απεργιακά μέτρα και η ακλόνητη στάση της Πινδάρου

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

«Σταθερή προοπτική» είναι το πολιτικό σύνθημα με το οποίο οδηγείται ο ΔΗΣΥ στις επικείμενες εκλογές. Σ' αυτή τη «σταθερή προοπτική», ο ΔΗΣΥ θεωρεί πως στο παρόν διάστημα δεν έχουν χώρο νοοτροπίες του παρελθόντος, με τις συντηχνίες να «εκβιάζουν» για την ικανοποίηση των αιτημάτων τους. Το κόμμα είναι έτοιμο να έρθει σε μετωπική σύγκρουση με όποιον προσπαθήσει, κατά τον ΔΗΣΥ, να οδηγήσει σε ανάσχεση αυτήν ακριβώς την πορεία σταθεροποίησης. Το μήνυμα, πλέον, του κόμματος δεν περιορίζεται στους απεργούντες, αλλά και στην ίδια την κυβέρνηση στο ενδεχόμενο που σκεφτεί την πολιτική της οπισθοχώρησης.

Το σίγουρο είναι πως το κυβερνών κόμμα βαδίζει σε τεντωμένο σκοινί, καθώς η στάση του αναπόφευκτα μπορεί να προκαλέσει πολιτικό κόστος σε μία ιδιαίτερα κρίσιμη περίοδο. Οι πρόσφατες διπλικές δηλώσεις του προέδρου Αβέρωφ Νεοφύτου απέναντι στους απεργούντες νοσοκόμους και ακθοφόρους στο λιμάνι Λεμεσού, καταδεικνύουν σε όσους είχαν οποιοδήποτε αμφιβολίες πως ο ΔΗΣΥ είναι έτοιμος να φτάσει μέχρι τέλους στην υλοποίηση του προεκλογικού του αφηγήματος για την αναγκαιότητα των μεταρρυθμίσεων.

Στην Πινδάρου θεωρούν πως οι «αμαρτίες» του παρελθόντος, κατά τις οποίες το πολιτικό σύστημα ικανοποιούσε με γενναιοδωρία ενίοτε παράλογα αιτήματα οργανωμένων εργατικών συνόλων, θα πρέπει να μείνουν στο παρελθόν, αν η χώρα θέλει να προχωρήσει μπροστά με μεταρρυθμίσεις.

Η καθοριστική μάχη

Καθοριστική μάχη για το ζήτημα εάν η Κύπρος στη μετά μνημονίου εποχή προχωρά μπροστά ή εγκλωβίζεται σε «λάθη» του παρελθόντος θεωρείται πως θα αποτελέσει η διεκυστινίδα με την Παγκύπρια Συντηχνία Νοσοκόμων. Στην Πινδάρου, η ομάδα των μεταρρυθμιστών με πρωτεργάτη τον πρόεδρο

Καθοριστική μάχη για το ζήτημα εάν η Κύπρος στη μετά μνημονίου εποχή προχωρά μπροστά ή εγκλωβίζεται σε «λάθη» του παρελθόντος θεωρείται πως θα αποτελέσει η διεκυστινίδα με την Παγκύπρια Συντηχνία Νοσοκόμων.

Μήνυμα Αβέρωφ Νεοφύτου προς κυβέρνηση

Ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ Αβέρωφ Νεοφύτου έχει πολλές φορές ξεκαθαρίσει πως η στάση στο ζήτημα των απεργούντων θα κρίνει και τον τρόπο με τον οποίο προχωρά η κυπριακή οικονομία. Το μήνυμά του προς τους απεργούς έχει δέκτη την ίδια την κυβέρνηση, καθώς είναι η δική της στάση που θα καθορίσει το παιχνίδι. Στην Πινδάρου εξηγούν πως η κυβέρνηση δεν πρόκειται να προχωρήσει σε παραχωρήσεις γιατί τα ίδια τα οικονομικά δεν της το επιτρέπουν. Υπάρχουν, όμως, και οι προβληματισμοί μετά από την απόφαση του Νίκου Αναστασιάδη να προχωρήσει σε διαβουλεύσεις με τους

απεργούντες νοσηλευτές που προκαλούν ανησυχία στην αυλή της Πινδάρου. Μάλιστα, συναγεμικά στελέχη ξεκαθαρίζουν πως στην περίπτωση που η κυβέρνηση επιλέξει την οπισθοχώρηση, οι ίδιοι θα διαχωρίσουν τη θέση τους καθώς αυτό θα αποτελέσει ένα ντόμινο αρνητικών εξελίξεων για τη σταθεροποίηση της κυπριακής οικονομίας. «Η κυβέρνηση δεν αποτελείται μόνο από τον Χάρη Γεωργιάδη και τον Κωνσταντίνο Πετρίδη» αναφέρουν με νόημα κομματικά στελέχη, τονίζοντας πως από τον Ιούνιο και μετά ξεκινά η προεκλογική περίοδος για την ίδια την κυβέρνηση.

Ο Αβέρωφ Νεοφύτου είναι έτοιμος για μετωπική σύγκρουση με τους απεργούντες, στέλλοντας το μήνυμα της μη οπισθοχώρησης προς την ίδια την κυβέρνηση.

του ΔΗΣΥ Αβέρωφ Νεοφύτου θεωρεί πως η κυβέρνηση θα πρέπει να μείνει άτεγκτη στα αιτήματα των νοσηλευτών. Η οποιασ μορφής

οπισθοχώρηση στα αιτήματα των νοσηλευτών θεωρείται από το κόμμα της Δεξιάς πως θα ανοίξει το κουτί της Πανδώρας των απεργιών και των «εκβιαστικών» αιτημάτων σε μία περίοδο ιδιαίτερα εύθραυστη για την κυπριακή οικονομία.

Κανένα κόστος

Κατά πόσο θα προκαλέσει στο κόμμα πολιτικό κόστος η εν λόγω στάση είναι ένα ζήτημα που παραμένει ανοικτό, καθώς η διαμάχη απεργούντων και κυβέρνησης διεξάγεται μέσα στον προεκλογικό πυρετό. Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι συγκεκριμένα είναι τα πρόσωπα που βγαίνουν μπροστά, με τα υπόλοιπα να συμφωνούν μεν, αλλά να κρατούν χαμηλούς τόνους. Πέραν του Αβέρωφ Νεοφύτου, ο οποίος θεωρεί το εν λόγω ζήτημα «μπτέρα

των μακών», στην εμπροσθοφυλακή βρίσκονται και άλλα συναγεμικά στελέχη. Κομματικοί κύκλοι θεωρούν πως το κόμμα δεν πρόκειται να έχει πολιτικό κόστος, καθώς τα αιτήματα των νοσηλευτών κρίνονται παράλογα τη δεδομένη χρονική στιγμή, προκαλώντας την ανοχή μιας μεγάλης μερίδας πολιτών. Ζήτημα, ωστόσο, για τα συναγεμικά στελέχη αποτελεί το γεγονός ότι πλέον παρουσιάζεται μια επιδημία απεργιών, που ανοίγει θέματα συζήτησης και πολιτικής αντιπαράθεσης, τα οποία θεωρούνται κλειστά. Υπάρχει, βέβαια, και από πλευράς στελεχών ο φόβος των συνδικαλιστικών ισορροπιών και του μμηπισμού από άλλες συνδικαλιστικές οργανώσεις χάριν εντυπώσεων ή ικανοποίησης των μελών τους.

Ακόμα πιο ακαταμάχητα!

Η μόνη premium μάρκα με 5 χρόνια εργοστασιακή εγγύηση.

Η πολυτέλεια, η αεροδυναμική σχεδίαση, η τεχνολογία, η άνεση και η ασφάλεια των μοντέλων Audi τα κάνουν ακαταμάχητα. Τώρα με 5 χρόνια εργοστασιακή εγγύηση, η Audi ενισχύει τη σχέση εμπιστοσύνης και ασφάλειας με τους πελάτες της και προστατεύει ακόμα περισσότερο την επένδυσή τους. Η Audi είναι η μόνη premium μάρκα που προσφέρει 5 χρόνια εργοστασιακή εγγύηση κάνοντας τον πειρασμό να τα αποκτήσετε ακόμα μεγαλύτερο.

Οδηγήστε τα στις εκθέσεις Audi.

5

Audi

www.audi.com.cy

UNICARS

Δυνατότητα χρηματοδότησης
Audi Financial Services

Προεκλογικές εκστρατείες οπίσθιας κινήσεως

Εσωκομματικές με παράβολο

Σε ρυθμούς εσωκομματικών εκλογών μπαίνει ο ΔΗΣΥ, με τους ενδιαφερόμενους υποψηφίους να χωρίζονται σε δύο κατηγορίες: αυτούς που μπαίνουν στην προεκλογική κούρσα βάσει ποσοτώσεων και εκείνους που θα πρέπει να αγωνιστούν για μία θέση στο συναγερμικό ψηφοδέλτιο. Τα στελέχη της δεύτερης κατηγορίας βρίσκονται σε έναν αγώνα επαφής με τη βάση του κόμματος, κάνοντας τηλεφωνικές επικοινωνίες και γυρίζοντας από χωριό σε χωριό. Ο Ιανός πληροφορείται πως τα μέλη του ΔΗΣΥ που θα ψηφίσουν στις εσωκομματικές εκλογές του κόμματος, θα κληθούν να δώσουν το ποσό των 20 ευρώ. Σε εποχές κρίσης, αναμένουμε πως το κόμμα της Δεξιάς θα έπρεπε να σκεφτεί διπλά το αστρονομικό ποσό που ζητά για μία άνευ ουσίας εσωκομματική διεργασία.

Ο Φάκας μετράει τ' άστρα

Μιλώντας για αστρονομία θα πρέπει να σημειώσουμε πως οι ενδιαφερόμενοι υποψήφιοι έχουν βρει ευφάνταστους τρόπους για να προσεγγίσουν ψηφοφόρους, χρησιμοποιώντας όλες τις γνώσεις και τις ικανότητές τους. Όπως πληροφορείται η στήλη, ο Χρύσανθος Φάκας, υποψήφιος για την επαρχία Λευκωσίας και αστροφυσικός, επέλεξε να πάρει υπό μάλης τα τηλεσκόπια του, να γυρίζει τα χωριά και να επιδιώκει σε μαθήματα αστρονομίας.

Με νέα δεδομένα

Η ΠΑΣΥΝΟ φαίνεται να έχει ταράξει για τα καλά τις ισορροπίες των συνδικαλιστικών οργανώσεων, με πολλές από αυτές, βλέποντας τα μέλη της συντεχνίας των νοσηλευτών να διπλασιάζονται, να προβληματίζονται κατά πόσο πρέπει κι αυτές με τη σειρά τους να τραβήξουν το σκοινί σε αιτήματα και απαιτήσεις. Το σίγουρο είναι πως η μετά μνημονίου εποχή θα θέσει νέες βάσεις για τη μέχρι τώρα συνδικαλιστική ζωή.

Σε περιδίνηση ο Γλαύκος

Δύσκολες στιγμές φαίνεται να αντιμετωπίζει ο γενικός γραμματέας της ΠΑΣΥΔΥ Γλαύκος Χατζηπέτρου, μετά και από την απόφασή του να διαχωρίσει η Συνδικαλιστική Οργάνωση των Δημοσίων Υπαλλήλων τη θέση της από αυτήν που κρατά η ΠΑΣΥΝΟ. Η στήλη ενημερώνεται πως πολλοί νοσηλευτές εγκαταλείπουν την ΠΑΣΥΔΥ για να ενταχθούν στην ΠΑΣΥΝΟ, καθώς θεωρούν την ΠΑΣΥΔΥ έρμαιο των κυβερνητικών χειρισμών. Συνδικαλιστι-

Χωρκάτικον είναι οι κάμνεις προεκλογική με φανελλούδες... Χωρκάτικον είναι οι κάμνεις προεκλογική με οπίσθια κίνηση και άνευ φαντασίας!

κοί κύκλοι αναφέρουν, μάλιστα, πως μέλη της ΠΑΣΥΔΥ αντιδρούν με τη στάση που κρατά η ηγεσία και απαιτούν να γίνει συνέλευση ούτως ώστε να δουν πως θα αντιμετωπίσουν την κατάσταση. Η ηγεσία της ΠΑΣΥΔΥ, ωστόσο, φαίνεται κάθετη στο όλο ζήτημα, αρνούμενη ακόμη να συγκαλέσει συνέλευση.

Άτεγκτος ο ΔΗΣΥ

Πάντως, ο ΔΗΣΥ είναι έτοιμος να φτάσει μέχρι τέλους το ζήτημα των απεργούντων, καθώς, όπως αναφέρεται, τυχόν οπισθοχώρηση της κυβέρνησης θα οδηγήσει σε μία επιδημία απεργιών και σε ντόμιο εκβιαστικών μέτρων από τις συντεχνίες. Το ζήτημα είναι πόσο έτοιμη είναι η κυβέρνηση να τραβήξει το σκοινί. Ο Ιανός ενημερώνεται πως στην Πινδάρου είδαν με ιδιαίτερη ανησυχία την απόφαση της κυβέρνησης να προχωρήσει στην κατάργηση της αποκοπής του 10% στον μισθό των εκτάκτων δημοσίων υπαλλήλων και με έντονη ανησυχία την υπόθεση του Νίκου Αναστασιάδη να συζητήσει με τους απεργούντες. Νίκαιος οίδε την κατά-

ληψη της διαβούλευσης των απεργούντων με την κυβέρνηση...

Η κριτική του Ομπάμα

Ήταν όντως ιστορική η επίσκεψη Ομπάμα στην Κούβα του Φιντέλ και του Ραούλ Κάστρο. Ο Αμερικανός Πρόεδρος «έβαζε χέρι» στην κομμουνιστική ηγεσία της Αβάνας, για την παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των αντιφρονούντων, σε κάθε ευκαιρία της επίσκεψής του στο νησί των πούρων! Δικαίως, θα πει κάποιος, αφού είναι γνωστό πως δύσκολα εκφράζει κανείς άποψη αντίθετη με του καθεστώτος, χωρίς να υποστεί συνέπειες. Μόνο που ο κ. Ομπάμα είναι ίσως ο τελευταίος που μπορεί να πει κάτι τέτοιο στην Κούβα αφού, επί του εδάφους της οι ΗΠΑ διατηρούν το κολαστήριο του Γκουαντανάμο, όπου κρατούνται άνθρωποι που απήχθησαν από τις πέντε ηπείρους και βασανίστηκαν σκαιώς για να ομολογήσουν, ότι προφανώς απαιτούν οι βασανιστές τους. Επίσης, πρόκειται για μία περιοχή της Κούβας υπό αμερικανική κατοχή. Ανθρώπινα δι-

καιώματα αμερικανικής κοπής...

Δύο μέτρα

Την ώρα που ο πλανητάρχης επικρίνει τον Ραούλ Κάστρο κατά πρόσωπο, για παραβίαση ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ο ίδιος και η κυβέρνηση του κάνουν τα στραβά μάτια για την παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη σύμμαχο Τουρκία. Δεν βλέπουν δημοσιογράφους να σύρονται στις φυλακές ούτε τις εφημερίδες που κλείνουν η μία μετά την άλλη από το καθεστώς της Άγκυρας, διότι άσκησαν κριτική στην πολιτική του πολυχρονόμενου Ερντογάν. Αρνούνται ακόμα να δουν και να παραδεχτούν στο Στέιτ Ντιπάρτμεντ και στον Λευκό Οίκο τη σφαγή που εκτυλίσσεται κατά των Κούρδων στη νοτιοανατολική Τουρκία και την καταστροφή ολόκληρων πόλεων και χωριών. Οι Κούρδοι, πρόσφυγες στην ίδια τους την πατρίδα, δεν έχουν δικαιώματα που παραβιάζονται, κατά την αντίληψη του αμερικανικού establishment...

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Μαρίνος Σιζόπουλος

Ο πρόεδρος της ΕΔΕΚ Μαρίνος Σιζόπουλος συνέχισε την τακτική των αποκαλύψεων κι αυτή τη βδομάδα, χωρίς να μάθουμε κάτι νέο. Από την επόμενη φορά δεν θα αποτελούν ούτε καν είδηση οι αποκαλύψεις του.

Το παιχνίδι του Ταγίρ

Το ίδιο πράττουν και οι ηγεσίες των χωρών του σκληρού πυρήνα της Ε.Ε., οι οποίες για να απαλλαγούν από τον βραχνά των προσφυγικών ροών, σπεύδουν να εξευμενίσουν τον Ταγίρ Ερντογάν, συνάπτοντας συμφωνίες με ανταλλάγματα διακομμουνισμού ευρώ και υποσχέσεις για την ενταξιακή προοπτική της Τουρκίας. Θα μπορούσε, πού θα ενταχθεί η Τουρκία, σε μία Ευρώπη που διαλύεται; Κι όμως, ο Ερντογάν παίζει το παιχνίδι του εκβιασμού κι η Γερμανία συμ-πράττει, απαιτώντας από όλους τους εταίρους να πληρώσουν τον λογαριασμό.

Άλλα λόγια

Άμα ρωτήσει κανείς διπλωμάτες των ΗΠΑ και της Ε.Ε. για τη διαφορά της Τουρκίας με τις άλλες συμμαχούς της Δύσης στην περιοχή, όπως είναι η Σαουδική Αραβία που αποκεφαλίζει, κόβει χέρια και πόδια και λιθοβολεί τους υπηκόους της ή η Αίγυπτος που απαγχονίζει κατά εκατοντάδες τους αντιφρονούντες, θα ακούσει τη δικαιολογία ότι η Τουρκία είναι πιο πολιτισμένη, έχει ένα ήπιο ισλαμικό πρόσωπο και αποτελεί μοντέλο στην περιοχή για τις υπόλοιπες μουσουλμανικές χώρες. Όπως λέει και ο μεγάλος Βασίλης Μιχαηλίδης, «άλλον το κόφικω τζιε-φάλην τζιαι άλλον το κρεμμυτζώ».

Γράφει Ο ΙΑΝΟΣ

ΑΜΕΡΩΤΑ / Γράφει ο ΔΗΜΗΤΡΗΣ Μ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Κατάλογος... εκλογικός

Είδαμε αυτή τη βδομάδα να «τρέξει» στα μέσα μαζικής ενημέρωσης και στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης εκστρατεία του υπουργείου Εσωτερικών για να προτρέψει τους νέους να εγγραφούν στον εκλογικό κατάλογο και να έχουν το δικαίωμα να ψηφίσουν στις βουλευτικές εκλογές στις 22 Μαΐου. Ο λόγος που το κράτος σπεύδει να ζοδέψει χρήματα για να περάσει το μήνυμα είναι τα χαμηλά ποσοστά εγγραφής μέχρι σήμερα. Και μιλάμε για ποσοστό 10%, στην καλύτερη.

Οι πολιτικοί λόγοι για τη μη εγγραφή των νέων είναι δεδομένοι. Τους αναλύσαμε και από αυτή τη στήλη πολλές φορές. Υπάρχουν όμως, δυστυχώς, και μη πολιτικοί λόγοι. Όταν λες, για παράδειγμα, σε έναν νέο άνθρωπο σήμερα, δεκαοκτώ, είκοσι ή και είκοσι πέντε χρονών, πως η διαδικασία είναι τέτοια ώστε να χρειάζεται να τυπώσει το έντυπο, να συμπληρώσει τα δικά του στοιχεία, τα στοιχεία του πατέρα και της μητέρας του, λες και δεν είναι ενήλικας δεκαοκτώ χρονών, και χρειάζεται και η συγκατάθεση των γονέων του, να βρει τρόπο να τυπώσει φωτογραφία σε μέγεθος διαβατηρίου, να πάρει την φωτογραφία και να την πάει στον κοινοτάρχη για να επιβεβαιώσει με σφραγίδα ότι όντως ο εικονιζόμενος είναι ο αιτούμενος... Και μετά, με φωτωτυπία της ταυτότητας προς πίσω, να πάει να πάρει την αίτηση είτε στον έπαρχο είτε στο κέντρο εξυπηρέτησης των πολιτών. Αδικείτε τους νέους που δεν πάνε να γραφτούν; Και όποιος θελήσει να γραφτεί μετά τα 25 του, θα περάσει και από μίνι συνέντευξη για τους λόγους για τους οποίους

δεν γράφτηκε τόσο χρόνια. Η πρώτη συζήτηση που μπορούμε να κάνουμε είναι σε τι εξυπηρετεί η ύπαρξη και η συντήρηση ενός αρχείου εκλογικού καταλόγου. Γιατί να μην εγγράφονται αυτόματα όλοι όσοι έχουν κυπριακή ταυτότητα και έχουν συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας τους; Σκεφτήκατε πόση εξοικονόμηση θα είχαμε σε όλους όσοι εργάζονται για να εκδοθούν τα εκλογικά βιβλιάρια και πόση ενέργεια και πόρους θα γλιτώναμε αν δεν είχαμε αυτή τη διαδικασία; Έστω, όμως, ότι η ύπαρξη του εκλογικού καταλόγου εξυπηρετεί και πρέπει να υπάρχει. Προς τι όλη αυτή η γραφειοκρατία; Γιατί χρειάζονται να συμπληρώνονται τα στοιχεία των γονέων σε μία διαδικασία που αφορά σε ενήλικα; Χρειάζεται να επισυνάψουν εκτυπωμένη φωτογραφία; Οι σημερινοί δεκαοκτάχρονοι δεν έχουν επισκεφθεί φωτογράφο ποτέ στη ζωή τους, θα το κάνουν τώρα για να εκδώσουν εκλογικό βιβλιάριο; Τι στιγμή, μάλιστα, που όλων οι φωτογραφίες είναι καταχωρημένες στο αρχείο πληθυσμού από την έκδοση ταυτότητας,

Αδικείτε τους νέους που δεν πάνε να γραφτούν; Και όποιος θελήσει να γραφτεί μετά τα 25 του, θα περάσει και από μίνι συνέντευξη για τους οποίους δεν γράφτηκε τόσο χρόνια.

Άρα ούτε η φωτωτυπία της ταυτότητας είναι αναγκαία. Αυτό που δεν κατανοούμε είναι ότι περάσουν από μία διαδικασία που είναι πρωτόγνωρη για αυτούς. Και όλο αυτό για να ψηφίσουν, επίσης διαδικασία δύσκολη και αυτή. Από την εκτύπωση της αίτησης μέχρι και την υποβολή της, δεν συνάδει με τα σημερινά δεδομένα. Και κανείς δεν σκέφτηκε να την «ελαφρύνει» λίγο ή να γίνεται online. Θα μπορούσαμε, για παράδειγμα, αν αποφεύγαμε όλα τα περιττά (στοιχεία γονέων, φωτογραφία, αντίγραφο ταυτότητας, βεβαίωση κοινοτάρχη) να στέλναμε, το κράτος, το υπουργείο εσωτερικών, συνεργεία στους χώρους που συχνάζουν οι νέοι που πιθανόν να μην έχουν εγγραφεί και να υπέγραψαν τις αιτήσεις, χωρίς να χρειαστεί να κουβαλούν μαζί τους τα απαιτούμενα, που σήμερα χρειάζονται. Και επειδή αυτό θα γινόταν σε ώρες και μέρες εκτός ωραρίου, πολύ πιθανόν να μπορούσαν να απασχοληθούν και άνεργοι νέοι, με κόστος πολύ μικρότερο από αυτό που σήμερα μας στοιχίζει και με αποτέλεσμα, πολύ μεγαλύτερο. Λύσεις υπάρχουν. Το ζητούμενο είναι να είμαστε πρακτικοί, να αφαιρούμε και όχι να προσθέτουμε γραφειοκρατία, να ευκολύνουμε και όχι να δυσκολεύουμε τον κόσμο. Υπάρχει που υπάρχει η αντίδραση του κόσμου σε ό,τι αφορά στην πολιτική και στους πολιτικούς σήμερα, ας μην το κάνουμε πιο δύσκολο. Αυτά βέβαια σήμερα, για τις επόμενες εκλογές που θα έρθουν στο μέλλον. Για αυτές που έχουμε τώρα, θα φάμε δυστυχώς «χυλόπιτα» από τους νέους.

www.dmdemetriou.com

ΒΟΛΕΣ / Γράφει ο ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΠΑΡΗΣ

Ο φόβος φέρνει κόλαση

«Είμαστε “πόμπα” (τέλεια), μόνο που η πόμπα είναι παιγμένη» έλεγε μεταξύ σοβαρού και αστείου, με ιλαροτραγικό τρόπο, Κύπριος ο οποίος διαμένει μόνιμα στις Βρυξέλλες. Ελληνίδα κόρη του, με την οποία μιλούσε για τις επιθέσεις στην ελληνική τηλεόραση με μία κατατόνητη ανακρίφηση, λες και διπλανούς τους, περρίμεναν το κακό, ανέμεναν τις επιθέσεις και τώρα όλα τέλειωσαν, όλα έφθασαν στο τέλος τους. Τουλάχιστον έτσι φαίνεται ότι λειτούργησαν σε πολλούς ανθρώπους οι τρομοκρατικές επιθέσεις.

Άκουγαν τις προειδοποιήσεις των ειδικών, περπατούσαν και κοιτάζαν περίεργα τους διπλανούς τους, περιμέναν το κακό, ανέμεναν τις επιθέσεις και τώρα όλα τέλειωσαν, όλα έφθασαν στο τέλος τους. Τουλάχιστον έτσι φαίνεται ότι λειτούργησαν σε πολλούς ανθρώπους οι τρομοκρατικές επιθέσεις.

Ο «φόβος φέρνει κόλαση» λέει η παροιμία και η εμπειρία λέει ότι ο φόβος είναι χειρότερος και από τις σκληρότερες τιμωρίες. Οι ψυχιατροί συνιθίζουν να μιλούν για τον μύθο της πανούκλας, η οποία θέλησε να εισέλθει σε μία πόλη και να πάρει, να σκοτώσει, χίλιους ανθρώπους. Ωστόσο, με τον τρόπο που προκλήθηκε στην πόλη, πέθαναν πέντε χιλιάδες άνθρωποι.

τιτρόφως, το καλύτερο δώρο για ένα παιδί είναι το χάδι της μάνας, είναι η ζεστή αγκαλιά του γονιού.

Οι ασύμμετρες απειλές, οι επιθέσεις αυτοκτονίας από αόρατους εκθροούς, δύσκολα μπορούν να κατανοηθούν από λογικούς ανθρώπους. Και όλα αυτά στο όνομα μιας ιδέας, στο όνομα ενός θρησκευτικού δόγματος, στο όνομα ενός μεταφυσικού «παραδείσιου», στο όνομα ενός φανατισμού. Η διαφορά μεταξύ αυτοθυσίας και αυτοκτονίας είναι θέμα οπτικής γωνιάς, με την οποία βλέπει κανείς τους θανάτους των ανθρώπων. Οι μουσουλμάνοι υπόσχονται γυναίκες και πηλάφι στον παράδεισο, οι Βικινγκς υπόσχονταν στον δικό τους παράδεισο μία γυναίκα για κάθε έναν εχθρό που σκότωναν, άρα όσο πιο πολλούς σκότωναν τόσες περισσότερες γυναίκες θα απολάμβαναν.

Ανάλογες «απολαύσεις» υπόσχονται και πολλοί άλλοι λαοί. Ο χρι-

Η διαφορά μεταξύ αυτοθυσίας και αυτοκτονίας είναι θέμα οπτικής γωνιάς, με την οποία βλέπει κανείς τους θανάτους των ανθρώπων.

στιανισμός στον παράδεισο υπόσχεται πνευματικές απολαύσεις, την απόλυτη ευτυχία, μαζί με τον Θεό και τους αγίους. Υπάρχουν και οι στρατοί όλου του κόσμου, οι οποίοι δεν υπόσχονται μόνο μεταφυσικούς παραδείσιους στους στρατιώτες, αλλά προβάλλουν και τους παραδείσιους στους οποίους θα ζουν τα παιδιά τους, οι γονείς τους και όλοι οι συμπατριώτες τους. Οι ιδέες και οι μεταφυσικές προσδοκίες ήταν πάντα πιο ισχυρές από το πολυτιμότερο αγαθό στη γη, την ανθρώπινη ζωή.

Η τρομοκρατία σίγουρα δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί μόνο με προληπτικά μέτρα, μόνο με τις παρακολούθησεις και μόνο με τα αστυνομικά μέτρα. Και αυτό αποδεικνύεται καθημερινώς στην πράξη, αφού ούτε οι δορυφόροι, ούτε οι κάμερες, ούτε τα συστήματα παρακολούθησης στάθηκαν ικανά να αναστείλουν τις τρομοκρατικές επιθέσεις. Απαιτούνται και άλλα πολλά μέτρα και κυρίως σμίκρυνση του χάματος μεταξύ πλουσίων και φτωχών, σε παγκόσμιο επίπεδο.

Να δοθεί χώρος στους λαούς να ζήσουν όπως θέλουν, με όποιο σύστημα διακυβέρνησης θέλουν και να σταματήσουν οι εισβολές και τα εγκλήματα στο όνομα μιας ουτοπικής δημοκρατίας, μιας νέας τάξης πραγμάτων, η οποία τιμωρεί με τον φόβο πρώτα τους εμπνευστές της και ύστερα τα θύματα των ισχυρών. Η θεία δίκη, η Νέμεσις, οι ερινυές, οι τύψεις ήταν και είναι και σήμερα ισχυρότερες δυνάμεις από όλους τους στρατούς της γης και από όλους τους ηγέτες του κόσμου. Και αυτό αποδεικνύεται στην πράξη και όχι στη θεωρία.

ΑΝΑΔΙΑΤΑΞΕΙΣ / Της ΜΕΛΑΝΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ

Τι τους κάναμε και μας μισούν τόσο;

Η οικονομική ευρωστία των στρατιωτικών βιομηχανιών στριβίζεται στην ανάγκη συντήρησης από τα κράτη ή και παραστρατιωτικές οργανώσεις ετοιμοπόλεμων στρατών, οι οποίοι μπορούν να αιτιολογήσουν την ύπαρξή τους μόνο στην παρουσία ενός «εχθρού». Βρισκόμαστε στην αφετηρία της ταυτοποίησης του «εγώ», σε αντιπαράβολή με το «άλλο».

Στην αναζήτηση νέων «εχθρών» μετά από τη λήξη του Ψυχρού Πολέμου, βρήκε γόνιμο έδαφος η μελέτη του Samuel Huntington το 1996, η οποία επικειρούσε να συλλάβει την υπό διαμόρφωση νέα παγκόσμια τάξη πραγμάτων, μέσα από τη σύγκρουση των πολιτισμών και φυσικά την επικράτηση του δυτικού πολιτισμού έναντι των υπολοίπων.

Ο Huntington, όπως και λίγα χρόνια ενωρίτερα ο Francis Fukuyama, κατανοούσαν τις τότε νέες παγκόσμιες εξελίξεις ως ένδειξη του τέλους της ιστορίας με την ολοκληρωτική νίκη των δυτικών αξιών του νεοφιλελευθερισμού και της αντιπροσωπευτικής ρεπουμπλικανικής δημοκρατίας έναντι των διαφορετικών συστημάτων αξιών που αντιπροσώπευαν άλλοι πολιτισμοί.

Το αρχικό σοκ που προκάλεσαν οι ασύλληπτες διαστάσεις τρομοκρατικές επιθέσεις της Αλ Κάιντα στην καρδιά των ΗΠΑ το 2001, γρήγορα διαδέχθηκε η απορία: Τι τους κάναμε και μας μισούν τόσο; Γιατί μας επιτίθενται;

Την πρώτη τρομοκρατική ενέργεια αυτής της μορφής των ταυτόχρονων, πολλαπλών, τυφλών και επδεικτικών κτυπημάτων σε μεγαλουπόλεις της Δύσης για μεγιστοποίηση του αριθμού των θυμάτων με στόχο τη δημιουργία τρόμου και χάους, πολύ σύντομα ακολούθησαν οι επιθέσεις σε Μαδρίτη, Λονδίνο, Παρίσι και πιο πρόσφατα στις Βρυξέλλες. Πολύ σύντομα, τα θεωρητικά παραδείγματα του τέλους της ιστορίας και της σύγκρουσης των πολιτισμών αποδείχθηκαν απολύτως ανεπαρκή για να ερμηνεύσουν το νέο φαινόμενο της ισλαμικής τρομοκρατίας που βίωμε πλέον η Δύση.

Η ισλαμική τρομοκρατία των ριζοσπαστών σουνιτών μπορεί να αλλάξει όνομα και να μετεξελισστεί από Αλ Κάιντα, σε Αλ Νόρα ή σε Ισλαμικό Κράτος, ωστόσο ο σκοπός και οι στόχοι παραμένουν οι ίδιοι.

Το τζιχάντ, το οποίο από τους δράστες του ερμηνεύεται ως η μεταφορά του ιερού πολέμου στην καρδιά των πόλεων των άπιστων δυτικών, έχει οργανωθεί ως ένα αντισυστημικό κίνημα των φανατικών σουνιτών που επιδιώκει την ανατροπή της υφιστάμενης διεθνούς τάξης πραγμάτων, μέσα από την κατάρρευση του ισχύοντος πολιτικού και οικονομικού διεθνούς συστήματος. Στο στόχαστρο της ισλαμικής τρομοκρατίας βρίσκονται το δομικό και αξιακό σύστημα του δυτικού πολιτισμού, όπως αυτό εκφράζεται από το σύγχρονο διεθνές σύστημα που έχει συσταθεί από το τέλος του Β' Παγκόσμιου Πολέμου.

Μέσα από την επιδιωκόμενη ανατροπή του δομικού και αξιακού συστήματος της Δύσης, οι τζιχαντιστές εκδικούνται για τις πολιτικές που το ισχύον διεθνές πολιτικό και οικονομικό σύστημα με ηγέτιδα χώρα τις ΗΠΑ και σε συνεργασία με τους δυτικούς συμμάχους της επέβαλαν στην ευρύτερη περιοχή της Μέσης Ανατολής. Οι τρομοκρατικές επιθέσεις με όπλο τη δημιουργία φόβου και πανικού στοχεύουν στην αποδιοργάνωση των ιδίων των κοινωνιών του δυτικού κόσμου, στην αμφισβήτηση από τους πολίτες του συστήματος αξιών το οποίο πρεσβεύουν, αλλά και στην απαξίωση από τους πολίτες των κρατικών δομών και του διεθνούς συστήματος που στηρίζουν. Η κατ'επανάληψη καταδίκη από τον μουσουλμανικό κόσμο του ισλαμικού εξτρεμισμού, όπως αυτό εκφράζεται από τους τζιχαντιστές, στεγανοποιεί και απομονώνει όσους επιχειρούν να προσδώσουν στοιχεία πολιτισμικής σύγκρουσης μεταξύ του Ισλάμ και της Δύσης στην ισλαμική τρομοκρατία. Ωστόσο, δεν εξαλείφει τα πραγματικά αίτια που ανατροφοδοτούν την ισλαμική τρομοκρατία.

Οι απαντήσεις στο ερώτημα γιατί μας μισούν τόσο και μας επιτίθενται παραπέμπουν στις ανοικτές πηγές της ευρύτερης περιοχής της Μέσης Ανατολής. Πληγές που η Δύση συνέβαλε για τη δημιουργία τους ή και δημιούργησε σε πρώτο χρόνο. Γι' αυτό και για την αντιμετώπιση των ισλαμικών τρομοκρατίας προέχει το κλείσιμο αυτών των πληγών με τη συνεργασία του δυτικού κόσμου.

antonium@kathimerini.com.cy

Αγκαλιά με τον πρωθυπουργό του Βελγίου.

ΕΝ ΚΑΜΙΝΩ / Του ΜΙΧΑΗΛ ΤΣΙΚΑΛΑ

Είναι αργά για δάκρυα, Φεντερικά

Πέρασαμε τον Ρουβικώνα, τώρα δεν υπάρχει επιστροφή. Από τούδε και στο εξής, τα πράγματα στο προσφυγικό, κυρίως, αναμένεται να τραβήξουν μία άλλη ανηφόρα, που όμοιά της δεν υπάρχει. Και αυτό, παρά τις όποιες προειδοποιήσεις που έρχονταν από όλες τις πλευρές, τόσο εκτός, αλλά κυρίως εντός Ε.Ε. Η Ελλάδα όλο το τελευταίο διάστημα έστειλε τα δικά της μηνύματα για βοήθεια, ενώ και οι ίδιοι οι πρόσφυγες με τον θάνατό τους έδιναν το στίγμα της κλιμακούμενης τραγικότητας. Μπορεί ο μικρός Αϊλάν να μας άγγιξε όλους, αλλά δεν στάθηκε ικανός να κινητοποιήσει τους μηχανισμούς της Ευρώπης.

Με μία λέξη, αμχανία. Όλα τα συμβαίνοντα στο προσφυγικό και την τρομοκρατία αντιμετωπίστηκαν παράλληλα με αμχανία, ίσως από την πλέον προετοιμασμένη κατά τα άλλα Ευρώπη σε πολλά θέματα, πλην αυτών. Πώς θα πορευτεί αυτή η Ευρώπη παρακάτω; Θα αναλύσουμε τα κτυπήματα σε Βρυξέλλες, Παρίσι και αλλού, αλλά επί της ουσίας πρέπει να κατανοήσουμε ότι η Ευρώπη αλλάζει. Η Σένγκεν είναι στον αέρα, κανείς δεν ξέρει πώς θα σταθεί μία συνθήκη που πλέον δεν έχει αιτή εφαρμογή. Ήδη οι αντιδράσεις καταγράφονται, από έτερες ευρωπαϊκές χώρες που «διαλέγουν», όσο αδύναμο και αν φαντάζει και είναι αυτό, τον κόσμο που θα περνάει τα σύνορά τους. Εξού και το τηλεφώνημα Τσίπρα σε ΝΑΤΟ και Μέρκελ. Παράλληλα, μεγάλες ευρωπαϊκές πρωτεύουσες βρίσκονται υπό καθεστώς τρόμου ενώ ο δυτικός τρόπος ζωής δεν είναι πια ανέμελος. Όταν βγαίνει ο Βέλγος πρωθυπουργός και παραδέχεται πως έγινε αυτό που φοβόμασταν, από εκεί και πέρα κάθε άλλη πρόταση είναι περιττή.

Διότι δεν γίνεται να ξέρεις, να έχεις ιστορία

και απώλειες και να παραδέχεσαι τον φόβο σου, άρα και την ανικανότητά σου να διαφυλάξεις τους πολίτες σου.

Τι σημαίνει «το ξέραμε» και πόσοι άλλοι ηγέτες ήξεραν πως η δράση τους θα έχει αντίδραση και όμως προχώρησαν; Το ατυχές είναι πως ερωτήματα σαν αυτό, μοιάζουν μέχρι και φιλολογικά. Από την άλλη, ακόμη και η Ε.Ε. διά Ντόναλντ Τουσκ, Αβραμόπουλου και άλλων, έδινε μέρες στην Ευρώπη για να μην καταρρεύσει. Το προσφυγικό πέζει από την ανθρωπιστική του πλευρά, από την πραγματιστική του πλευρά, από το γεγονός ότι ζούμε μέσα από τις αναμεταδόσεις που έρχονται από την Ειδομένη, αλλά δεν είμαστε εκεί. Και όσοι πολιτικοί πήγαν μέχρι εκεί, το έκαναν για να προβούν σε διαπιστώσεις. Από εκεί και πέρα, είδαμε όλοι τα μέτρα που πάρθηκαν. Εφαρμόστηκαν;

Με μία λέξη, αμχανία. Όλα τα συμβαίνοντα στο προσφυγικό και την τρομοκρατία αντιμετωπίστηκαν παράλληλα με αμχανία, ίσως από την πλέον προετοιμασμένη κατά τα άλλα Ευρώπη σε πολλά θέματα, πλην αυτών.

Μπήκε σε εφαρμογή η συμφωνία Ε.Ε.-Τουρκίας, σταμάτησαν οι ροές; Όλα αυτά τα θέματα είναι συνδεδεμένα και το ένα συμπληρώνει το άλλο, εφόσον κανείς δεν μπόρεσε να προβλέψει τι θα γίνει την επομένη της Αραβικής Άνοιξης. Άλλη παραδοχή της Ε.Ε. και αυτή. Και καταλήγουμε να θρηνούμε παιδιά, αθώους και εμάς τους ίδιους,

στο τέλος της μέρας, μέσα στην Ευρώπη μας, που δεν είναι «μας», πλέον. Που δεν ξέρει ποια είναι και η ίδια η Ευρώπη ή που δεν μπορεί να κατανοήσει πού και πότε έχασε τον εαυτό της. Και φτάνουμε να βλέπουμε τα δάκρυα της Μονγκερίνι.

Μόνο που αυτά δεν θα έπρεπε να αφορούν μόνο στα θύματα στις Βρυξέλλες, αλλά σε όλα τα θύματα του προσφυγικού, των άτολμων αποφάσεων της Ε.Ε. και του αύριου που δεν θα θυμίζει σε τίποτα όσα ξέραμε για την Ευρώπη.

tsikalasm@kathimerini.com.cy

ΣΥΝΙΣΤΩΣΕΣ / Του ΤΑΣΟΥ ΤΡΥΦΩΝΟΣ

Η Ευρώπη μπροστά στην ασύμμετρη απειλή

Στις 15 του περασμένου Νοεμβρίου απ'αυτή τη στήλη και με τίτλο «Sans Frontières», δηλαδή «Χωρίς Σύνορα», εξέφραξα την ανησυχία μου για το πού οδηγούνταν τα πράγματα στην Ευρώπη, με τα κλειστά σύνορα και την εσωστρέφεια που άρχιζε

να καλλιεργείται, προκαλώντας ακροδεξιά και ξενοφοβικά ανατακλαστικά. Το χάσιμο των παιδιών ισορροπιών και η ανάδειξη της ασφάλειας σε σημαντικότερη αξία από την ελευθερία και τη δημοκρατία έμοιαζαν με εφιαλτικό σενάριο. Το άρθρο τελείωσε ως εξής «Εθνικισμός, ανασφάλεια, αγωνία για το μέλλον, οικονομική κρίση: ένα εκρηκτικό κράμα για μία Ευρώπη που ήταν κοντά στο όνειρο του "χωρίς σύνορα"». Δυστυχώς, μετά από λίγες μέρες έγινε το μακελειό του Παρισιού, οπότε την επόμενη εβδομάδα επανέληθα με το άρθρο «Ποια θα είναι η τελική λύση»; και την ανάλυση της περιβόητης θεωρίας του Samuel P. Huntington «Η σύγκρουση των πολιτισμών», κατά την οποία έθεσε ουσιαστικά και ρεαλιστικά τη βάση των διεθνών συγκρούσεων και των γεωστρατηγικών ισορροπιών μετά από τη λήξη του Ψυχρού Πολέμου. Στο άρθρο μου έγραφα ότι «θεωρώ ότι η βασική αιτία συγκρούσεων στον καινούριο κόσμο που διαμορφώνεται (εννοεί μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου) δεν θα είναι ως επί το πλείστον ιδεολογική ή οικονομική. Οι μεγαλύτερες εχθρές στην ανθρωπότητα και η κυριότερη πηγή συγκρούσεων θα αναδειχθεί η πολιτιστική ταυτότητα. Τα κράτη-έθνη θα παραμείνουν κυρίαρχοι «παίκτες» στη διεθνή σκακίερα, αλλά οι κυριότερες συγκρούσεις διεθνώς θα γίνονται μεταξύ κρατών και εθνών που έχουν διαφορετικά κουλτούρα και πολιτισμό. Η σύγκρουση των πολιτισμών θα κυριαρχήσει στην παγκόσμια πολιτική σκηνή. Οι «τεκτονικές πλάκες», όπου θα συγκρούονται οι πολιτισμοί, θα αποτελέσουν τα μελλοντικά πεδία μάχης».

Το άρθρο σημειώνει πως «Έχουμε οδηγηθεί σε ένα θανάσιμο dead end. Πρέπει πολύ άμεσα να γεννηθούν οι ιδέες και οι τρόποι που θα μας οδηγήσουν μακριά από τον θανατηφόρο εναγκαλισμό του ποιος θα κυριαρχήσει στον κόσμο: το Ισλάμ ή η Δύση. Μιλάμε για μία νέα θεωρία και μία νέα τάξη πραγμάτων, που θα ικανοποιεί και το Ισλάμ, δεν θα γεννάει καθημερινά τζιχαντιστές και δεν θα απειλεί τη Δύση και όλα όσα έχει κατακτήσει και πετύχει ο δυτικός πολιτισμός».

Δυστυχώς και μετά τις τελευταίες επιθέσεις στις Βρυξέλλες φαίνεται ότι το πεδίο μάχης αυτού του νέου πολέμου και της ασύμμετρης απειλής είναι κυρίως η Ευρώπη. Μία Ευρώπη, η οποία σύρθηκε πίσω από το άρμα των Αμερικανών, διχασμένη ως προς την πολιτική και τη στρατηγική της και χωρίς πλάνο σε αυτή την απίστευτη πορεία προς τον σύγχρονο Αρμαγεδδώνα που ξεκίνησε με την Αραβική Άνοιξη και που άνοιξε τον ασκό του Αϊόλου και γιγάντωσε τον ISIS.

Η Ευρώπη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία υποτίθεται ότι είναι ένας από τους σημαντικότερους οικονομικο-πολιτικο-γεωστρατηγικούς πόλους διεθνώς μαζί με τις ΗΠΑ, τη Ρωσία και την Κίνα έχει περιοριστεί σε ρόλο κομπάρσου, χωρίς ευρωπαϊκό στρατό για να μπορεί να διαδραματίζει δυναμικότερο ρόλο και κυρίως χωρίς ενιαία εξωτερική πολιτική. Η Ευρώπη παρακολουθεί και δεν ορίζει τις εξελίξεις. Το πράγμα έχει ξεφύγει και δεν φαίνεται ότι κάποιος Ευρωπαίος ηγέτης ή κάποια προσωπικότητα μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση έχει τη βαρύτητα και την ικανότητα να πάρει την πρωτοβουλία για να βγει η Ευρώπη και η πολιτική της απ'αυτή την αποκαύωση και την αμχανία που κοστίζει ζωές.

Όλα αυτά οφείλονται στη μεγάλη ποικιλία και διαφορά εθνικών στόχων και συμφερόντων της κάθε χώρας μέλους της Ε.Ε. και στις διάφορες ιδιομορφίες αυτού του σύγχρονου πύργου της Βαβέλ, που ευελπιστούμε στο μέλλον να γίνει ένα πραγματικό κοινό σπίτι για τα 500 και πλέον εκατομμύρια Ευρωπαίων. Ανατρέχουμε στην Ελένη Γλυκατζή Αρβελέρ και διαβάξτε σε μια παλιά συνέντευξή της, «Η Ευρώπη για μένα έκανε διεύρυνση πριν κάνει εκθάμνωση. Γι' αυτό και έχει να κάνει πολύ δρόμο για να πετύχει την Ένωση». «Αν ξαναρχίζαμε την Ευρωπαϊκή Ένωση θα έπρεπε να ξεκινούσαμε από τον πολιτισμό και όχι από την οικονομία... Τελείωνω με τα λόγια του Jacques Delors, «Η Ευρώπη θα υπάρχει ως Ευρώπη, όταν υπάρξουν Ευρωπαίοι».

trifonost@sppmedia.com

ΑΚΑΡΙΑΙΑ / Της ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ

Οι ευθύνες της Πολιτείας

Η Εκκλησία μπορεί να λέει ό,τι θέλει. Όπως επίσης και ο μακαριότατος, ο οποίος ως γνωστόν κυριεύεται συχνά από μεσαιωνικά παραλήρημα, μέσα από τα οποία αποσκοπεί στη συντήρηση των κολλημάτων του κάθε θεοφοβούμενου. Και ο λόγος βέβαια που «παρληρεί» κάθε φορά εξαπολύοντας τις μεσαιωνικές του απόψεις δεν είναι για να μην αποκλίνει το ποίμνιο από τη θρησκευτικότητα του ούτε για να μας προλάβει ώστε να μην υποπέσουμε στην «αμαρτία».

Είναι για να διατηρεί η Εκκλησία την εξουσία να παρεμβαίνει στα της Πολιτείας και να διαμορφώνει συνειδήσεις που να «ενισχύουν» τις οπισθοδρομικές αντιλήψεις,

πράγμα που βολεύει τα μέγιστα στη χειραγώγηση ενός όχλου. Αν κάτι αντιβαίνει, ωστόσο, στην ουσία του χριστιανισμού είναι αυτή καθαυτή η έννοια της εξουσίας, ειδικά όπως εφαρμόζεται από τους μεγαλόσχημους εκπροσώπους της Εκκλησίας μας, αλλά αυτή είναι μία άλλη μεγάλη συζήτηση που δεν είναι της παρούσης.

Εκείνο που είναι της παρούσης είναι τα μέτρα τα οποία λαμβάνει η Πολιτεία ώστε να περιορίζεται ο χώρος δράσης των μεσαιωνικών αντιλήψεων της Εκκλησίας, δεδομένης της «επικινδυνότητας» που εμπεριέχουν (και βλέπουμε τι συμβαίνει διεθνώς με τους θρησκευτικούς σκοταδισμούς) στη διαμόρφωση ενός τρόπου σκέψης που καλλιεργεί τον ρατσισμό, τον φα-

νατισμό και την έλλειψη σεβασμού. Προσωπικά, δεν με ενδιαφέρει ποσώς αν ο μακαριότατος και ολόκληρη η Ιερά Σύνοδος εξομολογούν την έκτρωση με φόνο ούτε αν θεωρούν πως όποιος συνάπτει σύμφωνο συμβίωσης πρέπει να περιθωριοποιείται ως κατ'επίσημο, ούτε αν ποτεύουν πως μ'αυτά διαλύεται η κοινωνία και οι αξίες της. Και ο λόγος που δεν με ενδιαφέρει ποσώς είναι γιατί είναι πλήρη φανερών πως η απόσταση που χωρίζει τους ίδιους (τη συμπεριφορά τους, τις πράξεις τους, την «ταπεινότητα» τους) από την ουσία του χριστιανισμού είναι μεγαλύτερη από αυτήν που χωρίζει τη γη από άλλους πλανήτες.

Είναι καιρός, λοιπόν, η Πολιτεία να αναλάβει τις ευθύνες της και να

περιορίσει το έδαφος δράσης της Εκκλησίας όχι μόνο σε ό,τι αφορά στους νόμους του κράτους, αλλά κυρίως σε ό,τι αφορά στην «επίδραση» που αυτή προσδοκεί να έχει στη διαμόρφωση συνειδήσεων μέσα στην κοινωνία. Το γεγονός ότι ο μακαριότατος θεωρεί πως μπορεί να βγαίνει κατά καιρούς και να παρληρεί με τον τρόπο που παρληρεί και με τη φρασεολογία που χρησιμοποιεί και με το ύφος που υιοθετεί, ένα πράγμα αποδεικνύει: πως η Πολιτεία εξακολουθεί να αφήνει χώρο στην Εκκλησία να παρεμβαίνει, επιτρέποντας στην υποκρισία να θεμελιώνεται ως μία από τις «αξίες» αυτής της κοινωνίας. Διότι, τι άλλο εκτός από υποκρισία είναι να βγαίνει ο μακαριότατος και να μας παραδίδει μαθήματα

ηθικής; Ποιος; Ο άνθρωπος που δήλωσε πριν από καιρό με αυταρχική μάλιστα οργή πως εκείνος είναι ο διαχειριστής της περιουσίας της Εκκλησίας και όποιος δεν του αρέσει να φύγει. Ο άνθρωπος που υποσχέθηκε ότι θα παραχωρήσει (από αυτήν την περιουσία που διαχειρίζεται) στους ανέργους για να την καλλιεργούν ώστε να έχουν κάποιο εισόδημα και ακόμα δεν το έκανε. Ο άνθρωπος που θέλει να κτίζει εκκλησίες της τάξης των 450.000 ευρώ σε περιόδους κρίσης; Και αυτά είναι τα πιο λάιτ παραδείγματα που μπορώ να αναφέρω γιατί υπάρχουν και άλλα, τα οποία δεν με παίρνει ο χώρος της στήλης να τα γράψω. Είναι καιρός, λοιπόν, να σταματήσουμε αυτήν την υποκρισία που με πρόσχημα τη θρη-

σκεία και την ηθική προσδοκεί να κρατήσει τον τρόπο σκέψης αυτής της κοινωνίας σε περιορισμένα τετραγωνικά (όσο τα τετραγωνικά ενός τζακούζι). Και είναι καιρός η Πολιτεία να αναλάβει τις ευθύνες της για το γεγονός ότι δεν έχει φροντίσει μέχρι τώρα να προσφέρει μέσα από μία σωστή Παιδεία τα εκέγγα ώστε να μη βρίσκουν ανταπόκριση οι αναχρονιστικές αντιλήψεις. Δεν είναι θέμα, λοιπόν, μόνο κάποιων νομοθετημάτων, αλλά ενός συστήματος Παιδείας που να έχει τη δύναμη να καλλιεργεί το πνεύμα ώστε, πρώτον, να διακρίνει την υποκρισία και τους αναχρονισμούς και, δεύτερον, να αντιστέκεται σε αυτούς.

elenixenou1@gmail.com

Κυπριακό, οικονομία και λύση

Του ΣΤΑΥΡΟΥ ΣΠΑΝΟΥ

Προσωπικά, δραστηριοποιούμαι σε δύο, πολύ διαφορετικές κυπριακές εταιρείες. —Ως στέλεχος στη πρώτη, που λέγεται «Υπερίων». Είναι μία εταιρεία καθαρά εξαγωγικού χαρακτήρα, με παρουσία, έργα και πελάτες της βιομηχανίας πετρελαίου, φυσ. αερίου, χημικών και παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας σε όλο τον κόσμο, εκτός από την Τουρκία!

—Ως συνιδιοκτήτης στην άλλη που λέγεται «Coffeecare». Είναι καθαρά εισαγωγικού/εμπορικού χαρακτήρα και έχει την την πρώτη θέση στην παροχή επαγγελματικών λύσεων ροφημάτων στην τοπική αγορά ξενοδοχείων, εστιατορίων και καφετεριών, αυτό που λέμε HO.RE.CA.

Και οι δύο εταιρείες έχουν πολλά να κερδίσουν από τη λύση και επανένωση της χώρας μας, να αναφέρω μόνο δύο προφανή.

—Για την «Υπερίων», η λύση σημαίνει «εξελίξιμα» και πρόσβαση σε μία τεράστια αναπτυσσόμενη αγορά που βρίσκεται κυριολεκτικά δίπλα μας.

—Για την «Coffeecare», η λύση σημαίνει «εξελίξιμα» μιας δυναμικά μεγάλης τοπικής αγοράς, που αποτελεί το βόρειο τμήμα του νησιού.

Αντίστοιχα, όμως, μία αποτυχία στην τελευταία αυτή προσπάθεια που γίνεται, η οποία θα συνεπάγεται διχοτόμηση και αναγνώριση της «Βόρειας Κύπρου» θα δημιουργήσει εντελώς διαφορετικά δεδομένα. Η σχέση με τη «Βόρεια Κύπρο» θα γίνει πλέον κάθετα ανταγωνιστική.

Θα αποκτίσουμε έναν πολύ δυνατό ανταγωνιστή, μέσα στο ίδιο μας το σπίτι, σε όλους τους τομείς.

—Στον τουρισμό: Για κάποιο λόγο, παρά τους τόσους συμπολίτες μας που επισκέπτονται τον βορρά, συνεχίζει να διατηρείται αυτός ο μύθος ότι τα Κατεχόμενα δεν έχουν υποδομές, είναι 40 χρόνια πίσω κ.τ.λ. Αυτό δεν είναι αλήθεια. Υπάρχει τεράστια τουριστική υποδομή, η οποία είναι κατά κάποιο τρόπο κλειδωμένη λόγω μη αναγνώρισης, και παρόλα αυτά καταφέρνουν να έχουν 1,2 εκατ. τουρίστες τον χρόνο.

Δεν θέλουμε το βόρειο τμήμα του νησιού να μας ανταγωνίζεται, όπως το Σαρμ ελ Σέιχ, η Αντάλια και άλλοι προορισμοί της περιοχής. Θέλουμε να βγει έξω και να εκλύσει τουρισμό μαζί με σαν συνεισφέρον κομμάτι του ίδιου, κοινού ΑΕΠ.

—Στις υπηρεσίες και το εμπόριο: ενώ σκεφτόμαστε και συζητούμε για το κόστος της λύσης, δεν σκεφτόμαστε τι αποτέλεσμα θα έχει η οικονομική στήριξη της Τουρκίας σε ένα ανεξάρτητο πια, αναγνωρισμένο και ελεύθερο να συναλλάσσεται κράτος. Οι σημερινές τουρκικές κρατικές επιδοτήσεις θα μετατραπούν σε αληθινές, παραγωγικές, δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις, όμως τα οφέλη, δυστυχώς, δεν θα προστιθενται σε ένα κοινό ΑΕΠ. Ο ανταγωνισμός που θα έχουμε για την προσέκλυση επενδύσεων από το εξωτερικό θα γίνει ακόμη πιο σκληρός.

—Γίνεται, επίσης, λόγος για το φυσικό αέριο. Εκεί η άποψή μου είναι πως η λύση θα βοηθήσει να επιταχυνθούν οι αναπτύξεις. Βέβαια, σε περίπτωση μη λύσης, πάλι θα γίνουν κάποιες συμφωνίες (χειρότερες για τη δική μας πλευρά) που θα διασφαλίσουν σταθερότητα και προβλεψιμότητα. Χωρίς αυτήν, εγώ προσωπικά δεν βλέπω πώς εταιρείες όπως την BG/SHELL, TOTAL, ENI και άλλες θα προχωρήσουν με τις επενδύσεις διεσκατομμυρίων που απαιτούνται.

Συνοψίζοντας: Είδαμε τι συνέβη στην οικονομία μας, ενώ κάποιοι έλεγαν πως «δεν θα αλλάξει τίποτα» και «η κρίση θα αφήσει αλώβητη την Κύπρο».

As μιν επαναλάβουμε το ίδιο λάθος με το Κυπριακό. Καταλαβαίνω πως πολλοί φοβόμαστε την αλλαγή και το άγνωστο που θα φέρει η λύση, αλλά κακώς ταυτίζουμε τη μη-λύση (διχοτόμηση) με τη συνέχιση του καθημερινού μας status quo, όπως το ζούμε και το αντιλαμβανόμαστε σήμερα. Δυστυχώς, η διχοτόμηση και επιστημοποίηση πια της ανεξάρτητης «Τ.Δ.Β.Κ.» θα φέρει εξίσου δραματικές αλλαγές στη ζωή μας.

Γι' αυτό εγώ θέλω λύση.

Ο Σταύρος Σπανός είναι επικεφαλής, αντιπρόεδρος της «Υπερίων» και μέλος της Διακοινωνικής Γραμματείας ΔΗΣΥ.

Δεν γνωρίζω αν η τρομοκρατική επίθεση στις Βρυξέλλες στις 22 Μαρτίου ισοδυναμεί με την 11η Σεπτεμβρίου της Ευρώπης. Βέβαιον είναι ότι θα αλλάξει την Ευρώπη και θα οδηγήσει σε μία σειρά από νέα μέτρα για την αντιμετώπιση του τυφλού ισλαμικού φανατισμού. Δεν γίνεται αλλιώς: οι κοινωνίες οφείλουν να λάβουν πιο αποτελεσματικά μέτρα στη μάχη κατά της τρομοκρατίας.

Είναι χωρίς αμφιβολία το πιο σημαντικό παγκόσμιο πρόβλημα. Ακριβώς επειδή εκτείνεται σε πολλά μέρη του πλανήτη, χρειάζεται παγκόσμια και περιφερειακή συνεργασία για την αντιμετώπισή της. Προφανώς, έχουν γίνει βήματα, αλλά όλα τα στοιχεία δείχνουν ότι χρειάζεται να γίνουν πολλά ακόμα. Οι τρομοκρατικές επιθέσεις στο Παρίσι ξεκίνησαν από τις Βρυξέλλες, συνεπώς οι αστυνομικές Αρχές δεν έχουν έναν αντιπαλο κλεισμένο στα εσωτερικά σύνορα ενός κράτους. Είναι ένας επικίνδυνος, τυφλός δολοφόνος, που αντιμετωπίζεται με περισσότερη ανταλλαγή εμπειρίας και γνώσης ανάμεσα στις αστυνομικές Αρχές των κρατών μελών της Ε.Ε. Η υστέρηση σε αυτόν τον τομέα έχει τραγικές συνέπειες, όπως δείχνουν τα στοιχεία από τις τρομοκρατικές επιθέσεις στις 22 Μαρτίου, συνεπώς αν δεν γίνει ένα ολοκληρωμένο πακέτο συνεργασίας σε αυτό, όλα τα άλλα θα παραμένουν ατελέσφορες ενέργειες.

Η πολιτική ατζέντα στην Ευρώπη θα αλλάξει, καθώς το ζήτημα της τρομοκρατίας σε συνδυασμό με το προσφυγικό θα κυριαρχήσουν κατά το επόμενο χρονικό διάστημα. Οι δυνάμεις με μετριοπαθείς θέσεις στο προσφυγικό θα χάσουν περισσότερο έδαφος, ενώ οι δυνάμεις με πιο επιθετική ρητορική θα κερδίσουν έδαφος. Η οπισθοχώρηση της επιρροής της Α. Μέρκελ σε αυτό το διάστημα, όπως έδειξαν τα αποτελέσματα σε τρία ομοσπονδιακά κρατίδια της Γερμανίας, δεν είναι καλό σημάδι για το σύνολο της προσπάθειας για ευρωπαϊκές λύσεις στο διπλό ζήτημα τρομοκρατία-προσφυγικό. Κάθε οπισθοχώρηση των δυνάμεων που ενδιαφέρονται για την αντιμετώπιση

Τρόμος πάνω από την Ευρώπη

Του ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ

της κρίσης μέσα και μαζί με την Ε.Ε. αποτελεί πλήγμα για τη ρεαλιστική σχολή και ταυτόχρονα νίκη των δυναμών του εθνικού απομονωτισμού και της αποσύνθεσης της Ε.Ε., εν όνομα μιας λύσης που σημαίνει επιστροφή στο «αλβανικό μοντέλο». Πρόκειται για μία βέβαιη συνταγή για περιπέτειες στο άγνωστο με βάρκα την ελπίδα, μέσα από ολόνα και περισσότερο κοινωνική και οικονομική απόγνωση κάθε έθνους χωριστά.

Η Ε.Ε. εκ των πραγμάτων θα αποδεχθεί την προσωρινή αλλαγή σε ορισμένες προνοιές της συνθήκης Σένγκεν, γεγονός που φαίνεται αναπότρεπτο υπό τις παρούσες συνθήκες. Το αίτημα της ασφάλειας αποκτά πλέον ένα πιο επιτακτικό περιεχόμενο και πάντα σε αυτό όλα τα κράτη θα διαθέσουν περισσότερους πόρους και δυνάμεις για να κερδίσουν τη μάχη κατά της τρομοκρατίας. Η μάχη κατά της τρομοκρατίας και η υπεράσπιση των θεμελιωδών δικαιωμάτων αναζητεί μία νέα ισορροπία, ικανή να δώσει λύσεις επί του εδάφους στην αντιμετώπιση

της τυφλής βίας. Η κατάσταση δεν σπκόνει αναβολές, καθώς το διακύβευμα συνδέεται με τον σκληρό πυρήνα της ευρωπαϊκής ενοποίησης. Η νέα ισορροπία χρειάζεται να είναι ικανή να έχει την αποδοχή από πλειοψηφίες που συνθέτουν το ευρωπαϊκό μωσαϊκό και να προωθούν λύσεις μέσα στην οπτική της «περισσότερης Ε.Ε.». Αν ο Γάλλος πρωθυπουργός Μανουέλ Βαλς διαπιστώνει μετά από την επίθεση στις Βρυξέλλες «επείγουσα ανάγκη προστασίας των εξωτερικών συνόρων της Ε.Ε.», τότε τα πράγματα είναι πιο σοβαρά, καθώς δείχνει πόσο έχουν καθυστερήσει τα κράτη μέλη να κάνουν τα αυτονόητα, και μάλιστα να τα λέει αυτά πρωθυπουργός μεγάλης χώρας που έχει ήδη δεχθεί πολύ μεγάλα πλήγματα από την τρομοκρατία.

Δυνάμεις του μετριοπαθούς ισλάμ οφείλουν να κάνουν κάτι περισσότερο στον χώρο επιρροής τους. Διαθέτουν πόρους και μέσα για να περιορίσουν τη τυφλή τρομοκρατία, κυρίως να μιλήσουν με τη γλώσσα που κατανοεί καλύτερα ένας μουσουλμάνος. Το ισλάμ

πρέπει να βρίσκεται κάθε μέρα απέναντι στους οπαδούς του δόγματός των τζιχαντιστών και να εργαστεί με περισσότερη ζέση για να αναδείξει με έναν πιο συστηματικό τρόπο σε πολλούς μουσουλμάνους το απαίσιο πρόσωπο αυτής της θρησκευτικής φράξιας που αρνείται την αξία της ανθρώπινης ζωής και ταυτίζει τη θρησκευτική πίστη με τον θάνατο και τη μαζική δολοφονία.

Μαζί με αυτό, στο επίπεδο που τους αναλογεί, θρησκευτικοί ηγέτες που ασπάζονται διαφορετικά δόγματα, είναι καιρός να αφήσουν στην άκρη θεολογικές διαφορές που έρχονται από την ιστορική τους διαδρομή αιώνων και να δώσουν βάρος στο σήμερα και στις πραγματικές ανάγκες των ανθρώπων. Αυτό που κάνει συχνά ο πάπας Φραγκίσκος είναι καλό, αλλά προφανώς χρειάζεται να λάβουν μέρος σε αυτήν τη μάχη περισσότεροι θρησκευτικοί ηγέτες, με περισσότερη αίσθηση της πραγματικότητας.

www.larkoslarkou.org.cy

Θα αποβεί μοιραίο ένα νέο λάθος στην οικονομία

Του ΜΠΑΜΠΗ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Μόνον κάποιο λάθος, τραγικό για τις επιπτώσεις που θα έχει, αλλά που είναι πολύ δύσκολο να προβλεφθεί αυτή τη στιγμή, θα εμποδίσει την ολοκλήρωση της τρέχουσας αξιολόγησης της ελληνικής οικονομίας. Πρόκειται, αντικειμενικά, για επιτυχία τις τακτικές Τσίπρα. Εναν χρόνο μετά τις τυχοδιωκτικές «κορώνες», η οικονομία μπορεί να βρει ένα νέο σημείο εκκίνησης. Δυστυχώς, η συμφωνία δεν μπορεί να κλείσει πριν από τα τέλη Απριλίου, εφόσον πρέπει οι ξένοι εμπειρογνώμονες να «βοηθήσουν» τους συμβούλους των υπουργών να γράψουν τις διατάξεις που θα πάνε στη Βουλή. Θα έχουμε χάσει 15 μήνες. Όμως, η αξιολόγηση μπορεί, εφόσον δεν γίνουν και νέα λάθη, να βγάλει τις καταθέσεις των ανθρώπων από την παγίδα που έστησε η κυβέρνηση. Η διαδικασία θα ξεκινήσει με μεγαλύτερη καλάρωση των διεθνών συναλλαγών. Θα ακολουθήσει η προσπά-

θεια να αντιμετωπιστεί η ζωννή απογοήτευση των ελάχιστων επενδυτών που είχαν ενδιαφερθεί για την Ελλάδα.

Κυρίως όμως, η κυβέρνηση προσδοκά ότι θα εισπράξει μέρος των δανείων του τρίτου μνημονίου ώστε να πληρώσει μέρος των παγωμένων οφειλών της προς την οικονομία. Στο υπ. Οικονομικών κατανοούν, επιτέλους, πόσο βαριές είναι οι ευθύνες τους για την επέλαση της νέας ύφεσης. Επιπλέον, η κυβέρνηση ελπίζει (και ορθώς) ότι το κλείσιμο της αξιολόγησης, ακόμη και χωρίς την υπογραφή του ΔΝΤ, πάντως όμως με τη σύμφωνη γνώμη του, θα ιάσει τα συντηρητικά κατάγματα που επέφεραν στην εμπιστοσύνη οι αρχικές τυχοδιωκτικές επιλογές της κυβέρνησης.

Η εκτίμησή μου ότι η συμφωνία θα έρθει στηρίχεται στην πολλαπλώς διαφανόμενη υποστήριξη που του παρέχουν οι Ευρωπαίοι. Στους διαδρόμους της Ε.Ε., η πίεση που με γαλατική εμμονή

ασκείται από τον κομισάριο Μοσκοβισί, επί των τεχνοκρατών της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών και Χρηματοδοτικών Υποθέσεων, αυξάνεται συνεχώς.

Η δυσάρεστη τροπή που έχει πάρει το μεταναστευτικό πρόβλημα και η διχονομία που έφεραν οι ανόητες αντιδράσεις ορισμένων κυβερνήσεων στην Κεντρική Ευρώπη ώθησαν τα δύο μεγάλα κράτη να πάρουν τις αποφάσεις τους. Ο κίνδυνος να «σκάσει» το ελληνικό Δημόσιο πριν από το καλοκαίρι σημαίνει ότι ο μεταναστευτικός κίνδυνος θα προωθηθεί ανεξέλεγκτος προς το κέντρο της Ευρώπης. Αλλά και η εύθραυστη κατάσταση της κοινής γνώμης στη Βρετανία, ενόψει του δημοψηφίσματος της 23ης Ιουνίου, ενισχύει την πεποίθηση των Ευρωπαίων να μη ριψοκινδυνεύσουν μια νέα αποκοπή του κ. Τσίπρα. Είναι χαρακτηριστικό ότι ο κ. Κουτεντάκης, γεν. γραμματέας Δημοσιονομικής

Πολιτικής και άνθρωπος εμπιστοσύνης του κ. Δραγασάκη, «απέλλεσε» να μην πληρώσει λήγοντα ομόλογα εις χείρας της ΕΚΤ, τον Ιούνιο.

Θεωρώ πάντως απίθανο να επιτρέψει ο πρωθυπουργός παρόμοιες επιφοροποιήσεις συμπεριφορές. Ο κ. Τσίπρας κρατά ζωννή την ελπίδα ότι, μαζί με τη θετική αξιολόγηση, το Eurogroup της 22ας Απριλίου θα μπορούσε να ανακοινώσει την έναρξη της διαδικασίας διεθέτησης του χρέους. Εστω και σταδιακά, ακόμη και υπό την προϋπόθεση επιτεύξης ελεγχόμενων στόχων, η λύση στο χρέος θα μπει στο τραπέζι. Ο κ. Σόμιπλε σημειώνει κατ' ιδίαν πως «δεν υπάρχει τίποτα το επείγον, χρόνος υπάρχει και μια λύση θα βρεθεί». Εξάλλου, δημοσίως, παραδέχθηκε ότι η συζήτηση για το χρέος «έχει να κάνει με το προσιτό, όχι την ουσία». Αυτό όμως είναι το «δώρο» που περιμένει ο Έλληνας πρωθυπουργός.

Η διεθνοποίηση του τρόμου

Του ΝΙΚΟΥ ΚΕΤΤΗΡΟΥ

Η Ευρώπη ξαναπαίγει σε καθεστώς τρόμου. Τα κτυπήματα των τζιχαντιστών στις Βρυξέλλες την περασμένη Τρίτη έχουν θέσει ξανά σε συναγερμό και σε κατάσταση πόλεμου τη Γηραιά Ήπειρο. Ποιοι είναι, όμως, αυτοί οι τζιχαντιστές και τι ζητούν από την ανθρωπότητα;

Το Ισλαμικό Κράτος (Ι.Κ.) είναι μια στρατιωτικοπολιτική τρομοκρατική οργάνωση, η οποία ανακήρυξε στις 29 Ιουνίου 2014 την ίδρυση χαλιφάτου στις περιοχές που ελέγχει στο Ιράκ και τη Συρία. Από το 2012, όμως, το Ισλαμικό Κράτος είχε αρχίσει να εξαπλώνεται στη Συρία και το 2013 μετονομάστηκε σε Ισλαμικό Κράτος του Ιράκ και του Λεβάντε, στα αγγλικά ονομάζεται ISIS, γνωστό επίσης ως Daesh. Η επιδρασή του έχει εξαπλωθεί σε ολόκληρο τον μουσουλμανικό κόσμο με αποτέλεσμα να ελέγχει σήμερα πολλές ομάδες τζιχαντιστών, όπως είναι η Μπόκο Χαράμ στη Νιγηρία, ομάδες στο Σινά της Αιγύπτου,

στον Λίβανο, στην Αλγερία και στην Υεμένη. Στόχος τους είναι να δημιουργήσουν ένα μουσουλμανικό κράτος που θα ξεκινάει από τη βόρεια Αφρική και θα φτάνει στην κεντρική Ασία. Υπάρχουν διαφορές μεταξύ του Ισλαμικού Κράτους και της Αλ Κάιντα. Η Αλ Κάιντα πιστεύει ότι το τζιχάντ πρέπει κυρίως να στραφεί εναντίον των ΗΠΑ, του Ισραήλ, των δυτικών χωρών και των συμμάχων τους. Από την πλευρά του, το Ισλαμικό Κράτος πιστεύει ότι ο βασικός εχθρός είναι το Ιράν και οι σιίτες. Η στρατηγική του Ισλαμικού Κράτους, σύμφωνη με διεθνείς αναλύτες, δεν εξαρτάται μόνο από τις περιστάσεις και ούτε βασίζεται πάνω σε ένα συναίσθημα καταστορφής και βίας. Βασίζεται πάνω σε μακροχρόνια σκέψη, η οποία εγγράφεται στην ιστορία των τζιχαντιστικών κινήματων. Γι' αυτό και το συγκεκριμένο κίνημα έκανε τα πάντα για να μετουσιωθεί σε κράτος.

Στο βιβλίο του Abu Bakr alNajji με τίτλο «Η διοίκηση της αγριότητας», που κυκλο-

φόρησε το 2002 και γνώρισε τεράστια επιτυχία, εξηγείται η στρατηγική με την οποία οι ομάδες των τζιχαντιστών θα μπορούσαν να κυριαρχήσουν εδαφικά απέναντι στα αραβικά και μουσουλμανικά καθεστώτα, από τη μία, και απέναντι στους Αμερικανούς και τους Δυτικούς από την άλλη. Ο συγγραφέας υποστηρίζει ότι προκαλώντας ένα τεράστιο κύμα βίας στις μουσουλμανικές χώρες, οι τζιχαντιστές θα κατορθώσουν να αποδυναμώσουν τις κρατικές δομές και να επβάλουν το χάος και την αγριότητα. Οι τοπικοί πληθυσμοί θα χάσουν την εμπιστοσύνη τους στις κυβερνήσεις τους, οι οποίες θα είναι ανίκανες να απαντήσουν στη βία με μεγαλύτερη βία. Οι τζιχαντιστές θα πρέπει τότε να επωφεληθούν από το χάος ώστε να κερδίσουν τη λαϊκή υποστήριξη και να εμφανιστούν ως η μόνη εναλλακτική λύση. Τότε θα επαναφέρουν την ασφάλεια, τις κρατικές υπηρεσίες και θα διανεμήσουν τρόφιμα και φάρμακα, θα διαχειριστούν το χάος και θα κερδίζουν

όλο και περισσότερα εδάφη. Οι τζιχαντιστές θα γίνουν ο πυρήνας του νέου χαλιφάτου. Είτε με πίστη είτε με τη βία, οι τοπικοί πληθυσμοί, αναφέρεται, θα αποδεχθούν την ισλαμική διακυβέρνηση.

Ο δεύτερος άξονας της στρατηγικής του Ισλαμικού Κράτους είναι η διεθνοποίηση του τρόμου. Μετά από την κατάληψη εδαφών στη Μέση Ανατολή άρχισαν οργανωμένα να προκαλούν τη Δύση με επιθέσεις σε μειονότητες, χριστιανούς, γυναικείες κ.λπ., ενώ άρχισαν και τις επιθέσεις στο εξωτερικό. Οι δράσεις αυτές συνοδεύονται από προπαγάνδα που δίνει έμφαση στην αποικιοκρατία και προσπάθει να εμφανίσει τους μουσουλμάνους ως αιώνια θύματα της Δύσης, ώστε να κάνει τις δυτικές χώρες να αντιδράσουν. Και εν μέρει το πέτυχε, γιατί η Δύση απάντησε δημιουργώντας μία στρατιωτική συμμαχία υπό τον έλεγχο των Αμερικανών. Το «κυβερνητικό πρόγραμμα» των ισλαμιστών είναι να αναπτύξουν τη μαζική θρησκευ-

τικότητα, να κάνουν τη θρησκεία μία πολιτική και κοινωνική προτεραιότητα, να εκπαιδεύσουν στρατιωτικά νέους και να δημιουργήσουν μία στρατιωτικοποιημένη κοινωνία.

Συνεπώς, δεν πρόκειται για μία ομάδα ψυχοπαθών σε έκσταση. Πρόκειται για μία οργάνωση η οποία διαθέτει εκπαιδευμένους ηγέτες και έχει συγκεκριμένη στρατηγική στην υπηρεσία ενός ιερού πολέμου, όπως γράφει χαρακτηριστικά η έγκυρη ιστοσελίδα Slate, σε ανάλυση της μετά από το μακελειό στο Παρίσι, στις 13 Νοεμβρίου 2015. Η Δύση, τονίζεται στη συγκεκριμένη ανάλυση, δεν γνωρίζει καλά τους λόγους που οδήγησαν στην έκρηξη του ριζοσπαστικού Ισλάμ. Δεν κατανοεί επίσης πώς ο λόγος των τζιχαντιστών μπορεί να προσελκύει νέους ούτε καταλαβαίνει το μίσος και τη δίψα για εκδίκηση που έχουν απέναντι στη Δύση.

Ο Νίκος Κέττηρος είναι δημοσιογράφος.

Μύθος τα περί διάσπασης του ΔΗΚΟ

Ο γ.γ. του κόμματος Μαρίνος Μουσιούττας μιλά για το πολιτεύειν των δημοσίων υπαλλήλων και τις εσωκομματικές διαμάχες

Συνέντευξη στη
ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Ο γενικός γραμματέας του ΔΗΚΟ Μαρίνος Μουσιούττας και δημοτικός γραμματέας παράλληλα στον δήμο Λευκωσίας μιλά για τη νομική και ηθική διάσταση του να είσαι κομματικός αξιωματούχος και παράλληλα δημόσιος υπάλληλος. Ξεκαθαρίζει πως, παρά τον πόλεμο που δέχτηκε, αγωνίστηκε ιδιαίτερα για τα πολιτικά δικαιώματα των δημοσίων υπαλλήλων και επισομαίνει πως μπαίνει στην προεκλογική κούρσα ως υποψήφιος του ΔΗΚΟ με στόχο τη διασφάλιση των συλλογικών συμφερόντων των πολιτών, αλλά και την καταπολέμηση της διαπλοκής.

—Οδηγείται διασπασμένο το ΔΗΚΟ στις επικείμενες εκλογές;

—Είναι μύθος και απέχει πολύ από την πραγματικότητα. Αν δούμε το ψηφοδέλτιο του ΔΗΚΟ, από τους 56 υποψηφίους, 15 άτομα είναι ανώτατοι αξιωματούχοι του κόμματος, 11 αριστίνδην άτομα, επιλογές του προέδρου του ΔΗΚΟ και τα υπόλοιπα μέλη του κόμματος. Αν αναφέρατε σε επώνυμα στελέχη που δεν θέλησαν να ενταχθούν ως υποψήφιοι στον προεκλογικό αγώνα, τα πλείστα εξ αυτών, μετέχουν στον προεκλογικό αγώνα με άλλους ρόλους. Μιλώντας κατ' ιδίαν μάλιστα με τους πλείστους από αυτούς ο καθένας εξέφρασε τον δικό του προσωπικό λόγο για τη μη κάθοδό του στις εκλογές.

—Ανέφεραν, όμως, δημοσίως ότι διαφωνούν με τον τρόπο που πολιτεύεται ο πρόεδρος του ΔΗΚΟ και μίλησαν για παραγκωνισμό.

—Δεν το κρύβω ότι πριν από δύο χρόνια στις εσωκομματικές εκλογές του ΔΗΚΟ υπήρξε αντιπαλότητα.

Συζητώντας, πλέον, με άλλους συναγωνιστές βλέπουμε πως αυτή η αντιπαλότητα που υπήρχε, συρρικνώνεται και επικρατεί στο τέλος η άποψη ότι όλοι ΔΗΚΟϊκοί είμαστε. Από εκεί και πέρα, αν κάποιος για τους δικούς τους λόγους έχουν πάρει τις δικές τους αποφάσεις, θα κριθούν στο τέλος για τις ενέργειές τους. Μιλάτε, όμως, για διάσπαση του ΔΗΚΟ, όταν κάποια στελέχη για δικούς τους λόγους δεν θέλησαν να ενταχθούν στο ψηφοδέλτιο του ΔΗΚΟ. Τι πρέπει να πείτε για τον

Επώνυμα στελέχη που δεν θέλησαν να ενταχθούν ως υποψήφιοι στον προεκλογικό αγώνα, τα πλείστα εξ αυτών, μετέχουν με άλλους ρόλους.

ΔΗΣΥ, όταν στέλεχος του ΔΗΣΥ, η Ελένη Θεοχάρους, εγκατέλειψε το κόμμα και δημιούργησε πρόσφατα το δικό της Κίνημα με το οποίο οδηγείται σε εκλογές;

—Έχετε επικρίνει σφόδρα τους χειρισμούς Αναστασιάδη στο Κυπριακό, δίνοντας σε πολλούς την ευκαιρία να χαρακτηρίσουν το ΔΗΚΟ ως απορριπτικό κόμμα.

—Ως ΔΗΚΟ είχαμε και έχουμε πάγιες θέσεις στο Κυπριακό. Δεν διαφωνήσαμε με τον Νίκο Αναστασιάδη, χάριν της διαφωνίας. Θέλω, αν είναι δυνατόν, λύση τώρα. Αλλά μία λύση που να διασφαλίζει διαχρονικά τον ελληνισμό στην Κύπρο και για μας και για τα παιδιά μας. Θέλουμε ξεκάθαρες θέσεις σε ό,τι αφορά στα συνιστάμενα κρατίδια που θα αποτελούν το νέο κράτος.

Ο Μαρίνος Μουσιούττας μιλά για τον νόμο που δημιουργήθηκε εξαιτίας του κομματικού του αξιώματος και της επαγγελματικής ιδιότητας του δημοτικού γραμματέα, επισημαίνοντας πως από τους 140 δημοσίους υπαλλήλους που κατέχουν κομματικά αξιώματα, μόνο η δική του περίπτωση προκάλεσε τόση συζήτηση.

Είμαστε υπέρ μιας λύσης που να κατοχυρώνει την ασφάλεια, την επιστροφή των δικαιωμάτων, να εφαρμοστούν τα δικαιώματα και οι ελευθερίες που έχουν όλοι οι πολίτες τις Ε.Ε. στις πατρίδες τους. Ουσιαστικά, μία λύση με ευρωπαϊκές αρχές και αξίες, με αποχώρηση των στρατευμάτων και αποκατάσταση των ελευθεριών και δικαιωμάτων, με την εφαρμογή του ευρωπαϊκού κεκτημένου να διασφα-

λίξει τα εθνικά συμφέροντα του κράτους υποστηρίζοντας τους στόχους μας.

—Δεδομένου ότι είστε δημοτικός γραμματέας του δήμου Λευκωσίας και παράλληλα γενικός γραμματέας του ΔΗΚΟ, μπορεί να συνυπάρξει το κομματικό αξίωμα με αυτό του δημοσίου υπαλλήλου;

—Υπήρχε ένας απαρχαιωμένος νόμος που έλεγε ότι οι δημόσιοι

υπάλληλοι θα έπρεπε να είναι απλά μέλη πολιτικών κομμάτων. Ο νόμος ήταν ανενεργός εξού και ότι 140 στελέχη όλων των κομμάτων υπηρέτησαν στον δημόσιο τομέα, έχοντας αξιώματα στα κόμματα στα οποία ανήκαν. Σε καμία περίπτωση δεν είδα οποιoδήποτε να έχει πρόβλημα για αυτά τα 139 άτομα, παρά μόνο στη δική μου περίπτωση. Ίσως να έπαιζε ρόλο ότι το αξίωμα στο ΔΗΚΟ ήταν υψηλό, εξού και ότι το πρόβλημα ξεκίνησε εσωκομματικά. Ίσως, από την άλλη, να έπαιζε ρόλο ότι ήταν υψηλή η θέση στον δήμο Λευκωσίας. Εξαιτίας και της αναστάτωσης που προκλήθηκε, υπέβαλα το 2014 την παραίτησή μου, πρώτα για να διευκολύνω τον Δήμο και παράλληλα για να μη βρίσκεται στο στόχαστρο το κόμμα. Όπως είχα πει και τότε, θεωρώ αναφαίρετο δικαίωμα όλων των πολιτών να συμμετέχουν στα κοινά. Ξεκίνησα αυτό τον αγώνα για κατοχύρωση των πολιτικών δικαιωμάτων των υπαλλήλων του δημοσίου και ευρύτερου δημόσιου τομέα, με αποτέλεσμα το 2015, η Βουλή με τη σύμφωνο γνώμη και της νομικής υπηρεσίας να τροποποιήσει τον νόμο και από πλευράς νομιμότητας η κατοχή των δύο αξιωμάτων να είναι πέρα για πέρα νόμιμη, εφόσον πληρούνται κάποιες προϋποθέσεις.

—Υπάρχει βέβαια και η ηθική πτυχή.

—Βεβαίως και το αντιλαμβάνομαι. Μάλιστα για να μην προκαλώ, ενώ ο Νόμος υπαγορεύει άδεια άνευ αποδοχών των υποψηφίων για τις βουλευτικές εκλογές δημοσίων υπαλλήλων 40 μέρες πριν από τις εκλογές, εγώ επέλεξα να απέχω από την 16η Φεβρουαρίου. Θα αντιστρέψω, όμως, το ερώτημά σας. Αν εγώ δεν είμαι αξιωματούχος του

ΔΗΚΟ, αλλά απλό μέλος και θέλω κακώς να ευνοήσω τον οποιοδήποτε, χρειάζομαι το καπέλο του αξιωματούχου για να το κάνω; Προσωπικά, είχα πάντοτε τη φιλοσοφία ότι ο δυνατός είναι ο άνθρωπος που την ώρα που έχει την εξουσία να κάνει οτιδήποτε, επιλέγει να κάνει το σωστό και βάσει αυτού έχω επιλέξει στη ζωή μου να πορεύομαι. Γιατί η εξουσία είναι η έκρηξη ουσία, είναι αγάπη προς τον άνθρωπο και ως τέτοια τη βλέπω.

—Διεκδικείτε την εκλογή σας σε μία περίοδο απαξίωσης του υφιστάμενου πολιτικού συστήματος. Τι επιδιώκετε στο ενδεχόμενο εκλογής σας;

—Ζούμε σε μία εποχή τεράστιας απαξίωσης της πολιτικής. Και δεν αδικώ τον κόσμο γι' αυτό, δεδομένου ότι κατέχοντες αξιώματα καταχρώνται τις θέσεις τους και εμπλέκονται σε φαινόμενα μίζας και διαφθοράς. Αποφάσισα, συνεπώς, να μπω στην προεκλογική κούρσα με γνώμονα τη διασφάλιση του συλλογικού συμφέροντος του πολίτη και μαζί με τον κάθε πολίτη να πορευθούμε σε έναν αγώνα με πυξίδα την εντιμότητα, την αλήθεια, την ανθρωπιά, αρετές που ξεχάστηκαν από τη δίνη της διαπλοκής και της διαφθοράς. Κοιτάω τον πολίτη στα μάτια, χωρίς διαπλοκή και διαφθορά, γιατί η αλήθεια δεν είναι σύνθημα, είναι αρετή. Γιατί η πολιτική θέλει εντιμότητα και ανθρωπιά. Υπάρχουν ιδεαλιστές που πιστεύουν στο όραμα. Που πιστεύουν ότι όλα είναι πιθανά και, ναι, προσπαθούν να κάνουν τη διαφορά. Που δεν φοβούνται. Που φροντίζουν αυτό που λένε να το εννοούν και αυτό που εννοούν να το πράττουν. Αυτά είναι τα πιστεύω μου, αυτές είναι οι επιδιώξεις μου.

ΤΡΕΞΕ ΜΕ ΧΑΜΟΓΕΛΟ
ΤΡΕΞΕ ΓΙΑ ΤΗ ΖΩΗ

ΟΠΑΠ
ΜΑΡΑΘΩΝΙΟΣ ΛΕΜΕΣΟΥ ΓΣΟ 10.04.16

Την Κυριακή 10 Απριλίου τρέχουμε με χαμόγελο.
Τρέχουμε για τη ζωή.

Συμμετέχουμε στον ΟΠΑΠ Μαραθώνιο Λεμεσού ΓΣΟ, ενισχύουμε το Καραϊσκάκειο Ίδρυμα και το αρχείο εθελοντών δοτών μυελού των οστών.

Στήριξε και εσύ τη συμμαχία ανθρωπιάς της ΟΠΑΠ Κύπρου και του Καραϊσκάκειου Ίδρυματος με τη συμμετοχή σου στον Μαραθώνιο και με την εγγραφή σου ως εθελοντής δότης.

Εγγραφές στο www.limassolmarathon.com

ΕΙΣΦΟΡΕΣ
www.karaiskakio.org.cy
SMS στο 7060
ΣΤΕΛΕΤΕ KF 1 για €1
KF 3 για €3
KF 5 για €5

καραϊσκάκειο
ΊΔΡΥΜΑ
για ένα κόσμο χωρίς λευχαιμία

ΟΠΑΠ
ΜΑΡΑΘΩΝΙΟΣ
ΛΕΜΕΣΟΥ
ΓΣΟ
RUN WITH A SMILE
10.04.16

ΟΠΑΠ
ΚΥΠΡΟΥ

Οι Ελλαδίτες κλειδώνουν υπόθεση σε ΧΥΤΑ και ΧΥΤΥ

Ανοικτό το ενδεχόμενο για νέες συλλήψεις, ενώ σημαντική θεωρείται η κατάθεση του Αθ. Κατρή

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Σε κομβικό σημείο βρίσκονται οι ποινικές διαδικασίες για τα υπό διερεύνηση σκάνδαλα του ΧΥΤΑ και ΧΥΤΥ. Οι ανακριτές της υπόθεσης, με βάση το υλικό που έχει συλλεχθεί μέχρι αυτή την ώρα θεωρούν ότι έχουν στη διάθεσή τους στοιχεία, τα οποία μπορούν να τους επιτρέψουν να κάνουν το επόμενο βήμα, που είναι να παρουσιάσουν την υπόθεση ενώπιον του δικαστηρίου. Με το ανακριτικό έργο να συνεχίζεται, αυτό το οποίο αποτελεί προτεραιότητα αλλά και μέλημα των ανακριτών είναι να θωρακίσουν τα ευρήματα που έχουν καταφέρει να συλλέξουν και με άλλα στοιχεία.

Προς την κατεύθυνση αυτή, η πορεία των ανακρίσεων εστιάζεται σε δύο πρόσωπα κλειδιά, τα οποία είχαν βασικό ρόλο και έργο την περίοδο κατά την οποία φαίνεται να ήταν σε εξέλιξη το υπό διερεύνηση σκάνδαλο σε Πάφο και Λάρνακα. Έχοντας ως σημείο αναφοράς την κατάθεση που έδωσε ο διευθυντής της Ηλέκτωρ Ιωάννης Κοκότσης, οι ανακριτές εστιάζουν περισσότερο στο άλλο πρόσωπο διευθυντικό στέλεχος της διαχειρίστριας εταιρείας σε ΧΥΤΑ και ΧΥΤΥ Δημήτρη Γιαννακόπουλο, ο οποίος ήταν στο τιμόνι της εταιρείας την περίοδο 2003 - 2010. Με βάση τα όσα έχουν διαρρεύσει αλλά και καταγγελλεί από τον δήμαρχο Πάφου, την περίοδο 2003-2010 στήθηκε το σκάνδαλο με τις μίζες, που συνεχίστηκε και από τη διάδοχο κατάσταση τον νυν διευθυντή της διαχειρίστριας εταιρείας. Σύμφωνα πάντα με τις υπάρχουσες διαρροές, τις αρχικές καταγγελίες φαίνεται να τις ενίσχυσε και ο Κοκότσης, ο οποίος

φαίνεται να έχει εμπλέξει στην όλη υπόθεση τον προκάτοχο του Δημήτρη Γιαννακόπουλο. Με βάση μία πρώτη αξιολόγηση του ανακριτικού έργου που έχει επιτελεσθεί, η μαρτυρία Κοκότσης θεωρείται η βασική και ενισχύεται και από όσα έχει πει στους ανακριτές ο Γιαννακόπουλος. Ενισχυτική της βασικής θα αποτελέσει και η κατάθεση του τρίτου Ελλαδίτη στέλεχους της Ηλέκτωρ, Αθανάσιου Κατρή, η οποία ενδεχομένως να προκαλέσει νέο γύρο συλλήψεων.

Ελεύθερος ο Κοκότσης

Ενδεικτική της πορείας που έχουν διανύσει οι ανακριτές στη διερεύνηση των φερόμενων σκανδάλων στους σταθμούς σκυβάλων σε Πάφο και Λάρνακα είναι η ολοκλήρωση του ανακριτικού έργου που είχε να κάνει με τον διευθυντή της Ηλέκτωρ. Ο Ιωάννης Κοκότσης αφέθηκε ελεύθερος και ουσιαστικά αυτό που απομένει για τον ίδιο είναι η ολοκλήρωση των ερευνών. Παρά το γεγονός ότι η αξιολόγηση και οι κατευθυντήριες γραμμές θα δοθούν από τη Νομική Υπηρεσία, πηγές που θέλησαν να διατηρήσουν την ανωνυμία τους εκτιμούσαν στην «Κ» ότι δεν μπορεί να θεωρείται απίθανο ο Κοκότσης να αποτελέσει τα βασικά χαρτιά για να στηθεί ποινική υπόθεση ενώπιον δικαστηρίου. Κάτι που πρακτικά μπορεί να σημαίνει ότι το διευθυντικό στέλεχος της Ηλέκτωρ μπορεί να μετατραπεί σε μάρτυρα κατηγορίας, όπως έγινε και με τους εργολάβους στην περίπτωση του σκανδάλου του ΣΑΠΑ. Βεβαίως, όπως μας επεσήμαναν οι ίδιες πηγές, ένα τέτοιο ενδεχόμενο θα εξαρτηθεί και από όσα θα κα-

Τη διεξαγωγή διοικητικής έρευνας ζήτησε ο υπουργός Εσωτερικών για τον εντοπισμό οικονομικών φακέλων από δύο προσφορές για τον ΧΥΤΥ Κόσις, που φαίνεται ότι έχουν εξαφανισθεί.

Ισχυρό είναι το ενδεχόμενο ο Ιωάννης Κατρή, ο οποίος έχει αφεθεί ελεύθερος, να χρησιμοποιηθεί ως μάρτυρας κατηγορίας προκειμένου να ισχυροποιηθεί η ποινική υπόθεση ενώπιον του δικαστηρίου.

ταθείσει ο Γιαννακόπουλος, αλλά και ο Κατρή. Σε ό,τι αφορά στον Γιαννακόπουλο, οι ανακριτές, λένε οι πληροφορίες της «Κ», είναι ικανοποιημένοι από το υλικό που έχουν συλλέξει. Μοναδικό μελανό σημείο για την ώρα είναι ότι δεν έχουν εντοπιστεί αρκετά στοιχεία σε ό,τι αφορά στη διαδρομή του μαύρου χρήματος που λέγεται ότι κυκλοφορούσε από την αρχή λειτουργίας των δύο σταθμών σε Πάφο και Λάρνακα. Το άνοιγμα τραπεζικών λογαριασμών φαίνεται να μην έχει δώσει σαφή εικόνα για τις μίζες που διακινούνταν, ωστόσο η επεξεργασία των οικονομικών δεδομένων κάποιων προσώπων συνεχίζεται με γοργούς ρυθμούς.

Έρευνα στο ΥΠΕΣ

Εν μέσω ποινικών ερευνών, τεράστια ερωτηματικά προκαλούνται από τις πλη-

Το άνοιγμα τραπεζικών λογαριασμών δεν έχει αποφέρει σημαντικά στοιχεία στους ανακριτές για τη διαδρομή του μαύρου χρήματος. Ωστόσο, οι ανακριτές συνεχίζουν την αξιολόγηση των στοιχείων.

ροφορίες ότι δεν μπορούν να εντοπιστούν οι οικονομικοί φάκελοι, δύο εκ των τεσσάρων προσφορών που είχαν υποβληθεί το 2005 για τη δημιουργία Μονάδας Ολοκληρωμένων Εγκαταστάσεων Διαχείρισης Αποβλήτων στην Κόσι. Ο υπουργός Εσωτερικών ανακοίνωσε τη διεξαγωγή διοικητικής έρευνας για το θέμα πιθανής απώλειας των φακέλων.

Συνάμα, ο υπουργός Σωκράτης Χάσιος κάλεσε την Αστυνομία να προβεί στη δική της διερεύνηση, διευκρινίζοντας ότι με βάση την νομοθεσία αντίγραφο των προσφορών φυλάσσονται με ευθύνη του οικείου Συμβουλίου Προσφορών. Ωστόσο, η νομοθεσία προνοεί μόνο για τις προσφορές οι οποίες ανοιχθήκαν και απ' ό,τι φαίνεται οι προσφορές για τις οποίες γίνεται λόγος δεν είχαν ανοιχθεί.

Αναμένονται νέες συλλήψεις

Παρά το γεγονός ότι ο Κοκότσης αφέθηκε ελεύθερος, για τους ανακριτές το κεφάλαιο νέων συλλήψεων παραμένει ανοικτό. Η κατάθεση Κατρή θεωρείται σημαντική τόσο για το υλικό που έχει συλλεχθεί όσο και για την αποκάλυψη άλλων πτυχών του σκανδάλου. Η διερεύνηση της υπόθεσης ξεκινά από την περίοδο που η Ηλέκτωρ αρχίζει τη δραστηριότητά της στην Κύπρο, την προκήρυξη των προσφορών για ΧΥΤΑ και ΧΥΤΥ, αλλά και την ανάθεση των συμβάσεων. Στο τελευταίο κομμάτι όπως είχε γράψει η «Κ» στην έντυπη έκδοση της περασμένης Κυριακής φαίνεται ότι οι όροι της σύμβασης ήταν κομμένοι και ραμμένοι στα μέτρα της Ηλέκτωρ. Αυτό που για την ώρα παραμένει άγνωστο είναι αν οι έρευνες για το φερόμενο σκάνδαλο επεκταθούν και εκτός Κύπρου. Η λίστα των προσώπων που πέρασαν από τα γραφεία των ανακριτών είναι μεγάλη. Εκτός από τον διευθυντή της Ηλέκτωρ, για διευκόλυνση των ανακρίσεων συνελήφθησαν ο δήμαρχος Λάρνακας Ανδρέας Λουρουτζιάτης, ο Σάββας Βέργας, ο οποίος εκτίει ποινή φυλάκισης για το σκάνδαλο ΣΑΠΑ, ο Δημήτρης Πατσάλιδης, οικονομικός διευθυντής του δήμου Πάφου, ο Μιχάλης Πάντης που επέβλεπε τις εργασίες στο ΧΥΤΥ, ο Γιώργος Κουλλαπής, πρώην λειτουργός του υπουργείου Εσωτερικών, ο γιος του Νίκος Κουλλαπής, οι λειτουργοί του υπουργείου Εσωτερικών Χριστάκης Πέτρου, Στέλιος Παπαδόπουλος και Αντώνης Κουρουζίδης, καθώς και ο τώως διευθυντής της Ηλέκτωρ Δημήτρης Γιαννακόπουλος και ο μηχανικός της εταιρείας Ιμάρ Μπακλέρ. Ελεύθεροι έχουν αφεθεί οι Μιχάλης Μιχαήλ, Σκεύη Πρωτοπαπά και η Παντελίτσα Μαπούρα.

Γιατί ο τραυλισμός δεν είναι πρόβλημα

Οι μύθοι της διαταραχής, που μπορεί να είναι και θείο δώρο

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Πριν από λίγο καιρό ξεκίνησε η προσπάθεια για τη σύσταση ενός σωματείου με στόχο την ενημέρωση της κυπριακής κοινωνίας για το ζήτημα του τραυλισμού. Πρωτεργάτες αυτής της πρωτοβουλίας είναι η λογοπαθολόγος Μαρία Παφίτη, ο διεθνής τερματοφύλακας της Ομόνοιας Αντώνης Γιωργαλλίδης και ο 16χρονος μαθητής της Β' Λυκείου Αντρέας Κυριακίδης. Είναι αλήθεια ότι γύρω από το ζήτημα του τραυλισμού επικρατούν διάφοροι μύθοι και είναι επάναγκες να ενημερωθεί η κοινωνία μας για τη διαταραχή αυτή. Δυστυχώς, δεν έχουμε στατιστικά στοιχεία για το ποσοστό των προσώπων που τραυλίζουν στην Κύπρο, ενώ παγκοσμίως το 1% του πληθυσμού των ενήλικων έχει αυτή τη διαταραχή. Δυστυχώς στην ομιλία πρωτοπαρουσιάζονται κυρίως στις ηλικίες 2-6 χρονών. Το 75% - 90% αυτών των παιδιών θα παρουσιάσουν φυσιολογική δυσχέρεια στη ροή της ομιλίας τους και θα το ξεπεράσουν από μόνα τους, χωρίς θεραπευτική παρέμβαση. Αυτό που διαχωρίζει τις φυσιολογικές δυσκολίες από τον τραυλισμό είναι το γεγονός ότι αυτό που παρατηρούμε εμείς ως ακροατές είναι το παιδί να επαναλαμβάνει 2-3 φορές την αρχική συλλαβή ή να επαναλαμβάνει ολόκληρες λέξεις, χωρίς να υπάρχει σφίξιμο ή καλύτερα μυϊκή ένταση.

Η κ. Παφίτη (λογοπαθολόγος - ευρωπαϊκή κλινική εξειδίκευση στον τραυλισμό) θεωρεί ότι αυτή η διαταραχή στη ροή της ομιλίας

μπορεί να αντιμετωπιστεί επαρκώς, ιδιαίτερα όταν γίνει πρώιμη θεραπευτική παρέμβαση. Δεν είναι κάτι που πρέπει οι οικογένειες να αποφεύγουν να αντιμετωπίσουν, μιας και η ύπαρξή του τις περισσότερες φορές δεν έχει άλλου είδους προεκτάσεις όσον αφορά στη συνολικότερη εικόνα του προσώπου. Μάλιστα, είναι πολύ πιο θετικά τα αποτελέσματα στη θεραπεία όταν οι γονείς και το οικείο περιβάλλον του παιδιού είναι καλά ενημερωμένοι και δημιουργούν ένα υποστηρικτικό περιβάλλον με βάση τις οδηγίες του λογοπαθολόγου.

Ακριβώς αυτό είναι και το παράδειγμα του 16χρονου Αντρέα Κυριακίδη. Αρχικά αποφάσισε ότι χρειαζόταν εξειδικευμένη βοήθεια για να αντιμετωπίσει τον τραυλισμό. Στη συνέχεια μέσα από τη θεραπεία κατάλαβε ότι θα έπρεπε να δουλέψει σκληρά για να κάνει χρήση των ορθών τεχνικών και ακόμη πιο σκληρά για να καταφέρει να αναγνωρίσει τις αρνητικές σκέψεις που κάνει συνήθως κάθε άτομο που τραυλίζει, που έχουν ως αποτέλεσμα να επιτρέπουν στον τραυλισμό να βάζει φραγμούς στη ζωή τους. Η ενεργή συμμετοχή του στον συγκεκριμένο Σύνδεσμο στέλνει πολλαπλά μηνύματα, όπως ότι ο τραυλισμός δεν πρέπει να βάζει περιορισμούς στη ζωή μας, δεν είναι ντροπή και φυσικά μπορεί να αντιμετωπιστεί.

Το τρίτο μέλος της ομάδας πρωτοβουλίας δεν είναι άλλος από τον γνωστό Αντώνη Γιωργαλλίδη. Ο Αντώνης, από μικρή ηλικία, ήρθε αντιμέτωπος με τον τραυλισμό. Εί-

να ένα άτομο που επίσης αντιλαμβάνεται ακριβώς πώς μπορεί να αισθάνεται οποιοσδήποτε έχει δυσκολία με την ομαλή ροή της ομιλίας του. Αυτό που τονίζει είναι ότι μέσα από τη σωστή διαφώτιση του κοινού μπορούν να σπάσουν όποια ταμπού επικρατούν και έτσι να αποτραπούν μορφές μπουλινγκ ενάντια σε νεαρά άτομα που τραυλίζουν.

Τι είναι ο τραυλισμός

Ο τραυλισμός είναι μία πολύπλοκη διαταραχή επικοινωνίας, η οποία επηρεάζει την ομαλή ροή της ομιλίας. Τα πρωτεύοντα χαρακτηριστικά του τραυλισμού είναι οι επαναλήψεις λέξεων, συλλαβών ή ήχων, επιμηκύνσεις ήχων, μηλοκαρίσματα (δηλαδή άφωνες διακοπές των ήχων), επαναδιατυπώσεις ή/και παρεμβολές ήχων. Τα δευτερεύοντα χαρακτηριστικά, δηλαδή οι μη λεκτικές συμπεριφορές, είναι οι γκριμάτσες ή οι μορφασμοί του προσώπου, οι επαναλαμβανόμενες κινήσεις των άκρων ή μερών του προσώπου. Τα σημαντικότερα ζητήματα, όμως, που έχει να αντιμετωπίσει το πρόσωπο που τραυλίζει είναι ο αντίκτυπος που έχει στη ζωή του. Το αίσθημα της ντροπής, της χαμηλής αυτοεικόνας, της απογοήτευσης και της υπεκφυγής περιορισμούς στη ζωή μας, δεν είναι ντροπή και φυσικά μπορεί να αντιμετωπιστεί.

Μέσα από τη σωστή διαφώτιση του κοινού μπορούν να σπάσουν όποια ταμπού επικρατούν και έτσι να αποτραπούν μορφές μπουλινγκ ενάντια σε νεαρά άτομα που τραυλίζουν.

Μύθοι για τον τραυλισμό

- 1) Θα περάσει από μόνος του.
- 2) Εγώ φταίω που τραυλίζω.
- 3) Τραυλίζω επειδή είμαι αγχωμένος.
- 4) Τραυλίζω επειδή δεν προσπάθη αρκετά να κάνω τις τεχνικές που έχω μάθει.
- 5) Πρέπει να μην τραυλίζω ή να προσπαθώ να κρύψω τον τραυλισμό μου.
- 6) Αν δεν συζητώ για τον τραυλισμό μου οι άλλοι δεν ακούν ότι τραυλίζω.
- 7) Ο τραυλισμός είναι μεταδοτικός.

Να θυμάστε ότι...

Ο τραυλισμός δεν είναι «κακή» συμπεριφορά. Η ευφράδεια δεν είναι «καλή» συμπεριφορά. Και τα δύο είναι τρόπος ομιλίας. Σημασία έχει η επικοινωνία και όχι ο τρόπος. Η ανάπτυξη της αυτοπεποίθησης συμβάλλει στην αλλαγή του τρόπου ομιλίας και βοηθάει το παιδί να μιλήσει χωρίς φόβο.

Πώς αντιμετωπίζουμε τα παιδιά που τραυλίζουν;

Δημιουργούμε ένα υποστηρικτικό περιβάλλον όπου:

- **δίνουμε** έμφαση στο περιεχόμενο και όχι στον τρόπο με τον οποίο το παιδί μιλάει, δείχνοντας το ενδιαφέρον μας παράλληλα με τη στάση του σώματός μας,
- **γινόμαστε** λεκτικά πρότυπα, μιλώντας με αργό-φυσιολογικό ρυθμό με συχνές παύσεις,
- **βάζουμε** κανόνες να μη διακόπει ο ένας τον άλλον,
- **μειώνουμε** τον αριθμό των ερωτήσεων που υποβάλλουμε,
- **κοιτάζουμε** τον συνομιλητή μας στα μάτια, ακόμη και τη στιγμή που τραυλίζει.

Τα στοιχεία επικοινωνίας με τον Σύνδεσμο Προσώπων που Τραυλίζουν και Φίλων είναι: τηλ. 22106699 και travlismoscy@gmail.com.

Ανοίγουν τον φάκελο της παραπαιδείας

Υπουργείο Παιδείας και Αστυνομία προχωρούν στη θέσπιση πιο αποτελεσματικού μηχανισμού για την πάταξη του φαινομένου

Της **ΙΩΑΝΝΑΣ ΣΚΟΡΑΗ**

Την επιμονή τους στην προσπάθεια για εξάλειψη της μάστιγας της παραπαιδείας διατήρησαν ο υπουργός Παιδείας Κώστας Καδής και ο αρχηγός Αστυνομίας Ζαχαρίας Χρυσόστομος σε πρόσφατη συνάντησή τους, εστιάζοντας στη διττή τους στόχευση: αλληλοενημέρωση για τα παράνομα φροντιστήρια και τους εκπαιδευτικούς που παρανομούν παρέχοντας φροντιστηριακή εκπαίδευση και θέσπιση ενός πιο αποτελεσματικού μηχανισμού ελέγχου και αποτροπής του φαινομένου. Κατά τη συζήτηση, ο υπουργός εξέφρασε την πεποίθησή πως πρέπει να σταλεί ένα αυστηρό μήνυμα σε όλους όσους παρανομούν σε βάρος της Παιδείας και της οικονομίας αυτού του τόπου, καθώς επίσης και των ανέργων συνανθρώπων τους. Η αγαστή και στενή συνεργασία του υπουργείου και της Αστυνομίας μπορεί να μεταφέρει αποτελεσματικά το μήνυμα αυτό, κατά τον υπουργό. Από τη μεριά του, ο κ. Χρυσόστομος ενημέρωσε τον κ. Καδή για την αθόρυβη και συστηματική διερεύνηση των περιπτώσεων που καταγγέλλονται, οδηγώντας αυτούς που παρανομούν στο δικαστήριο και προβαίνοντας σε ενδεικτική ενημέρωση για τις διερευνώμενες υποθέσεις του 2015.

Ελλιπής αντιμετώπιση

Σε επικοινωνία της «Κ» με τον υπουργό Παιδείας, ο κ. Καδής αφοτό τον τόνοσε τον λεγόμενο και προσεκτικό χειρισμό που απαιτεί το φαινόμενο, δηλώνοντας πως «θα ενδυναμωθεί η προσπάθεια για σωστό χειρισμό όλων των καταγγελιών που φτάνουν στο υπουργείο». Συνεχίζοντας, αποσαφηνίζει ότι το υπουργείο δέχεται κατά καιρούς κατα-

Καδής στην «Κ»: Θα ενδυναμωθεί η προσπάθεια για σωστό χειρισμό όλων των καταγγελιών που φτάνουν στο υπουργείο.

γγελίες τόσο για άτομα που είναι εκπαιδευτικοί στο Δημόσιο και εργάζονται τα απογεύματα είτε μόνοι τους είτε σε φροντιστήρια όσο και για φροντιστήρια που λειτουργούν παράνομα, μη έχοντας τις σχετικές άδειες. Όπως τονίστηκε στην «Κ», το υπουργείο παραπέμπει τις καταγγελίες αυτές στο αρμόδιο σώμα, που είναι η Αστυνομία, μιας και το υπουργείο δεν έχει εξουσιοδότηση και αρμοδιότητα για περαιτέρω διερεύνηση των υποθέσεων. Ο υπουργός Παιδείας πρόσθεσε, επίσης, ότι κάποιες από τις περιπτώσεις αυτές παίρνουν τον δρόμο της δικαιοσύνης και οι ένοχοι καταδικάζονται. Το πρόβλημα, σύμφωνα πάντα με τα λεγόμενα του υπουργού, έγκειται στο γεγονός ότι κάποιες άλλες περιπτώσεις για τον έναν ή για τον άλλον λόγο δεν φτάνουν στο δικαστήριο και δεν παίρνουν τον δρόμο της δικαιοσύνης, ενώ τόνισε πως είναι αυτές οι περιπτώσεις που απασχόλησαν ιδιαίτερα υπουργείο και Αστυνομία κατά τη διάρκεια της πρόσφατης συνάντησής τους. Συμφωνήθηκε δε όπως «διαφοροποιηθεί η διαδικασία διαχείρισης αυτών των περιπτώσεων ούτως ώστε να είναι πιο αποτελεσματική», σύμφωνα με τον κ. Καδή.

Ενώπιον και της ΕΕΥ

Ιδιαίτερη έμφαση στη συζήτηση του υπουργού με τον αρχηγό της

Στη συνάντηση συμφωνήθηκε η υιοθέτηση συγκεκριμένης διαδικασίας ελέγχου και συντονισμού ανάμεσα στο υπουργείο και την Αστυνομία, η οποία τίθεται άμεσα σε εφαρμογή.

Τι προνοεί το νομικό πλαίσιο

Το άρθρο 54 του περί Δημοσίας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας Νόμου του 1969, που αναφέρεται στην ιδιωτική απασχόληση, προνοεί ότι:

- **Το σύνολο** του χρόνου του εκπαιδευτικού λειτουργού βρίσκεται στη διάθεση της Δημοκρατίας, εκτός και εάν ρητά προβλέπεται διαφορετικά στους όρους του διορισμού του.
- **Εκπαιδευτικός** λειτουργός του οποίου το σύνολο του χρόνου βρίσκεται στη διάθεση της Δημοκρατίας δεν επιτρέπεται να ασκεί οποιοδήποτε επάγγελμα ή επιτήδευμα ή να ασχολείται ή μετέχει σε οποιαδήποτε εργα-

σία ή επιχείρηση.

- **Σε εξαιρετικές** περιπτώσεις η αρμόδια Αρχή δύναται να χορηγήσει άδεια σε εκπαιδευτικό λειτουργό για μερική απασχόληση ή πρόσληψη, εφόσον αυτό δεν επηρεάζει άμεσα ή έμμεσα την άρτια εκτέλεση των καθηκόντων του εκπαιδευτικού λειτουργού.
- **Κάθε τέτοια** άδεια μπορεί να υπόκειται στον όρο ότι το σύνολο ή οποιοδήποτε μέρος της κάθε αμοιβής που πληρώνεται σχετικά με οποιαδήποτε τέτοια απασχόληση ή πρόσληψη θα καταβάλλεται στο δημόσιο ταμείο.

Αστυνομίας δόθηκε στους διορισμένους εκπαιδευτικούς του Δημοσίου, οι οποίοι διδάσκουν παρανόμως και τα απογεύματα. Ο κ. Καδής δήλωσε στην «Κ» πως έγινε ένα πολύ σημαντικό βήμα για αυτές τις σχετικές περιπτώσεις, οι οποίες στο παρελθόν αφού περνούσαν από το στάδιο της καταγγελίας και της καταδίκης έφθαναν στην ποινή, η οποία εξαντλείτο στο να επιβληθεί το προβλεπόμενο πρόστιμο ή η όποια ανύλοχη ποινή που επιβάλλει το δικαστήριο. Επεσήμανε πως ιδιαίτερα στις περιπτώσεις των εκπαιδευτικών που εργάζονται στο Δημόσιο, η διαδικασία αλλάζει, μιας και υπάρχουν υπηρεσιακές ποινές που πρέπει να επιβληθούν από την Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (ΕΕΥ), πέραν των ποινών που ορίζει το δικαστήριο. Όπως τόνισε ο κ.

Καδής, τόσο οι νέες καταγγελίες εκπαιδευτικών του Δημοσίου όσο και αυτές που έγιναν πρόσφατα θα βρεθούν ενώπιον τόσο του δικαστηρίου όσο και της ΕΕΥ, για να παρθούν τα προβλεπόμενα μέτρα και από τους δύο φορείς, ως επιβάλλει ο Νόμος. Οι αποφάσεις αυτές, όπως τόνισε ο υπουργός, έχουν τεθεί άμεσα σε ισχύ.

Αρκετές οι καταγγελίες

Σε ερώτηση της «Κ» για τις διαστάσεις του φαινομένου, ο κ. Καδής εξέφρασε τον προβληματισμό και την ανησυχία του περί του θέματος, μιας και το υπουργείο δέχεται αρκετές καταγγελίες σε διάφορες πόλεις, χωρίς να υπολογίζεται και ο αριθμός όλων εκείνων των περιπτώσεων που δεν έρχονται εις γνώσιν του υπουργείου και της Αστυνομίας. Οι καταγγελίες προέρχονται τόσο από πολίτες όσο και από τον Σύνδεσμο Ιδιωτικών Φροντιστηρίων Κύπρου (ΣΙΦΚ). Ο υπουργός εξήρε τη συμβολή του ΣΙΦΚ στο έργο του υπουργείου και της Αστυνομίας για την πάταξη του φαινομένου. Εξέφρασε την άποψή πως από τη στιγμή που οι φροντιστηριοίχοι του Συνδέσμου λειτουργούν σε νόμιμο πλαίσιο, δικαίως θεωρούν ότι δεν είναι έντιμος ο ανταγωνισμός με όλους όσους λειτουργούν παράνομα και παράτυπα. Ο κ. Καδής πρόσθεσε επιπλέον στην «Κ» πως νιώθει προσωπικά πολύ ικανοποιημένος από το αποτέλεσμα της συνάντησης, μιας και «επί της διαδικασίας διαφοροποιούνται κάποια πράγματα, ούτως ώστε η διαχείριση αυτών των περιπτώσεων να είναι πιο αποτελεσματική, αλλά προχωρούμε και ένα βήμα παρακάτω και στο επίπεδο της καταγγελίας των περιπτώσεων που καταδικάζονται προς την ΕΕΥ».

Η ΑΓΓΛΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΑΝΟΙΓΕΙ ΤΙΣ ΠΟΡΤΕΣ
ΣΤΑ ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

CAMBRIDGE UNIVERSITY, IMPERIAL COLLEGE LONDON,
HARVARD, MIT και YALE

Το English School, Nicosia, για 116 χρόνια προσφέρει στους μαθητές του κορυφαία ποιότητα εκπαίδευσης.

Το επίπεδο σπουδών, γνώσεων και ικανοτήτων των αποφοίτων του English School επιβεβαιώνεται κάθε χρόνο μέσα από την πιο απαιτητική διαδικασία με την είσοδο των αποφοίτων του στα κορυφαία Πανεπιστήμια του κόσμου.

Είμαστε περήφανοι για τα παιδιά μας που διαπρέπουν, ανοίγουν νέους δρόμους, τιμούν την Κύπρο στο εξωτερικό και συμβάλλουν στην πρόοδο και ανάπτυξη του τόπου μας.

FOUNDED 1900

THE ENGLISH SCHOOL
A SECOND CENTURY OF EXCELLENCE

www.englishschool.ac.cy / T. 22 799300

www.metro.com.cy
f /MetroSupermarkets

ΤΟ
METRO
Λάρνακας

παρουσιάζει τον πηγήως

ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΜΕΝΟ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ

Στο METRO στη Λάρνακα ετοιμαζόμαστε να ανοίξουμε τις πόρτες μας, με μια εντελώς καινούρια εμφάνιση, φρέσκια και ανανεωμένη!

Γι' αυτό θα είμαστε **κλειστοί 27/3-1/4** για τις τελευταίες πινελιές της ανακαίνισής μας.

Γυρίζουμε σελίδα σε μια νέα εποχή και σας καλωσορίζουμε στη δική μας εμπειρία ψωνίσματος το **Σάββατο 2 Απριλίου!**

Η φάκα

Του ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ

Εκω μερικές φορές τον φόβο ότι ο Γερμανός υπουργός Οικονομικών και οι σύμμαχοί του δίνουν αβέρτα σκονί στην ελληνική κυβέρνηση... Η επιφανειακή ανάγνωση λέει ότι η Ευρώπη δεν θέλει μια ελληνική κρίση την ώρα που κλυδωνίζεται από τα τρομοκρατικά κυπρίματα, την προσφυγική κρίση και την απειλή του Brexit. Πράγματι, είναι σαφές πως καταβάλλεται κάθε προσπάθεια να μαλακώσει κάπως η ελληνική αξιολόγηση και να ικανοποιηθούν οι πολιτικοί στόχοι του κ. Τσίπρα, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά τις κύριες συντάξεις. Η γραμμή είναι πλέον σαφής: «Συμφωνήσαμε ένα πλαίσιο το περασμένο καλοκαίρι, το πώς θα πετύχατε τους στόχους είναι δικό σας θέμα».

Κάπου εκεί, λοιπόν, συναντώνται οι κυβερνητικές ιδεοληψίες με την πρόθεση των Ευρωπαίων να μην ταράζουν τα νερά. «Τι θέλετε, αύξηση

διαφέρει αυτή την ώρα είναι να μη χρειαστεί η έγκριση, από το γερμανικό ή άλλο βορειοευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ελληνικού αιτήματος για πρόσθετη χρηματοδότηση. Η κυβέρνηση είναι ευτυχής γιατί πιστεύει ότι έχει τον κ. Σόιμπλε με το μέρος της. Δεν βλέπει προφανώς τη φάκα. Με τους φόρους που σχεδιάζει και την αύξηση των εισφορών η οικονομία θα επηρεασθεί αρνητικά, ενδεχομένως και πολύ αρνητικά. Δεν είναι ζήτημα ιδεολογικής προσέγγισης. Μια απλή βόλτα στην αγορά θα πείσει κάθε υπουργό ή άλλο αρμόδιο για τον λόγο το αληθές. Ο κ. Τσίπρας πιστεύει στο καλό σενάριο, σύμφωνα με το οποίο η αξιολόγηση θα φέρει αναπτυξιακό σοκ μέσω της αποπληρωμής των κρατικών οφειλών και της βελτίωσης του επενδυτικού κλίματος. Μακάρι να έχει δίκιο και να πληρώσει παράλογα, αλλά προσωρινά, το τίμημα το παραγωγικό κομμάτι της ελληνικής κοινωνίας. Πάντως, επενδυτικό σοκ με τη σημερινή σύνθεση της κυβέρνησης δεν βλέπω. Εκτός αν ορισμένοι πολέμιοι της επιχειρηματικότητας αποδειχθούν μαέστροι και καταφέρνουν να διώκουν τους επενδυτές στα λόγια, αλλά να τους πείθουν στην πράξη να βάλουν τα λεφτά τους στη χώρα μας.

Ο κίνδυνος, όμως, είναι να βρεθούμε όλοι, και η κυβέρνηση και η κοινωνία, σε αδιέξοδο σε λίγους μήνες, όταν συνειδητοποιήσουμε ότι στην πραγματικότητα τα νούμερα δεν βγαίνουν. Ακόμη και το πιο φιλοευρωπαϊκό κομμάτι της κοινωνίας θα γυρίσει και θα πει «δεν πάει άλλο». Ο κ. Σόιμπλε θα έχει δώσει όλο το σκονί που ζητούσε ο κ. Τσίπρας για να... πνιγεί, μαζί του όμως θα έχει πνιγεί και ό,τι έχει απομείνει όρθιο στον παραγωγικό ιστό. Και είναι πολύ εύκολο μέσα στις συνθήκες αδιέξοδου τέλματος να ενταθούν οι φωνές που θα ζητούν επίμονα εκείνο που ήθελε ο κ. Σόιμπλε πέρυσι το καλοκαίρι, ένα λυτρωτικό τάμινος από τον ζουρλομανδύα ενός προγράμματος που δεν επρόκειτο ποτέ να υλοποιηθεί. Θα είναι, βεβαίως, πολύ άδικο και κρίμα να φτάσουμε εκεί, έπειτα από τόσο πόνο, κόπο και δρόμο.

Ο κίνδυνος είναι να βρεθούμε όλοι, και η κυβέρνηση και η κοινωνία, σε αδιέξοδο σε λίγους μήνες, όταν συνειδητοποιήσουμε ότι τα νούμερα δεν βγαίνουν.

εισφορών;», ρωτούν και συμπληρώνουν: «Κανένα πρόβλημα». «Θέλετε και άλλους φόρους; Βάλτε όσους νομίζετε». Στα χαρτιά, λοιπόν, για ακόμη μία φορά, όλα θα μοιάζουν τακτοποιημένα και «τα νούμερα θα βγαίνουν». Για τις μεταρρυθμίσεις δεν γίνεται μεγάλη συζήτηση γιατί οι πλέον ειδήμονες έχουν καταλάβει ότι το μεταρρυθμιστικό όχημα έχει κολλήσει για τα καλά στη λάσπη. Για τις ιδιωτικοποιήσεις επίσης δεν υπάρχουν μεγάλες ελπίδες, πλην του λιμανιού του Πειραιά, διότι το ενδοκυβερνητικό αντάρτικο απομακρύνει την πιθανότητα να ολοκληρωθεί επιτυχώς και σύντομα κάποια θεαματικά συναλλαγιά. Οπότε, «τα νούμερα να βγαίνουν» και όλα καλά. Αυτό άλλωστε που εν-

Σε πέντε χρόνια η Ελλάδα θα γιορτάσει τα 200 χρόνια από την έναρξη του αγώνα της ανεξαρτησίας. Τα 195 χρόνια που πέρσαν από τις ημέρες του Μαρτίου του 1821 δεν ήταν εύκολα. Ο πόλεμος κράτησε χρόνια, και αρκετές φορές η φλόγα της ελευθερίας φάνηκε να κινδυνεύει, λόγω εξωτερικών εχθρών και εμφυλίων συγκρούσεων. Τελικά, το κράτος γεννήθηκε χάρη στους αγώνες και στις θυσίες των Ελλήνων, στα λάθη των Οθωμανών και στη βοήθεια των ξένων. Από την αρχή, η Ελλάδα λυγίζει υπό από το βάρος των κρμών, της εξάρτησης, της εσωτερικής διχόνοιας.

Σήμερα, οι Έλληνες αντιμετωπίζουν άλλη μια χρεοκοπία, πάλι στηρίζονται σε ξένη βοήθεια, πάλι βρίσκονται στον κευκάνα μεγάλων διεθνών εξελίξεων. Και όμως, 42 χρόνια μετά το τέλος της τελευταίας διαθετικής κρίσης, η Ελλάδα συνεχίζει να κινδυνεύει, λόγω εξωτερικών εχθρών και εμφυλίων συγκρούσεων. Τελικά, το κράτος γεννήθηκε χάρη στους αγώνες και στις θυσίες των Ελλήνων, στα λάθη των Οθωμανών και στη βοήθεια των ξένων. Από την αρχή, η Ελλάδα λυγίζει υπό από το βάρος των κρμών, της εξάρτησης, της εσωτερικής διχόνοιας.

Σήμερα, οι Έλληνες αντιμετωπίζουν άλλη μια χρεοκοπία, πάλι στηρίζονται σε ξένη βοήθεια, πάλι βρίσκονται στον κευκάνα μεγάλων διεθνών εξελίξεων. Και όμως, 42 χρόνια μετά το τέλος της τελευταίας διαθετικής κρίσης, η Ελλάδα συνεχίζει να κινδυνεύει, λόγω εξωτερικών εχθρών και εμφυλίων συγκρούσεων. Τελικά, το κράτος γεννήθηκε χάρη στους αγώνες και στις θυσίες των Ελλήνων, στα λάθη των Οθωμανών και στη βοήθεια των ξένων. Από την αρχή, η Ελλάδα λυγίζει υπό από το βάρος των κρμών, της εξάρτησης, της εσωτερικής διχόνοιας.

Στους τρεις επιβατικούς σταθμούς του ΟΛΠ ατέλειωτα καταγής στρωματσάδα, στους ολόγυρα υπαίθριους χώρους –πεζοδρόμια, πλακοστρωμένες απλοισπιές, χώρους στάθμευσης– αναριθμια αντίσκηνα, μικρά, μεσαία, μεγάλα. Ποιος προμηθεύει τα αντίσκηνα και ποιος τα μοιράζει, ποιος τις ατέλειωτες κουβέρτες, τα αδιάβροχα, τα μπουφάν, τα πουλούβερ, ποιος πληρώνει το κόστος; Ποιος υποδέχεται τα σμήνη που καταφθάνουν αδιάκοπα, μέρα νύχτα, να τα κατευθύνει, να τα κουμαντάρει, να γνωρίσει για τις πρώτες ανάγκες τους μόλις κατεβαίνουν από τα πλοία;

Γλωσσική επικοινωνία ανύπαρκτη. Κάποιοι ελάχιστοι από τους πιο νεαρούς πρόσφυγες παλεύουν διερμηνεία των αναγκών με υποτυπώδη αγγλικά, αλλά είναι δύσκολο να τους εμπιστευθεί κανείς: είναι οι ίδιοι που είχαν διευκολύνει στις ακτές της Μικρασίας και τα ανθρωπώμορφα κτήνη, τους «διακινητές». Για και τις αξίες του Διαφωτισμού, που υποτίθεται πως συγκροτούν την ιδεολογική φυσιογνωμία της πειρώου.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση παραμένει ένα πελώριο «δίδυμο», τόσο στην αντιμετώπιση προσφυγικών και μεταναστευτικών ροών, όσο ακόμη και στα θέματα ασφαλείας, όπως διαπιστώθηκε με τρόπο τραγικό τις τελευταίες ημέρες, και φυσικά στον οικονομικό τομέα. Όλοι μαζί και ταυτοχρόνως ο καθένας μόνος ενόπιον των ευθυνών του, πάντα με επικύρωση γραφειοκρατική βεβαίως.

Όμως το πρόβλημα δεν εντοπίζεται στην ανεπάρκεια των μηχανισμών, το έλλειμμα είναι αποκλειστικά πολιτικό και μόνον. Αλλά σε αυτήν την Ένωση των ευρωπαϊκών κρατών ανήκουμε και πρέπει απαρεγκλίτως να παραμεινουμε όσο τουλάχιστον θα υφίσταται. Θα αναμεινουμε την ολοκληρωση, αλλά έως τότε θα τιμούμε τις εθνικές μας επετείους, διότι εκτός του εθνικού πλαισίου τα άλλα παραμένουν ιδιαιτέρως ασαφή.

Συνεχί παρουσία, με βάρδιες μέρα και νύχτα, έχουν οι «Γιατροί

κίνδυνο πείραμα που εξετάζει πόσα λάθη μπορεί να κάνει ένας λαός και να επιζησει, πόσες κακές συνθήκες μπορούν να συσσωρευτούν και να υπονομεύσουν ό,τι δυναμικό και παραγωγικό υπάρχει σε έναν λαό. Είναι ευτύχημα ότι βρισκόμαστε ακόμη εντός του πλαισίου που εγγυήθηκε τα καλά χρόνια του παρελθόντος. Το ΝΑΤΟ μπορεί να αναζητεί ρόλο σε έναν κόσμο που δεν είναι διακοσμημένος στα δύο, όπως στα χρόνια του Ψυχρού Πολέμου, αλλά παραμένει ζωντανός οργανισμός και η Ελλάδα μέλος του. Η Ευρωπαϊκή Ένωση κλονίζεται από τον ελλιπή συντονισμό μεταξύ πραγματικότητας και πολιτικών αποφάσεων – αδυναμία που ζούμε στο περσί μας στην Ελλάδα όσον αφορά το κρέος μας και το κύμα προσφύγων και μεταναστών. Αλλά είναι ο φυσικός μας χώρος και μόνη ελπίδα για το μέλλον.

Για χρόνια οι εταίροι μας στην Ευρώπη έκαναν τα στραβά μάτια στον υπερδανεισμό του ελληνικού κράτους και μετά, όταν ο κόμπος έφθασε στο χτένι, πρώτα καθυστερούσαν να θεσπίσουν μηχανισμούς επίλυσης της κρίσης και μετά επέμεναν σε ένα πρόγραμμα που δεν ωφελούσε κανέναν (είτε λόγω ελπιωμένων συνταγών, είτε λόγω ελλιπούς εφαρμογής, είτε και για τους δύο λόγους). Παρόμοιος είναι ο αδιυναμίας της Ε.Ε. στην προσφυγική

κρίση: αφού προσπάθησε να αγνοήσει το πρόβλημα, έλαβε βιαστικές αποφάσεις που δεν μπορούσαν να εφαρμοστούν και, στο τέλος, έφθασε η ίδια να υπονομεύει τα επιτεύγματά της – την ενότητα της ζώνης Σένγκεν, την ενότητα της Ευρωζώνης. Τους τελευταίους μήνες, επιθέσεις από τρομοκράτες του αυτοαποκαλούμενου Ισλαμικού Κράτους κλονίζουν χώρες της Ε.Ε. και την εμπιστοσύνη μεταξύ τους. Σε όλα αυτά τα προβλήματα η μόνη λύση είναι περισσότερη ένωση, περισσότερη συνεργασία, πιο δίκαιη κατανομή βαρών και προνομίων. Η ενοποιημένη Ευρώπη είναι και η μόνη διέξοδος για τα ζωτικά προβλήματα της Ελλάδας: μόνο ως μέλος μιας οικονομικής και πολιτικής ένωσης θα μπορεί η χώρα μας να επιζησει. Μόνο ένα κοινό σύστημα δανεισμού, η τραπεζική ένωση, ενιαίο ευρωπαϊκό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης θα μας επιτρέψουν να ξεφύγουμε από τα σημερινά οικονομικά και δημογραφικά αδιέξοδα.

Εάν η Ε.Ε. δεν προχωρήσει σε αυτή την κατεύθυνση, είναι εξαιρετικά δύσκολο να φανταστεί κανείς πού θα βρισκείται η Ελλάδα σε λίγα χρόνια. Γι' αυτό απαιτείται μια στοιχειώδης συμφωνία μεταξύ των υπεύθυνων πολιτικών δυνάμεων για την ανάγκη συνεργασίας με τους Ευρωπαίους εταίρους και συμμετοχή σε κάθε προσπάθεια περαιτέρω

ένωσης. Αυτή η μάχη θα είναι καθοριστική για το μέλλον μας, και δεν νοείται να συνεχίσουμε να συμπεριφερόμαστε σαν να είναι χρέος άλλων να πράττουν για το δικό μας όφελος. Η συνεργασία δεν είναι παράδοση, δεν είναι ταπεινώση, είναι συμμετοχή στο πλέγμα συμφερόντων και συμβιβασμών που αποτελεί πολιτισμένη συνύπαρξη. Μια ματιά στην άμεση και ευρύτερη γειτονία μας αρκεί να μας υπενθυμίσει τα δεινά του δικασμού και της έλλειψης θεσμών για την ειρηνική συνύπαρξη λαών και κοινωνικών και θρησκευτικών ομάδων.

Οι δικασμοί του παρελθόντος λείπουν, αλλά συχνά συμπεριφερόμαστε σαν να βρισκόμαστε σε διαρκή εμφύλιο πόλεμο. Ενώ εξαρτώμεθα από τις σχέσεις μας με άλλους, είμαστε πιο ανεξάρτητοι από ποτέ. Ο λαός είναι φιλομαθής και φιλότιμος. Ζητάμε δικαιοσύνη και οργάνωση για να μπορούμε να δημιουργήσουμε. Είμαστε μέρος ενός παγκόσμιου ελληνισμού, με λαμπρές προσωπικότητες, επιστήμονες και επιχειρηματίες. Εχουμε ένα παρελθόν για το οποίο δικαίως είμαστε υπερήφανοι και ένα παρελθόν και παρόν τα οποία μας δείχνουν τους κινδύνους που μπορούμε να μας καταστρέψουν αλλά και τις προοπτικές μας για επιτυχία. Το 2021 θα είναι φανερό ποιον δρόμο πήραμε.

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ

Ακέφαλη η κοινωνία αντιστέκεται

Του ΧΡΗΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ

SKITZO ΤΟΥ ΑΝΔΡΕΑ ΠΕΤΡΟΥΛΑΚΗ, ΑΡΕΤΡΟΥΛΑΚΗΣ, ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, GR

Περί εθνικών επετείων

Του ΚΩΣΤΑ ΙΟΥΡΑΝΙΑΝΗ

Στην εποχή της παγκοσμιοποίησης, της διαμορφώσεως του «νέου ανθρώπου», του απαλλαγμένου από εθνικά χαρακτηριστικά, κάποιοι διερωτώνται ποια η χρησιμότητα εορτών και επετείων που αναφέρονται στη δημιουργία των εθνικών κρατών. Μα επειδή ακριβώς το «πανευρωπαϊκό» ή «πανανθρώπινο», στο επίπεδο της καθημερινότητας και εκτός πλαισίου μιας οικογενειακής θρησκείας, είναι απλώς ένα νεφέλωμα.

Το επιβεβαιώνει, δυστυχώς, η ευρωπαϊκή τάξη πραγμάτων –όχι η ιδεατή αλλά η συμβατή με την πραγματικότητα– καθώς, παρ' όλες τις «αρχές» και τις «διακηρύξεις» περί ευρωπαϊκής ολοκληρώσεως, ο εθνικισμός εισβάλλει εκ νέου στην ευρωπαϊκή σκηνή.

Κάποιοι φρονούν ότι η ορθότης και η εσωτέρα δύναμη των ιδεών περί του «νέου ανθρώπου» θα καταπολέμηση τελικώς διόλου απίθανο, αλλά διά της βίας και όχι με την πειθώ. Η γκλιτοίνα επέβαλε τις «πανανθρώπινες αξίες» της ελευθερίας, της αδελφότητας και της ισότητας, κατά τη Γαλλική Επανάσταση του 1789. Όχι τα επιχειρήματα και οι διατριβές των Φιλοσόφων και Εγκυκλοπαιδιστών του Διαφωτισμού. Διέρχεται η Ευρώπη μία φάση μεταβατική, όρος χρησιμοποιούμενος για να αποδώσει ότι η παλαιά τάξη πραγμάτων δεν είναι δυνατόν να ανταποκριθεί στους ρυθμούς που επιβάλλουν δυνάμεις εκτός ελέγχου της παραδοσιακής ή της συμβατικής πολιτικής αντιλήψεως, και ότι το αναδυόμενο δεν έχει ακόμη σχηματισθεί αρκούτσως.

Ανάλογες συνθήκες ίσχυαν ασφαλώς και όταν ο «άνεμος αλλαγής» της Γαλλικής Επανάστασης σάρωνε την Ευρώπη. Μόνον που σήμερα η Επανάσταση εκπορεύεται από μία ελίτ που έχει αποβεί τα εθνικά της χαρακτηριστικά, αλλά οι διάφοροι ηγέτες της Ευρώπης αναδεικνύονται ακόμη από την ψήφο πολιτών συγκεκριμένων εθνι-

κός διαμορφώσεως και αντιλήψεων που πρέπει να αναρθεθούν για να εξυπηρετηθούν οι ανάγκες της παγκοσμιοποίησης. Εξ ου και η δυσλειτουργία και η ανασφάλεια.

Ηχεί παράλογο και είναι πράγματι, από μίαν άποψη, καθώς η αγνωστικιστική Ευρώπη των πεντακοσίων εκατομμυρίων αδυνατεί να απορροφήσει δύο εκατομμύρια νέους πρόσφυγες διαφορετικού θρησκευόμενου και παραδόσεων πολιτιστικών. Και όμως επί της ουσίας η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι μία αυτοκρατορία, όπου οι κανόνες της εθνικής και θρησκευτικής ομοιογένειας και καθαρότητας δεν είναι δυνατόν να ισχύουν.

Τα κράτη που συνθέτουν την Ευρωπαϊκή Ένωση δεν αρνήθηκαν απλώς τη συμβολή του Χριστιανισμού στη διαμόρφωση της πολιτιστικής τους φυσιογνωμίας, αλλά και τις αξίες του Διαφωτισμού, που υποτίθεται πως συγκροτούν την ιδεολογική φυσιογνωμία της πειρώου.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση παραμένει ένα πελώριο «δίδυμο», τόσο στην αντιμετώπιση προσφυγικών και μεταναστευτικών ροών, όσο ακόμη και στα θέματα ασφαλείας, όπως διαπιστώθηκε με τρόπο τραγικό τις τελευταίες ημέρες, και φυσικά στον οικονομικό τομέα. Όλοι μαζί και ταυτοχρόνως ο καθένας μόνος ενόπιον των ευθυνών του, πάντα με επικύρωση γραφειοκρατική βεβαίως.

Όμως το πρόβλημα δεν εντοπίζεται στην ανεπάρκεια των μηχανισμών, το έλλειμμα είναι αποκλειστικά πολιτικό και μόνον.

Αλλά σε αυτήν την Ένωση των ευρωπαϊκών κρατών ανήκουμε και πρέπει απαρεγκλίτως να παραμεινουμε όσο τουλάχιστον θα υφίσταται. Θα αναμεινουμε την ολοκληρωση, αλλά έως τότε θα τιμούμε τις εθνικές μας επετείους, διότι εκτός του εθνικού πλαισίου τα άλλα παραμένουν ιδιαιτέρως ασαφή.

του Κόσμου) – ακούραστη προσφορά, θαυμαστή αυταπάρνηση. Το ίδιο και κάποιοι απλοί εφημέριοι ενοριών του Πειραιά, συμπεριλαμβανομένης της ενορίας των Αγίων Πάντων, που προσφέρουν πλήθος αφανείς κορηγοί της τους ή και άγνωστοι – Έλληνες της εξάχρονης στέρεσης και ανεπιτήρητης κομίζοντας το υστέρημα τους: τρόφιμα, ρούχα, σκεπάσματα, φάρμακα, τα καθημερινά κτήνη, τους «διακινητές». Για και τις αξίες του Διαφωτισμού, που υποτίθεται πως συγκροτούν την ιδεολογική φυσιογνωμία της πειρώου.

Αξονας συντονιστικός αυτής της πελώριας, απίστευτης κινήσεως: δυο παρέες - ομάδες παιδιών, σε φοιτητικές ηλικίες, διακριτικά αθόρυβα, σχεδόν απαράτηρητα και πανταχού παρόντα. Διπλώνουν (μόνο αν επιμνησθύνεται ο ρωτήσιος) «αντικρατιστές», χωρίς αυταρέσκεια ή σπουδαιότητα – νιώθει ότι χρησιμοποιούν τη λέξη μόνο για να φωτίσουν την πράξη: την ακραία νυχθήμερη συνέπεια στην επιλογή τους, στο πιστεύω τους. Η πράξη τους δηλώνει ότι ακόμη και σήμερα, με δεδομένη και ασφυκτική την αυτοαχρηστευση της πολιτικής, την αποφορά της σήψης και την εξωφρενική επιμονή των κομματιανθρώπων να εγκληματούν κατ' εξακολούθησιν, η κοινωνία των πολιτών μπορεί, με σιγουριά, να πάρει στα χέρια της τη διαχείριση της ζωής της. Να αυτοοργανωθεί, να ζησει τη χαρά της ανιδιωτικής.

Τα παιδιά της «αυτο-οργάνωσης» δεν λένε λέξη για τις επιδοτήσεις τους – «αυτό που βλέπεις», απαντούν στο ερώτημα: «ποιο είσατε, τι πιστεύετε». Δεν ανέχονται να τους καπελώσει κανένας, δεν κηρύττουν κοσμοθετήρια ιδεολογήματα. Παραλαμβάνουν τα μπουλουκία μόλις κατεβαίνουν από τα πλοία, τα φρουρούν από τα «κοράκια» που παραμονεύουν (τους εγκώριους «διακινητές»), οδηγούν τους πρόσωπους σε ποια μεριά να απαγκιστρωθούν, τους μοιράζουν τα απαραίτητα, ειδοποιούν τους γιατρούς, αν υπάρχει ανάγκη.

Δουλεύουν και τα παιδιά με βάρδιες, ακούραστα, αεικίνητα, πανταχού παρόντα – τόσο οι Έλληνες εθελοντές που βοηθούν όσο και οι πρόσφυγες που δέχονται τη βοήθεια, όλοι, σε αυτά τα παιδιά απευθύνονται και κανένας δεν ρωτάει για την οργανωσιακή ή ιδεολογική τους ταυτότητα. Κάποια Ελένη, ήταν δεν ήταν είκοσι χρόνων, όταν τη ρώτησα «πώς νύχτες είσαι εδώ;» σαν να ξαφνιάστηκε: «Μα θα κοιμηθείς μάλιστα», είπε χαμογλώντας. Και μια Μαρία συμπλήρωσε: «Τι ρωτάς; Δεν μετράμε ένσημα».

Μια άλλη Ελλάδα, άλλη ελληνική κοινωνία, αναπάντεχη, ανυπότακτη στην πολιτική απδία και ατιμία, αδιάφορη για τον κρετινισμό και την αισχρογυρία των «μίντια», με την ευαισθησία της τεταμένη για τις κοινωνικές προτεραιότητες, την ανθρωπιά, τη χαρά της προσφοράς. Ο αδι-

στατος αμοραλισμός των «κοιμημάτων εξουσίας» και των σφετεριστών του κοινωνικού κρημάτος δεν έχει ακόμη κατορθώσει να γονατίσει αυτή την «άλλη» Ελλάδα που «αντιστέκεται και επιμένει». Αν χαράρισε ποτέ η ματιά μας από τον σκοτασμό που φέρνει η οργή, έστω και δίκαιη, να αναγνωρίσουμε ότι η στάση απάντη στους πρόσφυγες ήταν η δεύτερη έκπληξη που, μέσα σε ένα χρόνο, εμφάνισε η ελληνική κοινωνία. Η πρώτη έκπληξη ήταν το δημοψήφισμα της 5ης Ιουλίου 2015.

Δυο φορές, σε επτά μήνες, φανερώθηκε έμπρακτα, απίστευτα και συγκλονιστικά, η ελληνική διαφορά: Το σθένος των Ελλήνων να πουν «όχι», σε ποσοστό 62%, στον «εκσυγχρονιστικό» μονόδρομο του αμοραλισμού και της εθελοδοουλείας, που εκβιαστικά (με το μαχαίρι κυριολεκτικά στον λαιμό) απαιτούσε η Ευρώπη των «Αγορών». Και τώρα, η άρνηση της ελληνικής κοινωνίας να συμπεριφερθεί με την καινούργια απαίτηση των «επιφωτισμένων» της Ευρώπης κρατών: να αφερθούν στον πνιγμό και στον θάνατο οι χιλιάδες των θυμάτων ενός τερατώδους, φρικαστικού πολέμου, μεθοδευμένου από την ίδια την «προηγμένη» Δύση για τη δική της ακαλίωτη ψυχοπαθολογική ανάγκη παγκόσμιας κυριαρχίας.

Ακέφαλη η ελληνική κοινωνία, με μπροστάρηδες σπιθαμιαία ευτελή ανθρωπάρια, σώζει ακόμα αντιστάσεις.

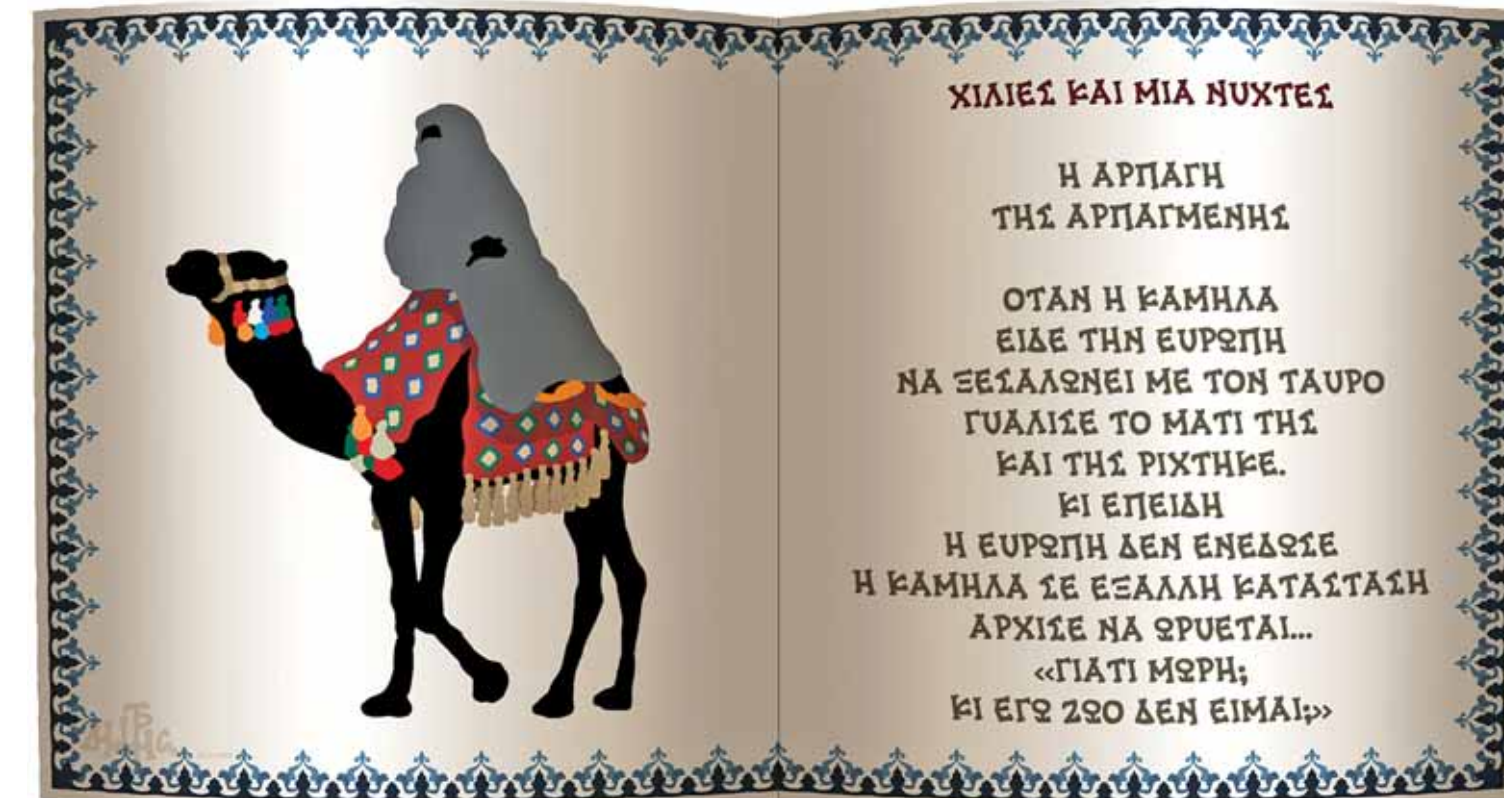
Μέτρα λιτότητας: η ώρα της ποίησης

Του ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΑΣΙΜΑΤΗ

Μου το έστειλε φίλος από το Λονδίνο και μας αφορά. Στις 7 Απριλίου ο πασίγνωστος εκδοτικός οίκος Penguin κυκλοφορεί στη διεθνή αγορά την ποιητική ανθολογία «Austerity Measures» (δηλαδή, μέτρα λιτότητας), με τον υπότιτλο «The New Greek Poetry» (η νέα ελληνική ποίηση). Πρόκειται για ανθολόγηση της ποίησης που παρήγαγε εδώ στην Ελλάδα η παρατεταμένη εμπειρία της κρίσης, κατά την επιλογή και τη φιλολογική κρίση της Κάρεν Βαν Ντάικ, καθηγήτριας Κλασικών Σπουδών στο Columbia, με ενδιαφέροντα που εκτείνονται και στη σύγχρονη ελληνική λογοτεχνία.

Στην επίσημη καταχώριση (τη βρίσκετε στην ιστοσελίδα του εκδοτικού οίκου) ο τόνος είναι ενθουσιώδης: «Αφότου τη χτύπησε η κρίση το 2008, η Ελλάδα φιλοξενεί μια πολιτιστική αναγέννηση μοναδική σε σχέση με ό,τι έχουμε δει στη Νότιο Ευρώπη για πάνω από τριάντα χρόνια. Ποιήματα εκπληκτικού βάθους και πρωτοτυπίας γράφονται από Έλληνες, εμigreδες και μετανάστες. Καταπνάνονται με το προσωπικό και το πολιτικό με τις μικρές αποκαλύψεις της κτηπούρικής και την αγριότητα των οδομαχιών· με σώματα, έρωτα, μύθο, μετανάστευση και οικονομική κρίση». (Και στα αγγλικά, το ίδιο αστειό ακούγεται...).

Τι να πω; Αν είναι όλο αυτό το μαρτύριο που τραβήξαμε να έχει ένα τέτοιο αντίκρισμα στην τράπεζα του μέλλοντος, τότε εντάξει... Αλλά φοβάμαι ότι θα πρόκειται για ένα ακόμη ευκαιριακό προϊόν, τώρα που η Ελλάδα έγινε διεθνές θέαμα (με τη χειρότερη έννοια). Διότι, στο υπέροχο εξώφυλλο της έκδοσης, με το γαλάζιο του ελληνικού ουρανού, δεσπόζει η σύσταση μιας αμφιλεγόμενης διασημότητας: «This deserves an interna-

tional audience. Now! YANIS VAROUFAKIS»· δηλαδή, του αξίζει ένα διεθνές κοινό. Τώρα! (Από πλευράς μου, δεν ξέρω πόσο σοβαρά μπορεί να παίρνει κάποιος μια σύσταση του Βαρουφάκη, όταν τον έχει ζήσει ως υπουργό Οικονομικών...).

Σωρός τα μικρά ερωτήματα που στριφογυρνάνε στο κεφάλι μου: θα περιλαμβάνονται στην ανθολογία δείγματα της σύγχρονης ποιητικής παραγωγής του Τάσου Κουράκη; Θα έχουμε, δηλαδή, την ευκαιρία να μάθουμε αν το βάρος της κρίσης κάμπτει τον συμβολικό φαλλό που διατρέχει το έργο του; Θα έχουν τολμήσει να βάλουν και κανά καϊκού του Καρανίκα; Αλλά αυτά είναι προσωπικές και επιπόλαιες ανησυχίες. Εχω εμπιστοσύνη

στη λογιούσνη, τις γνώσεις, τη φιλολογική κρίση και την αγάπη για την Ελλάδα της κ. Βαν Ντάικ...

Τρεις λαλούν...

Μία παρεξήγηση μπορεί να είναι κάτι ελαφρό, όχι όμως απαραίτητος και η σημασία της. Ο αν. υπουργός Προστασίας του Πολίτη ανακοινώνει ότι τη σίτιση των προσφύγων θα αναλάβει ο Στρατός και, λίγο αργότερα, ο υπουργός Αμύνης απαντά ότι ο Στρατός «δεν είναι κέτερινγκ». Περνά η μέρα και την επομένη μαθαίνουμε ότι τα βρήκαν. Η βάση της συμφωνίας τους κάτι το ασάφες: μάλλον ο Στρατός θα ετοιμάζει τις μερίδες, αλλά τη διανομή θα την αναλαμβάνουν άλλοι. Ποιοι θα είναι οι άλλοι, άγνωστο. Μάλλον οι ΜΚΟ που βρίσκονται επιτόπου.

Θυμηθείτε, πόσο καιρό τώρα η κυβέρνηση υποστηρίζει παντού, εντός και εκτός Ελλάδος, ότι κάνει τα πάντα; Εκεί συσταθεί και συντονιστικό όργανο, με εκπρόσωπο Τύπου μάλιστα. Τι συντονίζει ακριβώς, όταν τα μεπεδύει στο μέτρημα; Φυσιολογικές οι απορίες, διότι, καθώς το δράμα του προσφυγικού εκτυλισσεται και αναμένεται να επιδεινωθεί, οι υπουργοί της κυβέρνησης έχουν την πολυτέλεια παρόμοιων παιχνιδιών. Οποιος θέλει τα βάζει δίπλα αυτά και αμέσως αποκτά το μέτρο της απόστασης που χωρίζει τα λόγια της κυβέρνησης από την πραγματικότητα του έργου της.

Το νησί

Είναι όπως με την όπερα, που δεν τελειώνει αν δεν τραγουδήσει η χοντρή, κατά το λεγόμενο. Πα-

ρομοίως και με τα μεγάλα δημοσιογραφικά οράματα, που προϋποθέτουν κάποιον πολύ πλούσιο και πολύ πρόθυμο για να χάσει τα λεφτά του. Καταλαβαίνεις ότι πεθαίνουν αυτά τα σχέδια, μόλις διαβάσεις ότι βασίζονται σε Ελληνοαμερικανούς επενδυτές. Κατόπιν αυτού, αντιλαμβάνομαι ότι δεν θα πραγματοποιηθεί ποτέ το «Νησί της Τέχνης και του Πολιτισμού» που οραματίστηκε ο Δ. Μάρδας – κι ως παρουσίασε ο ίδιος τη μελέτη στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Διότι, ταυτοχρόνως, διέρρευσε και η πληροφορία ότι το σχέδιο παρουσιάστηκε «σε Αμερικανούς επενδυτές και η ιδέα του βρήκε ενθουσιώδεις υποστηρικτές και μάλιστα από την ελληνική ομογένεια». Δηλαδή, καληνύχτα σας...

Η Ιστορία μαζί μας

«Η Ελλάδα δεν είναι στόχος (σ.σ.: των τζιχαντιστών) για ιστορικούς λόγους». Ενδιαφέρων ισχυρισμός, ο οποίος υπονοεί ότι η Ιστορία είναι δεδομένη και δεν αλλάζει. Η Ιστορία είναι μαζί μας αυτοπροσώπως, λοιπόν. Γιατί όχι; Αφού το λέει υπουργός της κυβέρνησης. Εστω και αν είναι εκείνος που πόζαρε για τον φωτογράφο στο γραφείο του, με απολύτως ευδιάκριτο το αυτοκόλλητο post-it που είχε γραμμένο τον κωδικό του υπουργικού υπολογιστή...

Το φόρτε του

Ο Γεώργιος Καρατζαφέρης ερωτήθηκε πώς αξιοποιεί τον Τάκη Μπαλάκα και την πολύτιμη πείρα του και απάντησε ότι ο πρώην γραμματέας του υπουργικού συμβουλίου «έχει αναλάβει να προσεγγίσει κόσμο». Όχι με τα ίδια αποτελέσματα όπως την προηγούμενη φορά που είχε αναλάβει κάτι ανάλογο, πρέπει να ελπίζει ο πρόεδρος...

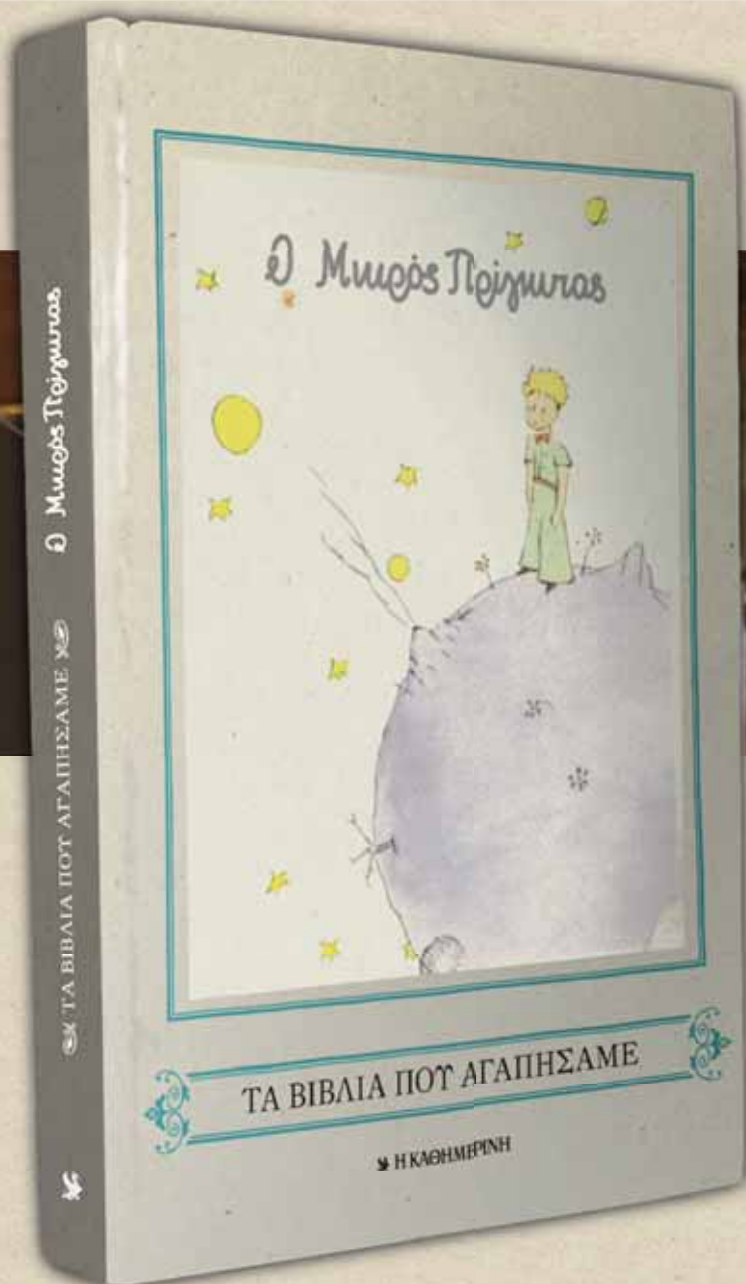
Το σχολείο

Συναφές με το προηγούμενο, κατά την ετυμολογία των ονομάτων και μόνον. Με αφορμή συνάντηση με το διοικητικό συμβούλιο ενός πολύ σοβαρού οργανισμού, ετέθη προς τον υπουργό Πολιτισμού, Αριστείδη Μπαλάκα, από παριστάμενο, μήπως θα έπρεπε να φορέσει γραβάτα. «Από το σχολείο έχω να φορέσω γραβάτα» είπε εκείνος με την ερεβώδη και σπληνιώδη φωνή που σου παγώνει το αίμα. Όλο το πρόβλημα της προσωπικότητας του Αριστείδη Μπαλάκα βρίσκεται σε αυτές τις κουβέντες. Από τη μια, η υπερφάνεια που δεν κρύβεται – αλλιώς δεν θα ανέφερε καν το σχολείο σε σχέση με τη γραβάτα. Από την άλλη, η ενοχή της αριστείας που τον κατατρέπει έκτοτε, με αποτέλεσμα αυτό που μπορεί να δει ο καθένας σήμερα στο πρόσωπό του...

ΦΑΛΗΡΕΥΣ
kassimatis@kathimerini.gr

ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΑΓΑΠΗΣΑΜΕ

ΜΙΑ ΣΕΙΡΑ ΑΠΟ ΚΛΑΣΙΚΑ ΝΕΑΝΙΚΑ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

Ο «Μικρός Πρίγκιπας» του Αντουάν ντε Σαιντ-Εξυπερύ, ένα από τα πιο διάσημα και πολυμεταφρασμένα μυθιστορήματα όλων των εποχών!

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΜΥΚΟΝΟΣ, Κυριακή 27 Ιουνίου 2016 • Έτος 97 • Δελ. φύλλο 298

Κυριακή Πολιτική και Οικονομική Επιμέλεια

www.kathimerini.com.cy • 0110/0000000 • 0210/0000000 • 0210/0000000

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 3 ΑΠΡΙΛΙΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ

Το Eurogroup και ο εφιάλτης του Μαξίμου

Η 22α Απριλίου, ορόσημο για την αξιολόγηση – Πιο κοντά η κυβέρνηση με την Ευρώπη – Χάσμα ακόμη με τις απαιτήσεις του ΔΝΤ

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΖΗΡΑ**

Το Eurogroup της 22ας Απριλίου τέθηκε πλέον και επισήμως από την κυβέρνηση ως νέο ορόσημο για την ολοκλήρωση της αξιολόγησης, καθώς το Καθολικό Πάσχα παρέρχεται με το χάσμα μεταξύ της Αθήνας και της Τρόικας –κυρίως του ΔΝΤ– να παραμένει μεγάλο ως προς την ποσότητα των δημοσιονομικών μέτρων που απαιτούνται και καθώς ως προς την ποιότητά τους.

Το χάσμα και η κλιμάκωση των επιθέσεων της κυβέρνησης προς το ΔΝΤ, ωστόσο, αλλά και η εμμονή του Ταμείου στις θέσεις του, δείχνουν ότι το Eurogroup μπορεί τελικά να μην είναι το πεδίο της επίτευξης τελικής συμφωνίας, αλλά η ώρα του ξεκαθαρίσματος των λογαριασμών.

Το ΔΝΤ επιμένει πως το δημοσιονομικό κενό, δηλαδή τα μέτρα που απαιτούνται για να επιτευχθεί πρωτογενές πλεόνασμα 3,5% το 2018, δεν είναι 6 δισ. ευρώ, όπως εκτιμά η Κομισιόν, αλλά τουλάχιστον 8 δισ. ευρώ. Η κυβέρνηση θεωρεί ότι είναι ακόμη λιγότερα, περί τα 5 δισ., καθώς τα φορολογικά μέτρα που έχουν ήδη ληφθεί το 2015 θα αποδώσουν περισσότερα απ' όσα εκτιμάτο λόγω της μεγέθυνσης της οικονομίας. Το πρόβλημα είναι ότι προς το παρόν, η Αθήνα δεν έχει καταρθώσει να βρει ούτε τα 6 δισ. της Κομισιόν,

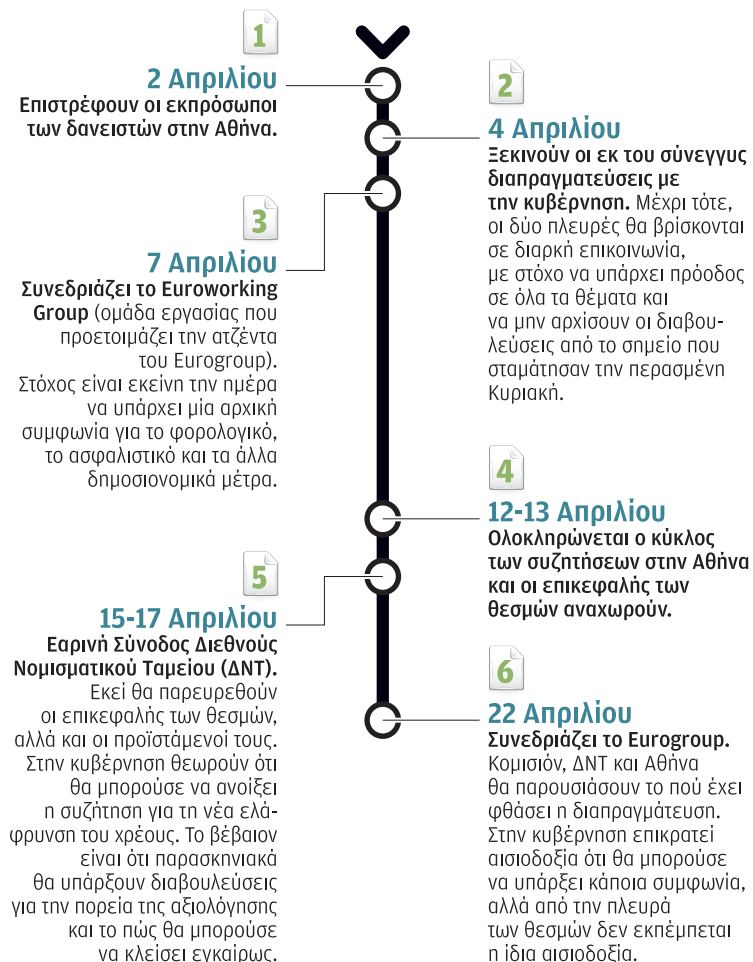
αλλά ούτε και τα 5 δισ. των δικών της υπολογισμών.

Ασφαλιστικό - φορολογικό

Ακόμη χειρότερα, ενώ η Κομισιόν λέει περίπου «μέτρα να 'ναι κι ό,τι να 'ναι», αρκεί να καλύπτουν το δημοσιονομικό κενό, το ΔΝΤ διαφωνεί με το μεγαλύτερο μέρος των προτάσεων της κυβέρνησης. Χαρακτηριστικότερο παράδειγμα είναι το ασφαλιστικό, από το οποίο αναζητείται δημοσιονομικό όφελος 1% του ΑΕΠ. Όλες οι πλευρές συμφωνούν ότι η πρόταση Κατρούγκαλου αποδίδει περίπου αυτό το ποσό, τουλάχιστον βραχυπρόθεσμα. Ωστόσο, ενώ η κυβέρνηση επιδιώκει να διατηρήσει το ασφαλιστικό σύστημα αναδιανεμητικό, το ΔΝΤ σπρώχνει προς μια κατεύθυνση πιο κεφαλαιοποιητική. Έτσι, απορρίπτει την αύξηση των εισφορών και ζητάει μικρότερη εθνική σύνταξη και συνολικά μικρότερα ποσοστά αναπλήρωσης για όσους έχουν λιγότερα χρόνια ασφάλισης. «Τι τους ενδιαφέρει πώς θα είναι το ασφαλιστικό, αφού πίνουμε τον στόχο; Επιτέλους, είμαστε μια κυβέρνηση της Αριστεράς», έλεγε κορυφαίο κυβερνητικό στέλεχος, μη κρύβοντας την αγωνία του για την εξέλιξη της διαπραγματεύσεως.

Στο φορολογικό, επίσης, όπου η εικόνα που μεταδίδει η κυβέρνηση είναι πως ουσιαστικά το χάσμα δεν έχει κλείσει, ενώ η Κομισιόν έχει

Τα επόμενα βήματα

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

συμφωνήσει, το ΔΝΤ εξακολουθεί να διατυπώνει επιφυλάξεις. Φάνηκε, εξάλλου, από το καυστικό non paper του υπουργείου Οικονομικών με το οποίο αμφισβητείται και η επιστημονική επάρκεια των στελεχών του Ταμείου. Ενώ η κυβέρνηση θέλει αφορολόγητο όριο στα 9.100 ευρώ, το ΔΝΤ αντιπροτείνει μείωση στο μισό.

Στο θέμα των «κόκκινων» δανείων δεν υπάρχει καμία προέγχιση, ενώ σε ό,τι αφορά το θέμα των αποκρατικοποιήσεων μένει ανοικτό το ποια περιουσιακά στοιχεία του Δημοσίου θα ενταχθούν σε αυτό, με την Τρόικα εν συνόλω να ζητά το μέγιστο, καθώς οι αποκρατικοποιήσεις μειώνουν το χρέος και συνεπώς παίζουν σημαντικό ρόλο στη βιωσιμότητά του.

Θεωρώντας ότι το πιθανότερο είναι πως η υπόθεση θα φτάσει στο Eurogroup με το ΔΝΤ να διατηρεί τις ενστάσεις του τόσο ως προς τον όγκο των μέτρων όσο και ως προς το περιεχόμενό τους, η κυβέρνηση στοχοποιεί το Ταμείο για να επιρρίψει σε αυτό την ευθύνη της διαφανόμενης εμπλοκής και ταυτόχρονα προσπαθεί να παραμείνει όσο το δυνατόν πιο κοντά στην ευρωπαϊκή πλευρά, επιχειρώντας να καλύψει τη διαφορά που τη χωρίζει με αυτή στα ανοικτά θέματα της διαπραγματεύσεως και χαμηλώνοντας τους τόνους για την ελάφρυνση του χρέους. Ωστόσο η

τελική στάση που θα κρατήσουν οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις παραμένει ερώτημα.

Η στάση Σόμπλε

Ο Γερμανός υπουργός Οικονομικών Βόλφγκανγκ Σόμπλε κρατά μια επαμφοτερίζουσα στάση, ενδεικτική της δύσκολης θέσης στην οποία βρίσκεται το Βερολίνο, που από τη μια θέλει τη συμμετοχή του ΔΝΤ στο πρόγραμμα, από την άλλη αποκρούει το αίτημα του Ταμείου για γενναίο δώρο ελάφρυνση του χρέους, ενώ ταυτόχρονα δεν επιθυμεί να φέρει την Ελλάδα σε αδιέξοδο, αναβιώνοντας την κρίση του περασμένου καλοκαιριού.

Έτσι, αποφεύγει να επιρρίψει την ευθύνη της εμπλοκής στο ΔΝΤ («η Τρόικα λέει πως η Ελλάδα δεν έχει υλοποιήσει το πρόγραμμα», είπε), εμφανίζεται ανοικτός σε εναλλακτικά μέτρα αν η Αθήνα δεν μπορεί να περικλύσει συντάξεις, αλλά ξεκαθαρίζει ότι οι δημοσιονομικοί στόχοι του προγράμματος πρέπει να επιτευχθούν, καθώς οποιαδήποτε έκπτωση στο πρωτογενές πλεόνασμα σημαίνει μεγαλύτερη ελάφρυνση του χρέους.

Όλα είναι ακόμη ανοικτά και ο εφιάλτης της κυβέρνησης είναι να έχει επιτύχει μέχρι το Eurogroup μια συμφωνία με την Κομισιόν και αμέσως μετά να την επαναδιαπραγματευτεί για να χωρέσει σε αυτή και το ΔΝΤ.

Δύο συν ένα μεγάλα προβλήματα με τη ρευστότητα

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΜΑΝΤΕΛΑ**

Αν δεν ολοκληρωθεί η αξιολόγηση του προγράμματος, δεν υπάρχει κανένα ενδεχόμενο η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) να εντάξει την Ελλάδα στο πρόγραμμα επαναγοράς ομολόγων (QE). Το μήνυμα έρχεται απευθείας από τη Φρανκφούρτη, μέσω καλά ενημερωμένων πηγών, και είναι κατά κάποιον τρόπο μια απάντηση στη φήμη που υφάρχει το τελευταίο διάστημα στην Αθήνα και υποστηρίζει το αντίθετο.

Ότι, δηλαδή, η ΕΚΤ προτίθεται να κάνει το μεγάλο βήμα, ακόμα και αν έχει έστω μια ισχυρή θετική ένδειξη πως οι διαπραγματεύσεις της Ελλάδας με την Τρόικα βρίσκονται στον σωστό δρόμο.

Το πρώτο μήνυμα

Αποδέχτες του μηνύματος έχουν γίνει κατ' αρχήν οι συστημικές τράπεζες. Το γεγονός ότι βρίσκονται σε καθημερινή επαφή με την έδρα της ΕΚΤ, για διάφορους λόγους, τους εξασφαλίζει αυτό το «πρόνομο». Ωστόσο την ίδια πληροφορία μπορεί να επιβεβαιώσει και η Τράπεζα της Ελλάδας και, ενδεχομένως, το οικονομικό επιτελείο της κυβέρνησης, αν και θα επιθυμούσε το αντίθετο, για ευνόπτους λόγους.

«Ούτως ή άλλως, το πραγματικό όφελος από μια τέτοια εξέλιξη δεν θα ανέτρεπε δραματικά τη σημερινή εικόνα», τονίζεται χαρακτηριστικά στην «Κ» από πηγές που μπορούν να υπολογίσουν ακριβώς την επίπτωση. «Ωστόσο θα αποτελούσε ένα μήνυμα προς τις αγορές ότι η Ελλάδα έχει και πάλι την πλήρη εμπιστοσύνη της ΕΚΤ, με ό,τι αυτό πρακτικά συνεπάγεται», προστίθεται. Κάτι τέτοιο, μεταξύ άλλων, μεταφράζεται, για παράδειγμα, με μια «βουτιά» στα spreads των ελληνικών ομολόγων, που εξακολουθούν τις υψηλές τιμές τους.

Το μήνυμα θα μπορούσε να είναι και διττό. Πώς; Με την επιστροφή του waiver στην Ελλάδα. Υπενθυμίζεται ότι η χώρα έχασε το προνομιακό καθεστώς δανεισμού από την ΕΚΤ πριν από περίπου 13 μήνες. Ηταν η εποχή των μεγάλων παλινδρομήσεων επί υπουργίας Οικονομικών του κ. Γιάνη Βαρουφάκη.

Η ρευστότητα του συστήματος εξαρτάται σχεδόν αποκλειστικά από τον ΕΛΑ. Με μια διαφορά: ο τελευταίος είναι πιο ακριβός. Εκτοτε πολύ νερό έχει κυλήσει στο αυλάκι και ακόμα περισσότερες

Το μήνυμα της ΕΚΤ είναι πως, αν δεν ολοκληρωθεί η αξιολόγηση, δεν υπάρχει κανένα ενδεχόμενο να εντάξει την Ελλάδα στο πρόγραμμα επαναγοράς ομολόγων.

υποσχέσεις έχουν δοθεί εκατέρωθεν. Ωστόσο τίποτα δεν έχει αλλάξει.

Προς το παρόν, ούτε από αυτό το μέτωπο αναμένεται κάποια εντυπωσιακή κίνηση σε επίπεδο Φρανκφούρτης. Και κάπως έτσι η ασφυξία στην αγορά, αντί να χαλαρώνει, γίνεται μεγαλύτερη, γιατί όσο περνάει ο καιρός τα όποια περιθώρια μικραίνουν. Και έτσι δίνεται και μια απάντηση σε όσους ρωτούν «τι γίνεται με το τραπεζικό χρήμα». Ηταν και παραμένει ελάχιστο, σχεδόν πολύτιμο.

Και το τρίτο...

Το κακό τρίτον είναι με την υπόθεση του περιορισμού κεφαλαίων (capital controls). Πηγές που είναι σε θέση να γνωρίζουν καλά όλες τις διαστάσεις του συγκεκριμένου ζητήματος, επιμένουν ότι «δεν φαίνεται στον ορίζοντα ο χρόνος άρσης τους». Είναι οι ίδιες πηγές

Οι ενδείξεις από Φρανκφούρτη, οι ελληνικές επιδιώξεις και η λύση για αγορά φθηνού χρήματος

που έλεγαν μετ' επιτάσεως, από πέρυσι τον Σεπτέμβριο, ότι «τα capital controls ήρθαν για να μειωθούν στην Ελλάδα». Ηταν η εποχή που –ενδεχομένως και λόγω εκλογών– από την κυβέρνηση υποστηριζόταν ότι σχεδόν είναι θέμα χρόνου η άρση τους. Ορισμένα στελέχη της, μάλιστα, έφταναν στο σημείο να προβλέπουν ότι το τέλος τους θα συμπέσει με το τέλος του έτους. Στην πορεία αποδείχθηκε ότι δεν εξεφραζαν τίποτε άλλο πέρα από ευσεβείς πόθους. Το 2015 τελείωσε, αυτή την εβδομάδα τελειώνει και το πρώτο τρίμηνο

του 2016 και τα capital controls παραμένουν, έστω και –κάπως– χαλαρωμένα.

Πότε θα αρθούν; Σύμφωνα με πηγές, που είναι σε θέση να γνωρίζουν, πέρα και έξω από πολιτικές σκοπιμότητες, τέτοια προοπτική δεν υφίσταται στο προσεχές μέλλον. Κι αυτό γιατί αν σήμερα λαμβάνονταν μια τέτοια απόφαση, τότε το πιθανότερο είναι πως οι τραπεζικοί λογαριασμοί θα άδειάζαν. Το κλίμα εμπιστοσύνης για τις προοπτικές της οικονομίας δεν έχει αποκατασταθεί, οπότε μια τέτοια κίνηση θα ήταν κάτι παραπάνω από παρακινδυνευμένη. Το πιθανότερο είναι πως –στη βάση αυτών της λογικής– δεν υπάρχει ενδεχόμενο αποκατάστασης της ομαλότητας στα τραπεζικά γκισέ έως το τέλος του 2016. Θα μπορούσε κανείς να προσθέσει «και βλέπουμε», αφού η πορεία των διαπραγματεύσεων με την Τρόικα δεν προδιαθέτει ευνοϊκά...

Η νέα ελληνική πρόταση για το ασφαλιστικό

Το **τερόστιο** έλλειμμα που παρουσιάζει το Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης (ΕΤΕΑ) από το 2018 έως και το 2024 και το οποίο εκτιμάται ότι θα αγγίξει τα 1,2 δισ. ευρώ, ακόμη κι αν οι εκπρόσωποι των δανειστών δεχθούν έστω και μερική αύξηση των εισφορών, αποτελεί, μαζί με τα ποσοστά αναπλήρωσης των νέων συντάξεων, το μεγαλύτερο πρόβλημα για την επίτευξη συμφωνίας. Η ηγεσία του υπουργείου Εργασίας προχώρησε την περασμένη Τετάρτη στην αποστολή και των τελευταίων στοιχείων και διορθωτικών προτάσεων, με στόχο αμέσως μετά το Πάσχα των Καθολικών και την επιστροφή των επικεφαλής του κουαρτέτου των δανειστών στην Αθήνα, να μπουν στην τελική ευθεία, ώστε το ασφαλιστικό νομοσχέδιο να κατατεθεί στη Βουλή εντός Απριλίου. Κάτι το οποίο φαντάζει δύσκολο και αβέβαιο, όχι μόνο γιατί μέχρι και σήμερα το ΔΝΤ εγείρει συνεχώς ενστάσεις και απορρίπτει τις ελληνικές προτάσεις αλλά και γιατί τα «νούμερα» δείχνουν ότι πρόκειται για ένα δύσκολο και πολύπλοκο εγχείρημα.

Το υπερεπικουρικό ταμείο εμφανίζει έλλειμμα άνω των 600 εκατ. ευρώ το 2016, το οποίο η κυβέρνηση υπολογίζει να καλύψει με την αύξηση των εισφορών κατά 1,5 μονάδα. Η πρόταση αφορά την αύξηση των εισφορών στο 4% για τους εργαζόμενους στο 3% σήμερα, και στο 3,5% από 3% για τους εργαζόμενους, με διάρκεια 3 ετών (έως το 2018). Η κάθετη άρνηση των πιστωτών, κυρίως του Ταμείου, οδήγησε το υπουργείο σε αναδίπλωση. Στη νέα πρόταση που έχει ήδη αποσταλεί στους θεσμούς, το υπουργείο Εργασίας αποδέχεται μείωση επικουρικών, δεν εγκαταλείπει όμως την πρόταση για αύξηση των εισφορών, κατά μία ή ακόμη και κάτω από μία μονάδα.

Μάλιστα, ήδη οι εκπρόσωποι των δανειστών έχουν αντιδράσει, καθώς σύμφωνα με ασφαλείς πληροφορίες της «Κ», ακόμη και μετά την πρόταση της ελληνικής πλευράς για μειώσεις έως και 40% στις επικουρικές συντάξεις με δίκτυα ασφαλείας τα 1.400 ευρώ (από κύριες και επικουρικές συντάξεις) και στόχο την εξοικονόμηση 200 εκατ. ευρώ, το έλλειμμα του ΕΤΕΑ παραμένει μεγάλο, κυρίως κατά το διάστημα 2018-2024. Αναλυτικά, το έλλειμμα ξεκινά από 1,2 δισ. ευρώ και εκτινύσσεται στο 1,7 δισ. ευρώ, αν δεν υπάρξει αύξηση εισφορών. Η ελληνική πλευρά υπολογίζει ότι η «τρύπα» μπορεί να καλυφθεί από

την περιουσία του Ταμείου, που εκτιμάται στα 2,5 δισ. ευρώ, πρόταση την οποία οι δανειστές απορρίπτουν. Σίγουρο θεωρείται πάντως ότι θα αγγίξει τα 1,2 δισ. ευρώ, που γράφεται (για να σβηστεί εφόσον τα δεδομένα αλλάξουν), θα υπάρχει διεξοδική καταγραφή ενός μηχανισμού κάλυψης των ελλειμμάτων, στα πρότυπα της ρίτρας μηδενικού ελλείμματος.

Νέα πρόταση κατατέθηκε ήδη στους εκπροσώπους των θεσμών, και αναφορικά με τα ποσοστά αναπλήρωσης και το ύψος της εθνικής σύνταξης. Όπως αποκαλύπτει η «Κ», οι νέοι συντελεστές αναπλήρωσης που προτείνει η ελληνική κυβέρνηση ξεκινούν από 0,77% για κάθε έτος μέχρι τη 15ετία από 0,80% της αρχικής πρότασης, ανεβαίνουν στο 0,95 για κάθε έτος ασφάλισης μεταξύ 19 και 21 (από 1,04), φθάνουν το 1,4 για τα έτη από 24 έως 27 (από 1,29), 1,84 για τα έτη 33-36 (έναντι 1,69 της αρχικής πρότασης) και «κλείνουν» στο 2 για τα έτη 40 έως 42, όπως προέβλεπε και η αρχική πρόταση Κατρούγκαλου.

Παράλληλα, το υπουργείο Εργασίας προτείνει η εθνική σύνταξη των 384 ευρώ να δίνεται με τη συμπλήρωση 20 ετών ασφάλισης, ενώ το ποσό θα μειώνεται κατά 2% για κάθε χρόνο πριν από τα 20 και έως τα 15 έτη ασφάλισης. Έτσι, στη 15ετία, η εθνική σύνταξη θα είναι 345,6 ευρώ (-10%), στα 18 έτη ασφάλισης 368,6 ευρώ (-4%) και στα 20 έτη 384 ευρώ.

Έτσι, για μέσο συντάξιμο μήσο της τάξης των 700 ευρώ, κάποιος που θα βγει στη σύνταξη μετά την ψήφιση του ασφαλιστικού νομοσχεδίου, και υπό την προϋπόθεση ότι θα ισχύσει η συγκεκριμένη κλίμακα, θα λάβει αναλογικά σύνταξη 80,85 ευρώ, στην οποία θα προστεθεί και η μειωμένη εθνική των 345,6 ευρώ, ήτοι τελικό ποσό 426,45 ευρώ μήνα.

Αντίστοιχα, για μέσο συντάξιμο μισθό της τάξης των 1.000 ευρώ, κάποιος που θα βγει στη σύνταξη μετά από 27 έτη ασφάλισης, θα λάβει αναλογικά σύνταξη 245,1 ευρώ συν την εθνική σύνταξη των 384 ευρώ, ήτοι 629,1 ευρώ. Να σημειωθεί ότι οι εκπρόσωποι των πιστωτών ζητούν εθνική σύνταξη για τη 15ετία κοντά στα 320 ευρώ, ενώ στα πολλά σενάρια με τους συντελεστές αναπλήρωσης, ξεκινούν από 0,45 στη 15ετία, 0,55 στα έτη από 16 έως 18, φθάνουν το 0,65 για τα έτη από 19 έως 21 και 0,90 για τα έτη από 22 έως 24.

ΡΟΥΛΑ ΣΑΛΛΟΥΡΟΥ

Μια συνομιλία που θα κρίνει την αξιολόγηση

Το τηλεφώνημα Μέρκελ στον Σόιμπλε

Του **Κ. Π. ΠΑΠΑΔΙΟΧΟΥ**

Την ολοκλήρωση της αξιολόγησης με πολιτικά «αποδεκτό» τρόπο, μέχρι τις 22 Απριλίου, επιδιώκει ο πρωθυπουργός Αλέξης Τσίπρας ως αντίβαρο στο ζοφερό κλίμα που δημιουργείται στο προσφυγικό μετά τις τρομοκρατικές επιθέσεις στις Βρυξέλλες, αλλά και υπό το βάρος της απροθυμίας της Αγκυρας να υλοποιήσει τη συμφωνία με την Ευρωπαϊκή Ένωση για την ανάσχεση των μεταναστευτικών ροών. Κλειδί για το Μέγαρο Μαξίμου αποτελεί η Αθήνα να μην υποχρεωθεί να παραβιάσει τις «κόκκινες γραμμές» που έχει θέσει για την προστασία των συντάξεων, καθώς περικοπές μεγάλου εύρους θεωρείται απίθανο ότι θα μπορούσαν να υπερψηφιστούν από τους βουλευτές του ΣΥΡΙΖΑ και των ΑΝΕΛ, θέτοντας έτσι σε κίνδυνο τη βιωσιμότητα της συγκυβέρνησης. Με το ανωτέρω σκεπτικό, ο κ. Τσίπρας έχει ήδη λάβει διαβεβαιώσεις από τη Γερμανία ότι θα τον υποστηρίξει στη συγκεκριμένη κατεύθυνση. Σύμφωνα με πληροφορίες, στο περιθώριο της τριμερούς συνάντησης που είχαν την προερασαμένη Πέμπτη στις Βρυξέλλες ο κ. Τσίπρας, η Μέρκελ και ο κ. Ολάντ, η Γερμανίδα καγκελάριος είχε τηλεφωνική επικοινωνία με τον Γερμανό υπουργό Οικονομικών Β. Σόιμπλε. Στη συνομιλία αυτή οριστικοποιήθηκε ότι ο κ. Σόιμπλε θα αποδεχθεί πιότερες παρεμβάσεις στο ασφαλιστικό, υπό τον όρο ότι οι στόχοι του προγράμματος θα επιτυγχάνονται με άλλα μέτρα, θέση που εμμέσως αποτυπώνεται στις δημόσιες παρεμβάσεις του των τελευταίων ημερών. Η κυβέρνηση δεν έχει αντίρρηση το κέντρο βάρους των μέτρων να μετατοπιστεί στο πεδίο της φορολογίας, καθώς εκτιμάται πως οι επιβαρύνσεις στα μεσαία και υψηλότερα εισοδήματα είναι περισσότερο συμβατές με την ιδεολογία του ΣΥΡΙΖΑ και το προφίλ της εκλογικής του βάσης, και ως εκ τούτου επιρρέχουν μικρότερο πολιτικό κόστος.

Ετσι, όπως αναφέρουν κυβερνητικές πηγές, πλέον, προκειμένου να κλείσει η αξιολόγηση, κρίσιμο είναι να μετατοπιστεί από τις ακραίες θέσεις τις οποίες διατυπώνει ο ΔΝΤ. Σύμφωνα με συνομιλητές του κ. Τσίπρα, το Ταμείο διατυπώνει θέσεις «όχι με οικονομικούς αλλά με ψυχολογικούς όρους» που καθιστούν δυσχερές εγχείρημα την ολοκλήρωση της αξιολόγησης. Όμως εκφράζεται συγκαταληπτή αισιοδοξία ότι οι υφιστάμενες διαφορές θα γεφυρωθούν, καθώς ουδείς στην Ευρώπη, με πρώτη τον κ. Μέρκελ, δεν επιθυμεί στην παρούσα φάση η Ελλάδα να διολισθήσει σε νέα κυβερνητική κρίση.

Κατ' αρχήν, συγκλίσεις έχουν επιτευχθεί τόσο στο ασφαλιστικό —όπου οι εκπρόσωποι των δανειστών έχουν αποδεχθεί την αρχιτεκτονική του σχεδίου του υπουργού Εργασίας Γ. Κατρούγκαλου, με διαφορές να υφίστανται στα ποσοστά αναπλήρωσης— όσο και στο φορολογικό, με τη διατήρηση του αφορολόγητου πάνω από το ψυχολογικό όριο των 9.000 ευρώ, ενώ η μεγαλύτερη απόσταση καταγράφεται στο ζήτημα των «κόκκινων» δανειών. Εκεί, πάντως, η κυβέρνηση διαπραγματεύεται από μειονεκτική θέση, καθώς τις «σκληρές» θέσεις του ΔΝΤ στηρίζει σε μεγάλο βαθμό και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

Το εκρηκτικό μείγμα της αξιολόγησης και του μεταναστευτικού επιρραζεί και τις τακτικές κινήσεις του κ. Τσίπρα στην εσωτερική πολιτική σκηνή, εξωθώντας τον στη δημιουργία σκηνικού ακραίας πόλωσης. Στην προ ημερησίου διάταξης συζήτηση στη Βουλή, την Τρίτη, ο πρωθυπουργός προεμφαίνεται ότι θα κινηθεί σε πολύ έντονους τόνους, προκειμένου να συσπειρώσει την εκλογική βάση και τους βουλευτές του ΣΥΡΙΖΑ. Εξ άλλου, παρότι τα επερχόμενα επώδυνα μέτρα δεν έχουν καν οριστικοποιηθεί, μυστικές και δημοσιευμένες δημοσκοπήσεις καταγράφουν σημαντική μείωση, όχι μόνον της εκλογικής επιρροής του κυβερνητικού κόμματος, αλλά και της δημοφιλίας του κ. Τσίπρα, που τα τελευταία χρόνια ήταν το ισχυρό χαρτί της Κουμουνδούρου.

Όμως οι ίδιες δημοσκοπήσεις οδηγούν και στην αναπροσαρμογή της στρατηγικής του κ. Κυρ. Μητσοτάκη, παρότι η Ν.Δ. είναι πλέον σταθερά πρώτο κόμμα με διαφορά ασφαλείας έναντι του ΣΥΡΙΖΑ, και ο ίδιος προηγείται του κ. Τσίπρα σε όλους τους ποσοτικούς δείκτες. Η Συγκυβέρνηση θα ανεβάσει τους τόνους της κριτικής έναντι της κυβέρνησης, όχι μόνο λόγω των πολλαπλών αδιεξόδων που έχουν διαμορφωθεί, αλλά και επειδή ακόμη και μετριοπαθείς ψηφοφόροι επιζητούν αυστηρότερη αντιπολιτευση.

Πάντως, σύμφωνα με πληροφορίες από συνεργάτες του κ. Μητσοτάκη, ο πρόεδρος της Ν.Δ. στην πρωτολογία του στη συζήτηση της προσεχούς Τρίτης θα κινηθεί θεσμικά. Όμως, εάν ο κ. Τσίπρας ή ο πρόεδρος των ΑΝΕΛ επικρατήσουν «κτυπήματα κάτω από τη μέση», δεν θα διστάσει να σηκώσει το γάντι. Επί του παρόντος, ο κ. Μητσοτάκης, παρότι επιμένει ότι η παρούσα κυβέρνηση έχει αποτύχει και δεν μπορεί να διαχειριστεί τα πολυεπίπεδα προβλήματα της χώρας, δεν πρόκειται να ζητήσει τη διεξαγωγή πρόωγων εκλογών.

Σύμφωνα με πληροφορίες, στο περιθώριο της τριμερούς συνάντησης την προερασαμένη Πέμπτη στις Βρυξέλλες, μεταξύ των ηγετών οριστικοποιήθηκε να υπάρχουν πιότερες παρεμβάσεις στο ασφαλιστικό, υπό τον όρο όμως ότι οι στόχοι του προγράμματος θα επιτυγχάνονται με άλλα μέτρα.

Ανοικτά μέτωπα της κυβέρνησης με το κόμμα

Της **ΔΩΡΑΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ**

Μία εβδομάδα μετά την έναρξη ισχύος της νέας συμφωνίας Ε.Ε. - Τουρκίας για τη διαχείριση του προσφυγικού-μεταναστευτικού ζητήματος, αντί το τοπίο, όσον αφορά τις προοπτικές υλοποίησής της με τρόπο ρεαλιστικό και αποτελεσματικό, να ξεκαθαρίσει, δείχνει να γίνεται όλο και πιο σύνθετο. Η κυβέρνηση, που αναγκάζεται πλέον να παραδεχθεί το αδιέξοδο ενώπιον του οποίου έχει περιέλθει η χώρα, έχει επενδύσει στην υλοποίηση της συμφωνίας αυτής για να δοθεί λύση έναντι της προοπτικής εγκλωβισμού σημαντικά μεγαλύτερου του σημερινού αριθμού προσφύγων και μεταναστών στην Ελλάδα.

Ωστόσο οι αμφιβολίες που είχαν διατυπωθεί, ήδη αμέσως μετά την υπογραφή της, για τον ρεαλισμό της συμφωνίας και τη δυνατότητα να εφαρμοσθεί και να αποφέρει αποτελέσματα, ενισχύονται εντός της Βρυξέλλας. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η μεγάλη τρομοκρατική επίθεση στην καρδιά της Ευρώπης, στις Βρυξέλλες, με τον βαρύ συμβολισμό που φέρει, ενεργοποιεί συντηρητικά αντανακλαστικά στις κοινωνίες και στις πολιτικές ηγε-

σίες, και από την πρώτη στιγμή προξένησε στην κυβέρνηση ανησυχία ότι δεν μπορεί να αφήσει ανεπιβλεπτούς τους σχεδιασμούς για το προσφυγικό-μεταναστευτικό. Οι φόβοι της Αθήνας επικεντρώνονται σε αναστολή των δεσμεύσεων για υποδοχή προσφύγων από τις ευρωπαϊκές χώρες, που θα επιτείνει το αδιέξοδο στη χώρα μας.

Την ίδια στιγμή, στενοί συνεργάτες του κ. Αλέξη Τσίπρα έσπευσαν μέσα στην εβδομάδα να μιλήσουν για την υποχρέωση μιας κυβέρνησης «να υλοποιήσει πολιτικές με τις οποίες υπό ιδανικές συνθήκες δεν θα συνηγορούσε», και να προσθέσουν ότι «έχοντας την ευθύνη της διακυβέρνησης της χώρας αναγκάζεται να κάνει πράγματα τα οποία δεν αποτελούν πάντοτε επιλογή του».

Το κόμμα και η κυβέρνηση

Οι αναφορές αυτές μόνο τυχαίες δεν είναι, καθώς για άλλη μια φορά, όπως και πέρυσι, κατά τη διάρκεια της διαπραγματεύσεως, το κόμμα επιχειρεί να «τραβήξει από το μαρτίκι» την κυβέρνηση. Η παρουσία του κ. Τσίπρα στην Πολιτική Γραμβολιό που φέρει, ενεργοποιεί συντηρητικά αντανακλαστικά στις κοινωνίες και στις πολιτικές ηγε-

στελεχών που δυσανασχετούν με την τροπή που λαμβάνει η εφαρμοζόμενη πολιτική, όσον αφορά τη διαχείριση των προσφυγικών-μεταναστευτικών ροών. Οι ενστάσεις στο εσωτερικό του ΣΥΡΙΖΑ αφορούν διάφορα ζητήματα: κατ' αρχάς, την αποδοχή από την κυβέρνηση των πραγματικότητας των κλειστών συνόρων, για την οποία διατυπώνονται ενστάσεις ότι η κυβέρνηση δεν αντέδρασε όσο «δυναμικά» μπορούσε στα αρμόδια θεσμικά όργανα της Ε.Ε. Το δεύτερο μεγάλο ζήτημα αφορά τη συμφωνία επανεισοδικής μεταναστών και προσφύγων στην Τουρκία και στις χώρες προέλευσής τους, η οποία έρχεται σε ευθεία αντιδιαστολή με τις πάγιες κομματικές θέσεις του ΣΥΡΙΖΑ, περί ελεύθερης μετακίνησης προσφύγων και μεταναστών. Μάλιστα, οι αντιδράσεις στο εσωτερικό του κόμματος στρέφονται τόσο κατά των συμφωνιών επανεισοδικής που προωθούνται σε ευρωπαϊκό επίπεδο, κεντρικά, δηλαδή από την Ε.Ε., όσο και κατά τις επικαιροποιήσεις της συμφωνίας επανεισοδικής Ελλάδας - Τουρκίας, την οποία υπογράφηκε ο κ. Τσίπρας με τον Τούρκο ομόλογό του Αχμέτ Νταβούτογλου, κατά την πρόσφατη επίσκεψή του στη Σμύρνη. Το τρίτο

μεγάλο μέτωπο, που προκαλεί εσωκομματικές αναταράξεις, είναι η απόφαση, μετά την υπογραφή της νέας συμφωνίας Ε.Ε. - Τουρκίας, να μετατραπούν σε κλειστά κέντρα τα κέντρα φιλοξενίας στα νησιά και σε άλλες περιοχές της χώρας. Πρόκειται για απόφαση χωρίς την οποία η συμφωνία στην οποία επιτίθεται η κυβέρνηση για επίλυση της κρίσης δεν πρόκειται να υλοποιηθεί. Ταυτόχρονα, ωστόσο, πρόκειται για απόφαση που, ουσιαστικά, καταδικάζει τις διαχωριστικές γραμμές της σημερινής κυβέρνησης με τις προηγούμενες, όσον αφορά την άσκηση μεταναστευτικής πολιτικής, ενώ πολλοί στον ΣΥΡΙΖΑ θεωρούν ότι τους φέρνει σε απολογητική θέση, εξαιτίας της πάγιας αντίθεσής τους στα κλειστά κέντρα κράτησης. Οι εσωκομματικές αντιδράσεις έχουν διατυπωθεί και υπό μορφήν κειμένου από την «κίνηση 53+». Ηχηρή ήταν και η διαφοροποίηση της πρώην υπουργού αρμόδιας για θέματα Μετανάστευσης Τασίας Χριστοδουλοπούλου, η οποία χαρακτήρισε, σε συνέντευξη που παραχώρησε στην ιταλική εφημερίδα Repubblica, «προβληματική» και «πρόϊον εκβιασμού» τη συμφωνία ανάμεσα στην Ε.Ε. και την Τουρκία».

Οι δύο κύριοι στόχοι του Κυριάκου Μητσοτάκη

Του **ΓΙΑΝΝΟΥ Π. ΤΕΡΖΗ**

Τη δημόσια συζήτηση στα μείζονα προβλήματα της χώρας, όπως το μεταναστευτικό - προσφυγικό και μάλιστα υπό το βάρος των επιθέσεων στις Βρυξέλλες αλλά και την παρατεινόμενη εκκρεμότητα στην αξιολόγηση του ελληνικού προγράμματος, επιδιώκει να στρέψει ο κ. Κυριάκος Μητσοτάκης. Το αίτημα για προ ημερησίου διάταξης συζήτηση των πολιτικών αρχηγών στη Βουλή για τη δημόσια ασφάλεια, το δίπτυχο «ασφάλεια - ελευθερία» που κυριαρχεί στον δημόσιο λόγο του κόμματος αλλά και οι επισκέψεις του προέδρου της Ν.Δ. σε χώρους εργασίας, σηματοδοτούν ακριβώς τη βούλησή του να μην επιτρέψει στον πρωθυπουργό, Αλ. Τσίπρα, να περιοριστεί στην παραπειστική αλλά ευνοϊκή για τον ΣΥΡΙΖΑ ατζέντα της «διαφθοράς».

Παράλληλα, αυξάνοντας την πίε-

ση προς την κυβέρνηση για τη διαχείριση των προσφυγικών και μεταναστευτικών ροών, αλλά χωρίς ο ίδιος να ανεβάζει υπέρμετρα τους τόνους και να φτάνει στα πολιτικά άκρα, ο κ. Μητσοτάκης αποσκοπεί και στο να περιορίσει τον «ζωτικό χώρο» που δημιουργείται, λόγω των μεταναστευτικών ροών, για τη συγκρότηση ενός νέου «δεξιού» κόμματος, στα πλευρά της γαλάζιας παράταξης.

Η απόφαση του κ. Μητσοτάκη να διαγράψει τον κ. Φαίλο Κρανιδιώτη είχε αυτό ακριβώς τον στόχο, να οριοθετήσει το εύρος των γαλάζιων αντιδράσεων. Την ίδια στιγμή, οι ανακοινώσεις για το σχήμα που θα συγκροτούσαν οι κ. Τ. Μπαλτάκος και Γ. Καρατζαφέρης αναβλάσκονται για λίγες ημέρες, δεδομένου ότι εμφανώς πλέον επιδιώκεται να ενταχθεί και ο κ. Κρανιδιώτης, ωστόσο, η διάθεση του κ. Καρατζαφέρη να είναι επικεφαλής

του νέου σχήματος, ως ο μόνος εκ των ενδιαφερομένων που έχει καταγεγραμμένο εκλογικό ποσοστό και δικτύο στελεχών σε όλη την Ελλάδα, μοιάζει να δημιουργεί αντισυμπεριώσεις. Η Ν.Δ. παρακολουθεί με προσοχή τις εξελίξεις, εκτιμά ότι η δυναμική του οποίου σχήματος θα είναι περιορισμένη και αντιπαράτασσει έναντι των, κατά τους γαλάζιους, «φωαρμένων ή ακραίων» την ανανεώση του στελεχικού της δυναμικού και την άρθρωση ενός σύγχρονου, στιβαρού κεντροδεξιού λόγου, χωρίς εκπτώσεις στα εθνικά θέματα.

Την ίδια στιγμή, δρομολογείται και το Συνέδριο του κόμματος, που πλέον απέχει λιγότερες από τέσσερις εβδομάδες και στο οποίο θα επιδιωχθεί η ριζική αλλαγή του καταστατικού, που διαμορφώνει νομικούς της απολύτου εμπιστοσύνης του προέδρου της Ν.Δ. Στο σχέδιο καταστατικού που έχει καταλήξει

το στενό επιτελείο του κ. Μητσοτάκη, προβλέπεται, μεταξύ άλλων, 5ετής θητεία για τον πρόεδρο, τακτικό συνέδριο του κόμματος ανά διετία, με ανανεώση των συνέδρων και των οργάνων, δυνατότητα των τοπικών οργανώσεων να αποφασίζουν για τους υποψηφίους, με σεβασμό —όπως διευκρινίζεται— των ήδη εκλεγμένων βουλευτών.

Παράλληλα, επιδιώκεται η μείωση των μελών στα κομματικά όργανα, κυρίως στην Πολιτική Επιτροπή. Πρόθεση της ηγετικής ομάδας είναι η κατάργηση των ex officio μελών της Π.Ε. και ο περιορισμός των μελών της σε 100-150 αμετά. Προκειμένου αυτό να συμβεί, ωστόσο, απαιτείται αρκετά από τα μέλη του Συνεδρίου να αυτοκαταργηθούν, κάτι που ενδεχομένως εγχείρει και την επιλογή των οργανωτών να αυξηθεί κατά πολύ ο αριθμός των αιρετών που θα μετέχουν στο Συνέδριο. Πώς γίνεται αυτό; Με την πρό-

Ο πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας θέτει προ των ευθυνών τον Α. Τσίπρα για μεταναστευτικό και αξιολόγηση.

της Κεντρικής Εφορευτικής Επιτροπής για την εκλογή των συνέδρων, Φίλιππου Ταυρή, όπως διατυπώνεται σε επιστολή του προς τον γρ. Οργανωτικού, Βασίλη Σπανάκη. Η επιστολή κοινοποιήθηκε τόσο στον πρόεδρο της Ν.Δ. όσο και στον γραμματέα της Π.Ε. Ανθ. Παπαμυμίκου.

Ιμάμηδες στρατολογούν μέλη για το Ι.Κ.

Ο θρησκευτικός ηγέτης της μουσουλμανικής μειονότητας Αχμάντι μιλάει στην «Κ»

Του απεσταλμένου μας στο ΛΟΝΔΙΝΟ
ΣΤΡΑΤΟΥ ΚΑΡΑΚΑΣΙΔΗ

«Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ο ρόλος κάποιων ιμάμηδων είναι καθοριστικός στη ριζοσπαστικοποίηση των νέων που ασπάζονται το ισλάμ». Με αυτή τη φράση-καταγγελία απάντησε σε ερώτηση της «Κ» ο θρησκευτικός ηγέτης της παγκόσμιας μουσουλμανικής μειονότητας Αχμάντι, Hadhrat Mirza Masroor Ahmad, φωτογραφίζοντας τη δράση του ISIS στην Ευρώπη. Σημειώνεται ότι οι Αχμάντι, περί τα 20 εκατομμύρια παγκοσμίως, έχουν υποστεί σκληρές διώξεις από τους φανατικούς ισλαμιστές.

«Εκείνοι που κηρύττουν εκδίκηση ή βία δεν ακολουθούν τις αληθινές διδασκαλίες του ισλάμ και δημιουργούν τεράστιο πρόβλημα σε όλους εμάς που ζούμε ειρηνικά σε ξένες χώρες τόσα χρόνια. Δεν είμαστε όλοι οι μουσουλμάνοι δολοφόνοι ούτε τρομοκράτες. Οι νέοι έλκονται από τη βία. Το Ισλαμικό Κράτος (Ι.Κ.) φροντίζει να τροφοδοτεί διαρκώς τα ΜΜΕ με πράξεις βίας που σοκάρουν την ανθρωπότητα. Κάποιοι τρομάζουν αλλά κάποιοι άλλοι γοητεύονται από το αποτέλεσμα αυτών των πράξεων και θέλουν να συμμετέχουν και έτσι αναζητούν τους συνδέσμους. Η δημοσιότητα είναι το οξυγόνο των τρομοκρατικών ή εξτρεμιστικών ομάδων...» τονίζει.

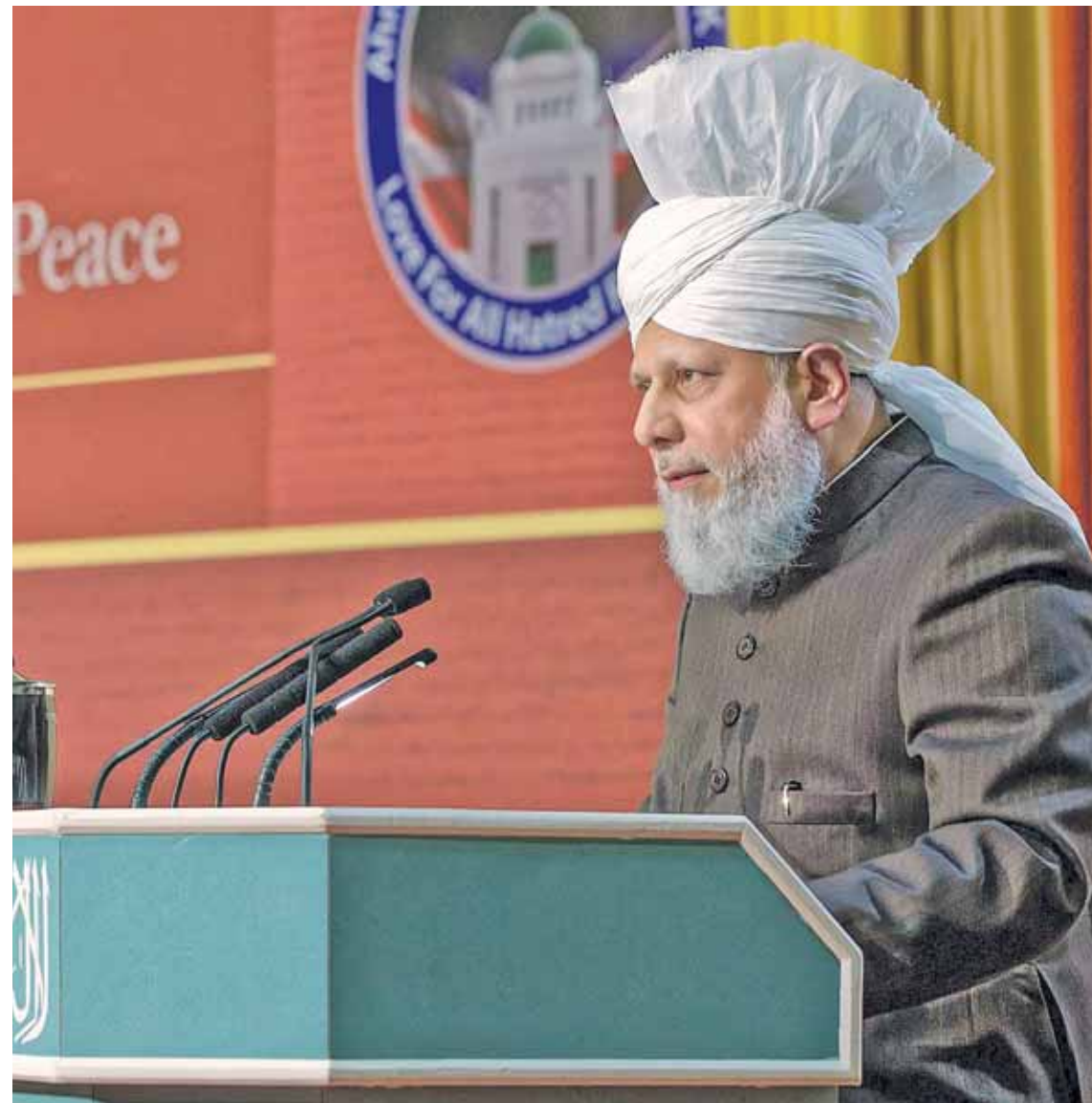
Ο 30χρονος Ατα, ιμάμης από το 2013, εκμυστηρεύεται στην «Κ» ότι πολλοί συνάδελφοί του λειτουργούν

ως σύνδεσμοι μεταξύ Ι.Κ. και νέων που επιθυμούν να γίνουν μαχητές. «Το Ι.Κ. μοιράζει χρήματα σε ιμάμηδες προκειμένου να παρέχουν διευκολύνσεις και κίνητρα σε νέους που θέλουν να ενταχθούν. Οι ιμάμηδες παίζουν βασικό ρόλο στη στρατολόγηση νέων μελών».

Η εμφατική αυτή δήλωση επιβεβαιώνει τον αγωνιώδη διάλογο που έχει ξεκινήσει μεταξύ των ευρωπαϊκών μουσουλμανικών κοινοτήτων—υπό τη σκιά των τελευταίων δραματικών εξελίξεων—σχετικά με τις διασυνδέσεις του ISIS με ιμάμηδες σε ευρωπαϊκές πόλεις.

Το περασμένο Σάββατο στο Λονδίνο πραγματοποιήθηκε το Ετήσιο Συμπόσιο Ειρήνης των Μουσουλμάνων Αχμάντι, στο οποίο εκατοντάδες άνθρωποι, μεταξύ των οποίων ιμάμηδες από όλο τον κόσμο, διπλωμάτες, καθολικοί ιερείς, δημοσιογράφοι και μέλη της βρετανικής πολιτικής ζωής, έδωσαν το «παρόν» στην κεντρική ομιλία του εν Λονδίνο θρησκευτικού ηγέτη, η οποία ήταν αφιερωμένη στην «Ειρήνη και τη Δικαιοσύνη». Η συζήτηση περιστράφηκε περί το μέλλον των μουσουλμανικών κοινοτήτων, αφού όπως τόνισαν τα μέλη, μετά τις πολυαιμακτές επιθέσεις στο Παρίσι (σ.σ.: πλέον και στις Βρυξέλλες) οι μουσουλμάνοι αντιμετωπίζονται από τους υπόλοιπους πολίτες με έκδηλη καχυποψία έως φόβο.

«Η εκδήλωση αυτή λαμβάνει χώρα τη στιγμή που ο φόβος κατά του ισλάμ βρίσκεται σε έξαρση λόγω των

Ο Hadhrat Mirza Masroor Ahmad από το διεθνές συμπόσιο κάλεσε τις δυτικές κυβερνήσεις να συνεργαστούν με το καθεστώς Ασαντ, προκειμένου να υπάρξει ειρήνη στην περιοχή.

«Η δημοσιότητα είναι το οξυγόνο των τρομοκρατικών ή εξτρεμιστικών ομάδων» τονίζει ο Hadhrat Mirza Masroor Ahmad.

φρικιαστικών και επαίσχυντων πράξεων των τρομοκρατικών ομάδων» σχολίασε στην «Κ» ιμάμης, Γάλλος υπάκοος.

Προσφυγικό

Ο Hadhrat Mirza Masroor Ahmad εξέφρασε την άποψή του για την προσφυγική κρίση, λέγοντας ότι «η Ευρώπη δεν μπορεί να δεχθεί τέτοιο αριθμό προσφύγων αλλά οι δυτικές κυβερνήσεις πρέπει να βοηθήσουν ώστε αυτοί να παραμείνουν στη χώρα τους. Δεν έχει σημασία πόσο πλούσιοι είστε, δεν μπορείτε να φιλοξενήσετε όλο αυτό τον αριθμό αν-

θρώπων. Δεν συμφωνώ με την πολιτική της γερμανικής κυβέρνησης που θέλει να ενσωματώσει τους πρόσφυγες. Πολλές πόλεις της Ευρώπης είναι ήδη κορεσμένες από την εσωτερική μετανάστευση». Ο θρησκευτικός ηγέτης πρόσθεσε ότι «οι κυβερνήσεις που είναι πρόθυμες να φιλοξενήσουν αυτούς τους ανθρώπους θα πρέπει να επαίνωνται, αλλά όλοι γνωρίζουμε ότι κάτι τέτοιο δεν είναι ρεαλιστικό να γίνει άμεσα». Ο ίδιος εξήρε τον ελληνικό λαό για τη συμπαράστασή του στους πρόσφυγες που καταφθάνουν στην Ελλάδα. Επίσης, αναφορικά με τις συγ-

Κίνδυνος πολέμου

Ο Hadhrat Mirza Masroor Ahmad προειδοποίησε ότι υπάρχει ορατός κίνδυνος ακόμα και ενός παγκοσμίου πολέμου, «αν και υπάρχει χρόνος για να αποτραπεί μια τέτοια καταστροφή, εφόσον όλα τα μέρη προθυμοποιηθούν να ενεργήσουν με τη δικαιοσύνη και να αναρρέσουν κατεστημένα συμφέροντά τους». Κατήγγειλε ακόμα, χωρίς να κατονομάσει, δυτικές χώρες «για την αποτυχία διακοπής χρηματοδότησης των τρομοκρατικών ομάδων». Οσον αφορά το εμπόριο «πόλεμο» του πετρελαίου, η ηθική παραμερίζεται. Ενώ προβάλλεται ο ισχυρισμός ότι καταβάλλονται όλες οι δυνατές προσπάθειες για την εξάλειψη της τρομοκρατίας και του εξτρεισμού, τα αποδεικτικά στοιχεία δεν τεκμηριώνουν τον ισχυρισμό αυτό... Ερωτηθείς από την «Κ», για την παραμονή ή αποχώρηση της Βρετανίας από την Ε.Ε., ο ηγέτης των μουσουλμάνων του Λονδίνου εξέφρασε την άποψη ότι το Ηνωμένο Βασίλειο θα πρέπει να παραμείνει μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Παρά το γεγονός ότι διατηρεί στενές φιλικές σχέσεις με τον δήμαρχο του Λονδίνου Μπόρις Τζόνσον, έναν από τους βασικούς υποστηρικτές της βρετανικής εξόδου, εξέφρασε την ελπίδα ότι η εκστρατεία παραμονής θα πετύχει και ότι δεν θα υπάρξει «Brexit».

κρούσεις στο Ιράκ και τη Λιβύη, τόνισε ότι «ο πόλεμος ανοίγει μεγάλη σύγκρουση με εξτρεμιστικά στοιχεία». Μιλώντας για τον εν εξελίξει εμφύλιο στη Συρία, είπε ότι η Δύση θα πρέπει να είναι «πρόθυμη να ανοίξει τα κανάλια της επικοινωνίας» με την κυβέρνηση της Συρίας, προκειμένου να ανακουφιστεί την απελπιστική κατάσταση του λαού της πολύπαθης χώρας. Δεν απέφυγε μάλιστα δημοσίως να εκφράσει τη στήριξη του στο καθεστώς του προέδρου Μπασάρ αλ Ασαντ, λέγοντας ότι «δεν αποτελεί προτεραιότητα η αλλαγή καθεστώτος».

Στα πρόθυρα έκρηξης Ειδομένη και Πειραιάς

Χιλιάδες παραμένουν σε άθλιες συνθήκες, χωρίς να υπάρχει κανένας συντονισμός και έλεγχος από το επίσημο κράτος

Της ΤΑΝΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΠΟΥΛΟΥ

Βόμβα έτοιμη να εκραγεί είναι η Ειδομένη, αλλά και ο Πειραιάς, όπου χιλιάδες άνθρωποι παραμένουν σε άθλιες συνθήκες, χωρίς να υπάρχει κανένας συντονισμός και έλεγχος από την πλευρά του κράτους, ενώ ανησυχίες προκαλεί και το διαμορφωθέν σκηνικό στα hotspots αλλά και στα κέντρα φιλοξενίας, καθώς «η συνύπαρξη ατόμων διαφορετικών εθνικοτήτων, υπό τις δεδομένες συνθήκες μπορεί να προκαλέσει καταστάσεις ανεξέλεγκτες». Τις τελευταίες ημέρες τα πνεύματα έχουν οξυνθεί ιδιαίτερα, καθώς και ομάδες αλληλέν-

Ποιοι συμβουλεύουν τους μετανάστες για τη σκληρή γραμμή.

γων αριστεριστών προσεγγίζουν τους πρόσφυγες και τους πείθουν να παραμείνουν στην Ειδομένη, απαιτώντας να ανοίξουν τα σύνορα είτε να προσπαθήσουν με άλλους τρόπους να περάσουν στα Σκόπια, θέτοντας σε κίνδυνο τη ζωή τους. Μάλιστα, σε τέτοιες ομάδες αποδίδεται και η προσπάθεια εκατοντάδων ανθρώπων να περάσουν στην ΠΓΔΜ, διασχίζοντας τον χειμάρρο μετά τον φράκτιν πριν από 15 ημέρες με τα γνωστά επακόλουθα.

Ο υπεύθυνος Σ.Π. από το κέντρο φιλοξενίας στα Διαβατά εξηγεί στην «Κ» ότι ενώ υπάρχει πολύ καλή συνεννόηση με τους εκπροσώπους των προσφύγων και μεταναστών που διαμένουν στο κέντρο (2.253 σύμφωνα με τα τελευταία επίσημα στοιχεία), κάποιες ομάδες ακραίων δεν ακούν ούτε τους συμπαιρωτές τους και παρασύρονται από τρίτους

που τους πείθουν να δημιουργούν εντάσεις και φασαρίες για να ανοίξουν τα σύνορα. Κάπως έτσι οργανώθηκε και η κατάληψη της πλατείας Αριστοτέλους από περίπου 100 μετανάστες και πρόσφυγες. «Όσοι τους "συμβουλευούν", τους κοροϊδεύουν και κρησιμοπορούν απειλησμένους ανθρώπους. Θα αλλάξει η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή θα ανοίξουν τα σύνορα γιατί μερικές δεκάδες πρόσφυγες κατασκηνώσαν στην κεντρική πλατεία της Θεσσαλονίκης; Ποιος μπορεί να λέει σοβαρά κάτι τέτοιο;» αναρωτιέται αυτοδιοικητικός παράγοντας της πόλης. «Παρόμοιες ενέργειες δημιουργούν ψεύτικες προσδοκίες και μπορεί από την άλλη να πυροδοτήσουν ακραίες αντιδράσεις στους πολίτες», προσθέτει.

Η συντόμευση του χρόνου αναμονής και παραμονής σε καθεστώς εκκρεμότητας των προσφύγων και μεταναστών που βρίσκονται στην Ελλάδα, είναι ο μόνος δρόμος για να αποφευχθούν επεισόδια και έκτροπα στα σημεία όπου βρίσκονται οι συγκεντρωμένοι ή φιλοξενούνται επισήμως, δηλώνεται στην «Κ» αρμοδίως. Ταυτόχρονα απαιτείται επιτέλους πραγματικός συντονισμός από την πλευρά του κράτους, καθώς οι ανθρωπιστικές οργανώσεις που δραστηριοποιούνται στα διάφορα σημεία της χώρας εφαρμόζουν τις δικές τους αρχές και διαδικασίες χωρίς να ακολουθούν μάλιστα ενιαία στάση...

Η ομάδα της Υπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για παράδειγμα, σύμφωνα με πληροφορίες, αποκώρησε από τον κλειστό καταυλισμό στη Λέσβο αλλά όχι και από τον αντίστοιχο, επίσης κλειστό καταυλισμό, στη Χίο. Χαρακτηριστικά αναφέρεται επίσης ότι αρκετοί άνθρωποι στην Ειδομένη μετά την προσωρινή αποχώρηση για λόγους ασφαλείας κά-

Πρόσφυγες και μετανάστες από το κέντρο των Διαβατών πραγματοποιούν πορεία διαμαρτυρίας για τα κλειστά σύνορα, προς το κέντρο της Θεσσαλονίκης.

πιων ΜΚΟ την προηγούμενη Τρίτη, βρέθηκαν χωρίς παροχή συσσιτίου για περισσότερο από μία ημέρα. Αν θυμηθούμε ότι ένας από τους «λόγους» που σημειώθηκαν οι πρώτες ταραχές στον Πειραιά ήταν η σειρά για τη φόρτιση των κινητών, είναι φανερό τι μπορεί να προκαλέσει η έλλειψη τροφής στον εξαντλημένο και ταλαιπωρημένο πληθυσμό των 12.000 ανθρώπων στην Ειδομένη. Εξίσου σε οριακό σημείο βρίσκεται η κατάσταση των 5.000 ανθρώπων που βρίσκονταν στον Πειραιά, όπου

μάλιστα επιστρέφουν απογοητευμένοι από την Ειδομένη, αναζητώντας άλλους τρόπους διαφυγής.

Τι πρέπει να γίνει

Ο επικεφαλής του ελληνικού γραφείου του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης (ΔΟΜ), Δανιήλ Εσδράς, σε δηλώσεις του στην «Κ» είναι κατηγορηματικός: «Η Ειδομένη και ο Πειραιάς πρέπει να αδειάσουν και οι άνθρωποι να μεταφερθούν σε κέντρα φιλοξενίας. Κινδυνεύει η υγεία τους και πρέπει και οι ίδιοι

να το συνειδητοποιήσουν». Μάλιστα ο κ. Εσδράς προχωρά ένα βήμα παραπάνω. «Ισως η αποχώρηση των ανθρωπιστικών οργανώσεων να βοηθήσει να πειστούν οι άνθρωποι να μετακινηθούν. Όσο υπάρχει βοήθεια στα συγκεκριμένα σημεία παραμένουν και αυτό δεν είναι καλό». Και στα νησιά όμως όπου οι πρόσφυγες και μετανάστες βρίσκονται υπό περιορισμό εδώ και μια εβδομάδα, η κατάσταση από τους υπεύθυνους χαρακτηρίζεται «υπό έλεγχο προς το παρόν». Κάποιοι υπέβαλαν

αίτημα ασύλου, κάποιοι όμως δηλώνουν ότι θα περιμένουν μήπως αλλάξει κάτι γιατί έχουν τέτοια μνήματα από τους συγγενείς τους που βρίσκονται σε χώρες της Ευρώπης. Όπως επισημαίνει στέλεχος από το πρώην -υπό τις νέες εξελίξεις- hotspot στη Χίο, «αν οι άνθρωποι παραμείνουν σε περιορισμό περισσότερο από λίγες ημέρες και δεδομένου ότι υπάρχουν μέσα σε ένα κλειστό χώρο διαφορετικές εθνικότητες, θα αρχίσουν να διαμορφώνονται κλίκες και μαφίες, όπως στα φυλακιά. Και τότε η κατάσταση δεν θα είναι πλέον υπό έλεγχο. Οι διαδικασίες επιβάλλεται να γίνονται γρήγορα, αλλιώς θα έχουμε επεισόδια».

Χωρίς προετοιμασία

Ωστόσο, οι υπηρεσίες στην Ελλάδα είναι απροετοίμαστες, για παράδειγμα, η υπηρεσία Ασύλου δεν διαθέτει ακόμα το αναγκαίο εκπαιδευμένο προσωπικό. Το πραγματικό επίτευγμα της υπηρεσίας Ασύλου να εξετάζει 600 αιτήσεις τον μήνα το προηγούμενο χρονικό διάστημα, υπό τις νέες συνθήκες είναι σταγόνα στον ωκεανό μπροστά στον όγκο της δουλειάς που απαιτείται να διεκπεραιωθεί άμεσα.

Το ποσοστό της «ελευθερίας κινήσεων» όσων έχουν υποβάλει αίτημα ασύλου προβληματίζει την κυβέρνηση, ακόμα και αν ο χρόνος εξέτασης των αιτημάτων ασύλου συρρικνωθεί δραστικά στη μια εβδομάδα ή στις δέκα ημέρες. Κυβερνητικό κύκλοι ανέφεραν ότι υπάρχει πρόθεση να είναι ανοικτές οι δομές φιλοξενίας για όσους έχουν υποβάλει αιτήματα ασύλου. Σε διαφορετική περίπτωση επεσήμαναν, οι ίδιοι κύκλοι, οι Μπ Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ) θα περιορίσουν σημαντικά τη βοήθειά τους και άρα το σύστημα πολύ δύσκολα θα λειτουργήσει.

Ο φόβος απλώνεται πάνω από την Ευρώπη

Το λουτρό αίματος στις Βρυξέλλες ασκεί πίεση για επιθετικότερη αντιμετώπιση του ISIS και σκληρότερες πολιτικές στο μεταναστευτικό

Του ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Η Μαύρη Τρίτη των Βρυξελλών, με τις δεκάδες νεκρών και τις εκατοντάδες τραυματιών που άφησε πίσω της, θα μπορούσε να χαρακτηριστεί «η 11η Σεπτεμβρίου της Ευρώπης» αν η έκφραση δεν είχε κατακτήσει τόσο κοινότοπη. Ο ίδιος δημοσιογραφικός τίτλος συνόδευσε διαδοχικά κάμποσες ευρωπαϊκές μεγαλουπόλεις που γνώρισαν, κατά τα τελευταία 12 χρόνια, τη φρίκη του μηδενιστικού τζιχαντισμού: Μαδρίτη, Μάρτιος 2004, 192 νεκροί. Λονδίνο, Ιούλιος 2005, 52 νεκροί. Παρίσι, Ιανουάριος 2015, 17 νεκροί και Νοέμβριος 2015, 130 νεκροί.

Κάπου πιο μακριά έχει απωθηθεί, στη συλλογική μας συνείδηση, η κατάρριψη επιβατικού ρωσικού αεροπλάνου από το Ισλαμικό Κράτος στο Σινά, τον περασμένο Οκτώβριο, που στοίχισε τη ζωή 224 αθώων ανθρώπων, στην πιο φονική τρομοκρατική ενέργεια που έχει πλήξει ευρωπαϊκή χώρα ύστερα από εκείνη στο Λόκερμπι της Σκωτίας, το 1988.

Παραμένει γεγονός ότι οι βομβιστικές επιθέσεις στις Βρυξέλλες είχαν μεγαλύτερο πολιτικό και συμβολικό βάρος από όλες τις προηγούμενες. Όπως στην 11η Σεπτεμβρίου 2001 οι αεροπειρατές της Αλ Κάιντα έπληξαν τους Δίδυμους Πύργους και το Πεντάγωνο, δύο κατ'εξοχήν σύμβολα της αμερικανικής οικονομικής και στρατιωτικής ισχύος, έτσι και οι τζιχαντιστές που εμπνεύσαν από το Ισλαμικό Κράτος (I.K.) χτύπησαν την περασμένη Τρίτη την καρδιά των Βρυξελλών, της πόλης που φιλοξενεί τα αρχηγεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ΝΑΤΟ. Ακριβώς γι' αυτό, το ψυχολογικό αποτέλεσμα των τρομοκρατικών ενεργειών, δηλαδή η διάχυση αισθημάτων άγχους και ανασφάλειας σε πανηπειρωτική κλίμακα, ήταν μεγαλύτερη από κάθε προηγούμενη φορά. Μπορούμε να υποθέσουμε ότι και οι επιπτώσεις τους στη διεθνή πολιτική θα είναι κατά πολύ ισχυρότερες – και μάλλον όχι ευχάριστες.

Συνέπειες

Η πρώτη, αναμενόμενη συνέπεια θα είναι να μετατοπιστεί η ισορροπία μεταξύ δημοκρατικών εγγυήσεων και «έκτακτων» μέτρων ασφαλείας προς την πλευρά των δεύτερων. Τα εισαγωγικά είναι αναγκαία, καθώς η πείρα των τελευταίων 15 χρόνων έχει επιβεβαιώσει ότι, σ' αυτό το κρίσιμο πεδίο, ουδέν μονιμότερον του προσωρινού. Ο δρακόντειος αντιτρομοκρατικός νόμος PATRIOT, που ψηφίστηκε από το αμερικανικό Κογκρέσο επί προεδρίας Τζορτζ Μπους, την επαύριο της 11ης Σεπτεμβρίου, επιβίωσε δύο θητειών του Μπαράκ Ομπάμα και έχει παραταθεί μέχρι το 2019. Στη Γαλλία,

15 χρόνια τρομοκρατίας

Κύριες επιθέσεις στη Δυτική Ευρώπη, 11η Σεπτεμβρίου 2002 - 22 Μαρτίου 2016.

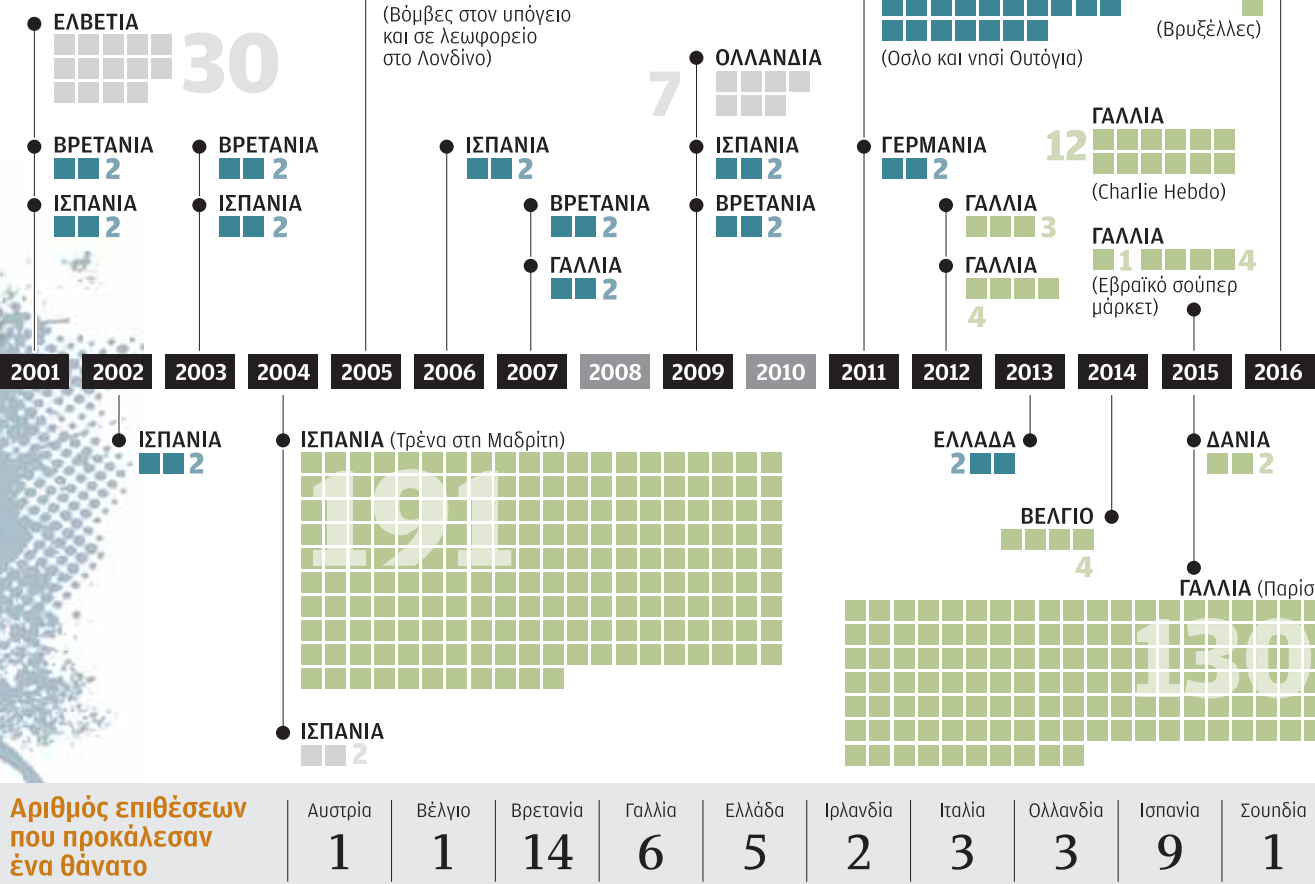
□ = Ένας νεκρός

ΔΡΑΣΤΕΣ

■ Ισλαμιστές ■ Άλλοι ■ Αγνωστοί

Επιθέσεις που προκάλεσαν τουλάχιστον δύο θανάτους (Αριθμός νεκρών)

Αριθμός επιθέσεων που προκάλεσαν ένα θάνατο

ΠΗΓΕΣ: Global Terrorism Database, University of Maryland; press reports; The Economist

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η Ελλάδα, που ήδη βρίσκεται αντιμέτωπη με την προσφυγική κρίση, οφείλει να προετοιμαστεί για ακόμη πιο δύσκολες μέρες.

η Εθνοσυνέλευση ενέκρινε σχεδόν ομόφωνα την επιβολή κατάστασης έκτακτης ανάγκης μετά το μακελειό του περασμένου Νοεμβρίου, με τις ψήφους ακόμη και του γαλλικού ΚΚ, που δεν τόλμησε να αναντιωθεί στα αντανάκλαστικά μιας αναγκαστικής και τρομοκρατικής κοινής γνώμης.

Βάσιμες ενστάσεις θα εγερθούν αναφορικά με την (αν)αποτελεσματικότητα παρόμοιων πολιτικών. Είναι πασιγνώστο ότι οι δικαστικές αρχές των Βρυξελλών βρισκόταν σε συναγερμό μετά τις τρομοκρατικές επιθέσεις στο Παρίσι, στις οποίες πρωταγωνίστησαν κάτοικοι της βελγικής πρωτεύουσας, συμπεριλαμβανομένου του Σαλάχ Αμπντεσλάμ, ο οποίος συνελήφθη μόλις στις 18 Μαρτίου. Το γεγονός αυτό δεν εμ-

πόδισε τους καμικάζι να διαπράξουν το ολέθριο εγχείρημά τους, όπως δεν είχε υποδοίσει τους ομοϊδεάτες τους να αιματοκυλίσουν το Παρίσι, τέσσερις μήνες νωρίτερα, παρότι αστυνομικοί τράπηκαν μετά τις επιθέσεις στο Charlie Hebdo, τον Ιανουάριο του 2015.

Εξίσου προβληματική εμφανίζεται η λογική «να κλείσουμε τα σύνορα για να μην έρχονται τζιχαντιστές», την οποία υποστηρίζουν με πάθος ακροδεξιοί και λαϊκιστές πολιτικοί, όπως η Λεπέν, ο Φάρατζ και ο Τραμπ. Σχεδόν όλοι οι δράστες των επιθέσεων στο Παρίσι και τις Βρυξέλλες ήταν όχι μετανάστες, αλλά Ευρωπαίοι πολίτες, που γεννήθηκαν, μεγάλωσαν, σπούδασαν και... ανατινάχτηκαν στη Δύση. Σύμφωνα με επίσημα στοιχεία, περίπου 950 πολίτες της Γαλλίας και 650 πολίτες του Βελγίου έχουν πάει να πολεμήσουν στη Συρία. Στον κατάλογο ακολουθούν η Γερμανία με 570, η Βρετανία με 500, η Βοσνία με 380 και η Σουηδία με 300.

Μια άλλη εννοητική αλήθεια λέει ότι ο Σαλάχ Αμπντεσλάμ, καταζητούμενος από όλες τις μουσικές υπηρεσίες, κρυβόταν όχι στη Συρία ή στο Ιράκ, αλλά στη... γειτονία του,

στη συνοικία Μολενμπέκ των Βρυξελλών. Εκεί, κολιμπούσε σαν το ψάρι στα νερά του, καθώς αραβικές καταγωγής γείτονες και φίλοι τον αντιμετώπιζαν όχι ως εγκληματία, αλλά ως «ήρωα», προσφέροντάς του ασφαλές καταφύγιο.

Θα μπορούσε επίσης να υπενθυμίσει κανείς ότι η κυβέρνηση του Βελγίου ήταν μεταξύ εκείνων που πρωτοστατούσαν στην πίεση να κλείσουν τα σύνορα με την Ελλάδα. Η ίδια κυβέρνηση δεν δίστασε να κλείσει μονομερώς τα σύνορα με τη Γαλλία για να εμποδίσει την είσοδο μεταναστών από τη λεγόμενη «Ζούγκλα» του Καλαί. Η σφαγή της Τρίτης έδειξε, με τραγικό τρόπο, πόση «ασφάλεια» προσέφερε στο Βέλγιο αυτή η πολιτική.

Τα δύσκολα έρχονται

Η εντεινόμενη πίεση, παρ' όλα αυτά, μεγάλου μέρους του κοινωνικού σώματος προς τις κυβερνήσεις ισχυρών ευρωπαϊκών κρατών, συμπεριλαμβανομένης της Γερμανίας – όπου η Άγκελα Μέρκελ ανησυχεί για την άνοδο του ακροδεξιού κόμματος AfD – θα είναι πολύ δύσκολο να αγνοηθεί. Η Ελλάδα, που ήδη βρίσκεται αντιμέτωπη με την προσφυγική κρίση,

οφείλει να προετοιμαστεί για ακόμη πιο δύσκολες μέρες.

Καταλυτική ενδέχεται να αποδειχθεί η επίδραση της «μαύρης Τρίτης» στο δημοψήφισμα της 23ης Ιουνίου για την παραμονή ή όχι της Βρετανίας στην Ε.Ε. Οι τελευταίες δημοσκοπήσεις, πριν από τις επιθέσεις, προοιωνίζονταν μια αμφίροπη μάχη, ενώ αμέσως ύστερα από αυτές ενισχύθηκαν οι φωνές (μεταξύ άλλων και του πρώην διευθυντή του ΜΙ6) που διατείνονται ότι το Brexit θα έκανε πιο ασφαλή τη Βρετανία, επιτραπώντας της να ελέγχει αυστηρότερα τις μεταναστευτικές ροές.

Στο πεδίο της διεθνούς πολιτικής, θα ενισχυθεί η πίεση πάνω στις ισχυρότερες κυβερνήσεις της Δύσης για πιο επιθετική αντιμετώπιση του I.K. Δεν είναι, όμως, καθόλου σαφές σε ποια κατεύθυνση θα αναζητηθεί η ποθητή λύση. Λογικά, ο πιο εύκολος δρόμος θα ήταν η σύμπραξη με τη Ρωσία και η επιτάχυνση των διαδικασιών για την πολιτική επίλυση του συριακού προβλήματος. Κάτι τέτοιο προϋποθέτει, όμως, μια ευρύτερη επαναπροσέγγιση Ουάσινγκτον - Μόσχας, η οποία θα πρέπει αναγκαστικά να περιλαμβάνει και μια συμβιβαστική λύση στο ουκρανικό πρόβλημα,

κάτι που δεν διαγράφεται για την ώρα στον ορίζοντα.

Φαίνεται ότι η Τουρκία αντιλαμβάνεται την πίεση που ασκεί η τρομοκρατία του I.K. προς την κατεύθυνση της αμερικανορωσικής προσέγγισης, γι' αυτό και πασχίζει να τορπιλίσει εν τη γενέσει της αυτή την εξέλιξη, καρπός της οποίας θα ήταν, πιθανότατα, και η κατάκτηση διευρυμένων αυτονομίας από τους Κούρδους της βόρειας Συρίας – εκ των πιο αξιόμαχων αντιπάλων του I.K. Γι' αυτό και ο Αχμέτ Νταβούτογλου επανέφερε, την περασμένη Τετάρτη, την επίμονη πρότασή του για δημιουργία «ελεύθερης ζώνης» στον συριακό Βορρά, με στήριξη του ΝΑΤΟ – θεωρητικά για την εξουδετέρωση του I.K., στην πράξη για την αναχαλίση των Κούρδων.

Τίποτα δεν δείχνει, όμως, ότι η τουρκική κυβέρνηση θα βρει εύκολα ότα. Γιατί μπορεί η Αγκυρα να εκβιάζει τη Δύση, καθώς κρατάει τα «κλειδιά» του προσφυγικού, αλλά και οι εταίροι δεν μπορούν να λησμονήσουν την υποστήριξη που παρέσχε για μεγάλο διάστημα στο I.K., ως πολιορκητικό κριό εναντίον του καθεστώτος Ασάντ και των Κούρδων.

«Άριστη ευκαιρία για διείσδυση στη Δύση η ανεξέλεγκτη μετανάστευση»

Συνέντευξη στον ΑΘΑΝΑΣΙΟ ΕΛΛΙΣ

Η ανεξέλεγκτη μετανάστευση από τη Μέση Ανατολή προς την Ευρώπη προσφέρει στο ISIS, όπως και σε άλλες οργανώσεις, μια άριστη ευκαιρία να διεισδύσουν στις δυτικές κοινωνίες, τονίζει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο πρόεδρος του Φόρουμ για τη Μέση Ανατολή, Ντάνιελ Πάιπς, ένας από τους πιο σημαντικούς αναλυτές της ισλαμιστικής τρομοκρατίας. Επιρρίπτει ευθύνες στην Τουρκία την οποία κατηγορεί ευθέως ότι υποστηρίζει το Ισλαμικό Κράτος – φθάνει στο σημείο να σημειώσει ότι αν σήμερα οι μεγαλύτεροι κίνδυνοι στη Μέση Ανατολή είναι το Ιράν, αύριο θα είναι η Τουρκία – ενώ περιγράφει την Ελλάδα ως ιδιαίτερα ευάλωτη λόγω της γεωγραφικής της θέσης, υπογραμμίζοντας ότι πρέπει να εστιάσει πολύ περισσότερο από ό,τι το έκανε στο παρελθόν στην αντιμετώπιση της παράνομης μετανάστευσης.

– Ποιος είναι ο πιο αποτελεσματικός τρόπος να αντιμετωπίσει η Δύση το ISIS;

– Το ISIS αποτελεί έναν σοβαρό και άμεσο κίνδυνο. Η δράση του δεν αφήνει περιθώρια μακροπρόθεσμων σχεδιασμών. Δολοφονεί ανεξέλεγκτα όσους δεν συμφωνούν

με την ιδεολογία και το πρόγραμμά του. Αλλά ο εξτρεμισμός του απορροφά πολλούς μουσουλμάνους και είναι πιθανό να προκαλέσει τελλά και τη συντριβή του.

– Χρησιμοποιεί το Ισλαμικό Κράτος τη ροή προσφύγων και μεταναστών για να διεισδύσει στην Ευρώπη;

– Η ανεξέλεγκτη μετανάστευση από τη Μέση Ανατολή προς την Ευρώπη προσφέρει στο ISIS, όπως και σε άλλες οργανώσεις, μια άριστη ευκαιρία να διεισδύσουν στη Δύση, και από όσα γνωρίζουμε αξιοποιεί στο μέγιστο βαθμό αυτή τη μάλλον προσωρινή ευκαιρία. Το κλείσιμο του βαλκανικού διαδρόμου πριν από δύο εβδομάδες και οι περιφερειακές εκλογές στη Γερμανία που ακολούθησαν σηματοδοτούν ίσως ένα σημείο καμπής στη διαδικασία αυτή.

– Τι πρέπει να ανησυχεί την Ελλάδα περισσότερο;

– Η εγγύτητα της Ελλάδας γενικά προς τη Μέση Ανατολή, και ειδικότερα προς την Τουρκία, καθιστά τη χώρα σας ευάλωτη κατά έναν ξεχωριστό τρόπο.

– Τι περιθώρια δράσεων έχει;

– Η παράνομη μετανάστευση είναι μια μεγάλη απειλή για την Ελλάδα. Υπό αυτή την έννοια πρέπει

σε στρατηγικό επίπεδο να εστιάσει στην αντιμετώπιση της πολύ περισσότερο από ό,τι το έκανε στο παρελθόν.

– Ποιος πρέπει να είναι οι επόμενες κινήσεις της Δύσης;

– Η Δύση πρέπει να κάνει περισσότερο για να υποστηρίξει τους Κούρδους που βρίσκονται στην καλύτερη θέση για να πλήξουν το Ισλαμικό Κράτος και να συμβάλουν καθοριστικά στην εξάλειψή του στη Συρία και στο Ιράκ.

– Και μακροπρόθεσμα, σε επίπεδο στρατηγικής;

– Για τον μακροπρόθεσμο σχεδιασμό είναι ζωτικής σημασίας να κατανοήσουμε ότι ο εχθρός είναι μια ιδεολογία, αυτή του ισλαμισμού, και όχι αντιδράσεις που σχετίζονται με την οικονομία ή τις δυτικές πολιτικές.

– Ποιος εκτιμάτε ότι μπορεί να είναι οι επόμενες κινήσεις του Ισλαμικού Κράτους;

– Θα συνεχίσει να σχεδιάζει και να υλοποιεί δολοφονικές επιθέσεις παντού, από το Βέλγιο μέχρι τη Νιγηρία.

– Διαθέτουν οι μυστικές υπηρεσίες αρκετά στοιχεία για το Ισλαμικό Κράτος ώστε να το καταπολεμήσουν αποτελεσματικά;

– Όχι, γιατί ένα μεγάλο μέρος

Ο Ντάνιελ Πάιπς, πρόεδρος του «Φόρουμ για τη Μέση Ανατολή», είναι ένας από τους πιο σημαντικούς αναλυτές της ισλαμικής τρομοκρατίας.

της επιρροής του αναπτύσσεται μέσω tweets και άλλων μορφών υποκίνησης και ξεσηκωμού, όχι μέσω οργανωμένων σχεδίων, προγραμματισμού, πληροφοριών και μεταφοράς οπλισμού.

– Πώς αποτιμάτε τον ρόλο της Τουρκίας; Κάποιοι κατηγορούν τον Ερντογάν ότι στηρίζει το ISIS.

– Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία

ότι η Τουρκία έχει βοηθήσει το ISIS. Είναι επίσης σαφές ότι υπάρχουν και τριβές μεταξύ τους. Οι νατοϊκοί σύμμαχοι της Τουρκίας πρέπει να δώσουν πολύ μεγαλύτερη προσοχή σε αυτή την πτυχή. Υστερα από χρόνια αυτοσυγκράτησης, η πραγματική προσωπικότητα του Ερντογάν –μεγαλομανής, ισλαμιστής και επιθετικός– έχει έρθει στην επιφάνεια. Τώρα υποστηρίζει το ISIS επιτρέποντας σε ξένους να διασχίζουν το έδαφος της Τουρκίας για να φθάσουν στη Συρία ή να γίνεται στρατολόγηση εντός της Τουρκίας, ενώ παρέχονται ιατρική περίθαλψη, χρήματα και όπλα. Οι Ευρωπαίοι υποκύπτουν στις απαιτήσεις του, αλλά αυτή μπορεί να αποδειχθεί πύρρεος νίκη και να πλήξει τα μακροπρόθεσμα συμφέροντά του. Το παιχνίδι του Ερντογάν έχει προκαλέσει μια βαθιά και πιθανότατα μακροπρόθεσμη αλλαγή κλίματος στην Ευρώπη κατά της αποδοχής περισσότερων μεταναστών από τη Μ. Ανατολή, συμπεριλαμβανομένων και Τούρκων. Τα μέχρι τώρα λάθη του Ερντογάν οδηγούν στο συμπέρασμα ότι θα υπάρξουν και άλλες κρίσεις στο μέλλον. Εάν σήμερα ο μεγαλύτερος κίνδυνος στη Μέση Ανατολή είναι το Ιράν, αύριο θα είναι η Τουρκία.

– Πώς αποτιμάτε την απόπειρα του προέδρου Ομπάμα να προσεγγίσει τον μουσουλμανικό πληθυσμό, όπως μέσω της πρόσφατης επίσκεψής του σε τζαμί;

– Στην ομιλία του στο τζαμί της Βαλτιμόρης ο πρόεδρος Ομπάμα είπε ότι οργανώσεις όπως το ISIS αναζητούν εναγωνίως τη νομιμοποίηση και προσπαθούν να αυτοπροβληθούν ως θρησκευτικοί ηγέτες που μιλούν εξ ονόματος του Ισλάμ, και πως ο ίδιος αρνείται να τους προσφέρει αυτή τη νομιμοποίηση. Αλλά το Ισλαμικό Κράτος δεν δίνει δεκάρα για το τι πιστεύει ο Ομπάμα ή άλλοι μη μουσουλμάνοι. Ενδιαφέρεται μόνο για το τι πιστεύουν οι οσιονίτες μουσουλμάνοι. Επίσης, είπε ότι όσοι δηλώνουν ότι η Αμερική βρίσκεται σε πόλεμο με το Ισλάμ αγνοούν το γεγονός ότι οι θρησκευτές του κόσμου είναι μέρος αυτού που είμαστε, του υλικού (fabric) από το οποίο είναι κατασκευασμένη η Αμερική, του εθνικού μας χαρακτήρα. Με αυτή την παιδική λογική ο Χίτλερ δεν θα μπορούσε ποτέ να είναι σε πόλεμο με τον ιουδαϊσμό διότι οι Εβραίοι ήταν και αυτοί μέρος του υλικού από το οποίο ήταν φτιαγμένη η Γερμανία.

Ευρωφοβικά, ακροδεξιά σύνδρομα

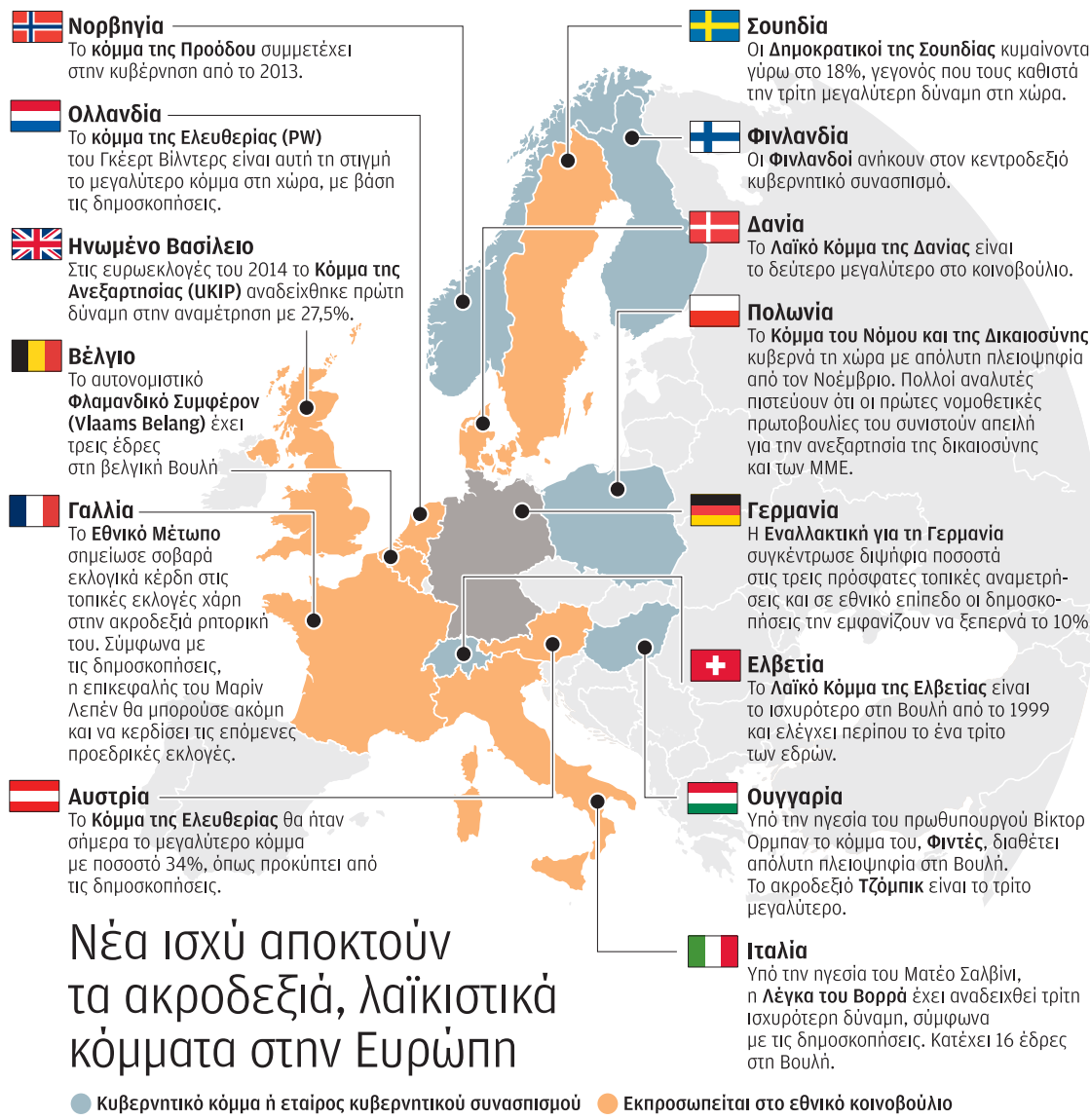
Η άνοδος των ευρωπαϊκών κομμάτων που τα στηρίζουν απειλεί την επόμενη μέρα όλης της ηπείρου

Της **ΞΕΝΙΑΣ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗ**

Την περασμένη Τετάρτη, δύο Σλοβακοί βουλευτές ορκίστηκαν με ένα κίτρινο αστέρι στο πέτο, συμβολίζοντας τον στιγματισμό των Εβραίων στη διάρκεια του Ολοκαυτώματος. Στόχος τους ήταν να αντιδράσουν με αυτόν τον τρόπο στην είσοδο ενός ακροδεξιού κόμματος με το όνομα «Σλοβακία μας» στο νέο Κοινοβούλιο της χώρας. Το κόμμα απέσπασε 14 έδρες μετά την αναμέτρηση της 5ης Μαρτίου. Πάντως, ο νεοεκλεγείς βουλευτής του, Μίλαν Ουρικ, αρνήθηκε πως το κόμμα του είναι φασιστικό και χαρακτήρισε την κίνηση «τσίρκο, που δεν αρμόζει στον χώρο του Κοινοβουλίου». «Τι σχέση έχουμε εμείς; Δεν θεωρούμε εαυτούς φασίστες», είπε στο τοπικό πρακτορείο ειδήσεων TASR.

Αυτή είναι άλλωστε η συνήθης επωδός όλων των λαϊκίστικων σχηματισμών, οι οποίοι ενισχύονται συστηματικά στην Ευρώπη, είτε λόγω του διογκούμενου ευρωσκεπτικισμού είτε εξαιτίας της προσφυγικής κρίσης. Η γκάμα είναι μεγάλη και θα ήταν απλουστευτικό πράγματι να χαρακτηριστούν όλα ακροδεξιά, αφού κυμαίνονται από ευρωφοβικά και αντιμεταναστευτικά μέχρι φιλοναζιστικά, όπως το ουγγρικό Τζόμπικ και η «ημετέρα» Χρυσή Αυγή.

Η «ορμηπανοποίηση» της Κεντρικής Ευρώπης, με την οικοδόμηση νέων φρακτών και συνόρων προκειμένου να εμποδιστεί η έλευση προσφύγων, τείνει να δηλητηριάζει όλες τις χώρες στην περιοχή. Αν την αρχή έκανε ο Ούγγρος πρωθυπουργός, ο οποίος καταγγέλλεται επειδή έχει μετατρέψει τους πρόσφυγες σε κρατούμενους, τη σκυτάλη πήρε το άρτι εκλεγέν στην κυβέρνηση Κόμμα του Νόμου και

Νέα ισχύ αποκτούν τα ακροδεξιά, λαϊκίστικά κόμματα στην Ευρώπη

● Κυβερνητικό κόμμα ή εταίρος κυβερνητικού συνασπισμού ● Εκπροσωπείται στο εθνικό κοινοβούλιο

της Δικαιοσύνης στην Πολωνία, το οποίο αρνείται να φιλοξενήσει άλλους μετανάστες. «Επειτα από όλα όσα συνέβησαν στις Βρυξέλλες την Τρίτη, δεν είναι δυνατόν να αποδεχθούμε οποιονδήποτε αριθμό

μεταναστών», διευκρίνισε η πρωθυπουργός της χώρας, Μπεάτα Σίντλο, εξαιρώντας εαυτήν από το πρόγραμμα επανεγκατάστασης της Ε.Ε., στο πλαίσιο του οποίου η Βαρσοβία είχε συμφωνήσει να

φιλοξενήσει 7.000 πρόσφυγες.

Στην Αυστρία και υπό την πίεση του ακροδεξιού Κόμματος της Ελευθερίας, το οποίο εμφανίζεται πρώτο στις δημοσκοπήσεις ενόψει των προεδρικών εκλογών του προσε-

χούς μήνα με 34%, ο σοσιαλδημοκράτης καγκελάριος Βέρνερ Φάιμαν πλειοδοτεί σε ξενοφοβία, σπεύδοντας να ορίσει πλαφόν αφίξεων προσφύγων στη χώρα (80 την ημέρα) και καλώντας το Βερολίνο να πράξει το ίδιο.

Σε όσες χώρες τα κόμματα της συντηρητικής παράταξης επιχείρησαν να υιοθετήσουν ακροδεξιά ρητορική για να συγκρατήσουν τις διαρροές προς τα δεξιά, πέτυχαν το αντίθετο αποτέλεσμα: να αποδυναμωθούν και ιδεολογικά, αλλά και εκλογικά. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα των «γκωλικών» υπό τον Νικολά Σαρκοζί, ο οποίος με τον ανταγωνισμό που εγκαινίασε με το Εθνικό Μέτωπο (FN) σε επίπεδο «νόμου και τάξης», κατάφερε τελικά να αναδείξει το κόμμα σε κυρίαρχο του δεξιού χώρου, τη στιγμή που η ηγέτις του Μαρίν Λεπέν εγκατέλειπε τον παραδοσιακό αντισημιτισμό του πατρός-ιδρυτή του FN. Η Λεπέν βρίσκεται πολύ κοντά στο Ελιζέ, σύμφωνα με τις δημοσκοπήσεις, αν και πιστεύεται πως η παραδοσιακή «υγειονομική ζώνη», το μέτωπο των κομμάτων του συνταγματικού τόξου εναντίον του FN, θα την εμποδίσουν τελικά να εγκατασταθεί στο Μέγαρο των Ηλυσίων.

Τον Μάιο θα διεξαχθούν κρίσιμες τοπικές εκλογές στη Ρώμη, οι οποίες επηρεάζουν το πολιτικό σκηνικό. Η υποψήφια δήμαρχος της πόλης εκ μέρους του αντισυστημικού Κινήματος των «Πέντε Αστέρων», Βιρτζίνια Ράγκι, προηγείται ελαφρώς του υποψηφίου του Δημοκρατικού Κόμματος του Ματέο Ρέντσι, Ρομπέρτο Τζακέτι, έτσι ο Ιταλός πρωθυπουργός επιχειρεί να διεμβολήσει το ακροατήριο του κινήματος με μια έκδηλη ευρωσκεπτικιστική στροφή και συχνές επιθέσεις κατά της Γερμανίας.

Οξύμωρο σχήμα στη Γερμανία

Μετά τον εκλογικό θρίαμβο της Εναλλακτικής για τη Γερμανία (AfD) σε τρία κρατίδια της χώρας, τη Βάδη-Βυρτεμβέργη, τη Ρηνανία-Παλατινάτο και τη Σαξονία-Αναχλτ, πολλοί αναλυτές επισήμαναν ένα οξύμωρο στο πρόγραμμα του ευρω/και ξενοφοβικού κόμματος. Οι βασικές αρχές εδράζονται, π.χ., στη θέσπιση ενιαίου φορολογικού συντελεστή και στις περικοπές επιδομάτων προς τα ασθενέστερα στρώματα, ενώ το κόμμα αντιτίθεται στον κομποσπονδιακό κατοχυρωμένο κατώτατο μισθό, αντιβαίνοντας ουσιαστικά στα συμφέροντα των ψηφοφόρων που στήριξαν την AfD. Την 30ή Απριλίου το κόμμα θα πραγματοποιήσει το συνέδριό του στη Στουτγάρδη, προκειμένου να ψηφίσει ένα νέο πρόγραμμα. Τα θέματα ευρώ και ασύλου θεωρούνται πλέον υπερβολικά πεπερασμένα, με αποτέλεσμα η ηγεσία να στρέφεται μελλοντικά σε μια ανοικτή αποστροφή προς το Ισλάμ, όπως προκύπτει από δημοσίευμα του περιοδικού Der Spiegel, που επικαλείται εσωτερική αλληλογραφία των ανώτατων στελεχών της AfD. Πάντως, το έγγραφο, 70 σελίδων, που δημοσιοποιήθηκε από το ερευνητικό κέντρο Correctiv περιέχει πολύ περισσότερα από αυτά τα σημεία. Πέρα από τη μάχη κατά της μετανάστευσης, υπάρχουν συγκεκριμένες θέσεις για το περιβάλλον, τον γάμο, την εξωτερική πολιτική, τη μεταρρύθμιση του φορολογικού συστήματος και πολλά άλλα θέματα, αποδεικνύοντας ότι το κόμμα φιλοδοξεί να εδραιωθεί στη γερμανική πολιτική σκηνή και να μην έχει απλώς μια μονοθεματική ατζέντα.

ο Σύνδεσμος και το

διοργανώνουν μονοήμερη πτήση αγάπης για να ενισχυθεί η Μονάδα Εντατικής Νοσηλείας Νεογνών και Πρόωρων του Μακάριου Νοσοκομείου.

Πάμε ξανά στα θαύματα

στις 9 Απριλίου 2016

Ώρα αναχώρησης από Λάρνακα 9 το πρωί
Προσκύνημα στο Μοναστήρι της Παναγίας Τσαμπίκας
Ώρα αναχώρησης από Ρόδο 7 το βράδυ
Τιμή εισιτηρίου €150

Όλα τα έσοδα θα διατεθούν για να αγοραστεί ο αναπνευστήρας.
Για πληροφορίες και κρατήσεις εισιτηρίων στο τηλ. 22 755 300
(Δευτέρα - Παρασκευή, 9:00 πμ - 5:30 μμ)

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΕΣ

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

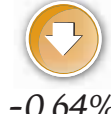
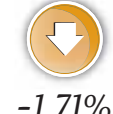
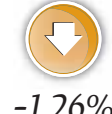

Μεταβολές εβδομάδας

Χ.Α.Κ.
-0,07%Χ.Α.
1,04%Dow Jones
-0,3%Nasdaq
-0,79%Nikkei
-0,64%Dax
-1,71%FTSE 100
-1,26%ΔΙΕΘΝΗ
Οι πετρελαϊκές
συμπαρσύρουν
και τους
πιστωτές τους.
Σελ. 10Πετρέλαιο
0,05%€/δ
1,12%

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΚΥΠΡΟΣ

Ανησυχία για τις απολαβές

Το απεργιακό ξέσπασμα των τελευταίων μηνών, με τις εργαζόμενες τάξεις τη μία μετά την άλλη να κατέρχονται σε απεργίες, η κάθε μία με τα δικά της αιτήματα και με αποκορύφωμα τους νοσηλευτές, προκαλεί ανησυχία στο Δημοσιονομικό Συμβούλιο. **Σελ. 6**

ΕΛΛΑΔΑ

Οι τράπεζες διέγραψαν 5 δισ.

Στη διαγραφή δανείων ύψους 5 δισ. ευρώ έχουν προχωρήσει την τελευταία Τετάρτη οι μεγάλες τράπεζες στην προσπάθεια αντιμετώπισης του μεγάλου προβλήματος των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Παράλληλα, έχουν σχηματίσει ένα συνολικό απόθεμα προβλέψεων 60 δισ. ευρώ, επίπεδο ρεκόρ. **Σελ. 9**

Το μισό εισόδημα στον φόρο

Και επισήμως πλέον, το ελληνικό Δημόσιο καθίσταται «συνέταιρος» σε όσους θέλουν να εργάζονται για να απολαμβάνουν υψηλότερες αποδοχές. Καθιερώνεται για πρώτη φορά συντελεστής κρατήσεων της τάξεως του 60%. **Σελ. 8**

Real Estate

Ομαδικά αγοράζουν ακίνητα οι ξένοι

Παρόλο που οι πωλήσεις ακινήτων το πρώτο δίμηνο του 2016 ξεκίνησαν πολύ καλά, εντούτοις οι αγορές από ξένους ήταν μωδιασμένες. Από τα 828 πωλητήρια έγγραφα που κατατέθηκαν τους δύο πρώτους μήνες μόνο τα 141 αφορούσαν σε αγορές από ξένους. **Σελ. 12**

Τα κίνητρα προσέλκυσαν στελέχη και ξένες εταιρείες

Καταγράφεται κάθοδος Ρώσων επιχειρηματιών, αλλά και οργανισμών

Επισαν τόπο τα φορολογικά κίνητρα που εγκρίθηκαν προ μερικών μηνών από την πολιτεία και που στόχευαν στην προσέλκυση νέων εταιρειών, αλλά και στελεχών με υψηλά εισοδήματα στην Κύπρο.

Ειδικά η φορολογία για τη λογίζομενη έκπτωση τόκου, αλλά και τα φορολογικά κίνητρα για στελέχη εταιρειών που έχουν ως φορολογική κατοικία τους την Κύπρο, έτυχαν μέχρι στιγμής ιδιαίτερα θετικής αποδοχής, φέρνοντας

και τα αντίστοιχα οφέλη στην οικονομία.

Είναι γεγονός πως υπάρχει κάθοδος νέων εταιρειών στην Κύπρο, αφού τα συγκεκριμένα φορολογικά κίνητρα έδωσαν τεράστια ώθηση στη χώρα μας ως τόπο παροχής υπηρεσιών, ενώ σε συνδυασμό με την έξοδο από το πρόγραμμα στήριξης, η γενικότερη απήκηση ήταν ακόμα πιο θετική, σχολίασε ο Κώστας Μαρκίδης, διοικητικός σύμβουλος στην KPMG. **Σελ. 3**

Ζητείται αγοραστής για τη Virgin America

Το ενδεχόμενο πώλησης μέρους ή ολόκληρης της αεροπορικής εταιρείας Virgin America φαίνεται ότι εξετάζει ο επικεφαλής της Βρετανός δισεκατομμυριούχος Ρίτσαρντ Μπράνσον. Σύμφωνα με το Bloomberg, πιθανοί αγοραστές έχουν εκφράσει ενδιαφέρον να αποκτήσουν την εταιρεία, ωστόσο μέχρι σήμερα δεν έχει ληφθεί καμία απόφαση. Η μετοχή της Virgin America ενισχύεται χθες το βράδυ κατά 13% και η κεφαλαιοποίησή της άγγιξε το 1,5 δισ. δολάρια.

Αντιδράσεις για μεταβιβάσεις μέσω τρίτου

Στραγγαλισμό της αγοράς λόγω έλλειψης ρευστότητας βλέπουν οι developers

Ούτε λίγο ούτε πολύ, 14 λόγους για τους οποίους το νομοσχέδιο που θα διέπει τις μεταβιβάσεις ακινήτων δεν τους βρίσκει σύμφωνους, παραθέτουν οι επιχειρηματίες ανάπτυξης γης, παρότι σχολιάζουν

πως είναι πάγια θέση τους ο εκμοντερνισμός των διαδικασιών έκδοσης τίτλων, ώστε να διασφαλιστούν οι αγοραστές, οι πωλητές αλλά και το κράτος. Οι επιχειρηματίες ανάπτυξης γης χαρακτηρί-

ζουν το προτεινόμενο νομοσχέδιο ως αποσπασματικό, το οποίο δεν λύνει το πραγματικό πρόβλημα της μη έκδοσης τίτλου, αλλά δημιουργεί μια νέα γραφειοκρατία, που θα δημιουργήσει νέο κόστος

και θα βραχυκυκλώσει τη λειτουργία της αγοράς. Αναφέρουν για παράδειγμα ότι ουσιαστικά καταργείται ο ρόλος του πωλητή, ο οποίος δεν δικαιούται να εισπράττει το τίμημα. **Σελ. 4**

Ιδies προτεραιότητες για την εποπτεία

Στα επιχειρηματικά μοντέλα λειτουργίας και στους παράγοντες κερδοφορίας των τραπεζών θα συνεχίσει να έχει την επικέντρωσή του καθόλη τη διάρκεια του 2016 ο Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός,

αφού και τα δύο αυτά στοιχεία συναντούν προκλήσεις λόγω της παρατεταμένης περιόδου χαμηλών επιτοκίων και του μεγάλου ύψους των επισφαλειών που παρατηρούνται διεθνώς. **Σελ. 6**

Συνεχής η αναβάθμιση της ναυτιλίας

«Μία επικείμενη άρση του τουρκικού εμπάργκο θα δημιουργήσει εκτός από κινητικότητα και θετικά βήματα για τη λύση του Κυπριακού».

Μιλώντας στην «Κ», ο γενικός διευθυντής του Ναυτιλιακού Επιμελη-

τηρίου Κύπρου Θωμάς Καζάκος αναφέρει ότι η άρση του εμπάργκο είναι ένα τηλεφώνημα μακριά. Η ναυτιλία είναι μια βιομηχανία που μόνο παράγει, προσφέρει και δεν απομυζά τίποτα από την Κύπρο. **Σελ. 5**

ΑΠΟΨΗ / Του ΑΝΤΩΝΗ ΑΝΤΩΝΙΟΥ

Μπορεί τελικά να συμφέρει;

Η συμφωνία που έφερε σε πέρας το υπουργείο Μεταφορών και οι σύμβουλοι για ιδιωτικοποίηση ζωτικών τομέων του λιμανιού Λεμεσού αποδεικνύει περίτρανα ένα και μόνο πράγμα. Δεν μπορεί κανείς να ξέρει αν μία ιδιωτικοποίηση θα είναι επωφέλης, ζημιόγωνα ή ξεπουλημα προτού δει την τελική προσφορά που θα βρεθεί στο τραπέζι. Χωρίς κάποιος να έχει ενώπιόν του αριθμούς και δεδομένα δεν νομιμοποιείται να κάνει αναφορές περί ξεπουλημάτων ημικρατικών οργανισμών όσο κερδοφόροι κι αν είναι αυτοί.

Εκτός από μερικούς εργαζομένους που διαμαρτύρονται για την προσφορά για τις θαλάσσιες υπη-

ρεσίες, ουδείς άλλος εξέφρασε διαμαρτυρία ή έστω προχώρησε σε κάποιο σχόλιο περί ξεπουλημάτων εθνικού πλούτου στο ιδιωτικό κεφάλαιο και στους καρχαρίες. Τελικά, μπορεί να μην είναι οι καρχαρίες που δαγκώνουν το χέρι που τους ταιξί, αλλά το αντίθετο να ισχύει. Και όλα αυτά μιλώντας με καθαρά οικονομικούς όρους, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη όλα τα άλλα οφέλη που κουβαλά μαζί του ένας πραγματικός θεσμικός επενδυτής με εμπειρία στον τομέα του, διασυνδέσεις και ένα ολόκληρο δίκτυο πληροφοριών και τεχνολογιών πίσω του. Η Eurogate, για παράδειγμα, διαχειρίζεται πέραν των δέκα σταθμών εμπορευματοκιβωτίων σε όλη την Ευρώπη. Η DP World είναι η μεγαλύτερη στο είδος της στις θα-

λασσιες μεταφορές και κουβαλά από πίσω της έναν κολοσσό δισεκατομμυρίων με έδρα το Ντουμπάι, του οποίου ο ετήσιος τζίρος είναι μερικά δισεκατομμύρια. Σημειώτεον δε, πως οι λιμενικές εργασίες ήταν κι αυτές κερδοφόρες για το κράτος τα τελευταία χρόνια. Ακόμα περισσότερο, η Αρχή Λιμένων πλέον θα έχει να κάνει εκείνο που έπρεπε να κάνει εδώ και πάρα πολλά χρόνια, εποπτεία και έλεγχο σε ιδιωτικές εταιρείες. Επίσης, ο ιδιώτης δεν πρόκειται να έχει τα ίδια ερ-

γασιακά προβλήματα όπως ο κρατικός τομέας όσο οξέωμορο κι αν ακούγεται αυτό.

Αντίστοιχους επενδυτές ενδεχομένως να είναι που δεν θέλουμε να δούμε στη Cyta. Όχι απλώς η Βουλή δεν τους εγκρίνει επειδή έχει κάποιο καλό λόγο, δεν τους επιτρέπει καν να έρθουν να υποβάλουν τις προσφορές τους ή έστω να εξερευνησουν το έδαφος έχοντας ανά χείρας τις σχετικές νομοθεσίες. Περισσότερους από 25 δυνητικούς θεσμικούς επενδυτές προσέγγισε πριν από κάτι μήνες η Cigtigroup, χρηματοοικονομικός σύμβουλος στην όλη διαδικασία κι επέδειξαν όλοι ενδιαφέρον για τη διαδικασία. Αυτό βέβαια δεν σημαίνει πως θα υπέβαλαν όλοι προσφορά, αλλά ήταν μια καλή ισχυρή πρώτη

ένδειξη για το πού θα μπορούσαν να οδηγηθούν τα πράγματα. Οι νομοθέτες μας επιλέγουν να μην μπουν' αυτί την διαδικασία. Ίσως φοβούνται η τελική προσφορά να είναι τελικά τόσο καλή που θα γλυκαθούν και θα την εγκρίνουν, ποιος ξέρει. Πάντως, την πρόνοια για να έχουν την τελική έγκριση της οποιασ συμφωνίας, καλού κακού τη συμπεριέλαβαν στη σχετική νομοθεσία.

As μην κρυβόμαστε, η Cyta θα έφερνε πολλά λεφτά αν πουλιόταν. Θα έφερνε πολλά λεφτά γιατί είναι μία εταιρεία που ελέγχει πέραν του 50% της αγοράς που δραστηριοποιείται, θα ήταν απαλλαγμένη από βάρη όπως τα μη βασικά περιουσιακά της στοιχεία και το έλλειμμα του Ταμείου Προνοίας που ανέλαβε

το κράτος. Θα ήταν έτοιμη για να δοθεί σε ιδιώτη επενδυτή στην καλύτερη δυνατή κατάσταση, όχι μόνο για να αποφέρει ιδιαίτερα καλά έσοδα στο κράτος, αλλά κυρίως για να μπορέσει να αναπτυχθεί απαλλαγμένη από τα όποια βαρίδια κουβαλούσε μέχρι σήμερα.

Δυστυχώς, όμως, εκτός κι αν αλλάξουν οι ισορροπίες στη Βουλή, δεν θα μάθουμε ποτέ πόσα τελικά θα έδινε κάποιος για να αποκτήσει τη Cyta. Ακόμα και η συζήτηση των νομοσχεδίων ήταν για γέλια, δυο, τρεις, τέσσερις συναντήσεις και έξω από την πόρτα. Από τη δεύτερη συζήτηση δεν υπήρχε ουδεμία ερώτηση για να υποβληθεί προς τον υπουργό. Τσάμπα οι κιλιάνες που δώσαμε στους διεθνείς συμβούλους δηλαδή.

www.pwc.com.cy/twitter-cast

Έχετε απορίες για την φορολογία στην Κύπρο;

Ζωντανή διαδικτυακή συνομιλία στο

Τετάρτη, 30 Μαρτίου | 16:00 - 18:00

@PwC_Cy_Press
#PwCCyTaxCast

ΑΝΑΛΥΣΗ / Του SIMON KENNEDY / BLOOMBERG

Ωριμάζει η σκέψη για τα «ουρανοκατέβητα χρήματα»

Μετά 600 και πλέον περικοπές επιτοκίων και αγορές περιουσιακών στοιχείων αξίας 12 τρις δολαρίων, οι οποίες δεν αναθέρμαναν επαρκώς τον πληθωρισμό, οι κεντρικές τράπεζες πιθανώς να χρειαστεί να οδηγηθούν ακόμη βαθύτερα σε ακαρτογράφητα εδάφη. Ενδεχομένως ο τρόπος για να εξέλθει ο κόσμος από την οδό του αποπληθωρισμού να σχετίζεται με την απευθείας χρηματοδότηση από τις τράπεζες των κρατικών μέτρων τόνωσης της οικονομίας. Η στρατηγική αυτή (helicopter

theories στον οικονομικό μηχανισμό διαμέσου φορολογικών ελαφρύνσεων ή προγραμμάτων δημοσίων δαπανών. Οι συνθήκες διαμεσο-λαβητές, όπως οι τράπεζες, παρακάμπτονται. Η ιδέα συνίσταται στο να διατεθούν άμεσα κεφάλαια αντί να επηρεάζονται οι αποδόσεις των ομολόγων ή το γενικό κλίμα. Το 2002, ο τότε πρόεδρος της ομοσπονδιακής τράπεζας των ΗΠΑ, Μπεν Μπερνάνκι, είχε αναφέρει ότι η προαναφερθείσα στρατηγική «μπορεί σχεδόν σίγουρα να λειτουργήσει ως αποδοτικό μέτρο τόνωσης της κατανάλωσης και, κατά συνέπεια, των τιμών».

Στην ΕΚΤ το συζητούν, προς το παρόν διαφωνούν, αλλά ο Μάριο Ντράγκι το χαρακτηρίζει ενδιαφέρουσα ιδέα.

Ο παράγοντας που επανέφερε τη συζήτηση αυτή στο προσκήνιο είναι ότι στις περισσότερες χώρες του κόσμου δεν επιτεύχθη άνοδος πληθωρισμού. Αυτό συνέβη παρά το ότι οι κεντρικές τράπεζες έχουν μειώσει 637 φορές τα βασικά τους επιτόκια και έχουν διαθέσει από το 2008 για την αγορά περιουσιακών στοιχείων 12,3 τρισεκατομμύρια δολάρια, όπως υπολόγισε στις αρχές Φεβρουαρίου η Bank of America (BoA). Επιπλέον, η BoA υπολόγισε πως 489 εκατομμύρια άνθρωποι ζουν σήμερα σε χώρες στις οποίες τα επιτόκια είναι πλέον αρνητικά. «Εάν ρίξεις μια ματιά σε όλο τον κόσμο, διαπιστώνεις πως ο κίνδυνος δεν προέρχεται από τον πληθωρισμό και την υπερθέρμανση των οικονομιών», δήλωσε πρόσφατα στο Bloomberg ο Ρέι Ντάλιο. «Θα πρέπει οι κεντρικές τράπεζες να στραφούν πιο άμεσα στους καταναλωτές». Τι δεν άρσει από την προσέγγιση αυτή; Όσοι διαφωνούν, επισημαίνουν ότι με το να διατίθεται γενικά ρευστό, θα δημιουργηθεί πληθωρισμός τύπου Βαϊμάρης και διογκωμένο δημόσιο χρέος. Η αξιοπιστία και η ανεξαρτησία των κεντρικών τραπεζών δυναμικά θα κλονισθεί και θα υπάρξουν αρνητικά αποτελέσματα, εάν τα νοικοκυριά δεν δαπανήσουν τα χρήματα. Πέραν τούτου, βάσει νομοθεσίας, η ΕΚΤ δεν επιτρέπεται να χρηματοδοτεί κράτη και δεν έχει ένα ενιαίο υπουργείο Οικονομικών να συνεργαστεί, ενώ η ομοσπονδιακή τράπεζα των ΗΠΑ υπόκειται σε περιορισμούς στο ποια περιουσιακά στοιχεία αγοράζει. Ωστόσο, «τα τελευταία χρόνια πήραμε ένα ξεκάθαρο μήνυμα, ότι μέτρα τα οποία φαίνονταν απίστευτα μπορεί να υλοποιηθούν, όταν υπάρχουν έκτακτες συνθήκες», τονίζουν αναλυτές.

money), την οποία πρότεινε το 1969 ο νομπελίστας οικονομολόγος Μίλτον Φρίντμαν, έχει να κάνει με το ότι οι κεντρικές τράπεζες τυπώνουν χρήμα άνευ ορίων και το διοχετεύουν στην οικονομία. Τις τελευταίες δύο εβδομάδες, οικονομολόγοι της Citigroup, της HSBC και της Commerzbank συνέταξαν εκθέσεις γύρω από το θέμα. Ο δε Ρέι Ντάλιο, διευθυντής επενδυτικών κεφαλαίων αντιστάθμισης κινδύνου, ο οποίος ασκεί μεγάλη επιρροή, εκτιμά πως αυτή η ιδέα έχει προοπτική. Στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα γίνονται συζητήσεις και υπάρχουν διαφωνίες ως προς αυτό, το οποίο ο πρόεδρος του ιδρύματος Μάριο Ντράγκι χαρακτήρισε «ενδιαφέρουσα σύλληψη».

Όπως χαρακτηριστικά επισήμανε ο Γκάμπριελ Στάιν, οικονομολόγος της Oxford Economics στο Λονδίνο, «δεν είμαστε βέβαιοι ότι το τύπωμα χρήματος θα είναι το επόμενο βήμα, αλλά η προσέγγιση αυτή γίνεται ολοένα και πιο δελεαστική». Η θεωρία υπαγορεύει τον συγκερασμό νομισματικής και δημοσιονομικής πολιτικής, αλλά μέχρι σήμερα αυτό δεν έχει δοκιμαστεί εμπράκτως από κάποια μεγάλη οικονομία του κόσμου. Οι κυβερνήσεις, οι οποίες στερούνται ρευστού, πωλούν απευθείας στην κεντρική τράπεζα βραχυπρόθεσμα ομόλογα με αντάλλαγμα νέο χρήμα, το οποίο διοχετεύεται απευ-

ΔΗΚΤΗΣ

diktis@kathimerini.com.cy

Άνοιξε πέτρα να κρυφτώ, απ' τους νοσηλευτές της ΠΑΣΥΝΟΟΟΟ...

Σκασίλα

Αν τα Μέσα Ενημέρωσης στην Κύπρο αφιέρωναν αντίστοιχο χώρο για τα προβλήματα των ανέργων και των χαμηλά αμειβομένων με αυτόν που αφιέρωναν τις τελευταίες μέρες για τους τραπεζικούς υπαλλήλους και πόσοι θα φύγουν από τη δουλειά τους και πόσα θα πάρουν οι καμμένοι και πώς θα ζήσουν μετά, ίσως σήμερα να είχαμε λιγότερα προβλήματα.

Βαστά να περάσει;

Ο Χρίστος Ορφανίδης από τη μία δεσμεύτηκε να δώσει προσωπικές γυμνασίες για όποια δικηγорικά έξοδα προκύψουν από αγωγές που θέλει να κάνει κατά των τραπεζών και από την άλλη, ο δικηγόρος του πρόσφατα δήλωσε στο δικαστήριο πως μετά που η εταιρεία του τέθηκε υπό διαχείριση έχει ως μόνα εισοδήματα σύνταξη γήρατος ύψους 1.650 ευρώ μηνιαίως. Εκτός κι αν οι εγγυήσεις που θα έβαζε δεν ήταν χρηματικές, αλλά φροντοσύνη, ας πούμε, που αργούν και να χαλάσουν.

Μετακόμιση τώρα

Τη μετακόμιση του σε κτήριο που θα ενισχύσει το brand name του και τη μούρη που θα πουλά στην αγορά ετοιμάζει γνωστό δικηγорικό γραφείο της πρωτεύουσας συντόμως. Πιάτσα Κολωνάκι τα νέα γραφεία.

Με φειδώ

Σοφή η κουβέντα του κ. Μάτσα της ΣΕΚ, ο οποίος διεκδικεί και τη θέση του γενικού γραμματέα

της συντεχνίας. Οι απεργίες αν δεν γίνονται με φειδώ και μόνο όπου δεν υπάρχει άλλη λύση, κινδυνεύουν να χάσουν την αξία τους και να οδηγήσουν κάποιους να φωνάζουν για ρύθμισή τους.

Περί αλληλεγγύης

Επειδή κάποιοι περνούν δύσκολα, κάποιοι άλλοι δεν πρέπει να διεκδικούν τα δικαιώματά τους; Τάδε έφη ο γενικός γραμματέας της ΠΕΟ Πάμπης Κυρίτσος συνδεδεμένης με το ΑΚΕΛ, που κατά τα άλλα κόπτεται για τις κοινωνικές παροχές που πετσοκόπηκαν και την αλληλεγγύη σε συνανθρώπους μας με ανάγκη. Αν δηλαδή το ΑΚΕΛ ήταν κυβέρνηση και είχε πλεονάσμα (για σκοπούς συζήτησης, βρε αδελφέ) 35 τόσα εκατομμύρια, προτε-

ραιότιπτά του θα ήταν να αναβαθμίσει τους νοσηλευτές;

Ενοικιάζεται και η καφετέρια

Και την καφετέρια στον έκτο όροφο του πύργου Σιακόλα, πάνω δηλαδή από το κατάστημα Η&Μ, ενοικιάζει ο Όμιλος ενόψει του οριστικού λουκέτου στο τέλος του μήνα και των εργασιών μετατροπής των πέντε ορόφων σε Η&Μ. Πρόβλεψη του Δίκτη πως θα καταλήξει να γίνει ένα από τα brands της PHC. Από τα upper επιπέδου όμως.

Συμψηφισμοί 73 εκατ.

Συνολικούς συμψηφισμούς 73,8 εκατ. ευρώ πραγματοποιήσαν την τελευταία διετία περίπου κρατικά τμήματα. Οι συμψηφισμοί αφορούν σε περιπτώσεις φυσικών και νομικών προσώπων, που μπορεί να όφειλαν σε μία κρατική υπηρεσία, αλλά χρησιμοποίησαν σε άλλη. Οι περισσότερες αφορούσαν στο τμήμα Φορολογίας και στην υπηρεσία Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Καλά νέα αλλά...

Ιδιαίτερα καλά νέα έκρυβαν τα τελευταία στοιχεία για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια μέχρι το τέλος του χρόνου. Κατεγρήφη σημαντική μείωση τόσο στα μη εξυπηρετούμενα δάνεια όσο και στα δάνεια με καθυστέρηση πέραν των 90 ημερών. Την ίδια ώρα, όμως, μειώθηκαν σημαντικά και τα συνολικά δάνεια. Απομένουν τα στοιχεία για τους επόμενους μήνες αναφοράς για να δούμε αν πρόκειται για πραγματική μείωση ή αν προέκυψε από τεχνικούς λόγους. Μεταφορά κι άλλων δανείων στη μητρική της Alpha Bank στην Ελλάδα, ας πούμε.

Η ΛΕΞΗ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Υπερπληθωρισμός

Υπερπληθωρισμός καλείται η υπερβολικά μεγάλη και συνεχής αύξηση (ενδεχομένως και εκτός ελέγχου) του γενικού επιπέδου τιμών σε μια οικονομία, η οποία συνεπάγεται την υπερβολικά αισθητή και συστηματική μείωση της αγοραστικής αξίας / αγοραστικής δύναμης του χρήματος.

Μάριος Χαραλαμπίδης
Καθηγητής Διοίκησης και Οικονομικών
Cyprus Institute of Marketing / The Cyprus Business School

ΑΝΑΛΥΣΗ / Της LISA ABRAMOWICZ / BLOOMBERG

Η Fed ξύπνησε φόβους των επενδυτών

Οι διαπραγματευτές ομολόγων είναι εδώ και μήνες απαισιόδοξοι για τον κόσμο. Αιφνίδια, η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ (Fed) φαίνεται να μοιράζεται έως ένα βαθμό αυτήν την άποψη. Στην τελευταία συνεδρίαση που πραγματοποιήθηκε στα μέσα Μαρτίου, η Fed εγκατέλειψε τη στάση αισιοδοξία που διατηρούσε τον τελευταίο καιρό για την πορεία της αμερικανικής οικονομίας. Παραδέχθηκε πως οι ΗΠΑ πιθανόν να μην καταφέρουν να διατηρήσουν τους τρέχοντες ρυθμούς ανάπτυξης με τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι υπόλοιπες οικονομίες του κόσμου. Τα μέλη της Επιτροπής Ανοικτής Αγοράς αναθεώρησαν προς τα κάτω τις εκτιμήσεις για ανάπτυξη και κατευθύνονται μόνο σε δύο αυξήσεις των επιτοκίων σε σχέση με τις τέσσερις που είχαν προγραμματίσει αρχικά.

Οι επενδυτές των αγορών ομολόγων αντέδρασαν άμεσα. Επανήλθαν σε τοποθετήσεις που είχαν ρευστοποιήσει πριν από τη συνεδρίαση της Fed, με μια αίσθηση

ανακούφισης ότι η κεντρική τράπεζα των ΗΠΑ δεν θα προχωρήσει στην αύξηση του βασικού επιτοκίου της με την ίδια τόλη που υπολόγιζε στα τέλη του 2015.

Τι άλλαξε; Βασικά, η παγκόσμια οικονομία εμφάνισε σημάδια αδυναμίας, επηρεάζοντας την προοπτική των ΗΠΑ, ενισχύοντας το δολάριο, πλύνοντας έτσι την ανταγωνιστικότητα των εξαγωγών και υποβαθμίζοντας κάθε πιθανότητα ενίσχυσης των τιμών σε παγκόσμια κλίμακα. Βέβαια, η κατάσταση αυτή είχε ήδη γίνει κατανοητή από τον υπόλοιπο κόσμο. Από τις αρχές του έτους, οικονομολόγοι σε όλες τις γωνιές του πλανήτη αναθεώρησαν προς τα κάτω τις εκτιμήσεις τους για ανάπτυξη, επειδή ενισχύθηκαν οι υποψίες για επιδείνωση του οικονομικού κλίματος που, ούτως ή άλλως, αιωρούνταν εδώ και καιρό.

Παράλληλα, υψηλοί αξιωματικοί είχαν ήδη προβληματιστεί από την εντεινόμενη μεταβλητότητα των αγορών και τις επιπτώσεις στο κόστος δανεισμού των εταιρειών.

Σε κάποιο σημείο, η επικεφαλής της Fed, Τζάνετ Γέλνερ, μίλησε σαν διαπραγματευτής των αγορών πίστωσης όταν αναφέρθηκε στο έξτρα επιτόκιο –από το βασικό της Fed– που αναγκάζονται να πληρώσουν οι εταιρείες με ομόλογα επενδυτικής βαθμολογίας. Τόνισε, όμως, πως η οποία αύξηση αντισταθμίζεται από το βασικό επιτόκιο που, τελικά, αναμένεται να μην αυξηθεί τόσο απότομα απ' όσο προβλεπόταν στα τέλη του 2015.

Οι αγορές ομολόγων παρουσιάζουν αρκετές διακυμάνσεις εδώ και μήνες, ενώ ο πληθωρισμός εμφανίζει σημάδια τόνωσης. Η κ. Γέλνερ δήλωσε πως η αγορά εργασίας συνεχίζει να βελτιώνεται. Αυτές ήταν ανέκαθεν οι βασικές ανησυχίες της Fed, αλλά φαίνεται πως οι συνθήκες εξομαλύνονται σταδιακά.

Μεγαλύτερες μεταβολές στο μέγεθος των νομισματικών πολιτικών έχουν συντελεστεί στην Ιαπωνία, όπου η κεντρική τράπεζα υιοθέτησε πολιτικά αρνητικών επιτοκίων τον Ιανουάριο. Παρομοίως, η Ευρωπαϊ-

κή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) προσέθεσε αγορές εταιρικών ομολόγων πέραν των κρατικών στο πρόγραμμα αγοράς τίτλων και μείωσε ακόμη περισσότερο τα επιτόκια της σε αρνητικό πρόσημο.

Σε αυτές τις οικονομίες υπάρχει μεγαλύτερη ανάγκη για τόνωση του πληθωρισμού, ο οποίος κινείται σε χαμηλά επίπεδα επειδή αντανακλά την εξασθένιση της ζήτησης. Στην συνέντευξη Τύπου μετά την τελευταία συνεδρίαση της Fed, η κ. Γέλνερ είπε πως ήταν αιφνίδια η πτώση του ρυθμού ανάπτυξης στην Ιαπωνία το δ' τρίμηνο, ενώ η ανάπτυξη στην Ευρώπη ήταν χαμηλότερη απ' ό, τι αναμενόταν. Επί σειράν ετών, η Fed είχε τη δυνατότητα να παραβλέπει τις εξελίξεις στο μεγαλύτερο μέρος της παγκόσμιας οικονομίας. Οι ΗΠΑ ήταν ο αρχηγός της αγέλης και τα υπόλοιπα κράτη αντιδρούσαν στις ενέργειές τους. Σήμερα, οι όροι του παιχνιδιού έχουν αντιστραφεί και οι αγορές ομολόγων του έχουν αντιληφθεί προ πολλού. Καλό είναι που το αντιλήφθηκε και η Fed.

Deloitte.

Φορολογικός Οδηγός 2016

Deloitte.

Κύπρος
Φορολογικές
Πληροφορίες
2016

- Όλα όσα πρέπει να γνωρίζετε για τα φορολογικά 2016
- Όλες οι νέες αλλαγές που επήλθαν στη φορολογική νομοθεσία
- Το φορολογικό ημερολόγιο 2016

Η σημαντική αυτή έκδοση της Deloitte εντάσσεται μέσα στα πλαίσια της πάγιας πολιτικής της για πλήρη, έγκυρη και λεπτομερή ενημέρωση του επιχειρηματικού κόσμου, αλλά και της κοινωνίας ευρύτερα.

Την ηλεκτρονική έκδοση του Φορολογικού Οδηγού 2016 της Deloitte μπορείτε να την βρείτε στην ιστοσελίδα www.deloitte.com/cy

Φορολογικά κίνητρα με απτά αποτελέσματα

Ισχυρό δέλεαρ για φυσικά πρόσωπα αλλά και επιχειρήσεις που μεταφέρουν την έδρα τους στην Κύπρο

Του **ΑΝΤΩΝΗ ΑΝΤΩΝΙΟΥ**

Έπιασαν τόπο τα φορολογικά κίνητρα που εγκρίθηκαν προ μερικών μηνών από την πολιτεία και που στόχευαν στην προσέλκυση νέων εταιρειών, αλλά και στελεχών με υψηλά εισοδήματα στην Κύπρο.

Ειδικά η φορολογία για τη λογιζόμενη έκπτωση τόκου, αλλά και τα φορολογικά κίνητρα για στελέχη εταιρειών που έχουν ως φορολογική κατοικία τους την Κύπρο, έτυχαν μέχρι στιγμής ιδιαίτερα θετικής αποδοχής, φέρνοντας και τα αντίστοιχα οφέλη στην οικονομία.

Είναι γεγονός πως υπάρχει κάθοδος νέων εταιρειών στην Κύπρο, αφού τα συγκεκριμένα φορολογικά κίνητρα έδωσαν τερστίτια ώθηση στο νησί ως χώρα παροχής υπηρεσιών. Σε συνδυασμό με την έξοδο

Συντονισμένα εργάζονται πλέον κυβέρνηση και ιδιωτικός τομέας για προώθηση του νησιού ως κέντρου παροχής επαγγελματικών υπηρεσιών.

λόβαθμων Ευρωπαίων στελεχών σε μεγάλες εταιρείες στη βάση και των φορολογικών κινήτρων που παραχωρήθηκαν σε σχέση με τα εισοδήματα. «Επέλεξαν να χειρίζονται τα εταιρικά τους θέματα στην εγγύς περιοχή από την Κύπρο, συνδυάζοντας τα ταυτόχρονα με ολιγοήμερα ταξίδια στις χώρες δραστηριοποίησής των εταιρειών τους».

Στη συγκεκριμένη εξέλιξη συντένιαν και οι γεωπολιτικές εξελίξεις στην περιοχή που βοήθησαν να αναβαθμιστεί ο ρόλος της Κύπρου.

Έρχονται οι Holding

Σε εταιρικό επίπεδο, εταιρείες holding (ιθύνουσες) που ήταν εγγεγραμμένες σε φορολογικούς παραδείσους, επέλεξαν να μεταφέρουν τις εργασίες τους στην Κύπρο. «Οι νέες εξελίξεις που τροχοδρομεί ο ΟΟΣΑ σε σχέση με τα φορολογικά θέματα και οι οποίες στόχο έχουν να προάγουν τη διαφάνεια και την ανταλλαγή πληροφοριών βοήθησαν ιδιαίτερα στην άφιξη πολλών εταιρειών, αρκετές εκ των οποίων μετέφεραν και προσωπικό στο νησί, για να διεξάγουν από εδώ τις εργασίες τους» εξήγησε ο διοικητικός σύμβουλος της KPMG. Δεν θα ήταν υπερβολή αν σήμερα λέγαμε πως η Κύπρος διαθέτει το καλύτερο holding regime στην Ευρώπη, μετά και από την εισαγωγή της νομοθεσίας για τη λογιζόμενη έκπτωση τόκου που αποτελούσε το μεγαλύτερο κίνητρο που μπορεί να δοθεί, πρόσθεσε.

«Πρόκειται για ένα πολύ μεγάλο κίνητρο, αφού πλέον οι μέτοχοι των εταιρειών έχουν λόγο να συνεισφέρουν κεφάλαιο στην εταιρεία, κάτι που θα βοηθήσει στο να μειωθούν τα υψηλά ποσοστά εταιρικού χρέους».

Πλέον απαιτείται σοβαρότητα και τήρηση κανόνων

Το μεγάλο στοίχημα, πλέον, για όσους ασχολούνται με τον τομέα της παροχής επαγγελματικών υπηρεσιών, είναι πως πρέπει να είναι σοβαροί και προσεκτικοί. «Με το νέο διεθνές καθεστώς που προάγει τη διαφάνεια να είναι γεγονός, όσοι δραστηριοποιούνται στον τομέα έχουν υποχρέωση να γνωρίζουν ποιο είναι και τι κάνουν οι πελάτες τους, το γνωστό Know your Client. Δεν μπορούμε να επιστρέψουμε σε καταστάσεις που θα βάλουν τη χώρα σε μία σύγκριση με τριτοκοσμικούς προορισμούς. «Απ' εδώ και πέρα, όλα πρέπει να γίνονται σύμφωνα με τους κανόνες και υπό αυστηρό έλεγχο» σχολιάζει ο σύμβουλος της KPMG. Αξίζει να σημειωθεί πως έχει δημιουργηθεί μία επιτροπή, η οποία απαρτίζεται από στελέχη του ιδιωτικού τομέα, του υπουργείου Οικονομικών και του τμήματος Φορολογίας και ασχολείται με διάφορα θέματα, όπως η επέκταση του δικτύου συμφωνιών αποφυγής της διπλής φορολογίας. «Κατορθώσαμε με αυτόν τον τρόπο να εργαζόμαστε συντονισμένα για προώθηση της Κύπρου ως επενδυτικού προορισμού. Δεν είναι μυστικό, άλλωστε, ότι οι πρόσφατες αλλαγές που έγιναν στη νομοθεσία ήταν εισηγήσεις του ιδιωτικού τομέα, τις οποίες η κυβέρνηση είχε το θάρρος να προωθήσει» παραδέχεται ο κ. Μαρκίδης.

Καταγράφεται κάθοδος Ρώσων επιχειρηματιών και εταιρειών που έδρευαν σε φορολογικούς παραδείσους.

από το πρόγραμμα στήριξης, η γενικότερη απήκηση ήταν ακόμα πιο θετική, σχολίασε ο Κώστας Μαρκίδης, διοικητικός σύμβουλος στην KPMG.

Με την κατάθεση και πολύ περισσότερο με την ψήφιση των συγκεκριμένων μέτρων από τη Βουλή, οι οικοί παροχής επαγγελματικών υπηρεσιών επιδόθηκαν σε μία «εκστρατεία» ενημέρωσης αναφορικά με τα νέα φορολογικά κίνητρα που προσφέρει η Κύπρος. «Πρόκειται για γενναία μέτρα που έδωσαν πραγματική ώθηση στον τομέα των υπηρεσιών και κατ' επέκταση

στην αύξηση των επενδύσεων από και προς το νησί» πρόσθεσε ο κ. Μαρκίδης για να δώσει τα εύσημα στην κυβέρνηση για τη συγκεκριμένη κίνηση.

«Είναι ιδιαίτερα θετικό το γεγονός πως όχι απλά καταφέραμε να διατηρήσουμε το φορολογικό μας καθεστώς, με εξαίρεση την αύξηση του εταιρικού φόρου στο 12,5%, αλλά, παράλληλα, καταφέραμε να υιοθετήσουμε και τέτοια φορολογικά κίνητρα που καθιστούν την Κύπρο ένα ιδιαίτερα ελκυστικό προορισμό» δήλωσε.

Τα μέτρα που ισχύουν σήμερα,

είχαν ως στόχο την προσέλκυση νέων επενδύσεων αλλά και ατόμων με υψηλά εισοδήματα, βιοτικό επίπεδο αλλά και κατ' επέκταση καρτηριακά στους κλάδους ενασχολησής τους, ώστε ταυτόχρονα να ενισχυθεί και η ποιότητα του εργατικού δυναμικού στο νησί. Ενδεικτικά, τους τελευταίους μήνες καταγράφεται σημαντική έλευση επιχειρηματιών από τη Ρωσία, οι οποίοι ήδη είχαν τις εταιρείες τους στην Κύπρο και αποφάσισαν λόγω και του de-offshorization να φέρουν και τις οικογένειές τους στο νησί για να διαμεινούν μόνιμα. Σε σχέση

με τη ρωσική αγορά, ο Κώστας Μαρκίδης εξήγησε πως οι πλείστοι Ρώσοι που επηρεάστηκαν από το «κούρεμα» και έχουν φύγει, δεν ήταν επιχειρηματικά δραστηριοποιημένοι στην Κύπρο. Όσοι έκαναν εργασίες μέσω Κύπρου, αλλά είχαν λογαριασμούς σε τράπεζες εκτός Κύπρου, αν και έκαναν κάποιες αρχικές σκέψεις για αποχώρηση, εντούτοις, οι πλείστοι κατέληξαν στο συμπέρασμα πως η Κύπρος ήταν και πάλι η καλύτερη επιλογή γι' αυτούς.

Σύμφωνα με τον κ. Μαρκίδη, καταγράφεται επίσης κάθοδος υπη-

Εφημερίδα

ΜΕ ΜΟΝΟ €2

ΠΡΩΤΗ ΣΕ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΣΤΟ ΕΙΔΟΣ ΤΗΣ

Ακίνητα

οπίτια | οικόπεδα | εξοχικά | επαγγελματικοί χώροι | ενοικιάσεις | πωλήσεις

Κάθε μήνα κοντά σας με όλα όσα αφορούν την κτηματαγορά

- Όλες οι ειδήσεις και οι εξελίξεις για την κτηματαγορά της Κύπρου, Ελλάδας και του εξωτερικού
- Τα πάντα για το real estate και την αγορά
- Προβάλετε τις αγγελίες σας

✓ Έρευνα ✓ Ρεπορτάζ ✓ Μικρές Αγγελίες ✓ Ευκαιρίες

ΖΗΤΗΣΤΕ ΤΟ ΑΠΟ ΤΑ ΠΕΡΙΠΤΕΡΑ Ή ΕΓΓΡΑΦΕΙΤΕ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΕΣ ΜΕ ΜΟΝΟ €20 ΤΟ ΧΡΟΝΟ

ΜΗ ΧΑΣΕΤΕ ΤΟ ΝΕΟ ΤΕΥΧΟΣ ΠΟΥ ΚΥΚΛΟΦΕΡΕΙ

ΜΟΝΟ €2

nomisma

ΕΞΟΔΟΣ ΜΕ ΕΥΣΗΜΑ, ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΜΕΡΙΚΗ ΕΠΙΒΛΕΨΗ

ΜΝΗΜΟΝΙΟ

Οι μεγάλες προκλήσεις της επόμενης μέρας

- Πώς και πότε θα ξεφλήσουμε το χρέος των €7.5 δισ.
- Το στοίχημα για ανάπτυξη, ανεργία και προβληματικά δάνεια

ΦΑΚΕΛΟΣ
Τα αποτελέσματα των τραπεζών και οι επόμενες κινήσεις τους

2 ΜΕΓΑΛΑ ΑΦΙΕΡΩΜΑΤΑ

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ: Ποια μοντέλα θα κυριαρχήσουν το 2016

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΔΗΛΩΣΕΙΣ: Πώς θα τις συμπληρώσετε για να αποφύγετε τις παγίδες

Συνέντευξη με τον οικονομολόγο της Αμερικανικής Τράπεζας Merrill Lynch Αθανάσιο Βαμβακίδη

Η Κύπρος βγαίνει από την εντατική αλλά χρειάζεται και άλλες εγχειρήσεις

ΚΥΚΛΟΦΕΡΕΙ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΙΣΜΑ

Φορολογικός οδηγός Deloitte

ΚΑΤΕΒΑΣΤΕ ΤΩΡΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ

GET IT ON Google Play

Available on the App Store

www.nomisma.com.cy
ΓΙΑ ΑΜΕΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

ΖΗΤΗΣΤΕ ΤΟ ΑΠΟ ΤΑ ΠΕΡΙΠΤΕΡΑ Ή ΕΓΓΡΑΦΕΙΤΕ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΕΣ Τηλ.: 22 342005

«Οχι» των developers στο νομοσχέδιο για μεταβιβάσεις τίτλων

Επικαλούνται στραγγαλισμό της αγοράς λόγω έλλειψης ρευστότητας και εμπόδια στις πωλήσεις σε ξένους

Του **ΑΝΤΩΝΗ ΑΝΤΩΝΙΟΥ**

Ούτε λίγο ούτε πολύ, 14 λόγους για τους οποίους το νομοσχέδιο που θα διέπει τις μεταβιβάσεις ακινήτων δεν τους βρίσκει σύμφωνους, παραθέτουν οι επιχειρηματίες ανάπτυξης γης, παρότι σχολιάζουν πως είναι πάγια θέση τους ο εκμοντερνισμός των διαδικασιών έκδοσης τίτλων, ώστε να διασφαλίζονται οι αγοραστές, οι πωλητές, αλλά και το κράτος.

Όπως έγραψε η «Κ», η καινοτομία του νομοσχεδίου αφορά πρωτίστως στην εισαγωγή ενός ενδιάμεσου ιδιωτικού οργανισμού, που

«Με το νομοσχέδιο καταργείται ο ρόλος του πωλητή».

θα αναλαμβάνει τον χειρισμό του θέματος από τη στιγμή που θα κατατίθεται η σχετική σύμβαση μέχρι τη μεταβίβαση του τίτλου ιδιοκτησίας. Ο οργανισμός αυτός στο σχετικό νομοσχέδιο βαφτίστηκε «Οργανισμός Διαχείρισης Διαδικασίας Μεταβίβασης Ακινήτων Ιδιοκτησίας».

Οι επιχειρηματίες ανάπτυξης γης χαρακτηρίζουν το προτεινόμενο νομοσχέδιο ως αποσπασματικό, το οποίο δεν λύνει το πραγ-

ματικό πρόβλημα της μη έκδοσης τίτλου, αλλά δημιουργεί μια νέα γραφειοκρατία που θα επιφέρει νέο κόστος και θα βραχυκυκλώσει τη λειτουργία της αγοράς.

Πιο κάτω παραθέτουμε ορισμένα από αυτά:

1. Ουσιαστικά καταργείται ο ρόλος του πωλητή, ο οποίος δεν δικαιούται να εισπράττει το τίμημα.

2. Η αγορά ακινήτων που ήδη στερείται τη ρευστότητα, με το νομοσχέδιο θα έχει ακόμα μεγαλύτερο πρόβλημα. Αν προστεθεί ο χρόνος του δικαιώματος ένστασης από τους δικαιούχους, θα μένουν έργα χωρίς να ολοκληρώνονται, αφού οι διάφοροι προμηθευτές υπεργολάβοι θα εγκαταλείπουν την εργασία τους λόγω καθυστέρησης στην πληρωμή.

3. Καταργείται η σειρά προτεραιότητας των εμπράγματων βαρών, τα οποία πληρώνονται κατά προτεραιότητα έστω και αν έπονται του πωλητήριου.

4. Δίνεται το επικίνδυνο δικαίωμα στους δικαιούχους να κάνουν ένσταση και να ακυρώνουν τη σύμβαση αν δεν συμφωνούν με το τίμημα πώλησης. Αυτό θα δημιουργήσει μεγάλη ανησυχία στους αγοραστές, διότι ορισμένες και μόνο πράξεις αν ακυρωθούν, θα δημιουργήσουν ακόμη πιο μεγάλο πρόβλημα στην εμπιστοσύνη των αγοραστών.

5. Εάν το ποσό κάποιων εμπράγ-

ματων βαρών είναι πιο μεγάλο από το ποσό πώλησης, το πιο πιθανό είναι ο δικαιούχος να ακυρώσει τη σύμβαση ζητώντας εξόφληση για όλο το ποσό που του οφείλεται και να μη δεχτεί ότι αυτό το ποσό θα εξοφλείται τμηματικά με την πώληση σειράς ακινήτων.

6. Δεν υποχρεώνεται ο αγοραστής να πληρώνει τις άλλες υποχρεώσεις του με βάση τη σύμβαση πέραν του τιμήματος όπως τόκους, κοινόχρηστα, κόστος αλλαγών, λογαριασμούς χρήσεως (πλεκτρικό, νερό, κ.λπ.).

7. Επιτρέπεται στον πωλητή να διεκδικήσει μόνο αποζημιώσεις και όχι να ακυρώσει το πωλητήριο αν υπάρχει παράβαση του από τον αγοραστή.

8. Ο ενυπόθηκος δανειστής δεν υποχρεώνεται να καταθέσει τη σύμβαση του με τον επιχειρηματία ανάπτυξης. Αυτό είναι μονομερές και δίνει υπερεξουσίες στις τράπεζες στο ποσοστό που δικαιούνται από την πώληση. Δίνει ως παράδειγμα να εισπραχθούν 300 κιλ. ευρώ, ποσό το οποίο κατακρατείται ολόκληρο, διότι η υποθήκη είναι πέραν του ποσού αυτού. «Πώς θα πληρώσει ο επιχειρηματίας ανάπτυξης το προσωπικό του και τους υπεργολάβους και προμηθευτές;» διερωτώνται. Υποστηρίζουν δε πως πωλήσεις σε τρίτες χώρες οι οποίες προωθούνται μέσω εξειδικευμένων εταιρειών, πλέον δεν θα γίνονται,

Τριγμούς προκαλεί το νομοσχέδιο που στόχο έχει να ρυθμίσει το ζήτημα με τους τίτλους ιδιοκτησίας που υπήρχε στο παρελθόν και το οποίο υπήρξε επίζησιο για τη φήμη της χώρας.

αφού δεν θα μπορούν να δώσουν άμεσα την προμήθεια με την υπογραφή της σύμβασης. Αποτέλεσμα θα είναι να προωθούν ακίνητα άλλων χωρών.

9. Η πώληση σε νέες αγορές όπως της Κίνας είναι δύσκολη με πολλές και σκληρές διαπραγματεύσεις. Εάν ο επιχειρηματίας ανάπτυξης δεν μπορεί να πάρει την προκαταβολή την ώρα που συμφωνείται η πράξη, αλλά περιμένει τη διαδικασία μέσω του οργανισμού, το πιο πιθανόν είναι να χαθεί η πράξη και ο αγοραστής να βρεθεί σε μία άλλη χώρα με πιο ευέλικτο και γρήγορο σύστημα.

10. Το κόστος χρέωσης του οργανισμού δεν μπορεί να ελεγχθεί

και ένα μικρό ποσοστό πάνω σε μεγάλα ποσά πώλησης θα δημιουργήσει ένα νέο σοβαρό κόστος.

11. Πέραν της αρχικής σύμβασης, συνήθως υπάρχει και μία σειρά από επιπρόσθετες εργασίες. Σε αρκετές περιπτώσεις, καταβάλλεται ένα ποσό προκαταβολής, ενδιάμεσες πληρωμές και τελική πληρωμή. Δεν υπάρχει πρόνοια στη νομοθεσία για τις επιπρόσθετες εργασίες.

12. Το νομοσχέδιο προνοεί ότι θα πρέπει να πληρώνονται όλοι οι φόροι πριν από την έκδοση πιστοποιητικών μεταβίβασης και πληρωμής. Αυτό δημιουργεί ακόμη πιο έντονο πρόβλημα ρευστότητας, διότι καλείται ο πωλητής να πληρώσει και τους φόρους του ακινή-

του, Φ.Π.Α. κ.λπ., χωρίς να εισπράξει και εάν δεν υπάρχουν αυτά τα λεφτά πάλι θα σταματά η μεταβίβαση.

13. Καταργείται το δικαίωμα άμεσης μεταβίβασης στο Κτηματολόγιο, χωρίς να προηγηθεί σύμβαση και κατάθεση της στον ενδιάμεσο οργανισμό.

14. Ο οργανισμός θα έχει να αντιμετωπίσει ένα λογιστικό και διαχειριστικό κυκεώνα που θα βραχυκυκλώσει την αγορά ακινήτων και θα δημιουργήσει το αντίθετο αποτέλεσμα με πωλητήρια έγγραφα που θα ακυρώνονται και θα αφήνουν εκτεθειμένους αγοραστές, πωλητές και ενυπόθηκους δανειστές.

Ζητούμενο να γίνουν ορθολογιστικές κινήσεις για τις απολαβές

Τον κίνδυνο δημιουργίας ενός φαύλου κύκλου τονίζει ο πρόεδρος του Δημοσιονομικού Συμβουλίου Δ. Γεωργιάδης

Του **ΜΙΧΑΗΛ ΤΣΙΚΑΛΑ**

Το απεργιακό ξέσπασμα των τελευταίων μηνών, με τις εργαζόμενες τάξεις τη μία μετά την άλλη να κατέρχονται σε απεργίες, η κάθε μία με τα δικά της αιτήματα και με αποκορύφωμα τους νοσοπλευτές, προκαλεί ανησυχία στο Δημοσιονομικό Συμβούλιο. Μέσω ανακοίνωσης

Η ανησυχία έγκειται στον καθορισμό των απολαβών, χωρίς παράλληλα την ύπαρξη ενός διαφανούς πλαισίου που να καλύπτει τον δημόσιο τομέα.

που δόθηκε στη δημοσιότητα νωρίτερα μέσα στην εβδομάδα, κατεγράφη αυτός ο προβληματισμός, εφόσον τονίστηκε χαρακτηριστικά ο κίνδυνος που ελλοχεύει από πρακτικές παρακώρπησης μισθολογικών αυξήσεων με μη ορθολογιστικό τρόπο. Όπως συγκεκριμένα τονίστηκε, καθυστερώντας έχει το Δημοσιονομικό Συμβούλιο ζητήσει από το υπουργείο Οικονομικών ενημέρωση για τις δημοσιονομικές επι-

πτώσεις από (α) τις προωθούμενες αλλαγές στην Εθνική Φρουρά και (β) την τυχόν αλλαγή των κλιμάκων των νοσοπλευτών. Η ενημέρωση αυτή έχει άξονα το δημοσιονομικό κόστος, κυρίως μέσω των αυξημένων συνταξιοδοτικών ωφελημάτων στο εγγύς μέλλον.

Ούτως ή άλλως, το ζήτημα των συνταξιοδοτικών ταμείων έχει απασχολήσει εν πολλοίς το Δημοσιονομικό Συμβούλιο, που με σχετικές ανακοινώσεις και κινήσεις έχει κρούσει τον κώδωνα σχετικά με την ανάγκη επανασχεδιασμού και μεταρρύθμισης του θεσμικού πλαισίου που ρυθμίζει όλους τους Πυλώδες του συνταξιοδοτικού συστήματος στην Κύπρο. Σε επικοινωνία της «Κ» με τον πρόεδρο του Συμβουλίου Δημήτρη Γεωργιάδη, επισημάνθηκε ότι η ανησυχία έγκειται στον καθορισμό των απολαβών, χωρίς παράλληλα την ύπαρξη ενός ορθολογιστικού και διαφανούς πλαισίου που να καλύπτει τον δημόσιο τομέα στο σύνολό του. Το πλαίσιο αυτό, σύμφωνα με όσα δήλωσε ο κ. Γεωργιάδης, θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τα προσόντα, την παραγωγικότητα, αλλά και αυτά που ισχύουν στον ιδιωτικό τομέα, στην Ε.Ε., τις δημοσιονομικές δυνατότητες κ.λπ. «Σήμερα φέρνουμε ως παράδειγμα το τι γίνεται με τους νοσοπλευτές ή και άλλ-

«Αν γίνει μία παρακώρπηση με βάση ένα μεμονωμένο στοιχείο σε μία ομάδα και δημιουργηθεί προηγούμενο, δύσκολα θα μπορέσει κάποιος να πει "όχι" στους επόμενους» τονίζει ο πρόεδρος του Δημοσιονομικού Συμβουλίου.

λες ομάδες. Επικαλούνται κάποια μεμονωμένα επιχειρήματα ή στοιχεία τα οποία μπορεί να έχουν κάποια βάση, αλλά αγνοούμε άλλα που μπορεί να έχουν μεγαλύτερη βαρύτητα. Αν, λοιπόν, γίνει μία παρακώρπηση με βάση ένα μεμονωμένο στοιχείο σε μία ομάδα και δημιουργηθεί προηγούμενο, δύσκολα θα μπορέσει κάποιος να πει "όχι" στους επόμενους» τονίζει ο ίδιος. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο βγήκε και η ανακοίνωση από το Συμβούλιο, εφόσον υπάρχει ο προβληματισμός για επιστροφή σε πρακτικές του παρελθόντος. Σύμφωνα και με πολιτικές πηγές, με τις οποίες επικοινωνήσαμε η «Κ» για το ζήτημα των απεργιών και των αιτημάτων για αυξήσεις είτε

ευθέως είτε μέσω αλλαγής στην κλίμακα, τονίστηκε πως «οι αυξήσεις που δίνονται, όποτε δίνονται, πρέπει να στηρίζονται σε διάφανες διαδικασίες και αξιολογικά κριτήρια και όχι στα χρόνια των σπουδών που έχει ο καθένας. Διαφορετικά, θα βγάλαμε όλοι ένα καρτίκι και θα βασιζόμασταν σε αυτό».

Τα «παλαιά λάθη»

Τόσο μέσω της ανακοίνωσης όσο και στην επικοινωνία του με την «Κ», ο κ. Γεωργιάδης τόνισε πως δεν πρέπει να επαναληφθούν λάθη του παρελθόντος που οδήγησαν σε άλλες απραψίες την οικονομία. Παραδέχεται δε πως έγιναν λάθη από πολλές πλευρές, από τις τράπεζες και τους πελάτες τους, μέχρι το κράτος, τους εργοδότες και τους συνδικαλιστές, αλλά όπως τονίζει «αν κάποιος επικαλεστεί ένα παλαιό λάθος, υπάρχει η απάντηση "ήταν κάτι που δώσαμε σε μία περίοδο ευφορίας που δεν γνωρίζαμε". Αν δοθεί όμως σήμερα, δημιουργείς νέο προηγούμενο.

Βλέπουμε ήδη τους γιατρούς να στηρίζουν τις αυξήσεις στις απολαβές των νοσοπλευτών. Σημειώνουμε πως οι στοιχεία του ΟΟΣΑ δείχνουν πως οι μέσες απολαβές των γιατρών είναι 2,5 με 4,5 φορές υψηλότερες από των νοσοπλευτών. Μήπως υπάρχει ο κίνδυνος, λοιπόν, να ανοίξουμε

έναν νέο φαύλο κύκλο ανταγωνισμού στις αυξήσεις εντός του Δημοσίου, που θα επαναφέρει τα δημοσιονομικά σε μη βιώσιμη πορεία; Γι' αυτό, πριν να προχωρήσουμε σε παρακώρπησης αυξήσεων, εκτός από τη μεταρρύθμιση που προωθείται θα πρέπει κατά την άποψή μας να δημιουργηθεί ο μηχανισμός που περιγράφουμε στην τελευταία παράγραφο της έκθεσής μας».

Ο μηχανισμός αυτός, σύμφωνα με την ανακοίνωση, θα διασφαλίζει (α) την παροχή ικανοποιητικού βαθμού υπηρεσιών προς τον απλό πολίτη, (β) την καταβολή δικαιωμάτων σε όλο το προσωπικό του δημόσιου τομέα, και (γ) τη δημοσιονομική σταθερότητα και την τήρηση του θεσμικού δημοσιονομικού πλαισίου, κάτι που αποτελεί βασική προϋπόθεση δημιουργίας συνθηκών για την ευημερία του συνόλου των πολιτών της χώρας. Σύμφωνα με τον ίδιο, το Δημοσιονομικό Συμβούλιο αναφορικά με τις αλλαγές στην Ε.Φ. Ζήτησε ενημέρωση για το δημοσιονομικό κόστος των αλλαγών αυτών, «Αν θέλει μόνιμο στρατό ή όχι η κυβέρνηση, το ζήτημα δεν αφορά στο Συμβούλιο. Εμείς θέλουμε ό,τι μεταρρύθμιση γίνει, σε οποιοδήποτε τομέα, να γνωρίζουμε τι θα στοιχίσει σε 10-15 χρόνια».

MTN BUSINESS COMPLETE

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ & ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ Σ' ΕΝΑ ΠΑΚΕΤΟ

Το MTN Business Complete δημιουργήθηκε για να καλύψει τις ανάγκες σας για απρόσκοπτη Επικοινωνία και πρόσβαση σε προηγμένα εργαλεία Πληροφορικής, με ένα συνολικό μηνιαίο πάγιο.

Διαμορφώστε το δικό σας πακέτο σύμφωνα με τις ανάγκες της επιχείρησής σας και επωφεληθείτε με δωρεάν υπηρεσίες αλλά και τη μεγαλύτερη έκπτωση.

Επισκεφθείτε το mtnbusinesscomplete.mtn.com.cy και ανακαλύψτε τα οφέλη για την επιχείρησή σας.

Γραμμή Εξυπηρέτησης Εταιρικών Πελατών: 131 | E-mail: mtnbusiness@mtn.com.cy

Θα ήταν ευχής έργο η άρση του εμπάργκο

Μία πιθανή άρση του τουρκικού εμπάργκο θα βοηθήσει τα πλοία υπό κυπριακή σημαία αλλά και τον Ευρωπαίο καταναλωτή

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Συνεχιά, ποσοτική και ποιοτική αναβάθμιση της ναυτιλιακής διοίκησης της Κύπρου αλλά και της κυπριακής ναυτιλίας γενικότερα επιδιώκει ο γενικός διευθυντής του Ναυτιλιακού Επιμελητηρίου Κύπρου Θωμάς Καζάκος.

Μιλώντας στην «Κ», ο κ. Καζάκος εξέφρασε τη θέση ότι «με ένα τηλεφώνημα» μπορεί να αρθεί το ζήτημα του τουρκικού εμπάργκο για τα πλοία υπό κυπριακή σημαία. «Πέρα από την κινητικότητα που θα δημιουργήσει για την ευρύτερη επίλυση του κυπριακού προβλήματος, λαμβάνοντας υπόψη ότι θα είναι ένα από τα πιο χειροπιαστά μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης, θα δώσει και μία ώθηση στη μετέπειτα πορεία της Τουρκίας στην ένταξη της Ευρώπης» πρόσθεσε.

Μεταξύ άλλων, αναφέρθηκε

Οι επαφές με Ιράν μετά την άρση του εμπάργκο είναι συνεχείς.

στην ιδιωτικοποίηση του λιμανιού της Λεμεσού, την πρόσφατη άρση των κυρώσεων στο Ιράν, και τι θα σήμαινε μία άρση του τουρκικού εμπάργκο. Μας υπενθύμισε, στο περιθώριο, ότι η ναυτιλία είναι η βιομηχανία η οποία δεν κοιμάται ποτέ.

–Υπάρχουν επαφές με ιρανικές εταιρείες ενόψει της πρόσφατης άρσης των ιρανικών κυρώσεων;

–Είχαμε εδώ και πολλά χρόνια επαφές με μεγάλη εταιρεία δεξαμενοπλοίων, υψηλής ποιότητας, ασφάλειας και λειτουργικότητας. Οι επαφές που είχαμε ήταν στον ρυθμό που επέτρεπε η επιβολή των

Η βιομηχανία συνεισφέρει το 7% του ΑΕΠ σε τμήματα άμεσης συνεισφοράς, απασχολεί πέραν των 4.500 υπαλλήλων στην Ξηρά και 55.000 ναυτικούς, σύμφωνα με τον κ. Καζάκο.

μέτρων που μέχρι και πρόσφατα είχαν εφαρμοστεί στο Ιράν. Έχουν γίνει επίσης επαφές σε διακυβερνητικό επίπεδο, με την επίσκεψη στην Τεχεράνη του γενικού διευθυντή του υπουργείου Μεταφορών και του διευθυντή του Τμήματος Εμπορικής Ναυτιλίας Αλέκου Μιχαηλίδη και Ανδρέα Χρυσοστόμου αντιστοίχως. Από την άλλη, έχουν γίνει επαφές και σε επιχειρηματικές αποστολές που συμμετείχαν μέλη του επιμελητηρίου. Η Κύπρος τόσο ως ναυτιλιακή βάση όσο και ως νηολόγιο, είναι γνωστή στις υψηλές επιπέδου ναυτιλιακές εταιρείες.

–Υπάρχει κάτι επίσημο προς ανακοίνωση;

–Σε αυτή τη φάση δεν υπάρχει κάτι επίσημο να ανακοινωθεί για κάποιο ή επαναλειτουργία, αλλά εκείνο που μπορώ να δηλώσω είναι ότι έχουν γίνει επαφές και συνε-

χίζουν να γίνουν στο επίπεδο εκδήλωσης ενδιαφέροντος είτε συνεργασίας, είτε πιθανής καθόδου, ή και εγγραφής πλοίων στο κυπριακό νηολόγιο.

–Θα ήθελα την άποψή σας για την ιδιωτικοποίηση του λιμανιού της Λεμεσού.

–Είμαστε υπέρ της συνεχούς προσπάθειας αναβάθμισης της ναυτιλιακής υποδομής που σίγουρα συμπεριλαμβάνει και τη διαχείριση λιμένων. Άρα ζητάμε όσο το δυνατόν καλύτερη αξιοποίηση των λιμενικών υπηρεσιών που παρέχονται από την Κύπρο, λαμβάνοντας υπόψη και τη πρόσφατη διάνοιξη – διαπλάτυση της διώρυγας του Σουέζ που αναμένεται ίσως και να δημιουργήσει περισσότερη διακίνηση πλοίων από και προς τα λιμάνια. Η χρονική συγκυρία που διέπει τις προσπάθειες της κυβερ-

νησ για καλύτερη αξιοποίηση των λιμανιών κρίνεται πολύ σωστή. **–Άρα να υποθέσω είστε υπέρ της ιδιωτικοποίησης;**

–Είμαστε υπέρ, φυσικά με την προϋπόθεση ότι η ιδιωτικοποίηση θα βρίσκεται σε μία ορθολογιστική βάση που θα επιτρέπει τη συνέχιση των για χρόνια εξειδικευμένων ναυτιλιακών συναφών υπηρεσιών, που παρέχονται από και προς τα κυπριακά λιμάνια από κυπριακές εταιρείες.

Μην ξεχνάμε, ότι επίπονα τόσα χρόνια, με απαγορευτικά μέτρα από το τουρκικό εμπάργκο έναντι των κυπριακών λιμανιών και των κυπριακών πλοίων, κατάφεραν να συνεχίσουν να λειτουργούν. Συνοψίζοντας, η προσπάθεια αξιοποίησης των κυπριακών λιμανιών πρέπει να λάβει πολύ σοβαρά υπόψη αυτές τις εξειδικευμένες υπη-

ρεσίες, ούτως ώστε με την ταυτόχρονη αναβάθμιση των λιμενικών υπηρεσιών να μπορέσουν και να διατηρήσουν τη λειτουργία τους αυτές οι συναφείς ναυτιλιακές υπηρεσίες.

–Με τα παραπάνω, μου δίνετε την ευκαιρία να σας ρωτήσω για το τουρκικό εμπάργκο στο φόντο των προσφάτων εξελίξεων με τις προσφυγικές ροές.

–Έχουμε γίνει μάρτυρες προσφάτως της σημαντικότητας και του αντίκτυπου των προσφυγικών ροών. Κατά τη διάρκεια της τελευταίας συνόδου κορυφής μεταξύ Τουρκίας και Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο των συνομιλιών, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας των Αμερικών, εδών και δεκαετίες, τουρκικού εμπάργκο στα πλοία με κυπριακή σημαία. Η δική μας θέση παραμένει σταθερή ότι αυτό είναι παραβίαση των βασικών αρχών της Ε.Ε., και στο τέλος της ημέρας είναι και ένας περιορισμός των συμφερόντων των Τούρκων εμπορών εισαγωγών και εξαγωγών. Η Κύπρος είναι μόνο 70 ναυτικά μίλια μακριά από τα παράλια της Τουρκίας, με ένα πλήρες σε άνθιση και λειτουργία ναυτιλιακό σύμπλεγμα. Η Κύπρος θα μπορούσε κάλλιστα λαμβανόμενου υπόψη, κόστους και ποιότητας υπηρεσιών να λειτουργήσει σαν το μεταφορικό μέσο από και προς την Τουρκία.

Ένα τηλεφώνημα

–Τι θα σήμαινε λοιπόν μία άρση του τουρκικού εμπάργκο;

–Η άρση του τουρκικού εμπάργκο σίγουρα θα βοηθούσε την κυπριακή σημαία και τα κυπριακά λιμάνια, αλλά και τον Ευρωπαίο καταναλωτή, αφού τα εμπορεύματα είτε ευρωπαϊκά είτε τουρκικά θα

μπορούσαν να διακινούνται.

Η άρση του εμπάργκο πέρα από την κινητικότητα που θα δημιουργήσει στην ευρύτερη επίλυση του κυπριακού προβλήματος, λαμβάνοντας υπόψη ότι θα είναι ένα από τα πιο χειροπιαστά μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης που πολύ εύκολα μπορούν να αρθούν, ένα τηλεφώνημα χρειάζεται να γίνει, θα δώσει και μία ώθηση στη μετέπειτα πορεία της Τουρκίας για την ένταξη στην Ευρώπη. Επί της ουσίας θα αρθούν άμεσα τα κλειστά κεφάλαια που έχει μονομερώς «παγώσει» η κυπριακή κυβέρνηση, αλλά ταυτόχρονα θα δώσει και μία πολιτική ώθηση για τα υπόλοιπα κεφάλαια της Τουρκίας. Συνάμα θα δημιουργήσει ένα κλίμα πιο καλής εμπιστοσύνης μεταξύ των δύο κοινοτήτων στην ευρύτερη προσπάθεια επίλυσης του Κυπριακού.

–Μπαινουμε στα «χωράφια» του Κυπριακού λοιπόν.

–Εξεύγω από το εμπάργκο και αναφέρομαι στη λύση του Κυπριακού στο πλαίσιο της οικονομίας. Στον τομέα της ναυτιλίας πέρα από το εμπάργκο, θα δοθεί η ευκαιρία για περαιτέρω επενδύσεις, όπως στον εξειδικευμένο τομέα της κρουαζιέρας από και προς στην Κύπρο.

Σε συνδυασμό με ό,τι αναφέραμε προηγουμένως για τη διώρυγα του Σουέζ, την καλύτερη αξιοποίηση των κυπριακών λιμανιών, την επέκταση του κυπριακού στόλου, ο συνδυασμός όλων αυτών των πραγμάτων θα είναι μία θετική προοπτική ανάπτυξης πέρα από τον τομέα της ενέργειας. Ένας τομέας που αν τύχει σωστής αξιοποίησης, η ναυτιλία που είναι ο πρώτος ξάδερφος της βιομηχανίας ενέργειας, θα εμπλακεί άμεσα και έτσι θα έχει ακόμα ένας τομέας περαιτέρω ανάπτυξη.

ΨΗΦΟΣ

16

ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ 2016

Ο πρόεδρος του Κινήματος Οικολόγων Περιβαλλοντιστών Γιώργος Περδίκης απαντά στις ερωτήσεις των δημοσιογράφων Κωνσταντίνου Τσιντά, Φίλιππου Φιλίππου και Κώστα Κωνσταντίνου.

Συντονίζει ο Πανίκος Χατζηπαναγής.

Επιμέλεια παραγωγής-Σκηνοθεσία: Στέφανος Φαρμακάς

Συντονισμός προγραμμάτων: Μαρία Χαρή

Εποπτεία: Σοφία Μουαϊμη

ΤΡΙΤΗ 29 ΜΑΡΤΙΟΥ 2016
ΣΤΙΣ 10:00 ΤΟ ΒΡΑΔΥ

rik1

www.riknews.com.cy

Η ναυτιλία θέλει συνεχή στήριξη και τεχνολογική αναβάθμιση

–Όσον αφορά στη μη δημιουργία υπουργείου Ναυτιλίας, τι έχετε να πείτε;

–Πάγια θέση του ναυτιλιακού επιμελητηρίου είναι η ανάγκη για συνεχή ποσοτική και ποιοτική αναβάθμιση της ναυτιλιακής διοίκησης Κύπρου που ουσιαστικά περιλαμβάνει και το υπουργείο Μεταφορών αλλά ιδιαίτερα και το Τμήμα Εμπορικής Ναυτιλίας. Η ναυτιλιακή διοίκηση που παρέχει υπηρεσίες προς τη ναυτιλιακή βιομηχανία της Κύπρου θα πρέπει συνεχώς να αναβαθμίζεται. Πρέπει να καλύπτονται οι λειτουργικές ανάγκες μιας διεθνοποιημένης βιομηχανίας όπως η ναυτιλία, η οποία δεν κοιμάται ποτέ.

Δεν αντιλαμβάνεται Χριστούγεννα, Πάσχα και άλλα. Οι ανάγ-

Η ναυτιλιακή βιομηχανία απέδειξε ότι παρέμεινε πιστή ως βάση και στην οικονομία.

κες αναβάθμισης της ναυτιλιακής διοίκησης θέλουν περαιτέρω στήριξη και υποδομή.

–Με ποια μορφή μπορεί να επιτευχθεί;

–Με ποια μορφή θα επιτευχθεί, είναι ένα θέμα που αφορά αμιγώς στις κρατικές Αρχές, τόσο την κυβέρνηση όσο και τα κόμματα, δεδομένου ότι θα αντιληφθούν τη σοβαρότητα της ναυτιλιακής βιομηχανίας που ακόμα και στα πιο δύσκολα οικονομικά χαλεπά

έτη που έχουμε περάσει από το 2013 μέχρι και σήμερα, απέδειξε περίτρανα και πέραν πάσης αμφιβολίας ότι παρέμεινε πιστή ως βάση και στην οικονομία αλλά και στη σημαία.

–Η ναυτιλιακή βιομηχανία σε μεγέθη;

–Η βιομηχανία αυτή συνεισφέρει το 7% του ΑΕΠ σε τμήματα άμεσης συνεισφοράς, απασχολεί πέραν των 4.500 υπαλλήλων στην Ξηρά και 55.000 ναυτικούς, συνδυασμένη με τους προηγούμενους χειροπιαστούς τομείς ανάπτυξης. Είναι μία βιομηχανία που μόνο παράγει, προσφέρει και δεν απομυζά τίποτα από την Κύπρο, πέραν φυσικά και της πολιτικής σημασίας που αποδίδεται όταν έχει ένα μεγάλο στόλο όπως είναι ο κυπριακός.

Συμμαχία Πολιτών

ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ 2016

Απόστολος Νικολλάου
Λογιστής FMAAT, CYIA

Νέοι άνθρωποι
Δυναμική εκπροσώπηση!

Υποψήφιος Βουλευτής
Επαρχίας Λεμεσού

apostolos@penapgroup.com

Τηλ: 25 350040 - 99 498452

Χωρίς αλλαγή οι προτεραιότητες του Ενιαίου Επόπτη

Μοντέλα λειτουργίας, παράγοντες κερδοφορίας αλλά και μη εξυπηρετούμενα δάνεια θα παραμείνουν στο επίκεντρο

Στα επιχειρηματικά μοντέλα λειτουργίας και στους παράγοντες κερδοφορίας των τραπεζών θα συνεχίσει να έχει την επικέντρωσή του καθόλη τη διάρκεια του 2016 ο Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός, αφού και τα δύο αυτά στοιχεία συναντούν προκλήσεις λόγω της παρατεταμένης περιόδου χαμηλών επιτοκίων και του μεγάλου ύψους των επισφαλειών.

Σύμφωνα με την επικεφαλής του Μηχανισμού Ντανιέλ Νουί, άλλα σημαντικά στοιχεία κινδύνου είναι

Οι πιθανοί κίνδυνοι που ενδεχομένως να προκύπτουν από την εξέλιξη της τεχνολογίας λαμβάνουν όλο και μεγαλύτερη σημασία.

ο πιστωτικός κίνδυνος και τα αυξημένα επίπεδα μη εξυπηρετούμενων δανείων, η αντιστροφή της τάσης αναζήτησης αποδόσεων, κίνδυνοι συμπεριφοράς και διακυβέρνησης, κίνδυνος κρατικού χρέους, γεωπολιτικός κίνδυνος, αυξανόμενες εντάσεις στις αναδυόμενες οικονομίες καθώς και κίνδυνος που συνδέεται με τα συστήματα πληροφορικής και το ηλεκτρονικό έγκλημα. Οι τράπεζες πρέπει επίσης να προετοιμαστούν για τις νέες κεφαλαιακές απαιτήσεις.

Οι παραπάνω κίνδυνοι και προκλήσεις λειτούργησαν ως αφετηρία στον καθορισμό των εποπτικών προτεραιοτήτων που έθεσε ο Μηχανισμός για το 2016. Σε αυτό το πλαίσιο, ο ΕΕΜ υιοθέτησε πέντε εποπτικές προτεραιότητες για το 2016 και είναι συγκεκριμένα:

- Ο κίνδυνος που συνδέεται με τα επιχειρηματικά μοντέλα λειτουργίας και την κερδοφορία,
- ο πιστωτικός κίνδυνος,
- η κεφαλαιακή επάρκεια,
- το πλαίσιο κινδύνων και η ποιότητα δεδομένων,
- η ρευστότητα.

Επιπλέον, ένας θεματικός έλεγχος θα εξεταστεί τη συμμόρφωση προς τις αρχές της Επιτροπής Τραπεζικής Εποπτείας της Βασιλείας (BCBS) για την αποτελεσματική κατάρτιση συγκεντρωτικών δεδομένων για τους κινδύνους και την υποβολή εκθέσεων κινδύνου. Αυτός ο έλεγχος θα ενισχύσει επίσης τις εργασίες που αναλήφθηκαν σε συνέχεια του θεματικού ελέγχου του ΕΕΜ το 2015 στο αντικείμενο της διαχείρισης κινδύνων και της διάθεσης για ανάληψη κινδύνου. Τέλος, η διασφάλιση της ποιότητας και της ασφάλειας των δεδομένων προϋποθέτει υποδομή πληροφοριακών συστημάτων τελευταίας τεχνολογίας.

Ως εκ τούτου, οι κίνδυνοι που συνδέονται με τα συστήματα πληροφορικής αποτελούν μέρος της ανάλυσης.

Η ρευστότητα προστέθηκε ως νέα εποπτική προτεραιότητα για το 2016, αφού η εμπειρία από τη

διαδικασία εποπτικού ελέγχου και αξιολόγησης (SREP) του 2015 έδειξε ότι πολλές τράπεζες δεν ικανοποιούν ακόμη πλήρως τις εποπτικές προσδοκίες όσον αφορά στην αποτελεσματική διαχείριση των κινδύνων ρευστότητας.

Συνεπώς, η μεθοδολογία SREP για τον κίνδυνο ρευστότητας αναπτύσσεται περαιτέρω. Μεταξύ άλλων, θα αναλυθεί η ευρωστία του δείκτη κάλυψης ρευστότητας των τραπεζών και η αξιοπιστία της διαχείρισης του κινδύνου ρευστότητας και της διάθεσης ανάληψης κινδύνου εκ μέρους των τραπεζών όπως εκφράζονται μέσα από τη διαδικασία εσωτερικής αξιολόγησης της επάρκειας ρευστότητας (ILAAP) ή μέσα από άλλο συγκρίσιμο πλαίσιο.

Η είσοδος στο 2016

Το πρώτο τρίμηνο του 2016, ο ευρωπαϊκός τραπεζικός τομέας αντιμετώπισε επιδείνωση του παγκόσμιου χρηματοπιστωτικού περιβάλλοντος. Παρόλα αυτά, η επικεφαλής του Μηχανισμού εκτιμά ότι ο τομέας σήμερα είναι πολύ διαφορετικός από ό,τι στο παρελθόν, αφού κατά πρώτον οι τράπεζες έχουν βελτιώσει την ποιότητα και την ποσότητα των κεφαλαίων τους. Σε σχέση με το 2012 ο δείκτης κεφαλαίου κοινών μετοχών (CET1) των σημαντικών ιδρυμάτων της ζώνης του ευρώ έχει αυξηθεί από 9% σε 13% κατά μέσο όρο. Αυτά τα ιδρύματα, εκτιμά, είναι επαρκώς προετοιμασμένα για την πλήρη μετάβαση στις νέες κεφαλαιακές απαι-

Υπάρχουν τράπεζες των οποίων τα συστήματα ακόμα δεν ικανοποιούν τις ανάγκες των ελέγχων ρευστότητας.

τήσεις βάσει του κανονιστικού πλαισίου που θα ισχύει από το 2019 και εξής. Όσον αφορά στις κεφαλαιακές απαιτήσεις για τους σκοπούς της εποπτείας, η ευρωπαϊκή τραπεζική εποπτεία έχει αποσαφηνίσει το ύψος των κεφαλαίων του Πυλώνα 2 που αναμένει να διακρατούν οι τράπεζες σε σταθερή βάση.

Εφόσον όλοι οι άλλοι παράγοντες παραμείνουν σταθεροί, οι εποπτικές απαιτήσεις δεν θα αυξηθούν περαιτέρω.

Τα μη εξυπηρετούμενα

Ιδιαίτερη αναφορά της κ. Νουί γίνεται και στο υποσύνολο των ευρωπαϊκών τραπεζών που εμφανίζουν αυξημένα επίπεδα μη εξυπηρετούμενων δανείων, τα οποία αναγνωρίστηκαν κατά τη συνολική αξιολόγηση του 2014, που για πρώτη φορά χρησιμοποιήθηκε εναρμονισμένος ορισμός. Κατά την ίδια, έχουν σχηματιστεί ικανοποιητικές προβλέψεις για αυτά τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, «Βρισκόμαστε λοιπόν σε μία αρκετά ασφαλή θέση ώστε να προωθήσουμε περαιτέρω πρόοδο προς τη μείωση του επιπέδου των μη εξυπηρετούμενων δανείων».

Απότομη μείωση των προβληματικών δανείων

Για πρώτη ενδεχομένως φορά από το ξέσπασμα της κρίσης και την εκτόξευση των προβληματικών δανείων στην Κύπρο, οι αριθμοί δείχνουν μία πρώτη ακτίνα φωτός για σταδιακή απόσυμψη του προβλήματος. Νεότερα στοιχεία που εξέδωσε η Κεντρική, με μήνα αναφοράς τον Δεκέμβριο του 2015, καταγράφουν μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων κατά 704 εκατ. ευρώ, ενώ ακόμα πιο σημαντική είναι η μείωση των δανείων με καθυστέρηση πέραν των 90 ημερών, τα οποία μειώθηκαν κατά 1 δισ. ευρώ. Την ίδια ώρα, όμως, το σύνολο των χορηγήσεων μειώθηκε κατά 1.4 δισ. από τον Νοέμβριο στον Δεκέμβριο και απομένει να διαφανεί κατά πόσο η μείωση στα προβληματικά δάνεια προήλθε από μία μεμονωμένη ενέργεια ή αν θα αποτελέσει μέρος ενός ενιαίου προγράμματος που έχουν αναμένουν εδώ και πολλούς μήνες. Σύμφωνα με την Κεντρική, το σύνολο των χορηγήσεων που έχουν αναμένουν εδώ και πολλούς μήνες. Σύμφωνα με την Κεντρική, το σύνολο των χορηγήσεων που έχουν αναμένουν εδώ και πολλούς μήνες. Σύμφωνα με την Κεντρική, το σύνολο των χορηγήσεων που έχουν αναμένουν εδώ και πολλούς μήνες.

σημειώνεται ότι εντός του μηνός Δεκεμβρίου υπήρξαν, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΚΤΚ, νέες αναδιαρθρώσεις πέραν του €1 δισ. Το καθαρό υπόλοιπο των αναδιαρθρώσεων, όπως διαμορφώνεται στο τέλος κάθε μήνα, επηρεάζεται, πέρα από τις νέες αναδιαρθρώσεις, επίσης από αποπληρωμές και μετακινήσεις χορηγήσεων εκτός της κατηγορίας αναδιαρθρώσεων λόγω λήξης της περιόδου παρακολούθησης. Σημειώνεται επίσης ότι σύμφωνα με τα στοιχεία που συλλέγει η ΚΤΚ, το 81% των δανείων τακτής λήξης που έχουν αναδιαρθρωθεί από την 1η Ιανουαρίου 2014 μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2015 τηρούν το νέο πρόγραμμα αποπληρωμής που συμφωνήθηκε στο πλαίσιο της αναδιάρθρωσης. Επιπλέον, βάσει των στοιχείων αυτών, υπήρξε κατά τον Δεκέμβριο 2015 μετακίνηση μη εξυπηρετούμενων αναδιαρθρωμένων δανείων ύψους €336 εκατ. στις κατηγορίες εξυπηρετούμενων δανείων, λόγω της επιτυχούς λήξης της περιόδου παρακολούθησης.

Ομαδοποιεί τα επιτόκια του ο Συνεργατισμός

Τροποποιητικό νομοσχέδιο για να μπορέσει να ευθυγραμμίσει τα ΣΠΙ σε κοινή τιμολογιακή πολιτική

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Στην εισαγωγή πέντε βασικών επιτοκίων που θα καλύπτουν όλα τα Συνεργατικά Ιδρύματα προχωρά η Κεντρική Συνεργατική Τράπεζα, καθορίζοντας έτσι κοινή τιμολογιακή πολιτική, όπως προβλέπεται και στο αναθεωρημένο σχέδιο αναδιάρθρωσης. Για επίτευξη του σκοπού αυτού, το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε σχετικό τροποποιητικό

Δεν θα χρειαστεί να ενημερώσει γραπτώς δανειολήπτες και εγγυητές.

νομοσχέδιο που κατατέθηκε στη Βουλή των Αντιπροσώπων και το οποίο δίνει τη δυνατότητα στον Συνεργατισμό να προχωρήσει στον καθορισμό νέων επιτοκίων, χωρίς να χρειάζεται να ενημερώσει εγγράφως κάθε δανειολήπτη ξεχωριστά, αλλά δημοσιεύοντας τις αλ-

λαγές στην ιστοσελίδα του. Διαχωρίζεται ότι εκ πρώτης, το συνολικό επιτόκιο των συμβάσεων που συνήφθησαν πριν από τις 9 Σεπτεμβρίου 2014 δεν θα υπερβαίνουν το επιτόκιο των πιστωτικών διευκολύνσεων, όπως ισχύει μέχρι εκείνη την ημερομηνία.

Εν συνεχεία, το συνολικό επιτόκιο των συμβάσεων πιστωτικών διευκολύνσεων που συνήφθησαν κατά την περίοδο μετά από τις 9 Σεπτεμβρίου 2014 μέχρι τον καθορισμό των νέων κοινών βασικών επιτοκίων δεν θα υπερβαίνει το συνολικό επιτόκιο που ισχύει μέχρι τον καθορισμό τους.

5 κοινά επιτόκια

Η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα ομαδοποιεί 5 κοινά βασικά είδη επιτοκίων για όλα της τα Ιδρύματα και για τις πιστωτικές διευκολύνσεις που υπάρχουν, όπως επίσης και για τις επικείμενες. Τα κοινά βασικά επιτόκια αφορούν στα οικιστικά, καταναλωτικά, επιχειρηματικά, Συνεργατισμού, με δέσμευση κατάθεσης.

Όσον αφορά στις πιστωτικές δι-

Η αλλαγή της πολιτικής δεν πρόκειται να οδηγήσει σε αύξηση των επιτοκίων, αντίθετα σε κάποιες περιπτώσεις θα τα μειώσει σημαντικά.

ευκολύνσεις που ισχύουν, θα προστίθεται στο βασικό επιτόκιο το ανάλογο περιθώριο επιτοκίου, για να μην υπερβαίνει το συνολικό επιτόκιο αυτό του σημερινού συνολικού επιτοκίου.

Απαραίτητη αλλαγή

Όπως αναφέρεται και στην ει-

τοκία. Εκ του αποτελέσματος, η νομική και πρακτική αδυναμία του Συνεργατισμού να εντάξει μια κοινή τιμολογιακή πολιτική στο υφιστάμενο χαρτοφυλάκιο πιστωτικών διευκολύνσεων του Συνεργατικού Πιστωτικού Τομέα, που ανέρχεται στα 13 δισεκατομμύρια ευρώ, θα ήταν αδύνατη χωρίς την τροποποίηση. Η κοινή τιμολογιακή πολιτική για ολόκληρο το Συνεργατικό Πιστωτικό Ίδρυμα θεωρείται απαραίτητη και, όπως σημειώνεται, είναι αδύνατον χωρίς αυτήν την πρόνοια να διαχειριστεί αποτελεσματικά τον επιτοκιακό κίνδυνο.

Μεγάλος αριθμός ΣΠΙ

Λόγω του μεγάλου αριθμού των συμβάσεων παροχής πιστωτικών διευκολύνσεων, καθώς και του μεγάλου αριθμού των ΣΠΙ με τα οποία υπεγράφησαν οι εν λόγω συμβάσεις, υπάρχει ένας πολύ μεγάλος αριθμός βασικών επιτοκίων και περιθωρίων επιτοκίων τόσο στο κάθε ένα από τα 18 ΣΠΙ όσο και σε ολόκληρο τον Συνεργατικό Πιστωτικό Τομέα. Η εν λόγω διασπορά κάνει πολύ δύσκολη την άσκηση κοινής

τιμολογιακής πολιτικής και πολιτικής διαχείρισης του επιτοκιακού κινδύνου από την ΣΚΤ, δράσεις που είναι πρακτικά αδύνατες με βάση τις πρόνοιες του αναφερόμενου νόμου. Για κάθε τροποποίηση στο βασικό επιτόκιο ή αλλαγή στον χρόνο καταβολής του τόκου ή γενικά για οποιαδήποτε αλλαγή αφορά στο βασικό επιτόκιο, καθώς και αλλαγή της δόσης της πιστωτικής διευκόλυνσης όταν αυτή μεταβάλλεται θα πρέπει να σταλεί γραπτή ειδοποίηση σε όλους τους οφειλέτες.

Τα εναπομείναντα 18 ΣΠΙ

Σήμερα υπάρχουν σε ισχύ συμβάσεις παροχής πιστωτικών διευκολύνσεων που υπεγράφησαν πριν από το 2005, με τον αριθμό των Συνεργατικών Πιστωτικών Ιδρυμάτων που υπήρχαν τότε να φτάνουν στα 360. Από το 2005 μέχρι το 2009 μειώθηκαν από 360 σε 112, ενώ τον επόμενο χρόνο μειώθηκαν περαιτέρω κατά 2, φτάνοντας στα 110. Εν έτει 2011 μειώθηκαν στα 101, ενώ το 2014 μειώθηκαν ριζικά, φτάνοντας τα 18.

ALPHA BANK

22888888, www.alphabank.com.cy

Ελευθερία κινήσεων και ασφάλεια

Propληρωμένη κάρτα για νέους 13 έως 23 ετών

Στα 400 εκατ. το κόστος του νέου υπερταμείου

Τα προβλήματα, οι εμπλοκές και η επόμενη μέρα του ασφαλιστικού συστήματος στην Ελλάδα της κρίσης

Της **ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ**

Εκτίναξη του διοικητικού κόστους στα 400 εκατ. ευρώ αναμένεται να επιφέρει το... τιτάριο έργο ενοποίησης όλων των ασφαλιστικών φορέων σε έναν Ενιαίο Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ), ένα Ταμείο-μαμούθ, όπως το χαρακτηρίζουν. Παράλληλα, η ένταξη 3,5 εκατομμυρίων ασφαλισμένων και 2,6 εκατομμυρίων συνταξιούχων από τόσο διαφορετικούς χώρους σε έναν ασφαλιστικό φορέα μέσα σε ένα χρόνο θεωρείται ένα στόιχημα τουλάχιστον... φιλόδοξο.

Ειδικοί της κοινωνικής ασφάλισης κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου, επισμαίνοντας ότι, πέραν των τεράστιων διοικητικών προβλημάτων που θα δημιουργηθούν στην πράξη, θα επιδεινωθεί δραματικά η θέση των συνταξιούχων με την καθυστέρηση απονομής των συντάξεων και θα δοκιμαστούν τα όρια της αντοχής δικαιουμένων και διοικούντων.

Επισμαίνουν δε ότι κατά το πρώτο –μεγάλο– διάστημα της οργανωτικής ενοποίησης, που ενδέχεται να πάρει ακόμη και 10 χρόνια για να ολοκληρωθεί, το αποτέλεσμα σε σχέση με το διοικητικό κόστος ενδέχεται να είναι αντίστροφο από το αναμενόμενο. Εκτιμάται, μάλιστα, ότι θα αυξηθεί κατά αρκετές δεκάδες εκατομμύρια, εκτινάσσοντας το συνολικό κόστος ακόμη και πάνω από τα 400 εκατ. ευρώ.

Το κόστος

Σήμερα, με τις δεκάδες προβλήματα, τις χιλιάδες κενές οργανικές θέσεις και την οργανωτική αταξία που επικρατεί, το διοικητικό κόστος εκτιμάται σε 320 με 340 εκατ. ευρώ.

Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ)

Τον συγκροτούν τρεις κλάδοι:

Α) Στον κλάδο κύριας ασφάλισης εντάσσονται:

1. Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων - Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Μισθωτών (ΙΚΑ-ΕΤΑΜ)
2. Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Προσωπικού Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης (ΕΤΑΠ-ΜΜΕ)
3. Ενιαίο Ταμείο Ανεξάρτητα Απασχολούμενων (ΕΤΑΑ)
4. Οργανισμός Ασφάλισης Ελευθέρων Επαγγελματιών (ΟΑΕΕ)
5. Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΟΓΑ)
6. Ναυτικό Απομαχικό Ταμείο (ΝΑΤ), εκτός του Οίκου Ναύτου και του Γραφείου Ευρέσεως Ναυτικής Εργασίας

Β) Στον κλάδο εφάπαξ παροχών εντάσσονται:

1. Το Ταμείο Πρόνοιας Δημοσίων Υπαλλήλων (ΤΠΔΥ) με τους τομείς του
2. Το Ταμείο Πρόνοιας Ιδιωτικού Τομέα (ΤΑΠΙΤ) με τους τομείς του
3. Ο κλάδος πρόνοιας του Ενιαίου Ταμείου Ασφάλισης Προσωπικού Εργαζομένων στα ΜΜΕ (ΕΤΑΠ-ΜΜΕ) με τους τομείς του
4. Ο κλάδος πρόνοιας του Ταμείου Ασφάλισης Υπαλλήλων Τραπεζών και Επικειρήσεων Κοινής Ωφέλειας (ΤΑΥΤΕΚΩ) με τους τομείς του
5. Ο κλάδος πρόνοιας του Ενιαίου Ταμείου Ανεξάρτητα Απασχολούμενων (ΕΤΑΑ) με τους τομείς του
6. Το Ταμείο Πρόνοιας Αξιοματικών Εμπορικού Ναυτικού (ΤΠΑΕΝ)
7. Το Ταμείο Πρόνοιας Κατωτέρων Πληρωμάτων Εμπορικού Ναυτικού (ΤΠΚΠΕΝ)
8. Ο Ειδικός Λογαριασμός Πρόνοιας του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ
9. Ο τομέας Επικουρικής Ασφάλισης Αρτοποιών (ΤΕΑΑ) του κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης Ελευθέρων Επαγγελματιών του ΟΑΕΕ (Εφάπαξ Βοήθημα Αρτοποιών)

Γ) Στον κλάδο παροχών εντάσσονται:

1. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ	5. ΟΓΑ
2. ΕΤΑΠ-ΜΜΕ	6. Ταμείο Ασφάλισης Υπαλλήλων Τραπεζών και Επικειρήσεων Κοινής Ωφέλειας (ΤΑΥΤΕΚΩ)
3. ΕΤΑΑ	7. Ναυτικό Απομαχικό Ταμείο (ΝΑΤ)
4. ΟΑΕΕ	

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Παλαιότερη μελέτη του ΚΕΠΕ επισήμανε ότι, σε απόλυτους αριθμούς, το διοικητικό κόστος κοινωνικής προστασίας στην Ελλάδα, μετρούμενο σε όρους αγοραστικής δύναμης ανά κάτοικο, έφθανε τα 137,5 ευρώ το 2007 και εκτινάχθηκε στα 268,5 ευρώ το 2011. Η

σφαιρική αυτή άνοδος κατά τη διάρκεια της προηγούμενης περιόδου φθάνει το 95,3%. Σε σύγκριση με τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, η αύξηση αυτή για το διαχειριστικό κόστος κοινωνικής προστασίας είναι η υψηλότερη. Το 2011 τα διοικητικά έξοδα αποτελούσαν το 4,3% των συνολικών δαπανών της κοινωνικής προστασίας.

Σύμφωνα με εργαζομένους στα ασφαλιστικά ταμεία, η προωθούμενη στο σχέδιο Κατρούγκαλου οργανωτική ενοποίηση των Τα-

προκαλέσει η προωθούμενη ενοποίηση και στους κόλπους των εργαζομένων στο υπουργείο Εργασίας.

Με ανακοίνωσή του, ο σύλλογος εργαζομένων επισμαίνει ότι δεν υπάρχει επεξεργασμένος και τεκμηριωμένος γενικότερος σχεδιασμός για την ενοποίηση, ενώ δεν έχει ενσωματωθεί και η «τραγική εμπειρία» ασφαλισμένων, συνταξιούχων και εργαζομένων από τις προηγούμενες ενοποιήσεις, τις οποίες ο ΣΥΡΙΖΑ είχε καταδικάσει πριν γίνει κυβέρνηση. Σύμφωνα με τους εργαζομένους στα ασφαλιστικά ταμεία αλλά και το υπουργείο Εργασίας, η κυβέρνηση προετοιμάζει ένα διοικητικό, οργανωτικό και λειτουργικό χάος χωρίς αρχή, μέση και τέλος.

Το στοίχημα

Ένα ακόμη από τα δύσκολα στοίχημα που θα κληθεί να διαχειριστεί αμέσως μετά την ψήφιση του νόμου η κυβέρνηση είναι τα «οικονομικά» των Ταμείων. Ειδικοί επισμαίνουν πως, αν δεν γίνουν έλεγχοι των οικονομικών χρήσεων του παρελθόντος, συστηματική οικονομική καταγραφή και απογραφή της περιουσίας, θα δημιουργηθούν τεράστια προβλήματα. Στελέχη της κοινωνικής ασφάλισης με πολυετή εμπειρία στον χώρο προεξοφλούν μεγάλες δυσκολίες, καθυστερήσεις και κλίμα... εκρηκτικό.

Αν δεν γίνουν έλεγχοι παρελθουσών οικονομικών χρήσεων και απογραφή της περιουσίας, θα δημιουργηθούν τεράστια προβλήματα.

Όπως επισμαίνουν στην «Κ» υπηλόβηθημα στελέχη της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικής Ασφάλισης, οι ενοποιήσεις δεν λύνουν το πρόβλημα της επάρκειας και της βιωσιμότητας του συστήματος. Αντίθετα, προκαλούν μεγάλη διοικητική δυσλειτουργία και οργανωτική αταξία εντός του ενοποιημένου ασφαλιστικού οργανισμού. Πολύ περισσότερο εάν πρόκειται για έναν και μοναδικό ασφαλιστικό φορέα. Εντονες αντιδράσεις έχει

Στα «αγκάθια» και η συγκένωση της περιουσίας και αποθεματικών (κινητή και ακίνητη περιουσία αποτιμάται σε 16,4 δισ. ευρώ) σε ένα ενιαίο «κουμπαρά» για όλους. Τα πλεονασματικά και πλούσια Ταμεία αντιδρούν σφοδρά, θεωρώντας πως καλούνται να πληρώσουν τα ελλείμματα των υπολοίπων.

Δύσκολο χρονοδιάγραμμα

Οι ειδικοί επισμαίνουν ότι ο στόχος για την ολοκλήρωση της ενοποίησης εντός του 2016 είναι ανέφικτος. Τονίζουν, μάλιστα, πως δεν είναι μόνον τα έξι μεγάλα ταμεία κύριας ασφάλισης που συγχωνεύονται μεταξύ τους, αλλά και τα δεκάδες υποτήματα και υποταμεία που έχουν μεν ενταχθεί στους μεγάλους φορείς κοινωνικής ασφάλισης, διατηρώντας όμως τις καταστατικές διατάξεις τους. Αρκεί να αναφερθεί πως μόνο το ΙΚΑ εκδίδει σήμερα συντάξεις με 930 διαφορετικούς τρόπους. Στον ΕΦΚΑ συγχωνεύονται το ΙΚΑ, το Ενιαίο Ταμείο Ανεξάρτητα Απασχολούμενων, ο ΟΑΕΕ, ο ΟΓΑ, το ΝΑΤ και το Ενιαίο Ταμείο Απασχολούμενων στα ΜΜΕ. Επίσης εντάσσονται το Ταμείο Πρόνοιας Δημοσίων Υπαλλήλων, το Ταμείο Πρόνοιας Ιδιωτικού Τομέα, το Ταμείο Ασφάλισης Υπαλλήλων Τραπεζών και Επικειρήσεων Κοινής Ωφέλειας, όπως και άλλοι κλάδοι και λογαριασμοί που παρέχουν εφάπαξ βοήθημα. Το Δ.Σ. του νέου ταμείου-μαμούθ χαρακτηρίζεται από τους εργαζομένους στα ταμεία ως ιδιότυπο «φόρουμ» κοινωνικών εταιρών, αφού υπάρχει πρόνοια να συμμετέχουν εκπρόσωποι από εργαζομένους (ΓΣΕΕ, ΑΔΕΔΥ και ΠΝΟ), εργοδότες (ένα μέλος από ΣΕΒ και ΣΕΤΕ, και ένα δεύτερο από ΓΣΕΒΕΕ και ΕΣΣΕ), επιστήμονες (δικηγορικοί σύλλογοι, ΤΕΕ και ΙΣΑ), αγρότες, συνταξιούχους, ΑΜΕΑ, κ.ά. Πρόκειται δηλαδή για δυσλειτουργικό σύστημα, το οποίο ενδέχεται να δημιουργήσει και προβλήματα στη λήψη των αποφάσεων.

ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα ενημερώνει το κοινό ότι όλες οι προσφορές του Συνεργατικού Πιστωτικού Τομέα θα αναρτώνται στην ιστοσελίδα της Τράπεζας, www.ccb.coop.com.cy

Εγγράψου στον εκλογικό κατάλογο μέχρι τις 2 Απριλίου
...Κάνε την επιλογή σου ψήφο

www.elections2016.gov.cy

Υπουργείο Εσωτερικών
Υπηρεσία Εκλογών

Γραφείο Τύπου
και Πληροφοριών

Vacancies (Nicosia) – Asset Manager

Role

Coordinates, monitors and reviews the management of a portfolio of commercial and residential assets through the real estate value chain, from acquisition to disposal, in order to add value and maximise recoveries within a pre-agreed timeframe.

Responsibilities

- Analyse market data and information relating to specific real estate assets or portfolios, identifying options, and recommending strategy;
- Provide information to management by assembling and summarising data;
- Implement strategy by taking on a hands-on role.

Attributes

- 6-10 years of relevant experience (hands-on problem solving);
- Education or professional background in Engineering, Finance, Law or Real Estate;
- Fluent in Greek and English.

Resolute

Resolute assists clients in optimizing recoveries from non-performing loans and real estate exposures. Headquartered in London, the firm is active across Europe and the CIS, with teams in Russia, Turkey, Cyprus, Greece, Romania, Italy, Bulgaria and the UK.

Compensation Package

Resolute offers a competitive compensation package that comprises of base salary, performance linked bonus and full medical insurance.

**Resolute
Asset
Management**

Apply

Maria Nicolaou,
email: maria.nicolaou@res-am.com

Vacancies (Nicosia) – Real Estate Sales & Marketing

Role

Coordinates, monitors and reviews the marketing process of a portfolio of commercial and residential assets, in order to maximise recoveries within a pre-agreed timeframe.

Responsibilities

- Identify and manage investors, organise road shows and exhibitions;
- Build and maintain partnerships with external real estate professionals to achieve asset disposal with maximum return;
- Provide information to management by assembling and summarising data.

Attributes

- 6-10 years of relevant experience;
- Education or professional background in Real Estate, Sales, or Marketing;
- Fluent in Greek and English.

Resolute

Resolute assists clients in optimizing recoveries from non-performing loans and real estate exposures. Headquartered in London, the firm is active across Europe and the CIS, with teams in Russia, Turkey, Cyprus, Greece, Romania, Italy, Bulgaria and the UK.

Compensation Package

Resolute offers a competitive compensation package that comprises of base salary, performance linked bonus and full medical insurance.

**Resolute
Asset
Management**

Apply

Maria Nicolaou,
email: maria.nicolaou@res-am.com

Δίνοντας στο κράτος το μισό ετήσιο εισόδημα

Πρώτη φορά στην ιστορία της χώρας καθιερώνονται συντελεστές υπολογισμού κρατήσεων για φόρους και εισφορές άνω του 50%

Του ΘΑΝΟΥ ΤΣΙΡΟΥ

Και επισήμως πλέον, το Δημόσιο καθίσταται «συνεταίρος» σε όσους θέλουν να εργάζονται για να απολαμβάνουν υψηλότερες αποδοχές. Τόσο σε μισθούς όσο και σε ελεύθερους επαγγελματίες που εμφανίζουν τα πραγματικά τους εισοδήματα, καθιερώνεται για πρώτη φορά συντελεστής κρατήσεων της τάξεως του 60% (!) Βίαιη εξίσωση των εισοδημάτων προς τα... κάτω, επιφέρει η οικονομικά πολιτική που θέλει να ακολουθήσει η κυβέρνηση προκειμένου να ολοκληρώσει την 1η αξιολόγηση. Προγραμματίζοντας την πιο σκληρή οικονομική επίθεση στα μικρομεσαία και υψηλά εισοδήματα κατά τη διάρκεια της επταετίας των μνημονίων αλλά και ένα καίριο πλήγμα στην εργασία, η προωδόμενη πολιτική θα έχει ως αποτέλεσμα μέσα σε έναν χρόνο να γίνει αυτό που δεν έγινε στα πρώτα έξι χρόνια των μνημονίων: να επέλθει η μεγαλύτερη ετήσια αύξηση των συντελεστών υπολογισμού των πάσης φύσεως κρατήσεων που γίνονται στο μεικτό εισόδημα των μισθωτών αλλά και των συνταξιούχων. Για πρώτη φορά στην ιστορία της χώρας, καθιερώνονται συντελεστές υπολογισμού κρατήσεων (για φόρους και ασφαλιστικές εισφορές) άνω του 50% για τον εργαζόμενο ή άνω του 58-60% αν συνυπολογιστούν και οι εργοδοτικές εισφορές. Ουσιαστικά εκμηδενίζεται κάθε αναλογικότητα στις υφιστάμενες συντάξεις, καθώς η προστασία των χαμηλών συντάξεων και από φόρους και από εισφορές σε συνδυασμό με ένα ακόμη «ψαλίδι» στις υψηλότερες συντάξεις, θα έχει ως αποτέλεσμα όσοι δούλεψαν λιγότερα χρόνια με χαμηλές συντάξεις αποδοχές, να εισπράττουν περίπου τα ίδια με αυτούς που δούλεψαν για μακρύτερες χρονικές περιόδους, πληρώνοντας ταυτόχρονα περισσότερα σε ασφαλιστικές εισφορές. Για την κάλυψη των δημοσιονομικών αναγκών της χώρας, βαρύνονται «έχοντες» όσοι ζουν με μισθό ή σύνταξη άνω των 1.500 ευρώ τον μήνα. Στις ετήσιες μεικτές αποδοχές της τάξεως των 30.000 ευρώ, θα επιβάλλονται στο εξής συνολικές κρατήσεις της τάξεως του 32,5%, περίπου 5,5 ποσοστιαίες μονάδες περισσότερο σε σχέση με αυτές του 2009. Ο συντελεστής κρατήσεων άνω του 50% καθιερώνεται για πρώτη φορά για τα εισοδηματικά κλιμάκια των 90-100.000 ευρώ, όταν το 2009 ακόμη και στα υψηλότερα εισοδήματα δεν υπήρχε συντελεστής άνω του 39%. Ο συντελεστής που θα στερεί από τον μισθωτό το μισό του εισοδήμα, ουσιαστικά θα εξαναγκάζει όποιον εξακολουθήσει να δηλώνει αυτά τα ποσά να ζει με περίπου 3.500 ευρώ τον μήνα από 4.465 ευρώ το 2009. Για να προσλάβει ένας εργοδότης ένα στέλεχος το οποίο θα αμείψει με 3.500 ευρώ καθαρά, θα πρέπει να πληρώσει συνολικά 126.000 ευρώ ετησίως, κάτι που σημαίνει ότι σε αυτά τα επίπεδα μισθών, ο συντελεστής κρατήσεων θα φτάνει στο εξής στο... 58%.

Οι υπολογισμοί δείχνουν ότι επιχειρείται η πιο απότομη μείωση των εισοδηματικών ανισοτήτων μέσα σε ένα έτος, με την εξίσωση να γίνεται προς τα κάτω. Αυτή η πολιτική μπορεί να έχει πολλούς υποστηρικτές, ειδικά

Οι κρατήσεις στο εισόδημα μισθωτών και επαγγελματιών από φόρους και εισφορές

ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΣΥΝΔΕΣΗ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ-ΕΙΣΦΟΡΩΝ ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΝΕΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΚΛΙΜΑΚΑ

ΜΙΣΘΩΤΟΙ

ΜΕΙΚΤΟ ΕΤΗΣΙΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ (ευρώ)	ΚΡΑΤΗΣΕΙΣ 2009	ΚΡΑΤΗΣΕΙΣ 2014	ΚΡΑΤΗΣΕΙΣ 2016
8.000	16,00%	15,50%	15,50%
12.000	16,00%	16,59%	17,85%
16.000	18,25%	21,56%	22,22%
20.000	22,00%	24,18%	25,05%
25.000	25,00%	27,27%	28,53%
30.000	27,00%	30,06%	32,48%
35.000	28,43%	33,15%	35,59%
40.000	30,40%	35,98%	38,57%
45.000	32,07%	38,01%	41,20%
50.000	33,40%	39,28%	42,71%
70.000	36,83%	44,80%	47,61%
90.000	37,21%	45,57%	49,36%
100.000	37,49%	45,61%	49,83%
120.000	37,91%	47,48%	50,52%
140.000	38,21%	47,56%	51,02%
175.000	38,57%	47,64%	51,62%
200.000	38,74%	47,69%	51,91%
250.000	39,00%	47,75%	52,40%
300.000	39,16%	47,79%	52,84%

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ

ΜΕΙΚΤΟ ΕΤΗΣΙΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ (ευρώ)	ΚΡΑΤΗΣΕΙΣ 2009	ΚΡΑΤΗΣΕΙΣ 2015	ΚΡΑΤΗΣΕΙΣ 2016
5.000	74%	94%	74%
7.500	49%	71%	62%
10.000	37%	60%	58%
12.500	29%	53%	55%
15.000	25%	49%	54%
17.500	24%	46%	53%
20.000	24%	43%	52%
22.500	24%	42%	51%
25.000	24%	41%	51%
30.000	24%	38%	50%
35.000	25%	37%	51%
40.000	26%	36%	52%
50.000	28%	35%	54%
75.000	30%	36%	59%
100.000	32%	36%	62%

στο κυβερνητικό στρατόπεδο, το οποίο υποστηρίζει την προστασία των χαμηλότερων εισοδημάτων, ωστόσο ενέχει και μεγάλους κινδύνους:

- Να ενταθεί η «φυγή» ανθρώπινου κεφαλαίου στο εξωτερικό (το λεγόμενο brain drain). Ο συνδυασμός χαμηλών αποδοχών –οι μέσες αποδοχές στην Ελλάδα έχουν μειωθεί κατά 30% από το 2009 μέχρι σήμερα όπως προκύπτει από τα επίσημα στοιχεία– και υψηλών κρατήσεων άνω του 30% αποτελεί ισχυρό αντικίνητρο για τη συγκράτηση στελεχών στη χώρα.
- Να ενταθεί το φαινόμενο των «κόκκινων δανειών» και των ληξιαρχείων οφειλών στην εφορία. Οι έχοντες τις υψηλότερες αποδοχές πριν ξεστίαση η κρίση προφανώς δεν προβλέπουν όταν εκταμίσουν μεγάλα δάνεια ότι η

εξαετία θα φέρει και μείωση αποδοχών της τάξεως του 30% και αύξηση των κρατήσεων ακόμη και κατά 13 (!) ποσοστιαίες μονάδες. Η συνεχιζόμενη επίθεση στα μεσαία και υψηλά εισοδήματα θα φέρει μετά την κατακόρυφη μείωση της κατανάλωσης και ακόμη μεγαλύτερες καθυστερήσεις στην εκπλήρωση των «ανελαστικών δαπανών».

- Να αναζητηθούν πιο εντατικά πλέον διεξοδοί φοροαποφυγής μέσα από συνένωση εργαζομένων και εργοδοτών, κάτι που θα έχει ως αποτέλεσμα τελικώς τα δημοσιονομικά μέτρα να μην έχουν ισχυρό αντικίνητρο για επαγγελματίες και να χρειαστούν καινούργια. Δεν είναι λίγα τα φαινόμενα επιχειρήσεων που ουσιαστικά «μεταφέρουν» τα στελέχη τους σε θυγατρικές εκτός Ελλάδας.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

1 Τι κάνει μισθωτός με φορολογητέο εισόδημα **€30.000**

ΜΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΔΟΧΕΣ €35.502
ΕΡΓΟΔΟΤΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ €44.556

Κρατήσεις εργαζόμενου 2015 €11.822,96 **2016 €12.678,96**

↑ **Αύξηση κρατήσεων €856 ή 7,24%**

Καθαρές αποδοχές 2015 €23.680 **2016 €22.824**

↓ **Μείωση καθαρών αποδοχών €856 ή 3,61%**

---

2 ... και με **€100.000**

ΜΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΔΟΧΕΣ €112.030
ΕΡΓΟΔΟΤΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ €137.643

Κρατήσεις εργαζόμενου 2015 €51.330 **2016 €56.481**

↑ **Αύξηση κρατήσεων €5.151 ή 10,03%**

Καθαρές αποδοχές 2015 €60.700 **2016 €55.549**

↓ **Μείωση καθαρών αποδοχών €5.151 ή 8,5%**

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Ο εργοδότης θα πληρώνει **€44.556** και ο εργαζόμενος θα εισπράττει **€22.824** δηλαδή περίπου **τα μισά**

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Ο εργοδότης θα πληρώνει **€137.643** και ο εργαζόμενος θα εισπράττει **€55.549** με τις κρατήσεις να διαμορφώνονται στο **59,6%**

Φόροι σε κέρδη και μερίσματα για επενδυτές και μετόχους

Η λογική του «50-50» θα ισχύσει από φέτος και για τους επενδυτές-μετόχους επιχειρήσεων. Μετά την αύξηση του συντελεστή υπολογισμού του φόρου νομικών προσώπων από το 26% στο 29% και την αύξηση της προκαταβολής από το 80% στο 100%, προωθείται για όλα τα νομικά πρόσωπα –ιδιωτικές Κεφαλαιουχικές Εταιρείες, ΕΠΕ και Α.Ε.– και αύξηση του συντελεστή φορολόγησης των μερισμάτων από το 10% που είναι σήμερα στο 15%.

Ο μέτοχος φυσικό πρόσωπο που θα εισπράξει ως μερίσμα το σύνολο

των κερδών προς διανομή, θα βρεθεί τελικώς να φορολογείται με συντελεστή ακόμη και άνω του 43-44%, καθώς πέραν των άλλων επιβαρύνσεων θα πρέπει να αντιμετωπίσει και την αύξηση της εισφοράς αλληλεγγύης, η οποία επιβάλλεται και επί των μερισμάτων. Ετσι, σε κέρδη 100.000 ευρώ θα επιβάλλεται:

- Φόρος εισοδήματος 29.000 ευρώ από 26.000 το 2015, ενώ θα πρέπει να καταβληθούν και 29.000 ευρώ επιπλέον για την προκαταβολή του επόμενου έτους. Δεδομένου ότι θα αφαιρεθούν τα

26.000 ευρώ της προηγούμενης χρονιάς, τελικώς το εκκαθαριστικό θα δείξει 32.000.

- Αν διανεμηθεί το υπόλοιπο των 71.000 ευρώ, θα επιβληθεί φόρος μερισμάτων 10.650, με αποτέλεσμα η συνολική επιβάρυνση να ανεβαίνει ακόμη περισσότερο στα 42.650.
- Επί των 71.000 ευρώ θα πρέπει να υπολογιστεί και η εισφορά αλληλεγγύης, η οποία με βάση την προωδούμενη κλίμακα θα ανέλθει στα 3.740. Ετσι, η τελική επιβάρυνση για κέρδη 100.000 θα ξεπεράσει τα 46.000.

Νέο πλήγμα με αύξηση εισφοράς αλληλεγγύης

Τα προωδούμενα μέτρα ενέχουν και ισχυρά στοιχεία οικονομικής αδικίας για όσους θέλουν να κάνουν καριέρα ή ακόμη και για όσους εργάστηκαν επί σειράν ετών, προκειμένου να εξασφαλίσουν καλύτερη σύνταξη. Ειδικά στους κόλπους των συνταξιούχων, η εμμονή να επιβαρύνονται συνεχώς –είτε μέσω της περικοπής των συντάξεων είτε μέσω της αύξησης των φόρων– οι έχοντες τις υψηλότερες αποδοχές, πρακτικά εκμηδένισε κάθε προσπάθεια για το καλύτερο.

Μέσα από τη νέα φορολογική κλίμακα, που φορτώνει ακόμη περισσότερο βάρος σε όσους εμφανίζουν ετήσιες αποδοχές άνω των 20.000 ευρώ και τη νέα μέθοδο υπολογισμού της εισφοράς αλληλεγγύης, η κυβέρνηση θέλει να αντλήσει επιπλέον 2 δισ. ευρώ ουσιαστικά από 500.000 μισθωτούς και συνταξιούχους που εξακολουθούν να εμφανίζουν αποδοχές πάνω από

αυτό το όριο. Για να συμβεί αυτό, οι συντελεστές υπολογισμού των κρατήσεων (στις οποίες περιλαμβάνονται οι εισφορές του εργαζόμενου, ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων, όπως θα υπολογίζεται από εδώ και στο εξής, αλλά και η νέα εισφορά αλληλεγγύης) θα διαμορφωθούν πλέον ως εξής:

1. Για εισοδήματα έως 12.000 ευρώ ο συντελεστής των κρατήσεων παραμένει στα ίδια ή και χαμηλότερα επίπεδα συγκριτικά με το 2009: από 15,5% έως 17,85%. Ουσιαστικά περιλαμβάνει τις ασφαλιστικές εισφορές.
2. Για εισοδήματα από 14.000 έως 20.000 ευρώ οι κρατήσεις θα κυμαίνονται από 20% έως 25%, με τη διαφορά συγκριτικά με το 2009 να διαμορφώνεται έως και τις 3 ποσοστιαίες μονάδες.
3. Για εισοδήματα από 20.000 έως 50.000 ευρώ θα επιβάλλονται κρατήσεις από 25% έως 43%, έναντι

22% έως 33% που ήταν το 2009.

4. Για εισοδήματα από 50.000 ευρώ έως 100.000 ευρώ θα επιβάλλονται κρατήσεις από 42% έως 50%, όταν το 2009 τα αντίστοιχα ποσοστά κυμαίνονταν από 33 έως 37%.

Απώλειες

Στη διάρκεια ενός χρόνου, ελεύθερος επαγγελματίας ή επιτηδευματίας που εμφανίζει τα πραγματικά του εισοδήματα στην εφορία θα βρεθεί στη δυσάρεστη θέση να χάσει ακόμη και το... 40% των καθαρών αποδοχών του. Ο επαγγελματίας που θα δηλώσει αποδοχές –μετά την αφαίρεση των επαγγελματικών δαπανών– της τάξεως των 100.000 ευρώ θα πρέπει να συμβιβαστεί μετά την ψήφιση των νέων μέτρων με 38.387 ευρώ καθαρά από 63.528 ευρώ που εισέπραττε μέχρι τώρα. Ακόμη και στα χαμηλότερα επίπεδα αποδοχών, όμως, οι μειώσεις των καθαρών απο-

δοχών είναι ασύλληπτες: όποιος επαγγελματίας δηλώνει πάνω από 35.000 ευρώ θα χάσει το 20% του ετήσιου καθαρού εισοδήματός του μέσα σε ένα έτος, τινάζοντας στον αέρα τον οικογενειακό του προϋπολογισμό.

Με το νέο πλαίσιο υπολογισμού των ασφαλιστικών εισφορών –θα είναι συνδεδεμένες με το εισόδημα και θα υπολογίζονται με συντελεστές οι οποίοι θα φτάνουν ακόμη και στο 34,5%, ανάλογα με το επάγγελμα και τις παροχές– αλλά και με το νέο καθιερωμένο φορολόγητο δεν θα υπάρχει κανένας ελεύθερος επαγγελματίας, όποιο και αν είναι το εισόδημά του, που να μην επιβαρύνεται με κρατήσεις της τάξεως του 51% και πάνω. Ακόμη και σε αυτούς που δηλώνουν πολύ χαμηλά εισοδήματα, της τάξεως των 5.000-10.000 ευρώ ετησίως, οι κρατήσεις για φόρους και ασφαλιστικές εισφορές θα κυμαίνονται από 62-74%, καθιστώντας αδύνατη την

οικονομική τους επιβίωση. Πρακτικά, το νέο καθεστώς που θεσπίζει η κυβέρνηση θα μετατρέψει σε μονόδρομο τη φοροδιαφυγή, η οποία από «φοροδιαφυγή επιλογής» θα μετατραπεί πρακτικά σε «φοροδιαφυγή επιβίωσης». Ηδη τα μέτρα που προωθεί η κυβέρνηση σε ασφαλιστικό και φορολογικό έχουν προκαλέσει μεγάλη κινητοποίηση στις τάξεις των επαγγελματιών που δηλώνουν τις υψηλότερες απολαβές. Σε συνεργασία με τους λογιστές και τους οικονομικούς τους συμβούλους αναζητούν «διεξόδους»: από μεταφορά έδρας μέχρι τεχνάσματα φοροαποφυγής.

Τα παραδείγματα είναι αποκαλυπτικά ως προς το τι θα αλλάξει από τη μία χρονιά στην άλλη. Οι μεικτές αποδοχές των 35.000 ευρώ γίνονταν 21.896 ευρώ το 2015 μετά την αφαίρεση φόρων και εισφορών, ενώ το 2016 θα περιοριστούν ακόμη περισσότερο, στις 17.089 ευρώ. Δηλαδή

μέσα σε ένα έτος θα υπάρξει απώλεια 4.817 ευρώ. Στις 40.000 ευρώ θα καθοθούν 4.817 ευρώ, στις 50.000 ευρώ 6.252 ευρώ και στις 100.000 ευρώ 25.141 ευρώ. Προφανώς το τελικό αποτέλεσμα διαφοροποιείται ανάλογα και με το επάγγελμα. Η κυβέρνηση έχει υποσχεθεί χαμηλότερους συντελεστές υπολογισμού των εισφορών σε μηχανικούς, γιατρούς και δικηγόρους, ενώ δεν έχουν όλες οι ειδικότητες κρατήσεις για επικουρική σύνταξη (σ.σ. 7,5% επί του εισοδήματος). Σε κάθε περίπτωση, οι χαμηλότεροι συντελεστές έχει προγραμματιστεί να ισχύσουν μόνο για τρία χρόνια, οπότε η μοίρα θα είναι πολύ σύντομα κοινή για όλους.

Συγκριτικά με το 2009 –τελευταίο έτος πριν από την εποχή των μνημονίων– οι κρατήσεις για φόρους και ασφαλιστικές εισφορές έχουν αυξηθεί ακόμη και κατά 123%, και μάλιστα για μεσαία εισοδηματικά επίπεδα της τάξεως των 17.500 ευρώ.

Δάνεια 5 δισ. διέγραψαν οι τράπεζες

Τα συνολικά πιστωτικά ανοίγματα καταγράφουν ιστορικά υψηλά επίπεδα, καθώς ξεπερνούν τα 100 δισ. ευρώ

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΠΑΔΟΓΙΑΝΝΗ**

Στη διαγραφή δανείων ύψους 5 δισ. ευρώ έχουν προχωρήσει την τελευταία 3ετία οι μεγάλες τράπεζες στην προσπάθεια αντιμετώπισης του μεγάλου προβλήματος των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Παράλληλα, έχουν σχηματίσει ένα συνολικό απόθεμα προβλέψεων 60 δισ. ευρώ, επίπεδο ρεκόρ, για να αντισταθμίσουν τα «κόκκινα» δάνεια που επίσης βρίσκονται σε ιστορικά υψηλά επίπεδα, ξεπερνώντας τα 100 δισ. ευρώ.

Σύμφωνα με τραπεζικά στελέχη, οι διαγραφές αφορούν παλαιά δάνεια όλων των κατηγοριών που βρίσκονται σε καθυστέρηση εδώ

και πολλά χρόνια και τα οποία κρίνεται ότι δεν υπάρχουν βάσιμες πιθανότητες για την ανάκτησή τους. Όπως τονίζουν, η διαγραφή των δανείων είναι λογιστική, και αφορά τους ισολογισμούς των τραπεζών και μόνο. Οι απαιτήσεις για τα δάνεια αυτά παραμένουν και οι τράπεζες θα προχωρήσουν σε όλες τις ενέργειες για την ανάκτηση των οφειλών ή και σε πώληση των δανείων αυτών σε εξειδικευμένες εταιρείες.

Η αποτελεσματική αντιμετώπιση των «κόκκινων» δανείων αποτελεί ζήτημα ζωτικής σημασίας για τις τράπεζες και τη χώρα, καθώς ενδεχόμενη περαιτέρω σημαντική άνοδος τους θα μπορούσε να οδη-

γήσει τον κλάδο και κατ' επέκταση την οικονομία σε νέες μεγάλες περιπέτειες.

Αναλυτικότερα, οι τέσσερις συστημικές τράπεζες – Πειραιώς, Alpha, Εθνική και Eurobank – σε επίπεδο ομίλου έχουν προχωρήσει σε χορηγήσεις δανείων ύψους 234 δισ. ευρώ, εκ των οποίων τα 85 δισ. ευρώ βρίσκονται σε καθεστώς οριστικής καθυστέρησης. Πέραν αυτών, υπάρχουν δάνεια ύψους περίπου 20 δισ. ευρώ, τα οποία εμφανίζουν, σύμφωνα με την Τράπεζα της Ελλάδος, πολύ υψηλές πιθανότητες να βρεθούν σε καθεστώς καθυστέρησης. Έτσι, τα συνολικά πιστωτικά ανοίγματα ξεπερνούν τα 100 δισ. ευρώ και για

την αντιμετώπισή τους οι τράπεζες έχουν προχωρήσει στη διενέργεια προβλέψεων ύψους 58 δισ. ευρώ.

Αξιολόγηση

Επιτελικά στελέχη τραπεζών επισημαίνουν ότι η αξιολόγηση θα επηρεάσει καθοριστικά και το μέγεθος των «κόκκινων» δανείων. Τονίζουν ότι θα πρέπει άμεσα να ολοκληρωθεί η αξιολόγηση ώστε να απομακρυνθεί η αβεβαιότητα και η οικονομία να ανακτήσει τον βηματισμό της και σε δεύτερο χρόνο να επανέλθει σε ανοδική πορεία. Παράλληλα, θα πρέπει να ενισχυθεί η ευελιξία του νομικού πλαισίου για την αντιμετώπιση των «κόκκινων» δανείων, προκειμένου οι

τράπεζες να μπορέσουν να κινηθούν γρήγορα και αποτελεσματικά.

Η Τράπεζα της Ελλάδος εκτιμά ότι 20% των μη εξυπηρετούμενων δανείων μπορεί να είναι «στρατηγικοί» κακοπληρωτές, ενώ τραπεζικές πηγές εκτιμούν ότι το 40% όσων έχουν ενταχθεί στον νόμο Κατσέλη, δεν βρίσκονται σε κατάσταση αδυναμίας πληρωμών. Αν είναι έτσι, δάνεια ύψους 20 δισ. ευρώ θα μπορούσαν να επανέλθουν σε καθεστώς κανονικότητας, ανακουφίζοντας τους τραπεζικούς ισολογισμούς, δίνοντας παράλληλα μεγάλη ώθηση στη ρευστότητα, επιτρέποντας στις τράπεζες να υποστηρίξουν πιο επιθετικά την

πραγματική οικονομία. Για τον λόγο αυτό τονίζουν ότι άμεσα προτεραιότητα για την κυβέρνηση πρέπει να αποτελέσουν η αναθέρμανση της οικονομίας και η αντιμετώπιση των «κόκκινων» δανείων, ώστε να εκμηδενιστούν οι πιθανότητες «κουρέματος» καταθέσεων.

Σημειώνουν ότι τους τελευταίους 6 μήνες καταγράφονται ενθαρρυντικά σημάδια από το μέτωπο των μη εξυπηρετούμενων δανείων και εκτιμούν ότι αν κλείσει η αξιολόγηση και δεν υπάρξουν αρνητικές εξελίξεις, τότε από το φθινόπωρο και μετά θα δούμε τη σταδιακή αποκλιμάκωση του δείκτη των μη εξυπηρετούμενων δανείων.

Συνέχεια της αβεβαιότητας για τα μη εξυπηρετούμενα

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Την τακτική του «αγοράζω χρόνο» έχει υιοθετήσει η κυβέρνηση στον τομέα της διαχείρισης «κόκκινων» δανείων νοικοκυριών και επιχειρήσεων. Με εμβλαμντικές τροπολογίες, διαδοχικές και βραχύβιες παρατάσεις, παρατείνει την ισχύ νόμων που, αφού πρώτα υπονομεύτηκαν, ουδέποτε εφαρμόστηκαν και κανείς δεν κατανοεί γιατί παρατείνονται. Αποτέλεσμα να συντηρείται το κλίμα σύγχυσης για τον τρόπο διαχείρισης των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Κόντρα, ωστόσο, στην κυβερνητική αρρυθμία οι τράπεζες προετοιμάζονται για την επόμενη μέρα δρομολογώντας τη σύσταση εταιρειών για τη διαχείριση στεγαστικών και καταναλωτικών δανείων, αλλά και την αναδιάρθρωση μεγάλων επιχειρηματικών δανείων. Η σύσταση κοινής εταιρείας Alpha - Aktua είναι προ των πυλών, η συμφωνία Eurobank - KKR με τη συμμετοχή της EBRD για τη διαχείριση μεγάλων επιχειρηματικών δανείων εταιρειών με βιώσιμα χαρακτηριστικά είναι σε προχωρημένο στάδιο, ενώ, μετά τη δημοσίευση από την ΤτΕ των όρων για τη σύσταση εταιρειών διαχείρισης, αναμένονται και άλλες κινήσεις. Η Eurobank εξετάζει τη νομική συγκώνευση των εταιρειών που ήδη διαθέτει στον τομέα της διαχείρισης και της είσπραξης απαιτήσεων, ενώ η συμμετοχή της στην κοινή εταιρεία Aktua - Alpha δεν αποκλείει η Εθνική Τράπεζα.

Οι κυβερνητικές πρωτοβουλίες εξαντλούνται σε παρατάσεις, και η τελευταία ήταν αυτή που δόθηκε στην εφαρμογή του νόμου Δένδια, που έληξε στις 31 Μαρτίου και παρατάθηκε έως τις 3 Μαΐου 2016. Η παράταση ισχύει για δύο συγκεκριμένα άρθρα του νόμου, και συγκεκριμένα τα άρθρα 60 και 61, και αφορά επιχειρήσεις και ελεύθερους επαγγελματίες που, κατά την οικονομική χρήση του 2013, είχαν τζίρο έως 2,5 εκατομμύρια ευρώ και οι οφειλές τους έχουν καταστεί ληξιπρόθεσμες πριν από την 30ή Ιουνίου 2014. Οι διατάξεις επιτρέπουν την εξωδικαστική ρύθμιση χρεών, που μπορεί να φθάσει ακόμη και διαγραφή κεφαλαίου ή τόκων, με την προϋπόθεση να έχει ρυθμίσει προηγουμένως τις οφειλές προς την εφορία ή/και ασφαλιστικά ταμεία. Η σχετική παράταση, όπως σχολιάζουν τραπεζικά στελέχη, είναι δώρο άδωρο, αφού οι διατάξεις του σχετικού νόμου έχουν περιορισμένη μέχρι σήμερα εφαρμογή σε εξαιρε-

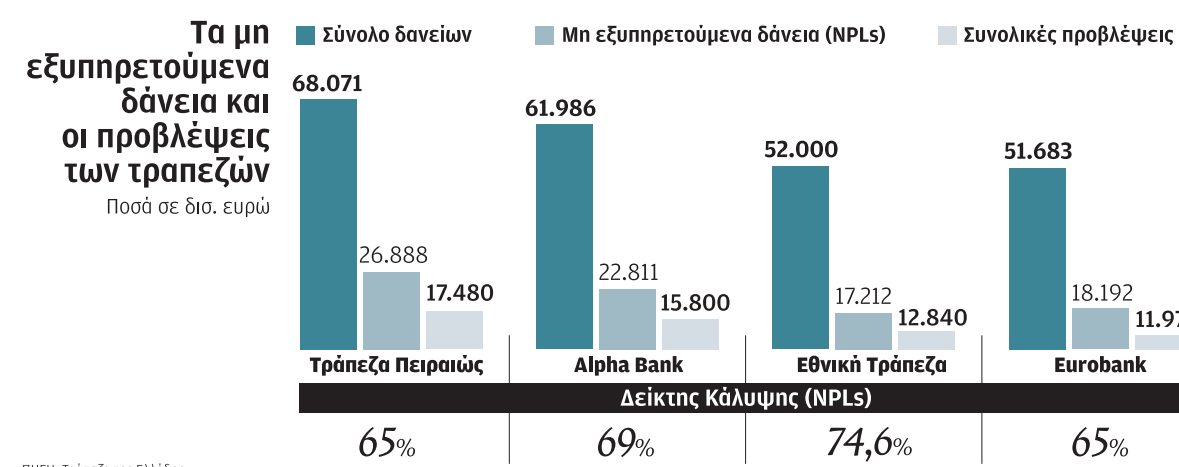
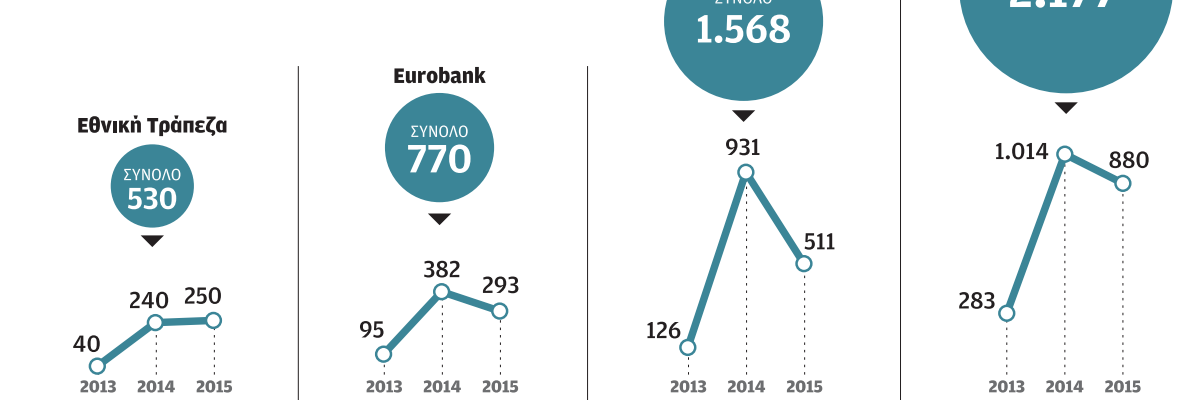
τικά μικρό αριθμό επιχειρήσεων, και η βασικότερη αιτία δεν ήταν ότι δεν υπήρχε ο αναγκαίος χρόνος. Αιτία ήταν η αδυναμία των επιχειρήσεων να ρυθμίσουν τις οφειλές τους προς το Δημόσιο σε δώδεκα δόσεις, όπως προέβλεπε ο νόμος – κάτι που δεν άλλαξε μέχρι σήμερα – αλλά και το αίσθημα αναβλητικότητας, που δημιούργησε η προσδοκία για μια πιο γενναϊώδη ρύθμιση, η οποία ποτέ δεν ήρθε. Σε αντίθεση με την εικονική παράταση που δόθηκε στη συγκεκριμένη δυνατότητα του νόμου Δένδια, σε εκπινοή οδηγείται μια άλλη βασική διάταξη του νόμου Δένδια. Πρόκειται για το άρθρο 62, που προβλέπει την έκτακτη διαδικασία ρύθμισης υποχρεώσεων εμπόρων, εφόσον στη ρύθμιση συμφωνεί το 50,1% των πιστωτών. Η ημερομηνία για την υποβολή αίτησης από την πλευρά των ενδιαφερομένων λήγει στις 31 Μαρτίου, δηλαδή την επόμενη εβδομάδα, και η κυβέρνηση επέλεξε ουσιαστικά τη μη ανανέωση αυτής της διάταξης, χωρίς να έχει ξεκαθαρίσει τι ακριβώς προτείνει για τη ρύθμιση των μη εξυπηρετούμενων δανείων των επιχειρήσεων που χρωστούν σε πολλές τράπεζες.

Ρυθμίσεις

Αντίστοιχη αβεβαιότητα συντηρείται και στο θέμα των «κόκκινων» δανείων των νοικοκυριών. Παρά το γεγονός ότι ο Κώδικας Δεοντολογίας της ΤτΕ έχει πλήρως ενεργοποιηθεί και οι τράπεζες έχουν στείλει ήδη τη δεύτερη επιστολή με την οποία καλούν τους δανειολήπτες να προσέλθουν για να βρουν μια λύση για τη ρύθμιση της οφειλής τους, ο βαθμός ανταπόκρισης παραμένει εξαιρετικά χαμηλός, με αποτέλεσμα ο χρόνος να μετράει αντίστροφα για το χαρακτηρισμό της πλειοψηφίας των οφειλετών ως μη συνεργάσιμων. Αρκετοί μεταξύ αυτών έχουν προσφύγει στον νόμο Κατσέλη, οι αιτήσεις ένταξης στον οποίο έφθασαν αίσως τις 180.000. Το αλαλούμι συνεχίζεται με την πολύμηνη αποχή των δικηγόρων, την ανυπαρξία ειρηνοδικών και τις διαφορετικές λύσεις που προβλέπει ο νόμος Κατσέλη για τις δύο κατηγορίες τούτων. Το ενδεχόμενο η αναβλητικότητα αυτή να συνεχιστεί και στο τελικό στάδιο οδηγεί νομοτελειακά στην ενεργοποίηση των διαδικασιών για τον πλειοψηφισμό της ακίντης περιουσίας όσων οφειλετών, χαρακτηριστούν μη συνεργάσιμοι.

Οι διαγραφές δανείων των συστημικών τραπεζών

Ποσά σε εκατ. ευρώ

ΠΗΓΗ: Τράπεζα της Ελλάδος

Ποιοι γνωστοί διαχειριστές ψάχνουν τι στην Αθήνα

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Νέα ονόματα ξένων επενδυτικών σχηματίων που ενδιαφέρονται για τα μη εξυπηρετούμενα επιχειρηματικά δάνεια των ελληνικών τραπεζών εμφανίζονται τις τελευταίες ημέρες στο προσκήνιο. Το κυριότερο ανοίγμα της συγκεκριμένης αγοράς αντιμετωπίζεται από ολόένα και περισσότερους ξένους επενδυτές ως δυνητική ευκαιρία. Όμως τόσο το ρυθμιστικό πλαίσιο όσο και η απαραίτητη προεργασία δείχνουν πως, με εξαίρεση κάποια πολύ μεγάλα εταιρικά δάνεια, λίγα θα προχωρήσουν εντός του 2016. Στο μεταξύ, νομικές εταιρείες που ειδικεύονται στο αντικείμενο επισπορεύονται τα πολλαπλά προβλήματα που πρέπει να επιλυθούν προκειμένου «η διαδικασία ανάκτησης αξίας από τις χορηγήσεις αυτές να καταστεί αποτελεσματική και να μεγιστοποιηθεί». Η ελληνική αγορά προβληματικών δανείων θεωρείται αγορά με μεγάλες προοπτικές, σημειώνει σε συνομιλιές του πριν από λίγο καιρό ο Τζον Ντέιβισον, ο τραπεζίτης που προ-

σέλαβε πέρυσι το αμερικανικό private equity Kohlberg Kravis Roberts & Co. (KKR) για να «τρέξει» τη νέα μονάδα διαχείρισης και αγοράς δανείων Pillarstone.

Ο κ. Ντέιβισον βρέθηκε πριν από λίγες ημέρες στην Ελλάδα και πραγματοποιήσε σειρά συναντήσεων με στελέχη του ελληνικού τραπεζικού κλάδου, αλλά και της ΤτΕ και είναι εκ των πρωτεργατών της υπό συζήτηση συμφωνίας με την Eurobank για τη διαχείριση επιχειρηματικών δανείων. Η Pillarstone προωθεί στην Ελλάδα τη χρήση μιας πλατφόρμας διαχείρισης δανείων στην οποία μπορούν να συμμετάσχουν και επενδυτικά κεφάλαια τόσο της KKR όσο και άλλων ιδιωτικών σχηματίων, και η οποία επιτρέπει τη συμμετοχή των τραπεζικών ιδρυμάτων τα οποία θα τη χρησιμοποιήσουν σε δυνητικές υπεραξίες από την ανάκτηση των χορηγήσεων.

Είναι αξιοσημείωτο, πάντως, πως ο επενδυτικός ορίζοντας που προσδιορίζει για τις επενδύσεις αυτές ο κ. Ντέιβισον – το σημείο εξόδου δηλαδή των επενδυτών–

φτάνει έως και τα 10 χρόνια. Το μοντέλο αυτό στοχοποιεί εταιρείες με μη εξυπηρετούμενα δάνεια, αλλά με ισχυρές λειτουργικές προοπτικές. Οι εταιρείες αυτές, μέσω αναδιάρθρωσης των υποχρεώσεων και ενός σωστού επιχειρηματικού σχεδίου – αλλά και φρέσκων κεφαλαίων – μπορούν να ξαναγίνουν κερδοφόρες και να μεταπωληθούν με σημαντικά κέρδη. Και φαίνεται πως πολλοί πιστεύουν ότι υπάρχουν αρκετές τέτοιες περιπτώσεις στην Ελλάδα. Το ενδιαφέρον της Pillarstone, σύμφωνα με πληροφορίες της αγοράς, θα αφορά αρχικά μεθόδους για ελληνικά επιχειρηματικά δάνεια, της τάξεως των 50 εκατ. ευρώ και άνω. Ως εκ τούτου, επιτρέπει και τον συντονισμό περισσότερων από μιας τραπεζών καθώς σε αυτά τα ποσά η κοινή έκθεση δύο ή και περισσότερων πιστωτικών ιδρυμάτων είναι ο κανόνας.

Πέρα όμως από τη νέα μονάδα της KKR, ενδιαφέρον για την αγορά επιχειρηματικών δανείων ακόμη και μικρομεσαίων – με ευρωπαϊκά κριτήρια – εκδηλώνεται και από άλλα funds. Μεταξύ αυτών αναφέρεται

και η Apartners Capital του διαχειριστή κεφαλαίων Antonio Polverino, που ξεχώρισε κατά τη θητεία του στην Royal Bank of Scotland μετά την κρατικοποίησή της στα τέλη της προηγούμενης δεκαετίας. Το ενδιαφέρον αυτό αποκάλυψε πριν από λίγες ημέρες, σε συνάντηση που έγινε στην Αθήνα μεταξύ Ελλήνων τραπεζιτών, δικηγόρων και ξένων εταιρειών, ο Νικόλαος Κόλιαν, Partner της μονάδας Portfolio Solutions της KPMG από το Λονδίνο.

Ο ίδιος συγκαταλέγεται μεταξύ των ενδιαφερομένων ξένων επενδυτών για ελληνικά επιχειρηματικά δάνεια, όπως και η Larithus Management SARL από το Λουξεμβούργο αλλά και η Sankaty Advisors, fund με 25 δισ. ευρώ υπό διαχείριση που συνδέεται με την Bain Capital. Την είσοδό της στην ελληνική αγορά φέρει να εξετάζει και η Hudson Advisors L.P., εταιρεία διαχείρισης των funds του private equity, Lone Star Funds. Τα παραπάνω ονόματα έρχονται να προστεθούν στα ήδη γνωστά, Aktua και Kaican LLP.

Μη εξυπηρετούμενα πιστωτικά ανοίγματα ανά κατηγορία

Περιλαμβάνει και δάνεια που σύμφωνα με τους ορισμούς και κανόνες της Τράπεζας της Ελλάδος παρουσιάζουν μεγάλες πιθανότητες να μην αποπληρωθούν.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Επαγγελματικά ψυγεία, Ψυκτικοί θάλαμοι, Μεταλλικά ράφια, Γενικός εξοπλισμός υπεραγορών, ξενοδοχείων, εστιατορίων

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΨΥΞΗ

Ζημιά ή Κέρδος? **Εσύ επιλέγεις!**

Μετατρέψτε την επαγγελματική ψύξη σε **Κερδοφόρα Επένδυση.**

SIS amos refrigeration

SISAMOS REFRIGERATION LTD
P.O.Box 51110, 3501 Limassol - Cyprus
T.: 7000 7472, F.: 00357 25392420
E.: sales@sisamos.com

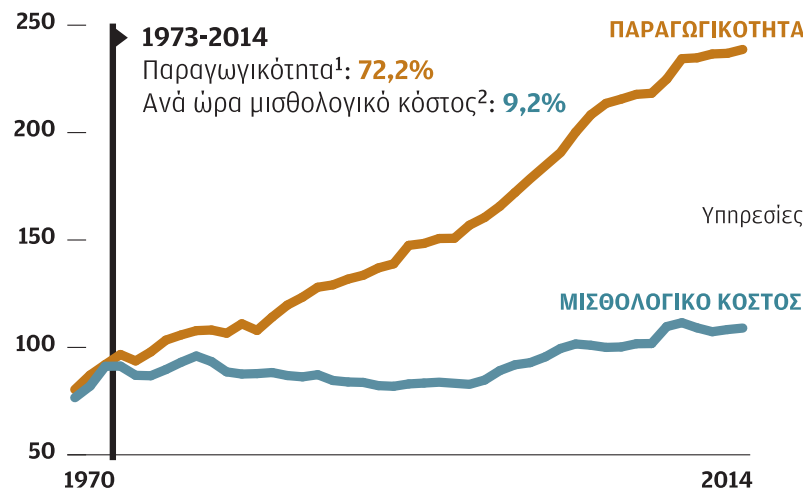
Σιγουριά για μια ζωή...

www.sisamos.com

Οι ΗΠΑ παρουσιάζουν τη μεγαλύτερη ανισότητα εισοδημάτων

στον ανεπτυγμένο κόσμο, λόγω της μικρής αύξησης των μισθών τις τελευταίες δεκαετίες

¹ Καθαρή παραγωγικότητα (αύξηση παραγωγής μείον απόσβεσης ανά ώρα εργασίας).
² Μέσος όρος μισθολογικού κόστους (μισθοί συν εργοδοτικές εισφορές) στον ιδιωτικό τομέα παραγωγής πλην διευθυντικών θέσεων.

ΑΥΞΗΣΗ ΜΙΣΘΩΝ ΑΝΑ ΚΛΑΔΟ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΟΥ ΜΕΣΟΥ ΟΡΟΥ ΤΟΥ ΩΡΟΜΙΣΘΙΟΥ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΤΟ 2015

Παροχές κοινής ωφελείας	4,6%
Υπηρεσίες πληροφοριών	3,8
Λιανικό εμπόριο	3,4
Κατασκευές	2,9
Χρηματοοικονομικός κλάδος	2,9
Ξενοδοχειακές επιχειρήσεις	2,8
Υπηρεσίες σε επαγγελματίες και επιχειρήσεις	2,6
Παραγωγή προϊόντων	2,6
Στήριξη ιδιωτικού τομέα	2,5
Συνολικός ιδιωτικός τομέας	2,5
Μεταποίηση	2,5
Εμπόριο και μεταφορές	2,5
Χονδρικό εμπόριο	2,2
Εκπαίδευση και υπηρεσίες υγείας	2,1
Εξόρυξη	1,9
Άλλες υπηρεσίες	1,7
Μεταφορές και αποθήκευση	0,5

ΠΗΓΗ: Υπουργείο Εργασίας των ΗΠΑ

Τον Φεβρουάριο, οι μισθοί αυξήθηκαν στις ΗΠΑ κατά 2,2% και μειώθηκαν κατά 0,1% από τον Ιανουάριο.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Οι μικρές αυξήσεις μισθών στις ΗΠΑ συρρίκνωσαν τη μεσαία τάξη

Περισσότερες από 143 εκατ. θέσεις εργασίας ήταν, πέρυσι, σε κλάδους με μικρές αυξήσεις

Της **ΖΩΡΖΕΤ ΖΟΛΩΤΑ**

Τα απογοητευτικά στοιχεία για τη μικρή αύξηση των μισθών στις ΗΠΑ τα τελευταία χρόνια έχουν εξελιχθεί σε ακανθώδες ζήτημα, ιδιαίτερα όσο πλησιάζουν οι προεδρικές εκλογές των ΗΠΑ, που είναι προγραμματισμένες για τον ερχόμενο Νοέμβριο. Συσχετίζονται άμεσα με το βιοτικό επίπεδο της μεσαίας τάξης, που είναι η ραχοκοκαλιά κάθε δυτικής κοινωνίας και συγκεντρώνουν τους περισσότερους ψηφοφόρους. Εν τούτοις, η αμερικανική μεσαία τάξη έχει συρρικνωθεί σήμερα στο 49,9% του πληθυσμού από το 61% που ίσχυε το 1971, σύμφωνα με έρευνα του Pew.

Το ΕΡΠ

Το Ινστιτούτο Οικονομικής Πολιτικής στις ΗΠΑ (Economic Policy Institute, ΕΡΠ) αναφέρεται ξεκάθαρα σε στασιμότητα μισθών για την πλειονότητα των Αμερικανών εργαζομένων από τη δεκαετία του '70. Οι Τζος Μπίβενς και

Λόρενς Μισέλ του ΕΡΠ συμπεραίνουν σε πρόσφατη μελέτη με τίτλο «Κατανοώντας την ιστορική απόκλιση ανάμεσα στην παραγωγικότητα και την αμοιβή του Αμερικανού εργαζόμενου» ότι οι εργαζόμενοι στις ΗΠΑ δεν έχουν εισπράξει σχεδόν τίποτε από την αύξηση της παραγωγικότητας που έχει συντελεστεί μέχρι σήμερα, γεγονός που εντείνει την εισοδηματική ανισότητα. Θεωρητικά, η αύξηση της παραγωγικότητας, δηλαδή η συνολική παραγωγή ανά ώρα εργασίας, ενσωματώνει την προοπτική ενίσχυσης του βιοτικού επιπέδου μιας χώρας μέσα στον χρόνο. Οι κ. Μπίβενς και Μισέλ του ΕΡΠ συμπεραίνουν πως, αν και σε βραδύτερους ρυθμούς, υπήρξε αύξηση της παραγωγικότητας στις ΗΠΑ την περίοδο 1973-2014, αλλά μόνο το 15% από την αύξηση της παραγωγικότητας πέρασε σε ενίσχυση των μισθών, συμπεριλαμβανομένων των εργοδοτικών εισφορών. Από το 1973 έως το 2014, η παραγωγικότητα αυξήθηκε κατά 72,2% ή 1,33% ανά έτος.

Όμως, οι μισθοί παρέμειναν, σχεδόν, στάσιμοι με άνοδο 0,22% ανά έτος και 9,2% της περιόδου 1973-2014. Ο ανά ώρα μέσος μισθός αναλυτικότερα αυξήθηκε κατά 0,20% ετησίως και κατά 8,7% από το 1973 έως το 2014. Μάλιστα, το μεγαλύτερο μέρος αυτής της αύξησης την τελευταία 41ετία συντελέστηκε την περίοδο 1995-2002.

Το ΕΡΠ συμπεραίνει πως οι ίδιες πολιτικές που οδήγησαν σε αύξηση της εισοδηματικής ανισότητας ευθύνονται και για την επιβράδυνση των ρυθμών αύξησης παραγωγικότητας. Είναι μια άποψη που συμμερίζεται ο νομπελίστας οικονομολόγος Τζόζεφ Στίγκλιτς, σχολιάζοντας πως «ίσως, θα πρέπει να μιλάμε τώρα πια για το σκανδιναβικό όνειρο που όχι το αμερικανικό». Θεωρεί πως γι' αυτό ευθύνονται, μεταξύ άλλων, οι φοροαπαλλαγές στα υψηλά εισοδηματικά στρώματα, η φθορά των μέσων μαζικής μεταφοράς, η έλλειψη επαρκούς στήριξης των εργαζομένων και των μακροπρόθεσμα ανέργων μετά την κρίση του 2008,

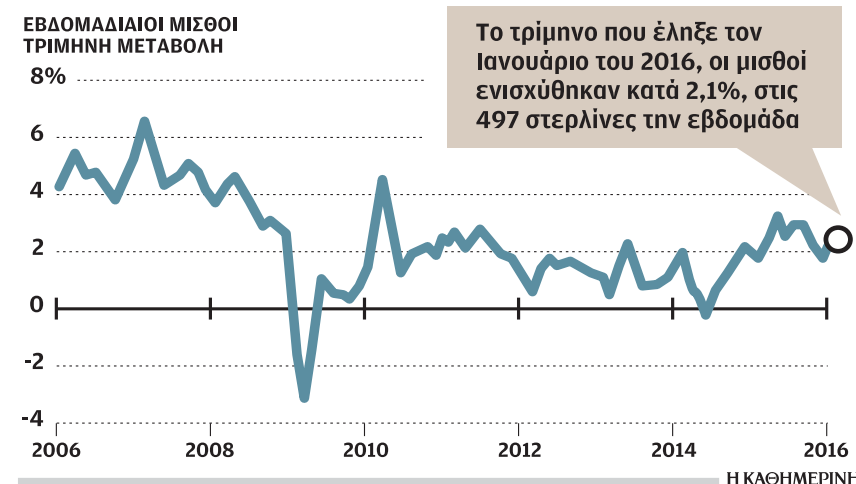
και η απουσία κατάλληλων προγραμμάτων εκπαίδευσης. Περισσότερες από τα 143 εκατ. θέσεις μισθωτών εργασίας βρίσκονταν, πέρυσι, σε κλάδους με μικρή αύξηση μισθών.

Η επικεφαλής της Fed, Τζάνετ Γέλεν, δεν κρύβει τον προβληματισμό της, ιδιαίτερα όταν η ανεργία στο 4,9% κυμαίνεται στο χαμηλό οκταετίας. Στις 16 Μαρτίου, μετά τη συνεδρίαση της Fed, αντανακλώντας πτώση για πρώτη φορά από τον Δεκέμβριο του 2014. Το δώδεκάμηνο που έληξε τον Φεβρουάριο του 2016, οι μισθοί ενισχύθηκαν κατά 2,2%, λιγότερο από το 3,5% προ κρίσης του 2008.

Τρεις παράγοντες δεν επιτρέπουν ενίσχυση μισθών στη Βρετανία

Οι μισθοί στη Βρετανία εξακολουθούν, κατά κοινή ομολογία, να απέχουν από τα προχρηματοπιστωτικής κρίσης επίπεδα. Παρά την ενίσχυση της απασχόλησης στο ρεκόρ των 31,4 εκατ. ατόμων και την υποχώρηση της ανεργίας στο χαμηλό 10ετίας το τρίμηνο που έληξε τον Ιανουάριο, η αύξηση των μισθών κατά 2,1% παραμένει μετρισιπαθής, όπως τόνισε η στατιστική υπηρεσία της χώρας. Η Τράπεζα της Αγγλίας εξέφρασε τον προβληματισμό της, ενώ αναλυτές προειδοποιούν το υπουργό Οικονομικών Τζορτζ Οσμπορν πως μπορεί να μην καταφέρει να εκπληρώσει τους στόχους του όγδοου προϋπολογισμού του εξατίας των χαμηλότερων εσόδων από την εργασία. «Ακόμη και η αύξηση των μισθών κατά 2,5% τον Ιανουάριο είναι ένα επίπεδο χαμηλότερο από το 3%, που θεωρεί η Τράπεζα της Αγγλίας ως το ελάχιστο απαραίτητο για να ενισχυθεί ο πληθωρισμός στον στόχο του 2%», παρατηρεί ο Χάουαρντ Άρτσερ, οικονομολόγος στην εταιρεία συμβούλων IHS Global Insight. Με τον ετήσιο πληθωρισμό να παραμένει στο 0,3% τον Φεβρουάριο, η απουσία ουσιαστικής ανάκαμψης στην αύξηση των μισθών σηματοδοτεί «μια ανησυχητική τάση

Η πορεία των μισθών στη Βρετανία

για μια μακροπρόθεσμη εξασθένηση των αμοιβών», σχολιάζει η Λόρα Γκάρντινερ του κέντρου ερευνών Resolution Foundation. Υπάρχουν τρεις βασικοί παράγοντες που δεν επιτρέπουν μια δυναμική αύξηση των μισθών στη Βρετανία, μία από τις ισχυρότερες οικονομίες στην Ευρώπη. **Πρώτον,**

η οικονομία είναι, υπό μια έννοια, «θύμα της επιτυχίας της», διότι αποτελεί πόλο έλξης για υποψήφιους εργαζομένους από την υπόλοιπη Ευρώπη, με αποτέλεσμα η μεγάλη προσφορά να μην δημιουργεί πρόσφορο έδαφος για υψηλότερους μισθούς. **Δεύτερον,** οι νέες θέσεις εργασίας στην

πλειοψηφία τους δεν υπόσχονται υψηλές αποδοχές, καθώς αφορούν προσωπικό, για παράδειγμα, υπηρεσιών καθαρισμού, ξενοδοχείων ή καταστημάτων. **Τρίτον** η μεγάλη συρρίκνωση των μισθών στον δημόσιο τομέα, μια πολιτική που ακολούθησε ο υπουργός Οικονομικών Τζορτζ Οσμπορν, στην πρώτη κυβέρνηση Συντηρητικών και Φιλελευθέρων. Όπως παρατηρεί ο Λάρι Έλιοτ, αρθρογράφος της εφημερίδας The Guardian, ο δημόσιος τομέας αναλογεί στο 18% της συνολικής απασχόλησης στη Βρετανία, αλλά οι αποδοχές των υπαλλήλων του κράτους αυξήθηκαν κατά 1,3% το τελευταίο τρίμηνο του 2015. Ίσως αυτά η παράμετρος να προβληματίζει τον κ. Οσμπορν, που θεωρείται ένας από τους επικρατέστερους διαδόχους του Ντέιβιντ Κάμερον στην ηγεσία του Συντηρητικού Κόμματος. Εντούτοις, είναι αποφασισμένος πάση θυσία να επιτύχει δημοσιονομικό πλεόνασμα τη διετία 2019-20, ακόμη και εάν χρειαστεί να θέσει σε τροχιά νέα μέτρα λιτότητας, κάτι που ήδη συζητείται αρνητικά σε ένα απαισιόδοχο περιβάλλον που, ενδεχομένως, να ανατρέπει τις καλές επιδόσεις της οικονομίας.

Ζ. ΖΟΛΩΤΑ

Μεγάλες προκλήσεις για τις πετρελαϊκές και τους πιστωτές τους

Έχουν περάσει σχεδόν 20 μήνες από τότε που άρχισε η μεγάλη πτώση των τιμών της ενέργειας και οι οδυνηρές επιπτώσεις για τις πετρελαϊκές εταιρείες, αλλά και για τους πιστωτές τους, αρχίζουν να λαμβάνουν ανησυχητικές διαστάσεις. Η κεφαλαιοποίηση των 300 μεγαλύτερων εταιρειών εξόρυξης πετρελαίου και φυσικού αερίου έχει υποχωρήσει από τον Ιούνιο του 2014 έως σήμερα κατά 2,3 τρισ. δολάρια ή κατά 39%, σύμφωνα με στοιχεία των Financial Times. Παράλληλα, η αξία των ομολόγων που είχαν εκδώσει αυτές οι εταιρείες έχει υποχωρήσει κατά τουλάχιστον 150 δισ. δολάρια, ζημία που έχουν υποστεί όσοι επενδύτες τα είχαν αγοράσει. Η έκθεση των τραπεζών στον ενεργειακό τομέα είχε αυξηθεί στα τέλη του 2014 στα 3 τρισ. δολάρια, στοιχείο που επίσης προκαλεί ανησυχία δεδομένου ότι ελάχιστοι αναλυτές προβλέπουν σημαντική άνοδο της τιμής του πετρελαίου πριν από τουλάχιστον το 2017 και, συνεπώς, η εξυπηρέτηση των δανείων θα αποτελεί πρόκληση βραχυπρόθεσμα.

Μπορεί η τιμή του πετρελαίου να έχει ανακάμψει σημαντικά από τα τέλη Ιανουαρίου - αρχές Φεβρουαρίου, οπότε και είχε υποχωρήσει στα 26 δολάρια το βαρέλι, ωστόσο εξακολουθεί να παραμένει περίπου 65% χαμηλότερα από τα 116 δολάρια το βαρέλι όπου βρισκόταν τον Ιούνιο του 2014. Η πλειονότητα των αναλυτών θεωρεί ότι οι τιμές του πετρελαίου θα παραμείνουν σε χαμηλό επίπεδο για μεγάλο χρονικό διάστημα. Εξαιτίας της αύξησης στην παραγωγή που έχει σημειωθεί τα τελευταία χρόνια, κυρίως από την πλευρά των Αμερικανών παραγωγών, και της περιορισμένης ζήτησης που οφείλεται στην επιβράδυνση της Κίνας και γενικότερα της παγκόσμιας οικονομίας, η αγορά έχει πλημμυρίσει από πετρέλαιο. Η σημαντική πτώση των επενδύσεων για ανάπτυξη νέων κοιτασμάτων που παρατηρείται τους τελευταίους 12 με 18 μήνες αναπόφευκτα θα οδηγήσει σε μείωση της παραγωγής, συνεπώς και σε αύξηση της τιμής του πετρελαίου (εκτός βέβαια και σημειωθεί στο μεταξύ ακόμη μεγαλύτερη μείωση της ζήτησης), ωστόσο απέχουμε ακόμη αρκετά από αυτό το σημείο, το οποίο η Διεθνής Υπηρεσία Ενέργειας τοποθετεί προς τα μέσα του 2017.

Το αποτέλεσμα είναι μεγάλες προκλήσεις για τις πετρελαϊκές εταιρείες αλλά και για τους πιστωτές τους. Σύμφωνα με τους F.T., μεταξύ των εταιρειών των οποίων τα χρέη έχουν αυξηθεί περισσότερο ως αναλογία προς τα περιουσιακά τους στοιχεία συγκαταλέγονται ανεξάρτητοι Αμερικανοί παραγωγοί, αλλά και εθνικές πετρελαϊκές εταιρείες όπως η Petrobras της Βραζιλίας, η Pemex του Μεξικού και η CNPC της Κίνας. Είκοσι από τις μεγαλύτερες ευρωπαϊκές τράπεζες έχουν έκθεση σε δάνεια προς τον ενεργειακό τομέα ύψους σχεδόν 200 δισ. δολαρίων, ποσό που ισούται με το 25% της κεφαλαιοποίησής τους.

Η κεφαλαιοποίηση των 300 μεγαλύτερων εταιρειών εξόρυξης πετρελαίου και φυσικού αερίου έχει υποχωρήσει από τον Ιούνιο του 2014 έως σήμερα κατά 2,3 τρισ. δολάρια ή κατά 39%.

Το 5% του ΑΕΠ υπολογίζεται να κοστίσει το Brexit στην οικονομία

Της **ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΚΑΠΕΡΝΑΡΑΚΟΥ**

Η **αβεβαιότητα** είναι ο κύριος και σαφέστερος όρος που μπορεί να περιγράψει τη σημερινή κατάσταση για τις βρετανικές επιχειρήσεις και την οικονομία, γενικά, ενόψει του δημοψηφίσματος για την παραμονή ή όχι της χώρας στην Ε.Ε. και τις συνέπειές του. Σύμφωνα με τελευταία έρευνα, την οποία εκπόνησε για λογαριασμό της Συνομοσπονδίας Βρετανών Βιομηχάνων η εταιρεία συμβούλων PricewaterhouseCoopers,

το Brexit θα προκαλούσε κραδασμούς στη βρετανική οικονομία, με συνέπεια να χαθούν σχεδόν 1 εκατ. θέσεις εργασίας. Επιπροσθέτως, κατά μέσον όρο κάθε νοικοκυριό θα επωμιζόταν ζημιές 3.700 στερλινών έως το 2020. Συνολικά, το Brexit θα κόστιζε στην οικονομία 100 δισ. στερλίνες, ποσό που ισοδυναμεί με το 5% του ΑΕΠ, προξενώντας ζημιές που δύσκολα θα μπορούσαν να αποκατασταθούν. Η ανεργία, που βρίσκεται στο ιδιαίτερα χαμηλό 5,1%, ενδεχομένως να αυξηθεί 2-3 μο-

νάδες. Κατά την Κάρολιν Φέαρμπερν, γενική διευθύντρια της συνομοσπονδίας, «η ανάλυση φανερώνει τον αντίκτυπο της αποχώρησης της Βρετανίας από την Ε.Ε. στην απασχόληση, στις συνθήκες ζωής και στην ανάπτυξη». Επιπλέον, τόνισε ότι η εξοικονόμηση από τη μη καταβολή του μεριδίου στον ευρωπαϊκό προϋπολογισμό και των δαπανών για την εναρμόνιση με την ευρωπαϊκή νομοθεσία αντισταθμίζεται από τις δυσμενείς επιπτώσεις στο εμπόριο και στις επενδύσεις. Λόγου

χάρην, μετά την έξοδό της και έως το 2020 η Βρετανία θα έπρεπε να συνάψει συμφωνία με την Ε.Ε. για συναλλαγές χωρίς δασμούς. Εάν όμως αυτό δεν ήταν εφικτό, τότε θα πραγματοποιούσε εμπορικές συναλλαγές με την Ε.Ε. υπό τον έλεγχο του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ). Αυτό θα είχε ως αποτέλεσμα να αυξηθούν σημαντικά οι δασμοί στο εμπόριο με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σε μια τέτοια προοπτική, οι επενδύσεις στη Βρετανία θα μειωνόταν 25% έως τη λήξη της δεκαετίας

και 10% έως το 2030, εν συγκρίσει με τα επίπεδα που θα διαμορφωνόνταν εάν παρέμενε η χώρα στην Ε.Ε.

Με την προοπτική, τώρα, της σύναψης συμφωνίας ελεύθερου εμπορίου, οι επενδύσεις θα μειώνονταν κατά 16% έως το 2020. Ακόμα κι έτσι, όμως, σύμφωνα με την έρευνα της PricewaterhouseCoopers, το ΑΕΠ της Βρετανίας θα μειωνόταν έως και 3% μέχρι το προαναφερθέν έτος. Διαφορετικά είναι η άποψη του Μάθιου Έλιοτ, επικεφαλής της

εστρατείας «VoteLeave» υπέρ του Brexit: «Όταν μας πιέζαν να εγκαταλείψουμε τη λίρα και να στραφούμε στο ευρώ, έκαναν το ίδιο και μας τρομοκρατούσαν», επισημαίνει ο κ. Έλιοτ. Από την άλλη, σε άρθρο του στην εφημερίδα Telegraph, ο πρώην πρωθυπουργός σερ Τζον Μέιτζορ, υπέρμαχος της παραμονής της Βρετανίας στην Ε.Ε., προειδοποίησε τους συμπατριώτες του ότι στο δημοψήφισμα θα πρέπει να επιλέξουν μεταξύ «μιας μεγάλης ή μιας μικρής Αγγλίας».

ΣΥΝΤΟΜΑ

ΟΟΣΑ: Διεύρυνση της φορολογικής βάσης του ΕΝΦΙΑ

Τη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής του φόρου περιουσίας, ενώνοντας και πέραν των ακινήτων που σήμερα βαρύνονται με ΕΝΦΙΑ, συστήνει ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) στην ετήσια έκθεσή του για την ελληνική οικονομία, που ανακοινώθηκε πριν από λίγες ημέρες. Συγκεκριμένα, στην εν λόγω έκθεση αναφέρεται ότι ο φόρος ακινήτων μπορεί να βελτιωθεί μέσα από έναν συνδυασμό αλλαγών στη φορολογική διοίκηση αλλά και νομοθετικών παρεμβάσεων. Αυτές θα πρέπει να είναι η περιλήψη όλων των μορφών ακινήτων στον φόρο, ώστε να ενισχυθεί η ισότητα μεταξύ των φορολογουμένων. Επί της ουσίας, ο ΟΟΣΑ φαίνεται να ευθυγραμμίζεται με την άποψη που έχει διατυπώσει και η ΠΟΜΙΔΑ (Πανελλήνια Ομοσπονδία Ιδιοκτητών Ακινήτων) για τη διεύρυνση της φορολογικής βάσης του ΕΝΦΙΑ και κυρίως για την αύξηση της επιβάρυνσης των εκτός σχεδίου εκτάσεων που βρίσκονται σε τουριστικές περιοχές και που σήμερα φορολογούνται σχεδόν «συμβολικά», σε αντιδιαστολή με τη σαφώς υψηλότερη επιβάρυνση των αστικών περιουσιών. Επίσης, ο ΟΟΣΑ προτείνει τη μείωση του ΕΝΦΙΑ που επιβάλλεται στις επιχειρήσεις, ώστε να αυξηθούν τα κίνητρα για επενδύσεις σε ακίνητα.

«Πράσινο φως» για την επένδυση της Μίνοα στη Σπεία

Υστερα από δύο και πλέον δεκαετίες, το επενδυτικό σχέδιο ΙΤΑΝΟΣ ΓΑΙΑ για την ανάπτυξη της έκτασης 22.120 στρεμμάτων στο Κάβο Σίδερο του νομού Λασιθίου φτάνει πως εισέρχεται σε οριστική τροχιά υλοποίησης, δεδομένου ότι πριν από λίγες ημέρες εκδόθηκε το σχετικό Προεδρικό Διάταγμα. Σε σχετική της ανακοίνωση, η Μίνοα Group ανέφερε ότι πλέον ανοίγει ο δρόμος για τη δημιουργία ενός οργανωμένου θερέτρου στην περιοχή της Σπείας, συνολικής δυναμικότητας 1.936 κλινών. Υπενθυμίζεται ότι το επενδυτικό πλάνο των 267 εκατ. ευρώ περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, ξενοδοχεία, γήπεδο γκολφ, υπαίθριο θέατρο και αθλητικές εγκαταστάσεις. Οι ξενοδοχειακές εγκαταστάσεις θα υλοποιηθούν σε ειδικά οριοθετημένη περιοχή της τάξεως των 9.000 στρεμμάτων, το 75% της οποίας θα παραμείνει αδόμητο. Η εν λόγω έκταση θα πλαισιωθεί από μια ειδική ζώνη προστασίας, συνολικής επιφάνειας 13.000 στρεμμάτων. Η μέγιστη δόμηση δεν θα ξεπεράσει τις 108.000 τ.μ., μέγιστος που συνιστά αναλογία 1 κλίνης για κάθε 11 στρέμματα, δείγμα της ηπιότητας της δόμησης που έχει υιοθετηθεί. Η επένδυση αναμένεται να δημιουργήσει 1.200 νέες θέσεις εργασίας, ενώ εκτιμάται ότι θα προκύψουν και επιπλέον 2.000 έμμεσες θέσεις εργασίας σε συναφείς κλάδους.

Ομαδικά αγοράζουν οι ξένοι

Συνολικά 141 ακίνητα αγοράστηκαν από 309 αλλοδαπούς αγοραστές το πρώτο δίμηνο του 2016

Του **ΑΝΤΩΝΗ ΑΝΤΩΝΙΟΥ**

Παρόλο που οι πωλήσεις ακινήτων το πρώτο δίμηνο του 2016 ξεκίνησαν πολύ καλύτερα από την αντίστοιχη περίοδο του 2015, εντούτοις οι αγορές από ξένους ήταν μωδιασμένες.

Από τα συνολικά 828 πωλητήρια έγγραφα που κατατέθηκαν τους δύο πρώτους μήνες στα κτηματολογικά γραφεία, μόνο τα 141 αφορούσαν σε αγορές από ξένους, την ίδια ώρα που πέρσι την ίδια περίοδο 209 πωλητήρια έγγραφα υποβλήθηκαν από ξένους αγοραστές και μάλιστα ενώ το σύνολο των πράξεων ήταν μικρότερο.

Πάφος και Λεμεσός κράτησαν τα σκίπτερα των πόντων που προσελκύουν τους περισσότερους ξένους αγοραστές ακινήτων με 48 και 45 πωλητήρια αντίστοιχα.

Από τα 828 πωλητήρια έγγραφα μόνο τα 141 κατατέθηκαν από ξένους.

Στη Λάρνακα κατατέθηκαν 22 πωλητήρια έγγραφα, στη Λευκωσία 20 και στην Αμμόχωστο 6.

Πάντως, σε Πάφο και Λεμεσό ο αριθμός των αλλοδαπών αγοραστών ήταν πολλαπλάσιος από τα πωλητήρια που κατατέθηκαν, ένδειξη πως ενδεχομένως πολλές από τις πράξεις να σχετίζονται με τα κίνητρα πολιτογράφησης που χορηγούνται. Για τις 141 καταθέσεις πωλητηρίων εγγράφων, εμφανίστηκαν συνολικά 309 αγοραστές. Ειδικά στην επαρχία Πάφου, η διαφορά ήταν εμφανής. Για 48 πωλητήρια έγγραφα που

Λίγες οι αγορές ακινήτων από ξένους το πρώτο δίμηνο του 2016.

κατατέθηκαν, εμφανίζονται συνολικά 128 αγοραστές. Σε πρόσφατη συνέντευξη του στην «Κ», ο υπουργός Οικονομικών Χάρης Γεωργιάδης σχολίασε πως δεν πρόκειται να διαφοροποιηθούν ούτε να ακυρωθούν τα ισχύοντα κίνητρα που αφορούν σε ξένους αγοραστές.

Στο σύνολο του ο Φεβρουάριος εμφανίστηκαν συνολικά 309 αγοραστές. Ειδικά στην επαρχία Πάφου, η διαφορά ήταν εμφανής. Για 48 πωλητήρια έγγραφα που

του έτους. Σε αντίθεση με τα πωλητήρια έγγραφα, οι μεταβιβάσεις ακινήτων σε αλλοδαπούς κινήθηκαν σε καλύτερους ρυθμούς από το δίμηνο του 2015, αφού πραγματοποιήθηκαν συνολικά 103 πωλήσεις, πλείστες και πάλι σε Λεμεσό και Πάφο. Την αντίστοιχη περσινή περίοδο, είχαν μεταβιβαστεί μόλις 70 ακίνητα το πρώτο δίμηνο.

Αυξημένη τάση καταγράφεται και σ' ό,τι αφορά στους αγοραστές των ακινήτων και σ' αυτήν την

περίπτωση. Συνολικά 300 αγοραστές απέκτησαν τα 103 ακίνητα που άλλαξαν χέρια σε σύγκριση με 72 αγοραστές που απέκτησαν τα 70 ακίνητα που πωλήθηκαν πέρσι.

Ώθηση από Κυπρίους

Στο μεταξύ, λαμβανόμενων υπόψη των αγορών και από Κυπρίους, οι πράξεις αγοραπωλησίας ακινήτων σε όλη την Κύπρο τον Φεβρουάριο απογειώθηκαν, αφού ήταν κατά 54% περισσότερες

από τον περσινό αντίστοιχο μήνα. Μετά από το μωδιασμένο ξεκίνημα του Ιανουαρίου, κατά το οποίο παγκύπρια η άνοδος ήταν μόλις 2%, τον Φεβρουάριο καταγράφηκε άνοδος 54%, αφού κατατέθηκαν συνολικά 501 πωλητήρια έγγραφα. Για το πρώτο δίμηνο του 2016 κατατέθηκαν συνολικά 828 πωλητήρια, 28% περισσότερα από πέρσι.

Στην επαρχία Λευκωσίας καταγράφηκε άνοδος 76% τον Φεβρουάριο, λόγω των 79 πωλητηρίων που κατατέθηκαν. Ως αποτέλεσμα, το πρώτο δίμηνο του χρόνου είναι κατά 46% καλύτερο από το περσινό.

Αντίστοιχη η εικόνα και στην επαρχία Λεμεσού, όπου 179 πωλητήρια του Φεβρουαρίου ήταν κατά 85% περισσότερα από πέρσι. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα το αρνητικό πρόσημο του Γενάρη (-3%) να αντιστραφεί και να καταγραφεί άνοδος 41% για ολόκληρο το δίμηνο με συνολικά 271 πωλητήρια έγγραφα.

Παρόμοια εικόνα και στη Λάρνακα, όπου μετά το -13% του Γενάρη, τον δεύτερο μήνα του έτους υπήρξε αύξηση 52%. Για το δίμηνο κατατέθηκαν 186 πωλητήρια έγγραφα, 16% περισσότερα από πέρσι.

Στην επαρχία Αμμοχώστου, παρά τους μικρούς όγκους, η ανοδική πορεία συνεχίζεται, αφού και τον Φεβρουάριο η αύξηση έφτασε το 30%. Τα 57 πωλητήρια του διμήνου αντιστοιχούν σε αύξηση 33%.

Μικρότερη αύξηση καταγράφηκε στην Πάφο, όπου τα 100 πωλητήρια του Φεβρουαρίου έφεραν βελτίωση 14% στο σύνολο του πρώτου διμήνου, κατά το οποίο κατατέθηκαν 181 πωλητήρια έγγραφα.

Πτώση 0,5% στις τιμές πώλησης κατοικιών στην Ιρλανδία τον Ιανουάριο

Μικρή πτώση κατά 0,5% σημείωσαν τον Ιανουάριο σε μηνιαία βάση οι τιμές πώλησης των κατοικιών στην Ιρλανδία, αν και σε ετήσια βάση, δηλαδή σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του 2015, παρέμειναν υψηλότερα κατά 7,6%.

Με βάση τα σχετικά στοιχεία από τη στατιστική υπηρεσία της χώρας, η αντίστοιχη ετήσια άνοδος του Δεκεμβρίου είχε διαμορφωθεί σε 6,6%. Πάντως, πτώση κατά 1,4% είχε καταγραφεί και τον περσινό Ιανουάριο. Στο Δου-

Παρά την άνοδο της τελευταίας διετίας, οι αξίες παραμένουν αισθητά χαμηλότερες σε σύγκριση με το απόγειό τους το 2007.

βλίνο, οι τιμές του Ιανουαρίου ήταν υψηλότερες κατά 3,4% σε ετήσια βάση, αν και υποχώρησαν κατά 1,2% έναντι του προηγούμενου μήνα. Ασφαλώς, παρά την άνοδο της τελευταίας διετίας, οι αξίες παραμένουν αισθητά χαμηλότερες σε σχέση με το απόγειό τους το 2007. Ειδικότερα, στο σύνολο της χώρας, η απόκλιση είναι της τάξεως του 35,3%, ενώ στο Δουβλίνο η διαφορά σε σχέση με το υψηλότερο σημείο της αγοράς διαμορφώνεται σήμερα σε 34,9%. Υπενθυμίζεται

ότι η πτωτική πορεία της αγοράς ολοκληρώθηκε με συνολική πτώση τιμών πλησίον του 60% κατά μέσο όρο.

Πάντως, παρά την ανάσχεση της ανοδικής πορείας των τιμών τον φετινό Ιανουάριο, οι ειδικοί του κλάδου αναμένουν περαιτέρω αύξηση τους φέτος, αν και με χαμηλότερο ρυθμό σε σχέση με το πρόσφατο παρελθόν. Η άνοδος των τιμών τροφοδοτείται κυρίως από την έλλειψη προσφοράς, σε σχέση με την ζήτηση η οποία αυξάνεται σταθερά.

Στο Δουβλίνο, οι τιμές τον Ιανουάριο ήταν υψηλότερες κατά 3,4% σε ετήσια βάση, αν και υποχώρησαν 1,2% έναντι του προηγούμενου μήνα.

ΑΝΑΛΥΣΗ Του ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ

Ανακαινίζοντας την κατοικία μας

Το κεφάλαιο της ανακαίνισης είναι πολύ μεγάλο και εξίσου σημαντικό. Και είναι σημαντικό για περισσότερο από έναν λόγους. Η ανανέωση στη ζωή μας είναι αναγκαία, πόσο μάλλον όταν έχει να κάνει με τον χώρο μέσα στον οποίο ζούμε περισσότερο από τη μισή ζωή μας. Πότε, όμως, είναι η στιγμή να προβούμε σε αυτήν την ανανέωση;

Το πρώτο σπμάδι είναι όταν το νιώσουμε εμείς ψυχολογικά. Όταν πούμε ότι αυτό που βλέπουμε γύρω μας δεν μας εκφράζει πλέον, δεν μας ικανοποιεί, δεν μας κάνει να αισθανόμαστε όμορφα. Η κατοικία μας θα πρέπει να μας εκφράζει 100% και να μας ευχαριστεί απόλυτα. Αλλιώς, αισθανόμαστε μίζεροι και ωθούμαστε στο να ελαχιστοποιούμε τις ώρες που ζούμε εκεί. Το να ζούμε μια κοινωνική ζωή, δεν σημαίνει κατ' ανάγκη πως πρέπει να γυρνάμε τα κλαμπ, τα καφεστιατόρια και τα μπαράκια. Μπορεί κάλλιστα να σπ-

μείνει, για παράδειγμα, πως καλούμε φίλους στο σπίτι για να περάσουμε μια ωραία βραδιά με τυρί και κρασί, μπροστά από μια εστία φωτιάς και την απαλή μουσική να αγκαλιάζει την ατμόσφαιρα.

Όσο αποκτούν καινούρια στέγη έχουν την ευκαιρία να επιλέξουν εξαρχής το ύφος του σπιτιού τους: δαπεδοστρώσεις, ξυλεία, φινιρίσματα στους πάγκους, χρωματισμούς τοίχων, πορτοπαράθυρα, ψευδοτάβανα, κρυφούς φωτισμούς, φωτιστικά, σκιάστρα, κουρτίνες, αυτοματισμούς, γενική και ειδική επίπλωση κ.λπ.

Όσο απέκτησαν τη στέγη τους πριν από κάποια χρόνια, έρχεται η στιγμή που βρίσκονται στην κατηγορία των ατόμων που περιγράφουμε σήμερα. Πέραν της επίπλωσης, η οποία αν δεν είναι πιο διακριτική και ακολουθεί γραμμές και συνταγές που είναι στη μόδα μία δεδομένη περίοδο, έρχεται η στιγμή που δειχνει παλιομοδίτικη, υπάρχουν και

τα υπόλοιπα πιο μόνιμα υλικά, τα οποία επίσης αρχίζουν να δείχνουν ξεπερασμένα με την πάροδο του χρόνου. Ως τέτοιο παράδειγμα, αναφέρω τα ερμάκια από ξύλο μαχόκανο σε φυσικό χρώμα και την καρφωτή κορνίζα σε σχέδιο περιμετρικά των θυρών, τα οποία ήταν πολύ της μόδας κατά τη δεκαετία του 1980 και μάλιστα προνομιακή επιλογή των λίγων, που τώρα δεν αποτελούν επιλογή σχεδόν κανενός. Άλλο παράδειγμα είναι τα δάπεδα από μωσαϊκά ή η χρήση πολλαπλών ειδών με μάλιστα τους πάγκους σε μικρούς χώρους, ή το εφαρμοσμένο χαλί στα υπνοδωμάτια και στο σαλόνι, ή ο αταίριαστος συνδυασμός διαφόρων ειδών πατωμάτων, ή οι πάγκοι της κουζίνας από επένδυση με φαρμάκια της δεκαετίας του 1970 και τόσο μα τόσο άλλα που καθιστούν τη λίστα ατελείωτη.

Είναι αντιληπτό ότι δεν μπορούμε όλοι να προβούμε σε ευρείας κλι-

μακας ανακαίνιση όποτε το θελήσουμε, τόσο για πρακτικούς όσο και για οικονομικούς λόγους. Από την άλλη, είναι σημαντικό το κάθε ευρώ που ξοδεύουμε στο φρεσκάρισμα του σπιτιού μας να αποδίδει τα μέγιστα. Για παράδειγμα, αποτελεί μέγιστη αστοχία να θέλουμε να τοποθετήσουμε νέο κεραμικό στο πάτωμά μας και να αποφασίσουμε να το κολλήσουμε πάνω από το υφιστάμενο δάπεδο. Όσο κτίστες και να βρεθούν να συστήσουν κάτι τέτοιο, θα πρέπει να αντισταθούμε. Δεν υπάρχει κατένενα ενδιάμεσο υλικό (π.χ. κόλλα) που να μπορεί να δώσει την τέλεια πρόσφυση μεταξύ δύο υλικών τελειώματος, όπως για παράδειγμα υφιστάμενο μωσαϊκό ή κεραμικό από κάτω και νέο κεραμικό από πάνω. Μετά από κάποιο διάστημα, το νέο κεραμικό θα αποκολληθεί και θα σπάσει. Άσπε που με τον τρόπο αυτόν δημιουργούμε ελαχίστους υψομετρικές διαφορές μεταξύ δωμάτων

με ακαλαίσθητο και επικίνδυνο αποτέλεσμα. Ο σωστός τρόπος είναι η αφαίρεση του παλιού δαπέδου και η τοποθέτηση του νέου. Σημειώνω πως στις πλείστες οικοδομές χρησιμοποιείται μια κυπριακή επινόησης «πατάτα», αυτή της άμμου ως μέσου εξασφάλισης των απαιτούμενων υψομέτρων, πάνω από την οποία μετά τοποθετείτο το τελικό δάπεδο. Αποτέλεσμα είναι ότι με το σφουγγάρισμα και τις βροχές η άμμος μέσω των αρμών ή/ και του ίδιου του υλικού του δαπέδου φουσκώνει και η υγρασία «περπατά» προς τα αδύναμα σημεία, με αποτέλεσμα να βλέπουμε τις τοικοποιίες να φουσκώνουν οδηγώντας σε αποσάθρωση του σοβά. Συνεπώς, η σωστή λύση θα πρέπει να είναι πιο ριζική με την αφαίρεση της άμμου.

Η σωστή ανακαίνιση προϋποθέτει τον σωστό προγραμματισμό αναλόγων διαθέσιμων χρημάτων. Είναι καλύτερα να γίνεται σταδιακά και

ριζικά, παρά συνολικά και επιφανειακά. Πρώτα ξεκινάμε από τις κοντρές δουλειές, π.χ. κατεδαφίσεις τοίχων, αλλαγή δαπέδων με σωστές υγρομονώσεις, αναβάθμιση παραθύρων με θερμομονωτικές/ηχομονωτικές σειρές αλουμινίων και γυαλιών, αναβάθμιση χώρων υγιεινής και μετά προχωράμε στα υπόλοιπα, όπως ηλεκτρολογικά αναβάθμιση, ταβάνια με ψυχοανίδα για να αποκτήσουμε ευελιξία σε επίπεδο φωτισμού και υπηρεσιών, αλλαγή κουζίνας, ντουλαπιών και μεσοθύρων, αφήνοντας στο τέλος τους χρωματισμούς των τοίχων και την επίπλωση.

Όταν το κάνουμε σωστά, η αξία της κατοικίας μας (ceteris paribus) θα ανέβει. Αλλιώς, υπάρχει σοβαρή πιθανότητα να πετάμε τα λεφτά μας χωρίς να τα καταλαβαίνουμε.

Ο Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, είναι CEO της APS Andrew Property Strategy - Chartered Surveyors.

ΔΙΑΔΥΚΤΙΟ Το Facebook είναι ένα χρήσιμο εργαλείο

Οι πολιτιστικοί οργανισμοί μπορούν να βοηθηθούν από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Μία selfie, είναι η καλύτερη διαφήμιση για ένα μνημείο ή έναν οργανισμό. Ο Τομ Μπέρντσοου, digital strategist, εξηγεί πώς. Σελ. 3

ΑΠΟΨΗ Ο Σεφέρης και η παγκόσμια κρίση

Σελ. 5

ΜΙΧ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ Έργο ζωής η «9η Ιουλίου»

Ο συνθέτης Μιχάλης Χριστοδουλίδης μιλάει στην «Κ» για το ορατόριο που ανεβάζει στην Κύπρο με τη «Διάσταση» και καταξιωμένους καλλιτέχνες, για τη μουσική και την πορεία του στον χώρο. Σελ. 4

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ Δημιουργείται πάντοτε ένα δημιουργικό ρήγμα

Σελ. 8

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΖΩΗ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ • ΕΠΙΣΤΗΜΗ • ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

ΚΥΡΙΑΚΗ 27 ΜΑΡΤΙΟΥ 2016

«Για τη Νίκη Μαραγκού η ελευθερία ήταν ουσία»

Μία Έκθεση για έναν άνθρωπο που έβαχνε την ομορφιά και την ουσία των πραγμάτων

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Έκοντας ακούσει κατά καιρούς διάφορα για τη Νίκη Μαραγκού, σκέφτηκα ότι είναι από τους ανθρώπους που έπρεπε κάποιος να είχε γνωρίσει, και αισθάνομαι άτυχος που δεν πρόλαβα να τη συναναστραφώ. Οι διηγήσεις των φίλων της, οι εντυπώσεις των γνωστών και οι αναφορές των υπολοίπων για τη Νίκη Μαραγκού είχαν όλες έναν κοινό παρανομαστή, τη Νίκη ως έναν άνθρωπο του κόσμου και των αισθημάτων. Έτσι, και η Έκθεση που παρουσιάζει το Coco Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης της Λεβεντείου Πινακοθήκης διοργανώνεται με αφορμή τη συμπλήρωση τριών ετών από τον άδικο χαμό της και έγινε αφορμή για μένα να γνωρίσω τη Νίκη Μαραγκού μέσα από τις διηγήσεις δύο καλών της φίλων, της κ.

Στη ζωγραφική της αναζητά την ομορφιά, και το κάνει ακόμα και στις οδυνηρές στιγμές της, όπως ήταν η απώλεια της πολυαγαπημένης της πόλης. Στα έργα της για την Αμμόχωστο βλέπει κανείς λαμπερά χρώματα, την Αμμόχωστο της Νίκης.

Η Έκθεση αυτή αποτελεί κατά κάποιο τρόπο μία πρώτη προσέγγιση του πολύπλευρου και βαθιά ανθρώπινου έργου της Νίκης Μαραγκού.

Ελένης Νικίτα και του κ. Στέφανου Στεφανίδη.

Ξεκινήσαμε μία κουβέντα γύρω από τη Νίκη Μαραγκού με τον κ. Στεφανίδη να διηγείται πώς ο ίδιος γνώρισε τη Νίκη, πριν γνωρίσει τον άνθρωπο, μέσα από την ποίησή της. Όπως μου είπε ο κ. Στεφανίδης ένα ποίημά της τον ώθησε να ψάξει να βρει τη Νίκη Μαραγκού για να τη γνωρίσει. «Το ποίημά της “Γράμμα στον Διονύση” μου έκανε τόση μεγάλη εντύπωση, που αμέσως ένιωσα ότι ήταν σαν να άκουσα τη φωνή της, αυτή η πρώτη εντύπωση ήταν ενδεικτική για τη φιλία που επρόκειτο να χτίσουμε. Πραγματικά μπορούσα να δω τον κόσμο μέσα από την ποίηση της Νίκης». Ο κ. Στεφανίδης χαρακτηρίζει τη σχέση που είχαν ως μία βαθιά πνευματική σχέση.

Η κ. Νικίτα, παιδική φίλη και συμμαθήτρια της Νίκης Μαραγκού, αναμνησκώντας τη μνήμη της, θυμάται τη δίψα της για μάθηση, μάλιστα, η κ. Νικίτα λέει ότι η δημιουργία του βιβλιοπωλείου ήταν αποτέλεσμα αυτής της εσωτερικής της ανάγκης. Από πολύ νωρίς η Νίκη Μαραγκού είχε εκδηλώσει την αγάπη της τόσο για την ποίηση όσο και για τη ζωγραφική. Αυτές οι τέχνες τη συντρόφευαν και της διδασκαν τη ζωή έως το τέλος της δικής της επίγειας πορείας, με την ίδια να μην ενδιαφέρεται αν θα γίνει μεγάλη ζωγράφος, αυτό που την ένοιαζε ήταν να εκφράζεται και να

νιώθει ελεύθερη μέσω της ζωγραφικής. «Η Νίκη Μαραγκού ζωγράφιζε για να δει καλύτερα», λέει η κ. Κατερίνα Στεφανίδη, επιμελήτρια της Έκθεσης, η οποία είχε γνωρίσει τη Νίκη, σε μικρή μάλιστα ηλικία. Η κ. Στεφανίδη, μάλιστα, μας τονίζει ότι για πρώτη φορά «συνδυάζεται» η ζωγραφική της με την ποίησή της, με την κ. Νικίτα και τον κ. Στεφανίδη να συμφωνούν, και να επιβεβαιώνουν ότι ενώ ποίηση και ζωγραφική είναι δύο αυθόπαρκες μορφές τέχνης, η

Η Έκθεση «Νίκη Μαραγκού, 1948-2013. Εις μνήμην» παρουσιάζεται στην Αίθουσα Claude Monet, Coco Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης της Λεβεντείου Πινακοθήκης. Διάρκεια Έκθεσης: 24 Μαρτίου - 9 Μαΐου 2016. Η Καθημερινή είναι μόνιμος χορηγός του Coco Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης.

Νίκη Μαραγκού κατάφερε να τις κάνει μία. Έτσι, διαβάζοντας Νίκη Μαραγκού μπορείς εύκολα να διακρίνεις και τι έβλεπε. Συνυφαίνει τον λόγο με την εικόνα, ο κ. Στεφανίδης μάλιστα τόνισε ότι όλα έβγαιναν φυσικά, χωρίς μανιέρα, ελεύθερα, κάτι που είναι πολύ δύσκολο, επισημαίνοντας, επίσης πως ο λόγος της έχει πολλά επίπεδα, σου δίνεται η βαθιά αίσθηση του χρόνου, στα ποιήματα της Νίκης συνυπάρχουν όλες οι εποχές.

Οι παλιοί φίλοι της Νίκης Μαραγκού Στέφανος Στεφανίδης και Ελένη Νικίτα, μαζί με την επιμελήτρια της Έκθεσης Κατερίνα Στεφανίδη, θυμούνται τον άνθρωπο που ήξερε να αγαπάει και να ζει ελεύθερα.

Έβρισκε ομορφιά παντού

Το λογοτεχνικό, αλλά και το εικαστικό της έργο διατηρούν μία απλότητα, όμως μέσα σε αυτή την αλήθεια της υπάρχει βάθος, υπάρχουν νύξεις και συμβολισμοί, όπως συμπληρώνει η κ. Νικίτα, «Μία μεγάλη ενότιη στο εικαστικό έργο της είναι η καθημερινότητα. Η Νίκη ακόμα και στις στιγμές ρουτίνας, αλλά και στα πιο ευτελή αντικείμενα έβρισκε λόγο ύπαρξης και ομορφιά. Στη ζωγραφική της αναζητά την ομορφιά, και το πράττει ακόμα και στις οδυνηρές στιγμές της, όπως ήταν η απώλεια της πολυαγαπημένης της Αμμοχώστου. Στο πρώτο έργο της για την Αμμόχωστο, το 1977, παρατηρεί κάποιος τα ίδια λαμπερά χρώματα με πριν, το τοπίο αποπνέει την ίδια ομορφιά και ο θεατής αντιλαμβάνεται ότι εκείνο που επιλέγει να κρατήσει μέσα της η Νίκη Μαραγκού είναι η ομορφιά του χώρου, δεν μεταφέρει το σκοτεινό μέρος». Ο κ. Στεφανίδης μου λέει ότι οπωσδήποτε στο ποίημά της έργο υπάρχει η αίσθηση της απώλειας και της μελαγχολίας, αλλά δεν μένει εκεί. Η Νίκη Μαραγκού μέσα από την τέχνη της ποίησης ανανεώνει τη ζωή, έτσι νιώθεις ότι μέσα από την αίσθηση του χαμού υπάρχει η αναγέννηση. Η κ. Νικίτα συνεχίζει λέγοντας ότι προσπαθούσε να παντρέψει τη βυζαντινή τέχνη με την τέχνη του Φαγιούμ, –τι ειρωνεία, πέθανε στο ταξίδι της στο Φαγιούμ–, μιας και τα πορτρέτα του Φαγιούμ ήταν τόσο ζωντανά που ξυπνάνε όλες μας τις αισθήσεις και μας επισομαίνει, «η αμεσότητά τους και η δυνατή παρουσία των εικονιζόμενων ενεργοποιεί όλες τις αισθήσεις του θεατή. Νομίζω αυτό επιδίωκε και η Νίκη να χαρίσει –δανειζομαι τα λόγια του Ελύτη (Ιδιωτική οδός, Αθήνα 1989)– “μια ευτυχία των ματιών, που είναι και της ακοής και της αφής και του νου”». Διαβάζοντας κάποιος την ποίηση της Νίκης Μαραγκού βλέπει αμέσως εικόνες, αντικρίζοντας κάποιος τα ζωγραφικά της έργα ακούει αμέσως λόγια και μένει ζωντανή η Νίκη Μαραγκού στη μνήμη και παρουσιάζεται ολοζώντανη σαν πορτρέτο του Φαγιούμ.

Καταλαβαίνω ότι όταν κάποιος μιλάει για τη Νίκη Μαραγκού μπορεί να ακούει ιστορίες με τις ώρες, άλλωστε και οι κουβέντες που έκανε στον «Κοχλία» η Νίκη με τους φίλους της έχουν γεννήσει ερωτηματικά, έχουν δημιουργήσει ιστορίες. Τα ταξίδια της και οι εντυπώσεις της, η ζωντάνια της και η επιθυμία της να μοιράζεται εικόνες και εμπειρίες έχουν γεμίσει τις θύμνες των φίλων της που είναι αδύνατον, νομίζω, να «εγκλωβιστούν» σε μία σελίδα εφημερίδας. Όπως χαρακτηριστικά ανέφερε η Λουκία Λοΐζου Χατζηγαβριήλ, Διευθύντρια της Λεβεντείου Πινακοθήκης, στον χαιρετισμό της για την έκθεση «έυχομαι αυτή η έκθεση να αποτελέσει το ερέθισμα, μια πρώτη μικρή βάση για μια πιο εμπειριστωμένη μελέτη για τη Νίκη – την ποιήτρια, την πεζογράφο, την εικαστικό. Διότι πραγματικά ό,τι γνωρίζουμε, ό,τι αναγνωρίζουμε και θυμόμαστε από τη Νίκη είναι απλώς το “Α” μιας πολύ μεγαλύτερης εικόνας – ένα νήμα που θέλει πολύ ακόμη να το ξετυλίξουμε ως το “Ω”».

[...] Παρέα με τον γεωμέτρη και τον κρηολόγο αλλά και τον τετράνυχο, τον τίγρη, τον φυλλοδέτη, τη χρυσόμυγα, το αλογάκι της Παναγίας που τα τρώει όλα, θα μοιραστούμε φύλλα, πέταλα, ουρανό, στον αφάνταστο αυτό κήπο κι αυτοί κι εγώ περαστικοί.

«Οι τριανταφυλλίες», 1993

Ατζέντα

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ε Σ

27.3.16-2.4.16

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**
art@kathimerini.com.cy
kouroupakisa@kathimerini.com.cy

ΔΙΑΛΕΞΗ

Τα μυστήρια της Αμφίπολης

Ο **Θεόδωρος** Μαυρογιάννης επικαιροποιεί τη συζήτηση σχετικά με τα μυστήρια της Αμφίπολης με τη διάλεξη με θέμα «“Ο τάφος του Ηφαιστίωνος” στην Αμφίπολη και η ιστορία των Διαδόχων του Αλεξάνδρου», που διοργανώνει το Πρόγραμμα «Σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό» του Ανοικτού Πανεπιστημίου. Αίθουσα εκδηλώσεων Τράπεζας Κύπρου, περιοχή Αγ. Παρασκευής - Χίλτον. Δευτέρα, 28 Μαρτίου 2016, στις 7 μ.μ. Η διάλεξη θα μεταδίδεται διαδικτυακά.

ΘΕΑΤΡΟ

«8 Γυναίκες Κατηγορούνται» του Ρομπέρ Τομά

Το έργο του Ρομπέρ Τομά «8 Γυναίκες Κατηγορούνται» έχει σημειώσει και εξακολουθεί να σημειώνει παγκόσμια θεατρική επιτυχία λόγω της ποιητικής του γραφής και της δυναμικότητας του θέματός του. Διαθέτει συναρπαστική πλοκή, φτιαγμένη με αλληλόπληθα ευρήματα. Η εξέλιξη του έργου διεξάγεται με πρόσωπα πειστικά, αληθινά, που με τις συνεχείς αποκαλύψεις των συγκρούσεών τους κρατούν αμείωτο το ενδιαφέρον του θεατή μέχρι το τέλος. Σε μία απομονωμένη εξοχική κατοικία, κά-

που στα μέσα της δεκαετίας του '30 στο Παρίσι, κάποια χιονισμένη μέρα, οκτώ γυναίκες (πεθερά, σύζυγος, κουνιάδα, αδερφή, δύο κόρες, καμαριέρα και ηπηρετρία) ανακαλύπτουν τον μοναδικό άντρα του σπιτιού νεκρό, μ' ένα μαχαίρι κερρωμένο στην πλάτη του. Αποκλεισμένες από τον υπόλοιπο κόσμο, λόγω καιρικών συνθηκών, προσπαθούν να ανακαλύψουν ποια από αυτές πιθανόν να είχε κίνητρο να διαπράξει ένα τέτοιο φόνο. Αλληλοκατηγορούνται παίζοντας κρυφτό με το παρελθόν, κρύβοντας

ένοχα μυστικά σε ένα μοναδικό παιχνίδι μυστηρίου και κωμικών καταστάσεων. Πρωταγωνιστούν (με σειρά εμφάνισης): Πατρίσια Πεττεμερίδου, Σοφία Καλλή, Πέννη Φοινίκη, Μυρτώ Κουγιάλη, Χριστίνα Μαρούχου, Λουκία Πρωτοπαπά, Μένια Μαθιουδάκη, Ελένα Παπαδοπούλου. Τελευταίες παραστάσεις: Κυριακή, 27 Μαρτίου, 6:30 μ.μ. και 1-3 Απριλίου, ώρα 8:30 μ.μ. (6:30 μ.μ. την Κυριακή). Θέατρο Διώνυσος, Διαγόρου 29. **Πληροφορίες: 22818999, www.theatrodionysos.org.**

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ**

Οι ζωές όλων μας αξεδιάλυτα δεμένες

«**Ποιο είναι** το ωραιότερο πράγμα στη ζωή;» ρωτάει ο Δανός σκηνοθέτης Γιον Μπανγκ Κάρλσεν μια 90χρονη κυρία, ιδιοκτήτρια ενός σχεδόν παροπλισμένου ξενοδοχείου στην εξοχή, στο αυτοβιογραφικό ντοκιμαντέρ του «Déjà vu». «Κλείσε την κάμερα, για να απαντήσω», του λέει εκείνη. Ο Κάρλσεν υπακούει και πάνω στο «μαύρο» της οθόνης καταγράφεται η απάντηση: «...Να συνεχίσω να ζω». Το εξαιρετικό ντοκιμαντέρ είναι ένα από αυτά που συναντάει κανείς αποκλειστικά σχεδόν σε φεστιβάλ (εν προκειμένω, στην πρόσφατη 18η διεθνή διοργάνωση Θεσσαλονίκης). Η φράση όμως της ηλικιωμένης κυρίας είναι κάτι που ο καθένας μπορεί να σκεφτεί, αλλά μόνο όταν διατυπωθεί αποκτά σημασία και μέγεθος.

Τα τρομοκρατικά χτυπήματα στις Βρυξέλλες την εβδομάδα που πέρασε άφησαν πίσω τους νεκρούς, τραυματίες, μια Ευρώπη με πολλαπλά κατάγματα, ενόχισαν τους πωλητές μίσους και τους επαγγελματίες της λύτρωσης. Η ψυχραιμία είναι διαρκώς το αιτούμενο, πολύ περισσότερο αυτήν την περίοδο, κατά την οποία ο εφιάλτης ανατροφοδοτείται και ο πόλεμος μαίνεται.

As στραφούμε και σε ένα παράλληλο σύμπαν. Οχι πυκνά στοχαστικό, που κινείται στο ολισθηρό έδαφος του εαυτού, όπως το «Déjà vu» του Κάρλσεν. Αλλά σκληρά ρεαλιστικό, όπως «Η Λαμπεντούζα

Η «αρμονική συνύπαρξη» αποδεικνύεται δοξαστικό ρεφρέν για μια μάχη που δεν κερδήθηκε.

τον χειμώνα», ενός νεαρού σκηνοθέτη, του Γιάκομπ Μπρόσμαν. Το περιεχόμενο μπορεί κανείς εύκολα μάλλον να το υποθέσει: μετανάστες, πρόσφυγες, οι ψαράδες του νησιού, τοπικές αρχές και κοινωνία. Λέει ο σκηνοθέτης: «Η Ευρώπη ως σύνολο έχει τη δυνατότητα να σώσει εκατοντάδες ζωές. Το ότι δεν το κάνει θέτει σε κίνδυνο όχι μόνον τις ζωές των ανθρώπων αυτόν αλλά και την ίδια της την ύπαρξη. Εμείς έχουμε τη δύναμη να αποφασίσουμε πώς θα διαχειριστούμε τους πρόσφυγες, αλλά και πώς θα φερόμαστε ο ένας στον άλλον».

Αναφέρουμε το απόσπασμα όχι γιατί ο σκηνοθέτης περιγράφει ή προτείνει κάτι ρηξικέλευθο. Ομως, η άποψή του αυτή διαμορφώθηκε μέσα από την εμπειρία των γυρισμάτων. Από την επαφή του με το νησί (κατακείμενο), την ιδιότυπη καθημερινότητά του, τα προβλήματα που δεν αφορούν μόνο τη Λαμπεντούζα, αλλά όλη την ήπειρο στην οποία ανήκει. Απλώς εκεί μπορεί κανείς να εισπνεύσει συμπυκνωμένη πραγματικότητα, όπως, σε μη συγκρίσιμο πλέον βαθμό, στην Ειδομένη. Τα δυο ντοκιμαντέρ δεν συναντώνται πουθενά. Καταγράφουν όμως όψεις του ίδιου - άλλου κόσμου. Το πιθανότερο είναι ότι οι δύο κόσμοι δεν θα επικοινωνήσουν ποτέ. Τα πρόσωπα που συνθέτουν τη ζωή, τις περιέργειες, τις ανάγκες, τις ανησυχίες του Βορειοευρωπαίου Δανού δημιουργού δεν έχουν καμία σχέση ούτε με τους ψαράδες της Λαμπεντούζα ούτε με τους ταλαιπωρημένους μετανάστες από την Αφρική που φτάνουν (τρόπος του λέγειν) στα παράλια της. Δεν χρειάζεται να είναι κάποιος μουσουλμάνος για να είναι ξένος στην Ευρώπη. Ξένος, αν και είναι σάρκα από τη σάρκα της, μέλος της δυναμικής και της εξέλιξης της.

Ενα μεγάλο μέρος των μαχητών του ISIS είναι νέοι Ευρωπαίοι - Γάλλοι, Βέλγοι, Αγγλοι - που έζησαν σε ένα αστικό περιβάλλον, κάποιοι φτωχοί και περιθωριοποιημένοι, κάποιοι όχι. Η Ευρώπη απέτυχε να τους εντάξει στους κόλπους της. Δεν είναι λαθραία αλλά είναι εύκολη και μάλλον μονοδιάστατη η ερμηνεία της περιθωριοποίησης και η ταύτισή της με το μίσος. Το πρόβλημα (πολυ)πολιτισμικό, έχει αδιάγνωστα ακόμη πλοκάμια. Η ευρωπαϊκή εμπειρία δεν έγινε συλλογική. Η «αρμονική συνύπαρξη» αποδεικνύεται δοξαστικό ρεφρέν για μια μάχη που δεν κερδήθηκε.

Η απόκλιση ανάμεσα στους διαφορετικούς κόσμους δεν γεφυρώθηκε. Και αν κάποιος γομφυρώθηκε, δεν θεμελιώθηκε ποτέ. Τώρα βιώνουμε το εξής παράδοξο: οι ζωές όλων σε αυτήν την ήπειρο να είναι αξεδιάλυτα δεμένες. Αν δεν σώσουμε τους «άλλους», δεν θα σωθούμε κι εμείς. Η ύπαρξη της Ευρώπης εξαρτάται από την ύπαρξη όλων, Βορειοευρωπαίων, ψαράδων της Λαμπεντούζα, μεταναστών.

ΘΕΑΤΡΟ

«Το Γλυκό πουλί της Νιότης» στον ΘΟΚ

Γραμμένο το 1959, πρόκειται για ένα από τα πιο γνωστά και αγαπημένα έργα του Τενεσί Ουίλιαμς και ανεβαίνει για πρώτη φορά στον Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου. Ο Τσανς Γουέιν, ένας αδιस्ताκός και φιλόδοξος νεαρός, επιστρέφει στην πόλη όπου γεννήθηκε, στη συντηρητική επαρχία του αμερικανικού Νότου. Σύντροφός του στο ταξίδι, η άλλοτε διάσημη ηθοποιός Αλεξάνδρα ντε Λάγκο στην οποία προσφέρει τις υπηρεσίες του. Δύο άνθρωποι κυριευμένοι από τον τρόπο του χρόνου, ακουμπάνε ο ένας στον άλλον προσπαθώντας να νβήξουν τα συναισθήματα, τους φόβους και τον πανικό τους μέσα στον τεχνητό παράδεισο των ναρκωτικών και του αλκοόλ, προσδοκώντας σε μία απελευθέρωση που θα τους χαρίσει η τέχνη και η δόξα. Διασκευή/Σκηνοθεσία: Αντζέλα Μπρούσκου. Ερμηνεύουν: Πέτρος Γιωρκάτζης, Αχιλλέας Γραμματικόπουλος, Βασιλική Διαλυτά, Δημήτρης Κωνσταντινίδης, Φίλιππος Κωνσταντίνος, Ντίνος Λύρας, Ιωάννα Σιαφάκη, Στέλα Φυρογέννη, Νιόβη Χαρα-

λάμπους, Γιώργος Χριστοδούλου, Άννα Σκορδή, Δημήτρης Δημητρίου, Σωτήρης Σωτηρίου, Kenneth Nnebe. Επίσημη πρώτη: Σάββατο, 5 Μαρτίου και κάθε Παρασκευή και Σάββατο, 8:30 μ.μ. και Κυριακή 6:00

μ.μ. Νέο Κτήριο Θεάτρου ΘΟΚ, Γρηγόρη Αυξεντίου 9, Λευκωσία. **Πληροφορίες: 22864300, thoc@cytanet.com.cy.** *Δεν επιτρέπεται η είσοδος σε άτομα κάτω των 12 ετών

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

Από και προς το Βυζάντιο

Η Έκθεση είναι εμπνευσμένη από το εμπορικό πλοίο των Βυζαντινών, το οποίο για αιώνες μετέφερε στις θάλασσες της Ανατολής ανθρώπους και προϊόντα, και διαμέσου αυτών καλλιτεχνικές αξίες και πολιτιστικά αγαθά. Η Έκθεση αποτελεί ένα φωτογραφικό

κό ταξίδι στον μαγευτικό κόσμο της Ανατολής. Μέσα από κάρτες, πορτοφόλια, χαρακτηριστικά, μικρογραφίες χειρογράφων, ταχυδρομικά δελτάρια και φωτογραφίες από τον 12ο αιώνα μέχρι και σήμερα. Δημοτική Πινακοθήκη Λάρνακας, Τρίτη, 29 Μαρτίου 2016, στις 8.00 μ.μ. Διάρκεια έκθεσης: 29 Μαρτίου με 20 Απριλίου 2016. **Πληροφορίες: 22432578, cypriotstudies@gmail.com.**

ΕΚΘΕΣΗ

«Νίκη Μαραγκού, 1948-2013: Εις μνήμην»

Όσοι είχαν την τύχη να γνωρίσουν τη Νίκη Μαραγκού ξέρουν πόσο ξεχωριστός και χαρακτηριστικός άνθρωπος ήταν. Όσοι δεν είχαν αυτήν τη χαρά θα έχουν την ευκαιρία να τη γνωρίσουν, να μάθουν και να θυμηθούν το έργο και το ταλέντο της μέσα από την έκθεση-αφιέρωμα και σειρά εκδηλώσεων και εργαστηρίων που διοργανώνει η Λεβέντειος Πινακοθήκη στην Αίθουσα Claude Monet, Coco Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης. Από τις 24 Μαρτίου μέχρι τις 9 Μαΐου, ώρες λειτουργίας: καθημερινά, εκτός Τρίτης, 10:00 π.μ. - 05:00 μ.μ., Τετάρτη: 10:00 π.μ. - 10:00 μ.μ. Λεβέντειος Πινακοθήκη, Λεωνίδου 5, Λευκωσία. **Πληροφορίες: 22668838, info@leventisgallery.org.**

ΜΟΥΣΙΚΗ

Ο Πέτρος και ο Λύκος και το μαγικό τηλεκοντρόλ

Η Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου παρουσιάζει ένα από τα πιο αγαπητά παραμύθια των παιδιών από τον S. Προκόγιεφ, «Ο Πέτρος και ο λύκος», σε δύο οικογενειακές απογευματινές συναυλίες. Απολάυστε τη μουσική παράλληλα με τη συναρπαστική αφήγηση του παραμυθιού! Μετά τη μουσική ιστορία, η ορχήστρα επιφώνησε στους μικρούς της φίλους μια μουσική έκπληξη... Αφηγητής: Πέτρος Γιωρκάτζης, μέστρος: Άλκης Μπαλάς, Λεμεσός, Θέατρο Ριάλτο, Ανδρέα Δρουσιώτη 19, Λεμεσός, Τετάρτη, 30 Μαρτίου 2016, ώρα 6:30 μ.μ. Λευκωσία, Δημοτικό Θέατρο Στροβόλου, Λεωφόρος Στροβόλου, Πέμπτη 31 Μαρτίου 2016, ώρα 6:30 μ.μ. **Πληροφορίες: 22463144, www.cyso.org.cy.**

ΕΠΙΣΗΣ | Του ΚΩΣΤΑ ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΥ

Η τυραννία του φόβου

Μετά τα τρομοκρατικά χτυπήματα τον περασμένο Νοέμβριο στο Παρίσι και τα πρόσφατα στην Κωνσταντινούπολη από τον ISIL, όλοι οι ενήμερωμένοι και απλά σκεπτόμενοι πολίτες δεν αναρωτιόντουσαν για το εάν θα ξαναχτυπήσουν οι παρανοϊκοί, αλλά το πού και το πότε. Και μετά το μακελειό στις Βρυξέλλες, το ίδιο εξακολουθεί να ισχύει. Οι Ευρωπαίοι γνωρίζουν ότι θα υπάρξουν στο μέλλον κι άλλα τρομοκρατικά χτυπήματα και αυτή η βεβαιότητα, προϊόντος του χρόνου (καθώς περνά ο καιρός), μετασχηματίζεται σε κοινωνική συνείδηση που διαβρώνει καταλυτικά την ελευθερία τους. Ο τρόμος μετασχηματίζεται σε βεβαιότητα γι' αυτό που θα συμβεί, αβέβαιη μόνο για το πού και το πότε. Οι μετακινήσεις στις ευρωπαϊκές πρωτεύουσες αποκτούν ένα νέο επίφορο ρίσκο, πέραν εκείνου των απρόσμενων ατυχημάτων. Ειδικά στους πολυσύχναστους χώρους των αεροδρομίων, των σιδηροδρομικών σταθμών, των κεντρικών πλατειών και των εμπορικών οδών. Ακόμη και εργοστάσια με τοξικά χημικά και πυρηνικοί σταθμοί θα μπορούσαν να γίνουν στόχοι επιθέσεων αυτοκτονίας, με αποτελέσματα τόσο καταστροφικά για εκατοντάδες χιλιάδες πολίτες, που οι μέχρι

τώρα τρομοκρατικές επιθέσεις να φαίνονται «ασήμαντες» μπροστά τους.

Οι τρομοκράτες δεν χρειάζεται να καταλαμβάνουν αεροπλάνα, αφού προηγείται της επιβίβασης αυστηρός έλεγχος, όταν μπορούν, τόσο εύκολα, να τινάξουν στον αέρα τις αιθουσες εισόδου και αναμονής των ταξιδιωτών. Και μάλιστα, προτιμούν τις επιθέσεις στα υπόγεια μετρό γιατί εκεί, επειδή ο χώρος για την εκτόνωση των αερίων από την εκρηκτική γόμωση είναι περιορισμένος, τα θύματα που θα προκαλέσουν θα είναι πολύ περισσότερα. Επίσης σε αεροδρόμια και τουριστικά εμπορικά σημεία τους δίνεται η ευκαιρία να κυτπάνε μαζί ανθρώπους από διαφορετικές χώρες, μαζικοποιώντας έτσι το μήνυμα του τρόμου προς τα έθνη καταγωγής τους.

Πώς είναι πιθανό να νιώσεις, εάν είσαι λίγο μελαγχρής και περπατάς σε ένα μεγάλο αεροδρόμιο κρατώντας ένα σακίδιο και μια μικρή βαλίτσα, όταν αντιληφθείς ότι τα μάτια των πάνοπλων αστυνομικών και ορισμένων ταξιδιωτών γύρω σου, σε κοιτάνε έντονα και περιεργά;... Πώς θα ένιωθες εάν εσύ παρατηρούσες να κινείται κοντά σου ένας ανήσυχος μελαμψός νεαρός με υπογένειο, που σου φέρνει στο μυαλό τις

δημοσιευμένες φάτσες των τρομοκρατών που ανατινάχτηκαν σκορπώντας τον θάνατο σε Παρίσι, Κωνσταντινούπολη και Βρυξέλλες; Τι θα συμβαίνει πλέον στους μαζικούς χώρους; Θα νιώθεις εσύ ύποπτος τρομοκράτης για κάποιους άλλους και κάποιους άλλους ύποπτος τρομοκράτης για σένα;

Εάν επιτρέψουμε σε αυτή την απαισιόδοξη «βεβαιότητα» του επόμενου τρομοκρατικού χτυπήματος να γίνει συχνή σκέψη και άγχος, θα κερφώσουμε τον φόβο στη ζωή μας. Ο φόβος γεννάει μίσος και απέχθεια. Εκτρέφει ρατσισμό και φανατισμό. Στρώνει τον δρόμο για τον κοινωνικά αποδεκτό νομικό περιορισμό ατομικών ελευθεριών και δικαιωμάτων και την αστυνομοκρατία. Φασιστοποιεί την πολιτική ζωή. Μέσα σε τέτοιο κλίμα ανασφάλειας και τρόμου, ποιος θα φέρει αντίρρηση και θα έχει το σθένος να αντισταθεί σε πρακτικές παρακολούθησης, οι οποίες ήδη εφαρμόζονται στο παρασκήνιο και θα ενταθούν με νομοθεσίες στο προσκήνιο, αφαιρώντας βασικά δικαιώματα της ιδιωτικής και πολιτικής ζωής; Οι πλειοψηφίες θα υπερθεματίσουν! Ποιος θα καταφέρει να αρθρώσει πειστικό πολιτικό λόγο και να υπερασπιστεί τις βασικές ανθρωπιστικές αξίες, μπροστά

στο κύμα ξενοφοβίας, και ειδικότερα ισλαμοφοβίας, που ενισχύονται από τις υπερβολές των φασιστικών και ρατσιστικών πολιτικών σχηματισμών; Σχηματισμοί οι οποίοι διαρκώς γιγαντώνονται στην Ευρώπη τα τελευταία χρόνια, συνεπικουρούμενοι από τη συσσωρευμένη κοινωνικά αγανάκτηση λόγω των συνεχών σκληρότατων μέτρων «οικονομικής εξυγίανσης». Μπαίνουν στα κοινοβούλια, συμμετέχουν σε κυβερνήσεις, εκβιάζουν για σκληρές πολιτικές απέναντι σε πολιτικούς πρόσφυγες και οικονομικούς μετανάστες.

Αυτός είναι πλέον ο μεγαλύτερος κίνδυνος και η πραγματική στόχευση των τρομοκρατών: Το τελειωτικό χτύπημα στις ταλαιπωρημένες από τα συσσωρευμένα οικονομικά προβλήματα, τα δημοκρατικά ελλείμματα, τη διαφθορά και τις διαπλοκές, ευρωπαϊκές κοινοβουλευτικές δημοκρατίες. Να οδηγήσουν την Ευρώπη, που γέννησε και καταστράφηκε από τον φασισμό, σε νέες καλυπτόμενες από το «δικαίο της ανάγκης» φασίζουσες πολιτικές, οι οποίες θα καταλήξουν σε νέους ευρωπαϊκούς εμφυλίους. Αντισταθείτε πρώτα μέσα στο μυαλό σας. Μην τους αφήσετε να νικήσουν!

Το Facebook θέλει ακρίβεια στη στόχευση

Οι δυνατότητες που δίνουν τα social media στους πολιτιστικούς οργανισμούς

Της **ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΣ ΠΟΥΡΝΑΡΑ**

Ο 45άρης Βρετανός Τομ Μπέρντσου είναι digital strategist, με προϋπηρεσία στο coaching, δηλαδή στην καθοδήγηση ανθρώπων έτσι ώστε να αναπτύξουν ιπτικές του χαρακτήρα τους που θα τους βοηθήσουν να έχουν επιτυχημένο επαγγελματικό βίο. Με αυτήν του την ιδιότητα –και με μεγάλη προϋπηρεσία σε καλλιτεχνικούς οργανισμούς στην πατρίδα του– ήρθε για μερικές ημέρες στην Ελλάδα για να διδάξει σε ένα τριήμερο σε-

minάριο του Βρετανικού Συμβουλίου με τίτλο «Designing Digital Strategies» για επαγγελματίες από τον χώρο του πολιτισμού. Ιδού πέντε από τα σημαντικότερα πράγματα που είπε στους Έλληνες συμμετέχοντες για την τέχνη της επικοινωνίας και την επικοινωνία της τέχνης στην ψηφιακή εποχή.

“
Ο digital strategist Τομ Μπέρντσου ήρθε στην Ελλάδα για να διδάξει σε ένα τριήμερο σεμινάριο του Βρετανικού Συμβουλίου.

minάριο του Βρετανικού Συμβουλίου με τίτλο «Designing Digital Strategies» για επαγγελματίες από τον χώρο του πολιτισμού. Ιδού πέντε από τα σημαντικότερα πράγματα που είπε στους Έλληνες συμμετέχοντες για την τέχνη της επικοινωνίας και την επικοινωνία της τέχνης στην ψηφιακή εποχή.

Πρώτον: «Η διαφορά μεταξύ τού να δημοσιεύεις κάτι σε μια εφημερίδα και να ποστάρεις το ίδιο πράγμα στο Face-

book, είναι σαν να επιτίθεσαι με ένα κανόνι που πετάει τεράστιες μπάλες χωρίς να ξέρεις τι θα πιάσεις, ή να χρησιμοποιείς ένα αυτόματο όπλο που βάλει με τεράστια ακρίβεια σε μεγάλη απόσταση. Χάρis στις πληροφορίες που ανεβάζει κανείς στις δημοσιεύσεις του στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, μπορείς να στοχεύσεις στους χρήστες που πληρούν εξαιρετικά συγκεκριμένες προδιαγραφές. Η ακρίβεια είναι κάτι που δεν υπήρχε στο παρελθόν και αλλάζει τους κανόνες του παιχνιδιού. Η δυνατότητα αυτή αναγκάζει τους πολιτιστικούς οργανισμούς να δώσουν ιδιαίτερη έμφαση στην κατανόηση του κοινού στο οποίο απευθύνονται, όχι ως απρόσωπη μάζα αλλά ως ξεχωριστές μονάδες».

Δεύτερον: «Μία από τις ανερχόμενες αξίες της σημερινής επικοινωνίας είναι αυτό που γράφεις, ποστάρεις, φωτογραφίζεις να είναι shareable, να μπορεί να το μοιραστεί ο χρήστης με τους φίλους του. Μέσα από αυτήν τη διαδικασία μπορεί κανείς να φτάσει στο ευρύ κοινό, διότι αυτοί που θα το μοιραστούν πρώτοι λειτουργούν ως αγωγοί που θα σε οδηγήσουν στις μεγάλες δεξαμενές. Ετσι λοιπόν δεν αρκεί μόνο να ενημερώνεις. Πρέπει το περιεχόμενό σου να είναι σε τέτοια μορφή και να έχει τόσο ενδιαφέρον που αυτός που θα το διαβάσει να το διαδώσει».

Τρίτον: «Πολλοί επαγγελματίες στον χώρο του πολιτισμού πιστεύουν ότι τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης είναι κάτι

Στην εποχή των νέων μέσων, μια selfie μπορεί να είναι η καλύτερη διαφήμιση ενός πολιτιστικού οργανισμού.

Ο Τομ Μπέρντσου βρέθηκε στην Ελλάδα πριν από λίγες ημέρες

που μπορούν να αναθέσουν στον νεαρό που μόλις ήρθε για πρακτική, επειδή οι ίδιοι είναι σε μεγάλη ηλικία και δεν τα πολυκαταλαβαίνουν αυτά ή γιατί η ασχολία αυτή είναι λιγότερο σημαντική από άλλες. Λάθος. Πρόκειται για τη «βιτρίνα» ενός οργανισμού, αυτή που δίνει την πρώτη εντύπωση. Πρέπει να υπάρχει σχεδιασμός και εποπτεία. Πάντως, όλοι μας μπορούμε να αναπτύξουμε ψηφιακές δεξιότητες, όλοι μας είμαστε εκπαιδευσιμοι στον τομέα αυτό. Είναι σαν να μαθαίνουμε μια νέα γλώσσα. Στην εποχή της παντοδυναμίας των εφημερίδων, οι δημοσιογράφοι, λ.χ., έγραφαν τα ερωτήματα σχετικά με ένα θέμα μαζί με τις απαντήσεις. Σήμερα, το δημοσιογραφικό πνεύμα των νέων μέσων είναι ότι ανοίγεις διάλογο με το κοινό, ζητάς τη γνώμη των αναγνωστών, δεν είσαι ο φωτεινός παντογνώστης που τους μαθαίνει τα πάντα. Όλα είναι διάδραση».

Τέταρον: «Παλαιότερα το βάρος έπεφτε στο να είναι κάτι άρτια παρουσιασμένο. Αν είχες να διαφημίσεις μια θε-

ατρική παράσταση, λ.χ., έπρεπε να περάσεις πολλές ώρες προετοιμάζοντας το υλικό που θα πήγαινε στον Τύπο. Τώρα αρκεί να βιντεοσκοπήσεις με το κινητό σου μερικά πλάνα από τις πρόβες και να τα ανεβάσεις. Ή ένας θεατής να ανεβάσει μια selfie. Πολλά από τα βίντεο που γίνονται viral είναι τραβηγμένα με κινητά απαραιτωμένως τεχνολογίας, απλώς είναι εξαιρετικά επίκαιρα, βγαίνουν τη σωστή στιγμή. Δεν χρειάζεται τελειομανία αλλά εγρήγορση. Αυτό δεν σημαίνει ότι ο αυθορμητισμός τα νικάει όλα. Προσωπικά δεν ποστάρω ποτέ κάτι όταν είμαι θυμωμένος ή μεθυσμένος».

Πέμπτον: «Είναι φοβιστικό να πατάς ένα κουμπάκι και το μήνυμά σου να μπορεί να φτάσει στα πέρατα του κόσμου. Εκεί σμικρυνθεί η διαδρομή ανάμεσα στο κεφάλι σου και την ανθρωπότητα. Το σύμπαν που ζεις έχει γίνει πολύ περίπλοκο. Θα μας πάρει ακόμα καιρό να καταλάβουμε πώς λειτουργούν τα πράγματα. Ένα είναι σίγουρο: Δεν υπάρχουν πια βεβαιότητες και δεν μπορείς να μείνεις στάσιμος στη μάθηση».

77 77 77 45 tickets rialto.com.cy

ΚΥΚΛΟΣ ΚΛΑΣΣΙΚΑ ΑΛΛΙΩΣ CLASSICS RELOADED SERIES

Parageorgio String Quartet

Classic Versus Rock

Δευτέρα / Monday 11.04.2016 20:30

Χορηγός Επικοινωνίας:

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

για τρεις 30%

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΑΣ ΣΩΤΗΡΙΟΥ

ΤΖΕΜΑΛΙΓΙΕ

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: ΜΑΡΙΑ ΜΑΝΝΑΡΙΔΟΥ - ΚΑΡΣΕΡΑ

ΠΡΕΜΙΕΡΑ: Σάββατο, 19 ΜΑΡΤΙΟΥ // 20:30

ΛΕΥΚΩΣΙΑ	ΛΕΜΕΣΟΣ
ΘΕΑΤΡΟ ΔΕΝΤΡΟ	ΠΑΛΙΟ ΕΥΔΑΔΙΚΟ
ΤΕΤΑΡΤΗ 23 / 30 ΜΑΡΤΙΟΥ & 6 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2016, 20:30	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 22 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2016, 20:30
ΣΑΒΒΑΤΟ 19 / 26 ΜΑΡΤΙΟΥ & 2 / 9 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2016, 20:30	ΣΑΒΒΑΤΟ 23 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2016, 20:30
ΚΥΡΙΑΚΗ 20 / 27 ΜΑΡΤΙΟΥ & 3 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2016, 18:30	ΚΥΡΙΑΚΗ 24 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2016, 18:30

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ-ΚΡΑΤΗΣΕΙΣ: 99 544934

ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ: 13 ΕΥΡΩ ΚΑΝΟΝΙΚΟ & 10 ΕΥΡΩ ΜΕΙΩΜΕΝΟ (ΦΟΙΤΗΤΕΣ, ΑΝΕΡΓΟΙ, ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ)

ΣΚΗΝΙΚΑ-ΚΟΣΤΟΥΜΙΑ: ΣΤΕΛΛΑ ΠΑΡΡΑ // ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΦΩΤΙΣΜΟΥ: ΚΑΡΟΛΙΝΑ ΣΠΥΡΟΥ // ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΓΕΩΡΓΙΑ ΜΕΣΙΝΤΗ

ΛΑΜΒΑΝΟΥΝ ΜΕΡΟΣ ΟΙ ΗΘΟΠΟΙΟΙ: ΕΛΕΝΑ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ // ΖΩΗ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ // ΗΛΙΑΝΑ ΚΑΚΚΟΥΡΑ // ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΧΡΙΣΤΟΦΙΑ // ΕΛΕΝΑ ΧΡΙΣΤΟΦΗ

ΜΕΤΑΞΕ ΧΟΡΗΓΟΣ: ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΩΛΟΓΗΣΗΣ ΚΥΤΣΟΥ, ΡΙΚ, ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ, ΧΟΡΗΓΟΙ, synyrgia.com.cy, Σόλο για τρεις, Event: Τζεμαλιγιέ

Η ενασχόληση με την τέχνη είναι μυητική διαδικασία

Ο συνθέτης Μιχάλης Χριστοδουλίδης μιλάει στην «Κ» για το έργο του «9η Ιουλίου»

Συνέντευξη στον ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Με την ευκαιρία της παρουσίασης του ορατορίου «9η Ιουλίου» στη Λευκωσία μετά από προετοιμασία πολλών ετών, μιλήσαμε με τον συνθέτη Μιχάλη Χριστοδουλίδη, για τον οποίο το έργο αυτό του Βασίλη Μιχαηλίδη ήταν κάτι σαν στοίχημα ζωής και εσωτερική ανάγκη. Ο Μιχάλης Χριστοδουλίδης μίλησε στην «Κ» για την «9η Ιουλίου», τους συνεργάτες του, το μουσικό σύνολο Διάσταση και τις εμπειρίες που απέκτησε από την πολύχρονη πορεία του.

—Χαρακτηρίζετε την «9η Ιουλίου» του Βασίλη Μιχαηλίδη ως έργο ζωής. Τι σας ενέπνευσε σε αυτό το έργο του;

—Η «9η Ιουλίου» δεν είναι μόνο ένα ποίημα, είναι μία σφραγίδα αποτύπωσης της ψυχής ενός λαού που εκφράζεται χωρίς συμπλέγματα, και με τη δική του ντοπιολαλιά μιλάει για το γενεαλογικό του δένδρο. Έτσι ήταν οι παππούδες

“Ο μύθος ότι ένα έργο δουλεύεται χρόνια, είναι για το μάρκετινγκ του προϊόντος. Το έργο έχει γεννηθεί απ' τη στιγμή που το σκέφτηκες,

μας λέει ο Β. Μιχαηλίδης. Οι Κύπριοι δεν γεννήθηκαν σε κάποιο ασφαλές ακριβό μαιευτήριο. Αναγκάστηκαν πολλές φορές να παζαρεύουν για τη ζωή τους. Όπως ο βοσκός στο ποίημα. Από την άλλη, μας λέει πως ανήκουμε σε μία φυλή «συνότιζαρη του κόσμου», στην οποία η ψυχή και η ζωή είναι ταυτισμένες. Αν χάσεις την ψυχή σου δεν έχεις πια ζωή. Μπορεί να ακούγεται σαν λαϊκό τραγούδι, αλλά πώς καταφέραμε τόσες χιλιάδες χρόνια πεταγμένοι κυριολεκτικά στο πέλαγο και αποκομμένοι απ' τον κορμό του Ελληνισμού να μιλάμε ελληνικά; Η Κύπρος του Βασίλη Μιχαηλίδη τραυματισμένη και ταυτόχρονα υγιής, όπως είναι και η Κύπρος σήμερα, δίνει μαθήματα στον Ελληνισμό. Αν ποιήματα όπως η «9η Ιου-

λιού» ξεχαστούν για χάρη μιας εφήμερης ψεύτικης ταυτότητας, όπως ακούω τελευταία ότι είμαστε, λέει μια πολυπολιτισμική κοινωνία, ε, τότε ζήτω που καίκαμε. Γιατί βλέπετε, η ζωή δεν είναι μόνο μπροστά μας, είναι και πίσω μας. Αν σήμερα μιλάμε και η κάθε λέξη μας είναι μία παραπομπή στην ιστορία του τόπου του τόπου, το οφείλουμε σε ανθρώπους σαν τον Βασίλη Μιχαηλίδη. Και αν προσπαθéis με όποιο τρόπο, προκειμένου να σώσεις τη δική σου ψυχή να φέρεις στην επιφάνεια και να προβάλλεις έργα σαν την «9η Ιουλίου», ε τότε σίγουρα είναι έργο ζωής.

—Δουλεύετε πάνω στο έργο αυτό πολύ καιρό, μόνο αποσπάσματα έχουν παρουσιαστεί στο παρελθόν, γιατί πήρε τόσο καιρό;

—Τα καλλιτεχνικά έργα είναι σαν τα παιδάκια! Η μόνη διαφορά είναι ότι τα παιδάκια μπορείς να τα προγραμματίσεις με μία χρονική προοπτική εννιά μηνών. Τα μουσικά έργα, όμως, που απαιτούν τη συμμετοχή πολλών ανθρώπων και μάλιστα προθύμων να συμμετάσχουν στη γέννα είναι μία τελείως διαφορετική υπόθεση. Τα μουσικά έργα, τουλάχιστον για την περίπτωση μου, αλλά νομίζω και πολλών συναδέλφων, δεν εξαρτώνται από την έμπνευση ή τη δουλειά. Τη γέννηση ενός έργου την καθορίζουν οι συγκυρίες. Στην περίπτωση της «9ης Ιουλίου», την ευθύνη δεν την έχει ο δημιουργός, αλλά άνθρωποι σαν τους φίλους μου τον Μάριο, τον Νταλάρα, και άλλους, που μπορούν να αποδεσμεύσουν τα μέσα για την τελική γέννα. Τώρα που το σκέφτομαι, τα καλλιτεχνικά έργα δεν είναι σαν τα παιδάκια! Και να σας πω και κάτι σχετικά με την ερώτησή σας. Όποιο έργο δουλεύεται πολύ καιρό, έχει γεράσει πριν από τη γέννησή του. Εκείνο που δουλεύει χρόνια ένας καλλιτέχνης σχεδόν μέχρι να γεράσει είναι την ικανότητά του να παράγει. Ο μύθος ότι ένα έργο δουλεύεται χρόνια, είναι για το μάρκετινγκ του προϊόντος. Το έργο έχει γεννηθεί απ' τη στιγμή που το σκέφτηκες. Δεν καταφέραμε να το παρουσιάσουμε γιατί οι συγκυρίες δεν το επέτρεπαν. Με άλλα λόγια δεν είχαμε τα μέσα!

—Είναι αυτή η κατάλληλη χρονική συγκυρία για να παρουσιαστεί;

— Από το 1974 και μετά κάθε μέρα και στιγμή είναι κατάλληλη!

—Θα συνεργαστείτε με πολύ σημαντικούς καλλιτέχνες γι' αυτή την παρουσίαση, ενδεικτικό της αξίας του, να υποθέσω.

—Με τον Γιώργο Νταλάρα μάς συνδέει μία μακρά φίλια και αλληλοεκτίμηση. Αισθάνεται και προσωπικά την Κύπρο ως ένα κομμάτι του εαυτού του. Φανταστείτε ότι του είναι εξαιρετικά δύσκολο και οδυνηρό να μάθει να τραγουδά τη γλώσσα του Μιχαηλίδη, με κίνδυνο να εκτεθεί σε ένα κοινό Κυπρίων. Νομίζω όμως ότι είναι ο μόνος από τους Ελλαδίτες καλλιτέχνες που θέλουν αλλά και μπορούν να πάρουν

Η Κύπρος του Βασίλη Μιχαηλίδη τραυματισμένη και ταυτόχρονα υγιής, όπως είναι και η Κύπρος σήμερα, δίνει μαθήματα στον Ελληνισμό.

αυτό το ρίσκο. Ας μην το υποτιμάμε! Όσοι έλθουν στη συναυλία θα καταλάβουν για τι πράγμα μιλάω. Το θεώρησε αυτονόητο ότι θα μετέχει στη συναυλία παρά τις δυσκολίες της γλώσσας. Αυτό το παιδί (τον περνάω μερικά χρόνια), πάντα θα με εκπλήσει και θα με υποχρεώνει. Ο Κύριος Πατσαλίδης είναι ένας τυχερός τούτου του κόσμου που η φύση του χάρισε ένα εκπληκτικό λαρύγγι. Όχι μόνο είναι ένας καταξιωμένος

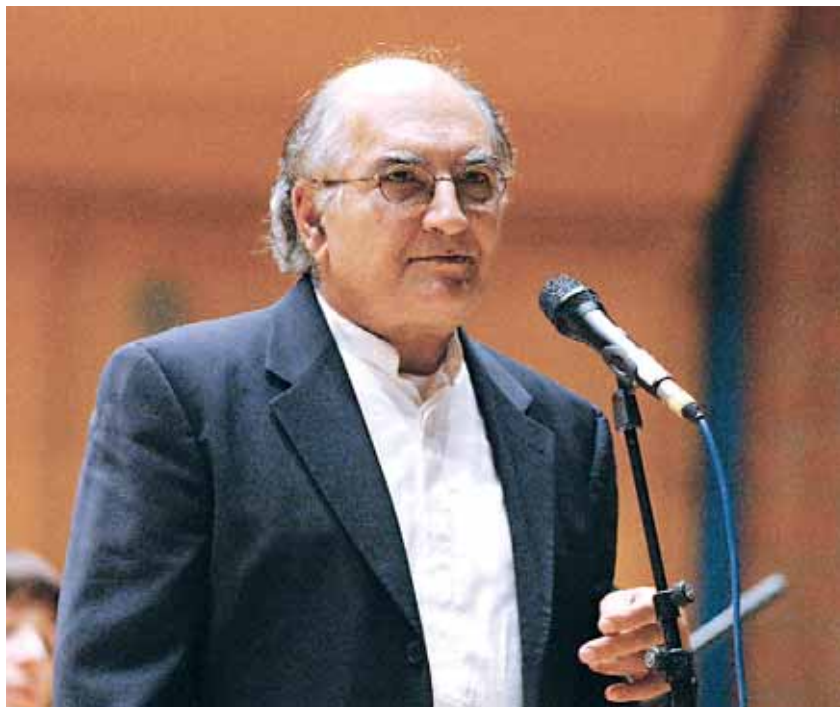
βαρύτονος «εις την αλλοδαπήν», αλλά είναι και Κύπριος γέννημα θρέμμα. Ο Βασίλης Μιχαηλίδης είναι γι' αυτόν ο ποιητής της διπλής πόρτας. Καλύτερη επιλογή δεν μπορούσε να υπάρξει. Όσο για τον φίλο μου τον Κώστα Χατζηχριστοδούλου, άλλο φωνητικό φαινόμενο! Ο Κώστας νομίζω δεν έχει τις φωνητικές χορδές στο λαρύγγι, αλλά στην καρδιά. —Μιλήστε μου για το Φωνητικό Σύνολο της Διάστασης, με το οποίο συνεργά-

ζείτε εδώ και πολλά χρόνια.

—Η Λεμεσός είχε πάντα μία μεγάλη παράδοση με τις χορωδίες. Η διαφορά με τις άλλες πόλεις και μιλάμε βασικά για τη Λευκωσία είναι ότι η Λεμεσός βρήκε πολύ γρήγορα τον χαρακτήρα της, χωρίς στυλιστικές αγκυλώσεις και περιορισμούς ρεπερτορίου. «Ό,τι μας προκαλείεκαρά το τραγουδάμε». Η περίπτωση της Διάστασης είναι γέννημα του Μάριου Παπαδόπουλου που σαν σύγχρονος «Ντιακίλεφ» είχε τη διορατικότητα να επιλέξει σωστούς ανθρώπους και να εντάξει ένα ερασιτεχνικό σύνολο στο μάρκετινγκ του σουμπίζινες. Με δουλειά και επιμονή μπορείς να πετύχεις τα πάντα. Αντιλαμβάνομαι πολλές φορές ότι τα πράγματα που γράφω είναι δύσκολα και σπράχνω τις δυνατότητες αυτής της χορωδίας στα άκρα. Τα παιδιά όμως παίρνουν το κάθε έργο ως πρόκληση και πάντα με εκπλήσσουν. Είναι αξιοθαύμαστοι.

—Έχετε γράψει μουσική για τον Μολιέρο, αλλά και για τον Αριστοφάνη, έχετε συνεργαστεί με τον Ιονέσκο, με τον Χατζιδάκι και με άλλους. Μιλήστε μου γι' αυτές σας τις εμπειρίες.

—Με τον Χατζιδάκι δεν συνεργάστηκα εκτός απ' το ραδιόφωνο. Μάλιστα είχαμε και περιέργες τριβές, αποτέλεσμα παρεξηγήσεων που είναι ένα σύνθετο φαινόμενο στη χώρα του Πλάτωνα και του Σωκράτη. Στη Γαλλία είχα την τύχη να γνωρίσω πολύ σημαντικούς ανθρώπους, κυρίως στον χώρο του θεάτρου. Το θέατρο πάντα με μάγευε. Θυμάμαι όταν κάναμε τον «Μάκμπεττ» του Ιονέσκο, σε κάποια στιγμή ο σκηνοθέτης ρώτησε τον Ιονέσκο πώς του φαίνεται το σπασίμο του έργου. Και ο Ιονέσκο απάντησε «απαίσιο, τα σκηνικά είναι χάλια, οι ηθοποιοί χάλια και κυρίως η μουσική χάλια». Ήθελα να ανοίξει η νη να με καταπιεί. Κοίταξα τον σκηνοθέτη με απογνώση, ο οποίος μου έκανε νόημα να μην ανησυχώ. Μετά από λίγη ώρα πάει ο σκηνοθέτης στον Ιονέσκο ένα ποτήρι κονιάκ. Μετά από την κατανάλωση του αλκοόλ, ο Ιονέσκο σπώνωνται και λέει «Μα πού τον βρήκατε αυτόν τον συνθέτη, η μουσική είναι υπέροχη», τότε κατάλαβα ότι η τέχνη δεν χρειάζεται μόνο πνεύμα, αλλά και οινόπνευμα. Με το Θέατρο ένιωσα πολλά χαρά είτε ήταν με τον Καρολιάννη, τον Κάρολο Κουν ή στον ΘΟΚ με τον Εύη Γαβριηλίδη και τον Νίκο Χαράλαμους. Πολλά χαρά ένιωσα και στον χορό στην Αμερική με τον Λάμπρο Λάμπρου όταν ανεβάσαμε την Οδύσσεια αλλά και με τη κορίτσια της Διάστασης και την υπέροχη Ναδία. Μεγάλη εμπειρία ήταν σίγουρα όταν έγραφα τη μουσική για την όπερα «Τα δυο πρόσωπα της Μήδειας», με μασέτρο τη διευθύντρια της όπερας της Βοστώνης Sarah Caldwell. Δυστυχώς, είναι πάρα πολλά και οι εμπειρίες άπειρες, που μία συνέντευξη δεν μπορεί να χωρέσει.

Ο Μιχάλης Χριστοδουλίδης έχει συνεργαστεί με σημαντικούς ανθρώπους του θεάτρου, όπως τον Ιονέσκο, τον Κακογιάννη, τον Κάρολο Κουν ή στον ΘΟΚ με τον Εύη Γαβριηλίδη και τον Νίκο Χαράλαμους.

Ο καλλιτέχνης αποζητά την αγάπη του κόσμου

—Έχετε διαγράψει λαμπρή πορεία όλα αυτά τα χρόνια στα μουσικά πράγματα. Τι σας έχει εντυπωθεί περισσότερο;

—Εκείνο που σου εντυπώνεται πιο πολύ είναι οι σχέσεις σου με τους ανθρώπους και η αγάπη που δέχεται. Διαφορετικά, η τέχνη είναι ένας μοναχικός δρόμος αυτογνωσίας, όπου ο καλλιτέχνης αποζητά την αγάπη του κόσμου μέσα από την τέχνη, ενώ άλλοι άνθρωποι, μη καλλιτέχνες, την κερδίζουν χωρίς κόπο και πολύ απλά. Νομίζω ότι οι πιο πολλοί καλλιτέχνες χρειάζονται ψυχανάλυση. Η ενασχόληση με την τέχνη είναι μία μυητική διαδικασία.

—Ποια μουσικά νομίζετε ότι ταιριάζει σήμερα στην Κύπρο;

—Ο πολιτισμός της Κύπρου γεννήθηκε στα χωριά της Κύπρου και όχι στις πόλεις. Οι ανθρώπινες σχέσεις γενούν τέχνη και καθορίζουν την ποιότητα του πολιτισμού. Αν υπάρχει κάτι που καθρεφτίζει τον ψυχισμό του Κυπρίου, αυτό είναι

σίγουρα η δημοτική του μουσική και όχι τα εισαγόμενα προϊόντα που δίνουν την ψευδαίσθηση εξευρωπαϊσμού. Τα μπαλέτα και η κλασική μουσική γεννήθηκαν στις βασιλικές αυλές της Ευρώπης με τις τότε κοινωνικές δομές. Εμείς πότε είχαμε βασιλιάδες και όλα τα συναφή; Από τους Ευρωπαίους πρέπει να μάθουμε την τεχνική της τέχνης και να βρούμε το δικό μας περιεχόμενο. Δύσκολο φυσικά όταν μπορείς να αγοράσεις έτοιμη τέχνη στα ράφια του σουπερμάρκετ. —Αμμόκαστος και Μιχάλης Χριστοδουλίδης, τι νιώθετε; —Ξέρετε, προέρχομαι από μία οικογένεια προσφύγων και ακόμα θυμάμαι να προσφωνούν με πολλή αγάπη τη μάνα μου «προσφυγούλα» οι Αμμοκαστιανοί. Και τώρα καταλαβαίνω το συναίσθημα που ένιωθα ούσα πρόσφυγας απ' τη Μικρά Ασία. Αυτή η σίσθηση ότι σε φιλοξενούν και ότι δεν είσαι στο σπίτι σου, θα το κουβαλάς δυστυχώς πάντα μέχρι να γυρίσεις.

ΟΙ ΖΩΕΣ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ / Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ

Ο ποιητής Ναπολέον Λαπαθιώτης στη Θεσσαλονίκη του Μεγάλου Πολέμου

Υπάρχει μια ωραία σκηνή από τη Θεσσαλονίκη του Μεγάλου Πολέμου όπως τη μεταδίδει ο ποιητής Ναπολέον Λαπαθιώτης (1888-1944) και την ανακάλυψα στον τέταρτο, κατά σειρά, τόμο της θαυμάσιας θεματολογικής σειράς της University Studio Press «Η Θεσσαλονίκη στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο» με τίτλο «Δεν υπήρξαν ήρωες εδώ...» (Δογματοτεχνικά κείμενα και μαρτυρίες) που επιμελήθηκε ο φιλόλογος και συγγραφέας Σάκης Σερέφας: «Δεν θα ξε-

χάσω τη συγκίνησή μου, όταν ένα απόγευμα, απ' το μπαλκόνι του μεγάλου κάποιου λέσχης ("Λέσχη των Ξένων", αν δεν απατώμαι), άκουσα την ιταλική ναυτική μπάντα να παίζει μέρη της αγαπημένης μου Τραβιάτας.

Η Τραβιάτα, που τη θεωρώ, ακόμα τώρα, σαν το αριστούργημα του Βέρντι, ήταν κάτι που το λάτρευα κυριολεκτικά, τόσο εγώ όσο κι η μητέρα μου, και πολλές βραδιές, στο πιάνο, στην Αθήνα, την έπαιζα ολόκληρη χωρίς να

σταματώσω... Και τώρα, που δεν ήξερα τι γίνεται στο σπίτι μου (κάποτε το πίστευα ακόμα και καμένο), το νοσταλγικό αυτό ακρόαμα, απ' το μπαλκόνι της κατάρμεστης πλατείας, μου 'δωσε τέτοιον κλονισμό στα νεύρα, που με πήραν κλάματα αβάσταχτα, κι από ντροπή τραβήχτηκα στην άκρη, και κρύφτηκα στους διπλανούς μου!».

Αλλά πώς είχε βρεθεί ο Λαπαθιώτης στο Μακεδονικό Μέτωπο; Ο Αθηναίος ποιητής (το σπίτι του

σώζεται σε τραγική κατάσταση στα Εξάρχεια) ήταν γιος του Λεωνίδα Λαπαθιώτη (1852-1942), αξιωματικού του ελληνικού στρατού με καταγωγή από την Κύπρο, που έφτασε ως τον βαθμό του αντιστρατήγου και έγινε υπουργός Στρατιωτικών έπειτα από συμμετοχή του στο Κίνημα στο Γουδί, και της Βασιλικής Παπαδοπούλου, ανιψιάς του Χαρίλαου Τρικούπη. Ο ίδιος, κατά τη διάρκεια των Βαλκανικών Πολέμων υπηρέτησε ως έφεδρος ανθυπολοχαγός και το

1917 συμμετείχε στο βενιζελικό κίνημα της Εθνικής Αμυνας μαζί με τον πατέρα του, που είχε αναλάβει την οργάνωσή του.

Με τον τρόπο που είναι γραμμένες, οι αναμνήσεις του Λαπαθιώτη από τη Θεσσαλονίκη του Α' Παγκοσμίου Πολέμου μεταδίδουν ακατάπαυστα εικόνες. Και την ίδια στιγμή μας προσφέρουν σημαντικές πληροφορίες για το συναρπαστικό κοινωνικό και ανθρωπολογικό μωσαϊκό της πόλης. «Ενα βράδυ, γυρίζοντας στο σπίτι, έπειτα

από μια κάπως επικίνδυνη περιπλάνησή μου ως τα τείχη και τ' αχανή τουρκικά νεκροταφεία, βρέθηκα μπροστά σ' ανθρώπους ξαπλωμένους σαν νεκρούς, καταμεσής του δρόμου. Κι ενώ ριγούσα, νομίζόντάς τους πτώματα (οι φόννοι και οι μεταμεσονύκτιες ληστείες ήταν κάτι το συνηθισμένο τότε), είδα πως ήταν κάτι ναύτες, με τις άσπρες τους στολές, και τύφλα στο μεθύσι, που παραλίγο να πατήσω στα πελώρια και ακιντώντα κορμιά τους».

Ο Γιώργος Σεφέρης στο κέντρο της παγκόσμιας κρίσης

Ο «Τελευταίος Σταθμός» του νομπελίστα ποιητή είναι πιο επίκαιρος από ποτέ

Της **ΙΩΑΝΝΑΣ ΣΚΟΡΔΗ**

Μπορεί να φαίνεται οξύμωρο. Και όμως, ο Έλληνας νομπελίστας ποιητής Γιώργος Σεφέρης (1900-1971) παίρνει θέση για τη σημερινή παγκόσμια κρίση, με τις χιλιάδες των προσφύγων, τους πολέμους, τις τρομοκρατικές απειλές και τα άλλα δεινά, έστω και εάν έζησε και έγραφε σε αλλοτινές εποχές. Το ποίημά του «Τελευταίος Σταθμός» (1944), με τους διαχρονικούς και καιρίους στίχους, επαναφέρει τον ποιητή στην καρδιά των γεγονότων.

Το τελευταίο αυτό ποίημα της συλλογής «Ημερολόγιο Καταστρώματος Β'» γράφτηκε στο λιμάνι Cava dei Tirreni, κοντά στο Σαλέρνο της Ιταλίας. Αυτός ήταν ο τελευταίος σταθμός της ελληνικής διπλωματικής υπηρεσίας, υπάλληλος της οποίας ήταν και ο Σεφέρης, προτού επιστρέψουν στην Ελλάδα, από όπου είχαν αρχίσει να αποχωρούν οι Γερμανοί. Εξαιτίας της θέσης του, βίωσε τον διπλωματικό αγώνα της Ελλάδας με τους συμμάχους, την ατομική και υπηρεσιακή ιδιοτέλεια. Στο ποίημα αναφέρεται στην εποχή που η χώρα αντιστεκόταν απέναντι στον κατακτητή σθεναρά (1941-1944), υπομένοντας πείνα, εκτελέσεις, βασανιστήρια.

Η αγωνία και το μαρτύριο των ανθρώπων που βίωσαν πόλεμο, που αναγκάστηκαν να γίνουν πρόσφυγες, που αιχμαλωτίστηκαν, υπέφεραν και αγωνίστηκαν, δεν θα μπορούσαν να βρουν καλύτερη έκφραση.

«Λίγες οι νύχτες με φεγγάρι που μ'

“

Ο μεσιός στίχος είναι διαχρονικός και έχει καθολική ισχύ, ανεξαρτήτως χωροχρόνου.

“

Ρόλος της ποίησης είναι να εκφράσει, να ψέξει, να καυτηριάσει, να κατηγορήσει και να υμνήσει. Εν τέλει, να προβληματίσει και να ευαισθητοποιήσει.

αρέσαν». Η ομορφιά και η γαλήνη του παροντικού τοπίου δεν μπορούν να κρατήσουν τις βασανιστικές σκέψεις μακριά και χρησιμεύουν ως ο μηχανισμός πυροδότησης της μνήμης για να ανατρέξει στα τραύματά της. Άλλωστε, ο βασανισμένος άνθρωπος χρειάζεται όσο τίποτε άλλο να εκφραστεί, να ανοίξει την καρδιά του και να μιλήσει για τα ψυχικά τραύματα που του επέφεραν όσα τραγικά έζησε, μέσα από τον αγώνα του για επιβίωση, «είναι κι αυτός ένας ειρμός της σκέψης, ένας τρόπος ν' αρχίσεις να μιλάς

για πράγματα που ομολογείς δύσκολα, σε ώρες όπου δε βαστάς, σε φίλο που ξέφυγε κρυφά και φέρνει μαντάτα από το σπίτι κι από τους συντρόφους, και βιάζεσαι ν' ανοίξεις τη καρδιά σου μη σε προλάβει η ξενιτιά και τον αλλάξει».

Όπως τότε, έτσι και τώρα «Ερχόμαστε απ' την Αραβία, την Αίγυπτο, την Παλαιστίνη, τη Συρία». Οι άνθρωποι, όπως και οι κυβερνήσεις και τα κράτη, πάντοτε θα πραγματοποιούν ύπουλες κινήσεις, εις βάρος των υπολοίπων, στον βωμό του κέρδους και ανεξαρτήτως απωλειών, «Ο άνθρωπος είναι μαλακός και διψασμένος σαν το χόρτο, άπληστος σαν το χόρτο». Λόγια που επαναλαμβάνονται, σκέψεις που δεν παύουν να υπάρχουν και να ισχύουν.

«Πάλι τα ίδια και τα ίδια θα μου πεις φίλε. Όμως τη σκέψη του πρόσφυγα τη σκέψη του αιχμάλωτου τη σκέψη του ανθρώπου σαν κατάντησε κι αυτός πράγματα δοκίμασε να την αλλάξεις, δεν μπορείς». Οι άνθρωποι που αναγκάστηκαν να φύγουν από την πατρίδα τους, που αιχμαλωτίστηκαν, που εξαθλιώθηκαν στον υπέρτατο βαθμό, φτάνοντας να νιώθουν πως δεν είναι άνθρωποι, αλλά ασήμαντα πράγματα, είναι αδύνατον να πάθουν να βασανίζονται από τις εμπειρίες και τα βιώματά τους. Το ένστικτο της επιβίωσης και η επιθυμία επαναπαρισμού τους καίνε.

«Κι αν σου μιλώ με παραμύθια και παραβολές είναι γιατί τ' ακούς γλυκότερα, κι η φρίκη δεν κουβεντιάζεται γιατί είναι ζωντανή γιατί είναι αμίλητη και προχωράει. Στάζει τη μέρα στάζει στον ύπνο

Σύριος πρόσφυγας αποβιβάζεται από λέμβο στη Λέσβο, κρατώντας τα παιδιά του. Η φωτογραφία ανήκει στον Γιάννη Μπεχράκη (Reuters), ο οποίος αναδείχθηκε φωτογράφος της χρονιάς 2015 από την Guardian.

μνησιπήμων πόνος». Η ίδια η φρίκη του πολέμου είναι ζωντανή. Ο πόνος δεν έχει τελειωμό. Η ανθρωπινή τραγωδία γιγαντώνεται. Μόνο σχηματικά και περιφραστικά μπορείς να εκφραστείς. Ο πόνος, άλλωστε, είναι σιωπηλός. Ο μνησιπήμων πόνος. Ο πόνος μιας μνήμης που νυχθημερόν στάζει.

Υπάρχουν άραγε ήρωες; «Να μιλήσω για ήρωες να μιλήσω για ήρωες: ο Μιχάλης που έφυγε μ' ανοιχτές πληγές απ' το νοσοκομείο ίσως μιλούσε για ήρωες όταν, τη νύχτα εκείνη που έσερνε το ποδάρι του μες στη συσκοτισμένη πολιτεία, ούρλιαζε ψηλαφώντας τον πόνο μας «Στα σκοτεινά πηγαίνουμε στα σκοτεινά προχωρούμε...». Οι ήρωες προχωρούν στα σκοτεινά». «Ηρώες υπάρχουν και είναι όλοι αυτοί οι άνθρωποι οι οποίοι κάτω από αντίζοες συνθήκες παλεύουν για τη ζωή τη δική τους και των αγαπημένων τους προσώπων, για ένα καλύτερο αύριο, με καλύτερες συνθήκες διαβίωσης, μη λογαριάζοντας σωματικό πόνο και κόπωση. Προχωρούν στα σκοτεινά, με μοναδικό κριτήριο το ένστικτο της επιβίωσης και την ελπίδα για ένα καλύτερο

αύριο. Στις δύσκολες μέρες που διάγουμε, με την προσφυγική κρίση να αποτελεί μείζον ζήτημα, με τους πολέμους και την απειλή της τρομοκρατίας να κρέμονται πάνω από τα κεφάλια μας σαν δαμόκλειος σπάθι, προκύπτει ως ένα εύλογο ερώτημα εάν υπάρχει χώρος και χρόνος για ποίηση. Και όμως, η ποίηση, ωσάν η εξομολόγηση των παθών του παρουσιάζεται πιο παρούσα από ποτέ.

Δυστυχώς, οι τραγωδίες ανακυκλώνονται, η καιροσκοπική φύση του ανθρώπου παραμένει, δυστυχώς, αναλλοίωτη, ουδείς μαθαίνει από την ιστορία και έτσι τα λάθη των λαών και των κυβερνήσεων επαναλαμβάνονται. Σε όσα δεινά ήρθαν και θα έρθουν, ο ρόλος της ποίησης είναι να εκφράσει, να ψέξει, να καυτηριάσει, να κατηγορήσει και να υμνήσει.

Εν τέλει, να προβληματίσει και να ευαισθητοποιήσει. Όσο οι άνθρωποι συνεχίζουν να έχουν πάθη, άλλο τόσο διαχρονικά ποιήματα, όπως αυτό του Σεφέρη, θα είναι επίκαιρα όσο ποτέ.

16
APR
19:00

ATHLETES
★ PERFORMANCE ★

CHARITY FASHION SHOW

Nicosia

2016

Η Διεύθυνση του **Athletes Performance Nicosia** μαζί με συνεργάτες του, έχει πάρει την πρωτοβουλία να διοργανώσει φιλοanthρωπική εκδήλωση, με κύριο στόχο την ενίσχυση του ταμείου του Συνδέσμου «**Οι φίλοι της Παιδικής Στέγης**».

Στο fashion show συμμετέχουν γνωστοί σχεδιαστές μόδας. Επώνυμοι παρουσιαστές, ηθοποιοί, τραγουδιστές, μουσικοί, μοντέλα και μουσικοί παραγωγοί θα περπατήσουν στην πασαρέλα, φορώντας ρούχα από την κολλεξιόν των σχεδιαστών, **Ζαννετιδη, Νότη, Παντελή Παντελή, Μήτσου, Anice, Ερωτόκριτος, Αττάλα, Μοδέστου και Drakkar.**

ΣΑΒΒΑΤΟ 16 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2016, ώρα 7:00 μμ, στο χώρο των εγκαταστάσεων του (Οδός Αρσινόης 12) στη Λευκωσία.

Αντιγόνη Τασουρή, Υπεύθυνη Διοργάνωσης // Τηλ. Επικ. 99643969

Χορηγοί Επικοινωνίας

ΘΕΑΤΡΟ
Qianto
Πολιτιστική
Προσφορά Συνεργατικού
Ταμείου του Λεμεσού

77 77 77 45 tickets rialto.com.cy

Takoushis Karapatakis Project Colours of Another Sky

Δευτέρα / Monday

04.04.2016 20:30

Με τους / With:

David Lynch
Ζαχαρίας Σπιριδάκης
Στέλιος Ξυδιάς

Χορηγός Επικοινωνίας/
Media Sponsor:

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Χορηγός Φιλοξενίας/
Hospitality Sponsor:

www.medbeach.com

ΚΥΚΛΟΣ
TZAZ
JAZZ
SERIES

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ / Της ΜΑΡΙΑΛΕΝΑΣ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

Σημάδι ότι υπήρξαμε

«Αντίο νεροχύτη, αντίο κρεβάτι, αντίο ντουλάπα, αντίο δωμάτιο», λέει ο πεντάχρονος Τζακ στην τελευταία σκηνή της ταινίας «Room», σε σκηνοθεσία Λένι Αμπραμσον. Ο Τζακ έζησε μαζί με τη μητέρα του σε ένα μικρό δωμάτιο για πέντε ολόκληρα χρόνια, φυλακισμένοι από έναν παράφρονα, αγνοούμενο από τη ζωή. Η μητέρα από τα 17 της έτη και ο γιος από την πρώτη στιγμή που ήρθε στη ζωή, κάθονταν σαν να μην υπήρξαν ποτέ, και για πέντε ολόκληρα χρόνια τους είχε ρουφήξει μια «μαύρη τρύπα». Δυστυχώς, τέτοια περιστατικά συνέβησαν και δεν είναι προϊόν μυθοπλασίας μόνον. Αφού βγήκαν στον έξω κόσμο, ο μικρός Τζακ ζήτησε από τη μητέρα του να επιστρέψει για μία και μοναδική φορά να δει το «δωμάτιο». Να δει ότι υπήρξε ή ότι είναι ακόμα εκεί.

Στο καφενείο Παρασκήνιο της Καλλιδρομίου, με το φως να λούζει εκτυφλωτικά τους θαμνώνες, ο χρόνος κυλάει με τους δικούς του ρυθμούς. Πίσω από το τζάμι, τρεις φωτογραφίες και δύο μικρά μόντο υπενθυμίζουν ότι μέχρι και πριν από δύο χρόνια έπινε εκεί τον καφέ του ο σταθερός θαμνώνας Κωστής Παπαγιώργης, ο οποίος πέθανε τέτοιες ημέρες το 2014. Όπως και τα βιβλία του, η οικογένειά του και οι φίλοι του, οι φωτογραφίες του αποτελούν ατράνταχτη απόδειξη ότι υπήρξε.

Άλλη σκηνή: η ΕΛ. μεγαλώνει μόνη τον γιο της. Ο πατέρας του υπάρχει αλλά ζει τόσο μακριά, που δεν είναι εκεί. Μιλάνε πού και πού, τον βλέπει αραδιά, αλλά κυρίως ζει μέσα από τις αφηγήσεις της μητέρας του. Ο μικρός δεν καταλαβαίνει πού είναι ο πατέρας του. Και αφού υπάρχει, πού είναι; Γιατί δεν έρχεται, γιατί δεν είναι εδώ;

Και ένα άλλο ζευγάρι συνδέθηκε τότε πολύ μεν αλλά και για λίγο. Οι αποστάσεις μεγάλες, οι καιροί παλαιοί, οι καταστάσεις μπερδεμένες. Ο έρωτας τους έκανε ζωντανούς, πληρώνοντας το τίμημα να μην βλέπονται, μόνο να γράφουν. Και να ψάχνουν ο ένας τον άλλον μέσα από τα κείμενα, τις λέξεις. Να ψάχνουν αυτό

Υπάρχουν φορές που η απουσία τονίζει περισσότερο την ύπαρξη από ό,τι η παρουσία, ενώ η ζωή δεν έχει νόημα για κάποιους εάν μείνει μόνο στην επιφάνεια (σκηνή από την ταινία «Room»).

που έχουν και δεν έχουν από τα δακτυλικά αποτυπώματα της αλφαβήτου, που χορεύει πάνω στις ισχνές μπλε γραμμές του τετραδίου.

Ψάχνουμε να δούμε εάν υπήρξαν αυτοί που αγαπήσαμε και αγαπήμα, για να δούμε εάν υπάρχουν και εμείς. Τα σημάδια, εξωτερικά και εσωτερικά, μας οδηγούν σε μια αναζήτηση ενός κάρτη που χαράζει περιπατητικούς και βαθύτερους δρόμους της ύπαρξης. Γιατί η ζωή δεν έχει νόημα για κάποιους εάν μείνει μόνο στην επιφάνεια. Εάν μείνει μόνο στα πρακτικά.

Ο θάνατος, η απώλεια, η απόσταση, η αλλαγή εποχής, ο χωρισμός, η διάλυση

πάντα δοκιμάζουν τις συνδέσεις. Και δεν αφορά μόνο τα υποκείμενα αλλά και ολόκληρους λαούς. Χάνει και βρίσκεται κάτω από το τραπέζι την κουβαρίστρα του ο μικρός εγγονός του Φρόνιτ, στην προσπάθειά του να διακριστεί την απουσία της μητέρας του από το σπίτι. Χάθηκε η κουβαρίστρα, αλλά να 'ταν η κουβαρίστρα, βρέθηκε. Ένα ατέλειωτο παιχνίδι εσωτερικής διελκυστίνδας, όπου το ένα τραβάει το άλλο. Κάποτε όλα δείχνουν μακρινά και χαμένα. Κάποτε ψπλαφιστά, μια μνήμη, ένα άρωμα, ένα κείμενο, μια γεύση, η υπόσχεση μιας αγκαλιάς, ένα γνώριμο βλέμμα ζωτανεύουν και όλα είναι πάλι όπως παλιά.

Ψάχνουμε να μην χαθούμε, γνωρίζοντας ότι θα χαθούμε.

Υπήρξαμε όμως. Υπήρξαν όσοι αγαπήσαμε. Και ο συγκλονιστικός πισορικός στην ταινία «Room» δείχνει τον δρόμο στη μητέρα του, η οποία αποπειράται να αυτοκτονήσει. Για να μη σε ρουφήξει η οδύνη, πρέπει να πεις αντίο. «Αντίο νηπιτήρα, αντίο κρεβάτι»... σαν να της λέει εδώ όλα ξεκίνησαν και μπορεί για κάποιους οι μνήμες να φέρνουν μόνο πόνο, την ίδια στιγμή όμως είναι το μόνο που έχουμε. Και τελικά δεν έχει τη μεγαλύτερη σημασία μόνον η παρουσία. Ίσως η απουσία τονίζει την ύπαρξη περισσότερο.

ΚΡΙΤΙΚΗ / Της ΛΙΝΑΣ ΠΑΝΤΑΛΕΩΝ

Ιστορία νεότατη

ΣΑΚΗΣ ΣΕΡΕΦΑΣ
Εξώ κιονίζει
εκδ. Πόλις, σελ. 114

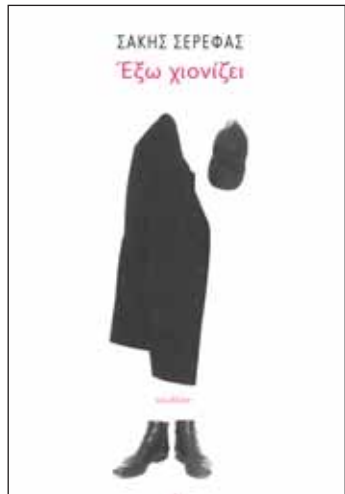
Ο Σ. Σερέφας είναι σπουδαίος συγγραφέας. Με ξεχωριστή τόλμη υπερασπίζεται ένα μοναδικό συγγραφικό ύφος. Στα βιβλία του κοιτάζει τον κόσμο με ένα αλλόκοτο, εξάλλο βλέμμα και γράφει για αυτόν σε μια γλώσσα αδιανόητη. Χάρη στη γλωσσική ασυδοσία, που παρωδεί τα όρια των λέξεων την ίδια στιγμή που οι αποθήκες συνδυασμοί τους φανερώνουν απρόσμενες παραδωλώσεις, η Θεσσαλονίκη μετατρέπεται σε σύμπαν, σ' ένα «μουρλό σύμπαν». Εκεί μέσα αποθεώνεται η λαοτραγωδία της ανθρώπινης ιστορίας, από την οποία ο Σερέφας αποσπά παράφορα γέλια και γοερούς λυγμούς. Η λογοτεχνική του αφοβία τον παρωθεί να εναποθέτει το τραγικό στο φαιδρό και να βυθομετρεί την άβυσσο μέσα από τον παφλασμό στον αφρό. Η παρενδυσία του σοβαρού σε σακλαμάρα είναι η σημαντικότερη κατάκτηση της γραφής του.

Στο παρόν βιβλίο, ακατάτακτο ειδολογικά, όπως τα περισσότερα έργα του, καθώς μπορεί να χαρακτηριστεί νουβέλα, αλλά θα μπορούσε να είναι και θεατρικό, ενώ καταλήγει σε ποίημα, μας καλεί σε μια πνευματιστική εκδήλωση. Έναν αιώνα μετά την έλευση ξένων στρατιωτών στη

Θεσσαλονίκη στο πλαίσιο του Α' Παγκοσμίου Πολέμου, οι δημοτικές αρχές της πόλης διοργανώνουν έναν επετειακό εορτασμό σ' ένα κινηματοθέατρο, όπου με την αρωγή ενός μέντιουμ νεκροί στρατιώτες επιστρέφουν από το υπερπέραν και σωματοποιούνται επί σκηνής. Στον Σερέφα οι μυθοπλαστικές συμβάσεις είναι εξαιρετικές παραβιασμένες. Η αληθοφάνεια δεν είναι παρά ένα πλαγίον αφηγηματικό τέχνασμα, το οποίο ο εν λόγω συγγραφέας σπανίως μετέρχεται.

Η Θεσσαλονίκη, ο αριθμός εφτά (τόσα τα μέρη του βιβλίου), η επίγευση της μνήμης στις τροφές, η ξέφρενη γελοιοπάθεια, ο θάνατος και το πένθος, ο «ηγεμών αφηγητής» και η κατάφορη αναρχία του, όλα συνιστούν προεξάρχοντα χαρακτηριστικά της πεζογραφίας του. Και πάλι στην ιλαρότητα της μυθοπλασίας σοβεί ένα ζήτημα εξόχως δραματικό, όπως είναι πάντα το παρελθόν. Τα εκποπλάσματα της Ιστορίας, νεότατοι νεκροί, απευθύνουν στους θεατές αυ-

τοβιογραφικά θραύσματα, αμελήτεια για τις μεγάλες αφηγήσεις του ιστορικού χρόνου, αλλά συντριπτικά για τις ζωές που συνεχίζουν να ρέουν στον επίγειο χρόνο, με στο ανήμερο παρόν που ξεχνά τα μνήματα. Οι νεκροί στρατιώτες μιλούν

για ήσους μάχες, για μάχες αποκλειστικά δικές τους, σε μύχια μέτωπα. Ένας αναμετρήθηκε με τα σκοτάδια μέσα στο αντίσκηνο του, άλλος πολέμησε με το «ανωφέλες», το κουνούπι της ελονοσίας. Ένας Βρετανός ξεχωρίζει ως την πιο ηρωική του πράξη το ότι έφαγε βραστή γίδα, ενώ ένας Ρώσος, τρώγοντας μια κονσέρβα κορν μπιφ, φτύνει αγκάθια από κεφαλόπολο, γιατί θυμάται τη μητέρα του να τον κα-

τευοδώνει για τον πόλεμο, μαγειρεύοντας του κεφαλόπολο. Όλοι τους είναι πια στατιστικά στοιχεία του πολέμου, αλλά και στοιχειά ενός εκκρεμούς χρόνου.

Η φωνή των εκποπλάσμάτων «είναι ήχος από καθαρά σπλάχνα, χωρίς κρέας γύρω τους». Είναι ο αχός του παρελθόντος,

το οποίο συρίζει αθέατο στα γνώριμα, αμέριμνα τοπία. Ένας στρατιώτης θυμίζει στους θεατές το αίμα που πνίγει τα σπίτια τους, τα λίτρα νερού που χρειάζονται για να ξεπλυθεί τσός θάνατος, και τους παροτρύνει όταν επιστρέψουν στο σπίτι τους να βυθιστούν μέσα στο ζεστό του μπανιέρας, να θυμηθούν το αίμα που τους μουλιάζει και να βρέξουν τα βλέφαρά τους. Ίσως τότε τον δουν ξανά, μέσα από το αίμα που θα έχουν αλείψει στα κλειστά τους μάτια. Ένας άλλος ικέτης της μνήμης ρωτάει έναν θεατή: «Ρε άνθρωπε, με πρόσεξε ποτέ εμένα κανείς; Με θυμάται σήμερα κανείς σ' αυτό τον πλανήτη».

Το βιβλίο κλείνουν δύο έξοχα κομμάτια. Στο ένα ο νεκροαστατημένος στρατιώτης ξαναβλέπει την πόλη στις φλόγες και τους αραδιασμένους πόγους στο λιμάνι να αψηφούνται τις ζωές ενός πολυφυλετικού, σβησμένου πια, κόσμου, καθώς μες στις ανταύγειες της φωτιάς φανερώνεται η ψυχή των σφραγισμένων πραγμάτων.

Στο καταληκτικό κεφάλαιο οι θεατές αποχωρούν και ενόσω βγαίνουν έξω που κιονίζει οι λέξεις παραφρονούν, μεταωρίζονται λυτρωμένες από ιστορίες, μπλέκονται σαν νιφάδες μέσα στο στερέωμα του ανθρώπινου χρόνου, λιώνουν η μία μέσα στην άλλη και κυλούν πάνω στη νύχτα της πόλης.

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΟΝ ΧΡΗΣΤΟ Θ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Ο Χρήστος Θ. Παπαδημητρίου γεννήθηκε στην Αθήνα το 1974. Σπούδασε στη Νομική Σχολή Αθηνών, στο Πανεπιστήμιο του Φράιμπουργκ και στις Βρυξέλλες. Είναι δικηγόρος στον Αρειο Πάγο και διδάκτωρ Δημοσίου Δικαίου της Νομικής Σχολής Αθηνών. Τον Φεβρουάριο κυκλοφόρησε από το Μεταίχμιο το πρώτο του αστυνομικό μυθιστόρημα, με τίτλο «Εγκλημα χωρίς δολοφόνο - Η πρώτη υπόθεση του επιθεωρητή Ζακέ».

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας;

Τη «Γιορτή της ασπυρτόπτας» του Κούντε-ρα, τον «Χιονάνθρωπο» του Νέσμπο και τη «Θεραπεία» του Sebastian Fitzek. Υπάρχουν όμως και τρία βιβλία που έχω πάντα στο κομοδίνο μου, γιατί με ορίζουν και κάθε μέρα έχω την ανάγκη να διαβάσω έστω και μια γραμμή τους: την «Ασκητική» του Καζαντζάκη, τα «Ποιήματα» του Καβάφη και την «Ιστορία» του Θουκυδίδη.

Ποιος ήρωας/ηρωίδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί;

Αγαπημένος μου ήρωας είναι φυσικά ο Σέρλοκ Χολμς. Ένας δαιμόνιος ντετέκτιβ, που έζησε σε μια ενδιαφέρουσα εποχή (τέλη 19ου-αρχές 20ού αιώνα) στο Λονδίνο, και αντιμετώπισε χωρίς τη βοήθεια της τεχνολογίας τα πιο ανεξχνίστα εγκλήματα, χρησιμοποιώντας τη δύναμη του μυαλού του. Ιδιοφυής αλλά βαθιά ανθρώπινος, με πάθη και αδυναμίες.

Με ποιον συγγραφέα θα θέλατε να δειπνήσετε;

Θα ήθελα να έχω τη δυνατότητα να μιλήσω με τον αγαπημένο μου συγγραφέα Ερικ Μαρία Ρεμάρκ. Να μου εξιστορήσει πώς εκείνος βίωσε τις τραγικές επικίνδυνες μέρες του Α' και του Β' Π.Π.

Ποιο ήταν το τελευταίο βιβλίο που σας έκανε να θυμώσετε;

Το τέλος μιας σχέσης του Γκράχαμ Γκριν. Ταυτίστικα τόσο πολύ με τον ήρωα που στο τέλος τα βάζει με τον ίδιο τον Θεό για την τραγωδία της ανθρώπινης μοίρας.

Και το τελευταίο που σας συγκίνησε;

Την «Αναζήτηση του χαμένου χρόνου» του Προστ. Εφτάσα μόνο μέχρι τη μέση...

Τι είναι το «Εγκλημα χωρίς δολοφόνο» - πέρα από την πλοκή του;

Το βιβλίο αυτό πέρα από την πρώτη περιπέτεια του επιθεωρητή Ζακέ είναι μια μελέτη πάνω στην αζία της εκδικίκησης, την ψυχοσύνθεση των θυτών και των θυμάτων του Β' Π.Π. και μια προσπάθεια εξιχνίασης των αδύτων της ανθρώπινης ψυχής.

Ένα αστυνομικό μυθιστόρημα χωρίς Ελλάδα αλλά με άφθονο Ευρώπη του 20ού αιώνα, πώς πρόκειται;

Το βιβλίο διαδραματίζεται στην ταραχώδη εποχή πριν από τον Μάη του 1968 στην ομορφότερη πόλη του κόσμου (Παρίσι), όπου διέφευαν ακόμη τη σύλληψη ναζί εγκληματίες πολέμου. Η Ελλάδα δυστυχώς τότε ξεπερνούσε ακόμη τις πληγές της αντίστασης στον Άξονα και του εμφυλίου. Αλλά χωρίς την Ελλάδα πιστεύω πως η ίδια η Ευρώπη όπως την αγαπήσαμε δεν θα υπήρχε.

ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ

ΜΑΝΟΣ ΜΑΤΣΑΓΓΑΝΗΣ
Γράμματα από την Αμερική
εκδ. Κριτική, σελ. 152

Οκτώ εκτενή γράμματ- ανταποκρίσεις από τις ΗΠΑ, που πρωτοδημοσιεύτηκαν στο περιοδικό «The Books' Journal», συναρπάζουν το τελευταίο βιβλίο του Μάνου Μασαγγάνη. Καλύπτουν τους οκτώ μήνες (Σεπτέμβριος '14 - Απρίλιος '15) που πέρασε ως επισκέπτης σε δύο κορυφαία πανεπιστημιακά ιδρύματα (Harvard και Berkeley). Καταγράφει τις εντυπώσεις του, την καθημερινότητά του, συναντήσεις και συζητήσεις σε επιστημονικό - και μη- επίπεδο. Η αρχική του πρόθεση να παραμείνει αποτραβηγμένος από τα γεγονότα και τις πολιτικές εξελίξεις στη χώρα μας στην αρχή στέφεται με αποτυχία. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΠΟΥΓΑΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΔΑΦΝΗ ΣΟΥΜΑΝ
Η σιωπή της Σεκραζάτ
μτφρ.: Θάνος Ζαράγκαλης
εκδ. Ψυχογιός, σελ. 480

Η Σμύρνη έχει εμπνεύσει πολλούς μυθιστοριογράφους, οι οποίοι απέδωσαν τις περιπέτειες των πρώων και τη θέση της στις αρχές του 20ού αιώνα. Στο παρόν, διά χειρός μιας Τουρκάλας, ζωντανεύει η πόλη από το 1905 και εξής, με αφορμή τον έρωτα ενός Ινδού για μια γόνο εύπορης Λεβαντινικής οικογένειας. Οι δρόμοι τους χωρίζουν, λίγο πριν από τη Μικρασιατική Καταστροφή, αν και οι δεσμοί δεν θα διαρραγούν ποτέ. Η Σεκραζάτ, που κατοικεί στη Σμύρνη, καταγράφει σήμερα όσα γνωρίζει για πρόσωπα που σιμάδεψαν την ίδια, την οικογένειά της και την πόλη της. ΧΡΥΣΑ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ

ΑΔΑΜ ΝΙΧΟΛΣΟΝ
Γιατί ο Ομηρος έχει σημασία
μτφρ.: Χρήστος Καψάλης
εκδ. Ψυχογιός, σελ. 400

Βρετανός δημοσιογράφος ο συγγραφέας, ανατρέχει με αφηγηματικό τρόπο στις επιδράσεις που άφησαν τα ομηρικά έπη διαχρονικά και παγκοσμίως, μας ταξιδεύει σε τόπους με ιδιαίτερη σημασία για τις αφηγήσεις και γνωρίζουμε ανθρώπους που έκαναν σκοπό της ζωής τους την κατανόηση του ομηρικού κόσμου και τη διάδοση της σαγίνης τους. Πέρα από την ποιητική των λέξεων, ενδιαφέρονται για την παραμυθική δύναμη του λεπτού και ισχυρού αφηγηματικού ιστού που ξετυλίγεται στα έπη. Αναζητά τους κόσμους που ανασυστήνει ο Ομηρος. ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ

ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΕΗΣ
Παντού: μαρτυρίες, μεταμορφώσεις
εκδ. Κέδρος, σελ. 320

Ιαπωνία, Σγκαπούρη, Κίνα, Κορέα. Ο ποιητής Γιώργος Βέης επιμένει στην καλλιέργεια της μακράς λογοτεχνικής παράδοσης του ταξιδιωτικού αφηγήματος. Εχοντας ζήσει με την ιδιότητα του διπλωμάτη επί σειράν ετών στην Ανω Ανατολή, αποθέτει το ελληνικό και ταυτόχρονα ευρωπαϊκό, το στοχαστικό και ταυτόχρονα λυρικό βλέμμα του σε ανθρώπους, ήθη, τέχνες και πολιτισμούς μακρινών λαών. Και εκφράζοντας τις εντυπώσεις του διασταυρώνει το πραγματικό με το μυθικό, το ρεαλιστικό με το ονειρικό, το πεζό με τη φαντασμαγορία, τον Σόμερσετ Μομ με τον Χιτόμυ Κασάρα και τον Διονύσιο Σολωμό με τον Γιούκιο Μισίμα. ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΚΟΤΖΙΑ

ΞΕΝΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ

ΓΙΑΝ ΓΑΒΡΙΕΛ ΒΑΣΚΙΕΖ
Οι πληροφοριοδότες
μτφρ.: Αχιλλέας Κυριακίδης
εκδ. Ικαρος, σελ. 398

Όσο η έρευνά του προχωρά, τα ερωτηματικά του Κολομβιανού δημοσιογράφου Γκαμπριέλ Σαντόρο πολλαπλασιάζονται. Και όταν θα εκδώσει το βιβλίο του για την τύχη των Γερμανών συνεργατών των ναζί στην Κολομβία, μόνον ο πατέρας του θα γράψει αρνητική κριτική. Το αληθινό μυστήριο θα ενσκήψει όταν ο πατέρας του αναπάντεχα θα σκοτωθεί. Τα νέα στοιχεία που ο Σαντόρο συγκεντρώνει για τον ρόλο του πατέρα του στη σκοτεινή δεκαετία του '40 τον αναγκάζουν να συνθέσει μια μυθοπλασία που γεννά καινούργιες αποκαλύψεις και νέα ερωτηματικά. ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΚΟΤΖΙΑ

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΚΑΛΙΦΟΡΝΙΑ
Το άστρο της Ανν-Μάργκρετ
Στο Σαν Λουίς Ομπισπο της Καλιφόρνιας, το κινηματογραφικό φεστιβάλ στο Φρέ-μοντ θίσαρ αποφάσισε να τιμήσει την παλιά δόξα του σινεμά, Ανν-Μάργκρετ. Στα 75 της χρόνια, η Ανν-Μάργκρετ έλαβε το King Vidor Award, γεγονός που μας θυμίζει και τον Κινγκ Βιντόρ (1894-1982) που ήταν ο σκηνοθέτης μεγάλων επιτυχιών από τον βωβό κινηματογράφο έως το τέλος της χρυσής εποχής.

ΠΡΑΓΑ
Αφγανιστάν και Βουδισμός
Το Αγαλμα της Προσφοράς, δάνειο από το Εθνικό Μουσείο του Αφγανιστάν στην Καμπούλ, χρονολογείται μεταξύ 3ου και 6ου αιώνα. Είναι μέρος της έκθεσης με θέμα «Οι δισαωθέντες θησαυροί του Βουδισμού από το Αφγανιστάν», που παρουσιάζεται αυτήν την περίοδο στο μουσείο Naprstek της Πράγας με δείγματα της αφγανικής βουδιστικής τέχνης από τον 1ο έως τον 9ο αιώνα μ.Χ.

ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙ
Το Εαρινό Παλάτι του Τσαουσέσκου
Ενας επισκέπτης κατεβαίνει τη σκάλα που οδηγεί στην πισίνα στο Εαρινό Παλάτι στο Βουκουρέστι. Χτισμένο τη δεκαετία του '60, το ανάκτορο ήταν κατοικία του Νικολάε και της Ελενας Τσαουσέσκου και των τριών παιδιών τους από το 1965 μέχρι το 1989. Κτίριο αποτελούμενο από 80 δωμάτια με διάφορα είδη διακόσμησης, είναι πλέον μουσείο, έπειτα από 25 χρόνια σιωπής.

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ
Το νέο αξιοθέατο
Η απάντηση του Μετροπόλιταν στο Whitney Museum of American Art είναι το Met Breuer. Το ενδιαφέρον δεν είναι μόνο ο ανταγωνισμός που γεννιέται στη Νέα Υόρκη ανάμεσα σε κορυ-

φαία μουσεία με πεδίο την τέχνη του 20ού και 21ου αιώνα, αλλά το γεγονός ότι το Μετροπόλιταν ανακατέλαβε το παλιό κτίριο που άφησε το Whitney και το βάφτισε Met Breuer. Breuer είναι το όνομα του Ούγγρου αρχιτέκτονα Marcel Breuer, ο οποίος είχε κτίσει το περι-

φημο, πλέον, μοντέρνο κτίριο του 1966 με την αιχμηρή γεωμετρία από γυμνό μπετόν. Τώρα, με τα εγκαίνια του Met Breuer που έγιναν στις 18 Μαρτίου, το Μανχάταν αποκτά όχι μόνο ένα νέο μουσείο μοντέρνας τέχνης, αλλά γίνεται η αφορμή για να τεθεί κι

ένα σοβαρό ερώτημα για την αρχιτεκτονική της δεκαετίας του '60, που το ίδιο το μουσείο εκπροσωπεί. Το περιοδικό TIME (28/3/16) θέτει με ενδιαφέροντα τρόπο το ζήτημα, συνδέοντάς το και με τη δύση του άστρου πολλών από τους αρχιτέκτονες-σταρ.

ΛΟΝΔΙΝΟ
Η εποχή του Τζορτζόνε
Στη Βασιλική Ακαδημία Τεχνών, η νέα έκθεση (έως 5 Ιουνίου) φέρνει στο προσκήνιο την τέχνη των μεγάλων ζωγράφων της εποχής της βενετσιάνικης Αναγέννησης. Με έμφαση στους μεγάλους δασκάλους, όπως ο Τζορτζόνε και ο Τιτσιάνο, αλλά και τους πολλούς μαθητές ή μιμητές τους, η έκθεση επιχειρεί να ανασυστήσει μια αφήγηση στην καρδιά του ύφους και του ήθους μιας εποχής καμπίς όχι μόνο για τη Βενετία αλλά και για μεγάλα τμήματα της ευρωπαϊκής ηπείρου. Με τη ζωγραφική αυτής της ποιότητας, ακτινογραφείται ο 16ος αιώνας στη Βενετία με έμφαση στον Τζορτζόνε.

ΦΛΟΡΙΠΑ
Μια «νέα» πεταλούδα
Αυτήν τη φωτογραφία έδωσε στη δημοσιότητα ο επιστήμων Αντριου Γουόρεν, ειδικός για τα λεπιδόπτερα. Ισχυρίζεται ότι ανακάλυψε ένα άγνωστο μέχρι τώρα είδος πεταλούδας, που το βάφτισε *Tanana Arctis*. Η έρευνα του Γουόρεν είδε το φως της δημοσιότητας στις 15 Μαρτίου και υποστηρίζει ότι το μόλις ανακαλυφθέν είδος εξελίχθηκε από τη διασταύρωση δύο συγγενών ειδών πεταλούδας. Και τα τρία είδη έζησαν ανάμεσα στην Αλάσκα και τη Ρωσία, στον Βερίγγιο Πορθμό πριν από την τελευταία εποχή των παγετώνων.

Επιμέλεια: ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΚΟΥΩ ΦΩΝΕΣ / Γράφουν η ΖΑΝ και η ΝΤΑΡΚ

Η Αμπράμοβιτς, ο Μουζάλας και τα μαθήματα περφόρμανς

Ζαν: Εχω βάσιμες υποψίες ότι ο Γιάννης Μουζάλας είναι βαθιά φιλότεχνος, με έμφαση στο contemporary.
 Νταρκ: Λες να βλέπει την Ειδομένη σαν μια γιγαντιαία καλλιτεχνική εγκατάσταση όπου οι άνθρωποι με τις σκηνές τους αυτοαπασχολούνται δημιουργικά; Ενα παγκόσμιο έργο τέχνης με χιλιάδες συμμετέχοντες; Κάτι σαν Γκλαστονπέρρι με πολλά λάσπη χωρίς συγκροτήματα και νταούλια;
 – Όχι παιδιά μου. Είναι φανερό από την ηρεμία που τον διακατέχει συνεχώς ότι έχει εντυπωθεί στη Μέθοδο Αμπράμοβιτς. Είναι οπαδός της περφόρμανς.
 – Κάτι μου λέει αυτό. Το άκουσα στο κομωτήριο. Κατεβαίνουν λέει όλες οι κυρίες από τα βόρεια προάστια στο Μουσείο Μπενάκη στην οδό Πειραιώς για να πάρουν μέρος στα μαθήματα.
 – Δεν είναι μαθήματα ανόητη. Είναι ένας ολοκληρωμένος τρόπος ζωής και σκέψης. Είναι η πεμπτούσια για να καταπολεμήσει κανείς

το καθημερινό άγχος και να έρθει σε επικοινωνία με τον εαυτό του.
 – Δηλαδή; Πες μου. Μη με κρατάς σε αγωνία. Θέλω να αφουγκραστώ το εσώτερο είναι μου.
 – Λες και έχεις εσώτερο είναι! Τέλος πάντων. Πρώτα κάνεις κάτι ασκήσεις σαν σουπδική γυμναστική μαζί με αναπνοές. Μετά σου φοράνε κάτι ακουστικά και δεν ακούς τίποτα. Ο έξω κόσμος δεν σε αφορά πια.
 – Να δεις που στον Μουζάλα για να μην εκτεθεί θα έδωσαν μάλλον ωτοασπίδες.
 – Μη με διακόπτεις, λέω κάτι πολύ σημαντικό. Μετά σε βάζουν σε μια αίθουσα που κάποιοι ειδικοί εθελοντές σε καθοδηγούν να τα κάνεις όλα πολύ αργά. Μετράς σπυρί-σπυρί ένα βουναλάκι άβραστο ρύζι, κοιτάζεσαι με τις ώρες στα μάτια με έναν άγνωστο, κοιμάσαι σε ένα κρεβατάκι, σου κλείνουν τα μάτια με ένα μαντίλι ενώ έχεις κλειστά αυτιά.
 – Α! Προφανώς ο πρωθυπουργός έχει στείλει εκεί όλο το υπουργικό

Η Μαρίνα Αμπράμοβιτς συναντά τον Ουλάι ύπερα από μήνες πεζοπορίας στο Σινικό Τείχος για να χωρίσουν ειρηνικά. Μπας και είναι η λύση για τον Καμμένο και τον Μουζάλα;

συμβούλιο για να είναι σε ψυχική καταστολή. Πώς αλλιώς εξηγείται ότι ο κόσμος καίγεται και αυτοί τα βρίσκουν όλα μια χαρά και χαμογελάνε; Θα τους έκανε ιδιαίτερα η Αμπράμοβιτς. Κάνουν όλοι περφόρμανς. Είναι η νέα τάση στην πολιτική.
 – Αυτή η Σέρβα είναι μέσα στη

λόξα. Αν τους έχει μάθει και άλλα καίκαμε. Σε μια παλαιότερη εικαστική της παρέμβαση κατάπιε ψυχοφάρμακα επί σκηνής μπροστά στο κοινό. Μετά έδωσε ένα γεμάτο περιστροφρο στους θεατές με την προτροπή να το χρησιμοποιήσουν ακόμα και εναντίον της.

– Α πα πα. Μη μου βάζεις ιδέες. Λες να κάνουν τέτοια στο Μέγαρο Μαξίμου; Κάτι θα ήξερε ο Γιάννης Βαρουφάκης. Και ο Γαβριήλ Σακελλαρίδης και έφυγε το παλικαρί να σωθεί. Μετά διάβασε τον Μπουλγκάκοφ και καμιά 50αριά βιβλία σε τρεις ημέρες και έστρωσε. Και ο Λαφαζάνης με τη Ζωή φαίνεται γλιτώσανε τα σεμινάρια τέχνης γιατί τους βλέπω μέσα στην ένταση.
 – Δεν σου 'πα το καλύτερο. Όταν η Μαρίνα Αμπράμοβιτς θέλησε να χωρίσει από τον αγαπημένο της τον Ουλάι, αποφάσισαν να βρεθούν στη μέση του Σινικού Τείχους αφού πρώτα ξεκίνησε ο καθένας από τη μια του άκρη.
 – Να πώς θα τα βρύνε ο Καμμένος με τον Μουζάλα. Ο υπουργός Αμυνας θα ξεκινήσει από τον Ομίλο Βουλιαγμένης στον οποίον συγχάζει και θα το κόψει με τα πόδια προς τον Βορρά. Στο μεταξύ ο Μουζάλας θα το κόψει κι αυτός με τα πόδια από τα σύνορα με την ΠΓΔΜ κι όταν βρεθούν

στη Λάρισα θα πέσει ο ένας στην αγκαλιά του άλλου, μονοισμμένοι και αγαπημένοι.
 – Δεν ξέρω αν θα πάρουμε το Νομπέλ Ειρήνης για τη Μυτιλήνη αλλά ένα Χρυσό Λέοντα στην Μπενέττα Βενετίας τον χτυπάνε με πολλή άνεση. Εκτός βέβαια και αν έχουν να ανταγωνιστούν τον Αϊ Γουέι-Γουέι.
 – Τι Άγιος είναι αυτός;
 – Ο πολιούχος της Tate Modern! Κινέζος καλλιτέχνης είναι άσχετη. Δεν σε αντέχω πια.
 – Εγώ πάντως έχω να κάνω μια πολύ βασική ερώτηση. Πώς είναι δυνατόν η Μαρίνα Αμπράμοβιτς που κλένει φέτος τα δεύτερα - ήντα να έχει τόσο φρέσκο δέρμα;
 – Λέει ότι πίνει νερό, δεν τρώει κρέας, κάνει διαλογισμό και φεύγουν οι ρυτίδες!
 – Βρε δος μου το όνομα του πλαστικού χειρουργού που εφηύρε τη μέθοδο Abramovic και θα σου πω εγώ. Αεροβική, χορτοφαγία και κουραφέζαλα...

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ

Ανθισμένες κερασιές

«Αφού έπιναν τελετουργικά την τελευταία κούπα σάκε και αποκαιρετούσαν τους συντρόφους, οι καμικάζι απογειώνονταν και κατευθύνονταν στο όρος Κάμιον, το νοτιότερο άκρο της πηρωτικής Ιαπωνίας. Σαν ύστατο καιρетиσμός προς την πατρίδα, προσέυχονταν ο' αυτό και το έβριαν λουλούδια, χαράζοντας ύστερα πορεία νοτιοδυτική για να συναντήσουν τους στόχους τους». Τους στόχους τους: τα αμερικανικά αεροπλανοφόρα και άλλα πλοία, καταμεσής του Ειρηνικού. Επρεπε να πετάνε λίγα μέτρα πάνω από τη θάλασσα και να εφορμούν κάθετα στον πύργο ελέγχου του πλοίου.

Ο κύριος Γκρι μου διάβασε το απόσπασμα της αρχής. Προέρχεται από ένα ωραιότατο βιβλιαράκι που μόλις έσκασε από τις εκδόσεις Ροδακί, το οποίο υπογράφει ο ποιητής Δημήτρης Χουλιαράκης. «Η εκδίκηση των ανέμων» είναι ο τίτλος του και εδώ ο Χουλιαράκης αποδίδει (από τα αγγλικά) τα κύκνειάσματα που άφηναν πίσω τους, συχνά, μέσα στο πιλοτήριο, την τελευταία στιγμή, οι μελλοθάνατοι ιπτάμενοι χειριστές. Πένθιμα καϊκού που όμως αποθεώνουν τη ζωή. «Αν τώρα δειλιάζα, εκείνη δε θα μ' έπαιρνε στην αγκαλιά της./ Όπως και να 'χει θα πεθάνω – είναι το έσχατο μυστήριο αυτό. Ρουφάω το μπουμπούκι των χειλιών της πάλι και πάλι – ετούτο το φιλί τέλειωσε πια».

«Σαν έρθει η ώρα εκείνη, θα σκιαχτώ./ Ψεύτης δεν είμαι./ Είμαι γενναίος».

«Αυτό που μας προκαλεί εντύπωση διαβάζοντας τους στίχους που μας άφησαν», σημειώνει ο Χουλιαράκης, «είναι η εντέλεια και η εκφραστική τους δύναμη, παρότι έχουν γραφτεί όχι από δόκιμους τεχνίτες του λόγου αλλά από ιδιαίτερα νέους στην ηλικία ερασιτέχνες, και μάλιστα σε στιγμές εξαιρετικά φορτισμένες συναισθηματικά». Ο κύριος Γκρι διατρέχει τις ωραίες αποδόσεις του Χουλιαράκη (ο οποίος, παλαιότερα, μας είχε δώσει και ένα ποίημα αφιερωμένο στο Γκουανταλκανάλα, στις νήσους του Σολομώντα, στο Νότιο Ειρηνικό, που το 1942 αποτέλεσε φονικό πολεμικό θέατρο Αμερικανών και Ιαπώνων). «Κοίτα τι έγγραφαν προτού σκοτωθούν οι εικοσάρηδες αυτοί: «Δε μου απομένουν παρά ελάχιστες στιγμές/ αλλά μπορώ ακόμη τη σελήνη στον ουρανό της μέρας ν' αγναντεύω»».

Οι Αμερικανοί έστεκαν με ανοικτό το στόμα: πώς πολεμάς κάτι τέτοιο; Κάποιον που δεν υπολογίζει τη ζωή του; Πώς τον νικάς; «Κι όμως τον νίκησαν», σχολίασε ο κύριος Γκρι. «Διότι οι Αμερικανοί πολεμούσαν για να ζήσουν, όχι για να πεθάνουν. Η Ιστορία το έχει δείξει αμέτρητες φορές έστω και καθυστερημένα, αυτός που πολεμά για τη ζωή, στο τέλος θα επικρατήσει. Βεβαίως, τα παιδιά αυτά ήθελαν να ζήσουν, το δείχνουν και οι θαυμάσιοι στίχοι τους. «Τρία χαζοκόριτσα με γόνατα ασπρουλιάρικα, που ακουμπούν τη/ ράχη σου στον τοίχο του σχολείου – αδύνατον απ' το νου μου να τα βγάλω». Αλλά τους φόρεσε η πατρίδα αυτή την λατρεία του θανάτου. Κάποια πάντως αρνήθηκαν να απογειωθούν» δεν ήταν μόνον ο φόβος ήταν και η άρνηση ορισμένων να κατανοήσουν αυτό το καταστροφικό έδδεμα ζώων και υλικών. Μιλάμε για τη βιομηχανική υπερκοπή των Αμερικανών με απαξίωση – μα αυτό ήταν ζωή, όχι θάνατος».

Κι ωστόσο η ποίηση καθρεφτίζει την αγάπη των νέων αυτών αγοριών για τη ζωή, για κορίτσια και τις λατρεμένες τους ανθισμένες κερασιές: «Ο έρωτας που αποδιώξα/ δε θα γυρίσει πίσω./ Ο,τι θυμάμαι, το μεταξένιο δέρμα, τα μάγουλά της, τα γόνατά της».

Η πιο εντυπωσιακή, ίσως, πσίνα στο Αιγαίο είναι αυτή στην Τήνο, σε κατοικία που μελέτησε και σχεδίασε το αρχιτεκτονικό γραφείο Kois Associated Architects (2013).

Διαρκές κύμα ελληνικής αρχιτεκτονικής

Εργα, νέες τάσεις, σκέψεις πάνω στην αρχιτεκτονική, το ντιζάιν, την οπτική επικοινωνία από την 5η ημερίδα του ΕΣΩ

Του **ΝΙΚΟΥ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΥ**

Εκτίθεται κανείς στη ροή ιδεών που οδηγούν το μυαλό σε δημιουργική έκρηξη, και αναλογίζεται το αυτονόητο: την ασφυξία των ταλαντούχων ανθρώπων στην Ελλάδα. Αυτό είναι μία δεύτερη σκέψη γιατί βγαίνοντας από την 5η ημερίδα του ΕΣΩ στη Στέγη (17/2), είσαι γεμάτος από την ορμή του «νέου» και το πάθος για δουλειά. Λείπει αυτός ο καταιονισμός. Σε μία γραμμική αλληλοτροφοδότησης, η αρχιτεκτονική, το ντιζάιν, η κάθε τύπου οπτική επικοινωνία, γεννούν αυτό το «ενιαίο» κύμα, που προεβεί και υποστηρίζει με σθένος το ΕΣΩ, καθώς κάθε χρόνο ανεβάζει στη δημόσια πλατφόρμα του σημαντικούς εκπροσώπους της ελληνικής δημιουργικής σκηνής. Είναι ένας θεσμός. Αρκεί να έβλεπε κανείς την κατάμεστη από νέο κόσμο Κεντρική Σκηνή της Στέγης, του Ιδρύματος Ωνάση, και θα καταλάβαινε...

Πάντως, καθώς ήταν τελευταία η παρουσίαση του αρχιτέκτονα Κυριάκου Χατζηπαρασκευά του Heatherwick Studio του Λονδίνου, η επίγευση ήταν γλυκόπικρη. Με τη βαθιά του σκέψη, ο Κυριάκος Χατζηπαρασκευά μας εξέθεσε σε σειρά μεγάλων προτζεκτ στο εξωτερικό, στα οποία εμπλέκεται το Heatherwick Studio, από την Garden Bridge που σχεδιάζεται στο Λονδίνο για να παραδοθεί το 2018, το πάρκο Pier55 στο Μανχάταν, την «κυψέλη» στο κάμπους στη Σιγκαπούρη, το αποστακτήριο της Bombay Sapphire στην Νότια Αγγλία ως το προτζεκτ της Google στην Καλιφόρνια. Και σκέφτεται κανείς ότι όλα αυτά είναι προτζεκτ για το αύριο υπέρ της κοινωνίας, αυτό ακριβώς που λείπει από την Ελλάδα με τα μικρά ή μεσαία ιδιωτικά έργα, κρυμμένα σε προάστια ή ειδικά τοποθεσίες.

Αν εξαιρέσει κανείς το έργο του Ρέντο Πιάνο στο Δέλτα Φαλήρου με την εθνικού διαμετρήματος δωρεά του Ιδρύματος Νιάρχου, δεν υπάρχει άλλο μεγάλο έργο αυτής της ποιότητας που να επιδρά στην κοινωνία.

Υπάρχει κέρδος, όμως, ως απόσταγμα

“

Σε μία γραμμική αλληλοτροφοδότησης, η αρχιτεκτονική, το ντιζάιν, η κάθε τύπου οπτική επικοινωνία γεννούν αυτό το «ενιαίο» κύμα, που προεβεί με σθένος το ΕΣΩ.

εμπειρίας και τεχνογνωσίας (αλλά και ήθους), όπως διεξοδικά παρουσίασε η αρχιτέκτονα Μαργαρίτα Βεντουράκη εκ μέρους της Betarplan, των Ελλήνων συνεργατών του μεγάλου, αυτού προτζεκτ. Ο αρχιτέκτονας Σωτήρης Τσέργας, πάντως, επεκτείνει τώρα το γραφείο του στη Στοκκόλμη (Block 722 Architects μαζί με την Κάτια Μαργαριτογλου), από όπου μας μίλησε, μετά την παρουσίαση δύο ιδιωτικών οικιών στη Σύρο από δύο συνεργατίδες του.

Υπάρχει όμως πάντα κάτι που δημιουργεί ένα αναπάντεχο δημιουργικό

Επάνω: Το μπαρ-εστιατόριο «Θα σε κάνω βασίλισσα» (2015) στον Βοτανικό σχεδιάστηκε από τον Κίριος Κρίτον.

Αριστερά: Θερμοκήπια στο αποστακτήριο για το τζιν Sapphire στην Ινδία από το Heatherwick Studio.

Κάτω: Κατοικία στο Καπανδρίτι (2008), έργο του αρχιτέκτονα Δημήτρη Σοτοβίκου.

ρήγμα, που μπορεί να είναι απλώς και μια ριπή σκέψης. Καθώς παρακολουθούσα το βίντεο που παρουσίασε ο αρχιτέκτονας Στέλιος Κόης (Kois Associated Architects) σκέφτηκα τη σημασία που έχει για κάθε δημιουργία η προσωπικότητα. Ο Στέλιος Κόης και οι συνεργάτες του έχουν κάνει πολλά έργα που έχουν αποσπάσει τον θαυμασμό, όπως η κατοικία στην Τήνο, με την πιο συναρπαστική θέση πσίνας, το καφέ του Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης και πολλά άλλα. Είναι, όμως, ο τρόπος και η εμβάθυνση της σκέψης που παίρνει όλα αυτά τα έργα και τα αναβιβάζει σε άλλο βάθος.

Ο Στέλιος Κόης έκανε ένα φιλοσοφικό δοκίμιο για την αρχιτεκτονική με πυλώνες την ατμοσφαιρική συναίσθηση, την υλική πραγματικότητα και τον χρόνο, προεκτείνοντας τη σκέψη του ώστε να περιλάβει το άυλο απόθεμα της κατανόησης του χώρου (θερμότητα, ήχος, μνήμη) στη διαδικασία της χωρικής αποτύπωσης και της εγκεφαλικής διεργασίας.

Η ιδιοσυγκρασιακή προσέγγιση είναι πάντα ελκυστική, ιδίως όταν το παραγόμενο έργο είναι αναγνωρίσιμο ως προς τον δημιουργό του. Όπως συμβαίνει με τα κτίρια του Δημήτρη Σοτοβίκου (Workshop Dionisis Sotovikis), που έκανε μια τολμηρή (ως προς την εξωστρέφεια) και δυναμική παρουσίαση, παρουσιάζοντας το υπό κατασκευή ξενοδοχείο στη Μιχαήλ Βόδα και ανεκτέλεστη προς το παρόν έπαυλη στο Ψυχικό. Ο Κίριος Κρίτον, με τη σταθερή παρουσία του στον χώρο του ντιζάιν, μίλησε για το «Αριστερά-Δεξιά» και το «Θα σε κάνω βασίλισσα», ενώ οι γραφίστες Κοσμάς και Φάνης Απατάγγελος (Kommigraphics) παρουσίασαν το πυκνό δίκτυο της οπτικής επικοινωνίας. Η Κατερίνα Κοτζιά (K&K Architects) εστίασε στη χρήση του graphic design στον σχεδιασμό εκθέσεων και εθνικών συμμετοχών.

Συντονιστές της 5ης ημερίδας ΕΣΩ ήταν ο Αρνης Γιαννόπουλος (WoArchitects) και ο Σταύρος Μαρτίνοβιτς (αρχισυντάκτης, Archisearch.gr).

ΠΤΥΧΕΣ / Του **ΝΙΚΟΥ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΥ**

Το «βαθύ πηγάδι» των Αγίων Θεοδώρων

Σε ένα δημοσιογραφικό σημείωμα του 1966 διαβάζω τη δυσφορία για τον χώρο γύρω από το βυζαντινό εκκλησάκι των Αγίων Θεοδώρων, στην κάτω πλευρά της Κλαυθμώνος. «Κούκλες, κάλτσες, ανδρικές και γυναικείες, μαντίλια, τάβλια και άλλα πολλά είδη. Δεν εξετάζω αν έχουν οι πωλητές άδεια ή όχι, αλλά το γιατί επιτρέπεται στο κεντρικό αυτό σημείο της πόλεως η εμφάνιση αυτή του ανατολίτικου παζαριού, μπροστά στο ιερό μνημείο της βυζαντινής τέχνης», έγραφε με απόγνωση ο Α. Λ. πριν από 50 έτη.

Της προάλλες, που κατηφόρισα για να δω πάλι από κοντά αυτό το εκκλησάκι, που κτίστηκε το 1049 με κτήτορα τον Νικόλαο Καλόμαλο κρατικό αξιωματούχο, δεν είδα παρεμπόριο, αλλά θυμήθηκα την γκρι-

νια του 1966 όταν παρατήρησα τα περίπτερα της οδού Δραγατσάνιου. Ηθέλα να διαπιστώσω και πάλι την ανάγκη συντήρησης των Αγίων Θεοδώρων, μία από τις οκτώ εκκλησίες που σώζονται, σύμφωνα με τον Ιωάννη Τραυλό, «εις την αρχικήν αυτών μορφήν με μικράς μόνο επισκευάς ή προσθήκας» από την οικοδομική αναγέννηση της Αθήνας από τον 10ο ως τα μέσα του 12ου αιώνα. Ο Χαράλαμπος Μπούρας, άλλωστε, λέει ότι η ανέγερση των Αγίων Θεοδώρων ήταν «σημαντική επένδυση για τη μεσαιωνική Αθήνα». Με άλλα λόγια, έδειχνε μια αλλαγή στην εξέλιξη της πόλης.

Αυτό που είδα ήταν ο χορταρισμένος τρούλος, τα πρόχειρα κρυμμένα κλιματιστικά, οι απολήξεις

Οι Άγιοι Θεόδωροι σε περιβάλλον αισθητικής βαρβαρότητας.

εξαιρισμού στο παράθυρο που βλέπει τη Δραγατσάνιου, άσταλα στριμωγμένες με χαρτιά, ένα μπάλομα από την «Ελευθερη Ωρα» στο παράθυρο δεξιά της εισόδου... Στο εσωτερικό, ο νεότερος διάκοσμος παραμένει καφαλισμένος επί δεκαετίες, εκεί είχε ζωγραφίσει και ο περίφημος αγιογράφος του πρώτου μισού του 20ού αιώνα Αθανάσιος Κανδής από τη Στεμνίτσα, αλλά αν δει κανείς το δάπεδο αντιλαμβάνεται το μέγεθος της εγκατάλειψης.

Δεν περίμενα κάτι καλύτερο, αλλά ο κύριος λόγος που ξαναπήγα να δω από κοντά τους Αγίους Θεοδώρους ήταν ένα άρθρο που είχε γράψει γύρω στο 1958-60 ο Μανόλης Χατζηδάκης, επίμονος μελετητής της βυζαντινής Αθήνας. Ηθε-

λα να δω με τα δικά του μάτια όσα έλεγε και να αντιπαράθεσω το σήμα. Καταλάβαινα την απελπισία του Μανόλη Χατζηδάκη όταν μίλησε για το «βαθύ πηγάδι» μέσα στο οποίο κρύψαμε τους Αγίους Θεοδώρους, καθώς από τις αρχές της δεκαετίας του 1950 ως τις αρχές της δεκαετίας του 1960 ανοικοδομήθηκε το αστικό περιβάλλον της Δραγατσάνιου, της Αριστείδου, της Ευριπίδου. Καθώς τα νέα, τότε, ψηλά κτίρια σκίαζαν το εκκλησάκι, ο Μανόλης Χατζηδάκης είχε γράψει πως «η εκκλησία η ελληνική είναι κτισμένη με προϋπόθεση τον ήλιο, και για τον εσωτερικό της φωτισμό και για την πλαστική λειτουργία των όγκων της εξωτερικά». Κοιτούσα ολόγυρα τα κτίρια, που επιπλέον είναι κακογερασμένα και

αδιάφορα. Ακόμη και η μία γωνία της Σκουλενίου είναι κακοποιημένη και είναι αυτή η γωνία που διακόπτει κάθε προοπτική του ναού από τον απέναντι δρόμο. Βέβαια, δεν έγινε αυτό που φοβόταν ο Μανόλης Χατζηδάκης.

Δεν έχασε με τα χρόνια το εκκλησάκι, δεν έμεινε «παλαικό και ασήμαντο», «σφιγμένο από παντού» από «πανύψηλα εμπορικά οικοδομήματα, λαμπρά και στιλιπνά». Απλώς, σήμερα, είναι ολοκάθαρη η αδυναμία να ορίσουμε ένα περιβάλλον για τα μνημεία μας. Αν δει κανείς τις πρώτες φωτογραφίες των Αγίων Θεοδώρων (1842) ή την αποτύπωση του 1890 θα μπορέσει να καταλάβει την ευγενή «ασυμμετρία» αυτού του βυζαντινού λείψανου.

Η Έλλη Τρίγγου είναι ο ξανθός άγγελος που παρασύρει στην καταστροφή τον Κωστή, τον σαραντάρη γιατρό της Αντιπάρου.

“ Ένας 40χρονος γιατρός φτάνει σ’ ένα νησί, όπου συναντά τον 20χρονο έρωτα, ο οποίος ήρθε μαζί με την ψευδαισθηση πως υπάρχει και γι’ αυτόν σωτηρία. όπου η μνήμη είναι υγρή από δάκρυα.

Το πρόσωπο: Μάκης Παπαδημητρίου

Απόφοιτος της δραματικής σχολής του Εθνικού Θεάτρου, αλλά και αιώνιος φοιτητής του Φυσικού της Αθήνας, εξελίχθηκε σε έναν από τους κορυφαίους ηθοποιούς της γενιάς του. Παίζει στην τηλεόραση, αποφεύγοντας με τρόπο μαγικό την τυποποίηση. Κάνει ποικιλόθετρο ενώ διαπρέπει και στον κινηματογράφο. Πριν από μερικούς μήνες τον είδαμε στο «Chevalier» της Αθηνάς Τσαγγάρη, σήμερα τον απολαμβάνουμε ως πρωταγωνιστή στο «Suntan». Είναι ο Κωστής, ο μοναδικός επιβάτης του πλοίου που μπήκε κατακείμενο στο λιμάνι της Αντιπάρου. Ο γιατρός, που ήρθε να αντικαταστήσει τον «καμένο» συνάδελφό του, όπως λέει ο δήμαρχος του νησιού. Ο Κωστής θα καεί για τα καλά το επόμενο καλοκαίρι. Ο Παπαδημητρίου είναι άριστος ανάμεσα στο δράμα και την κωμωδία, αυτό το ξέραμε ήδη. Στο «Suntan» μας δείχνει πόσο σωστά μπορεί να κρατηθεί στο χείλος ενός θρίλερ, στο οποίο ο Αργύρης Παπαδημητρίου παίζει και με στερεότυπα.

Έρωτας στον ήλιο με... αναισθητικό

«Suntan», μια ευφορική αλλά και πολυεπίπεδη ταινία από τον σκηνοθέτη Αργύρη Παπαδημητρόπουλο

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΜΠΟΥΡΑ

Το **Suntan**, αγγλική λέξη που φέρνει στον νου εικόνες με κορμιά ξαπλωμένα στον ήλιο, νχει όπως αυτή του διαβόλου. Ο σκηνοθέτης, Αργύρης Παπαδημητρόπουλος, τη διάλεξε για τίτλο της τελευταίας του ταινίας, η οποία έχει γυριστεί στην Αντίπαρο. Είναι μια πλιόλουστη ταινία για το σκοτάδι που ρουφάει σα μαύρη τρύπα έναν δυσλειτουργικό σαραντάρη, ο οποίος αναπολεί μια ξέφρενη νιότη που δεν έζησε ποτέ.

Το «Suntan» φαντάζει σαν ένα αλλόκοτο δράμα που πυροδοτήθηκε από ένα θρίλερ-κλισέ. Σαν ένα ταξίδι στην καρδιά μιας μακριάς και κρύας νύχτας, στοιχειωμένης από το άπλετο φως του πιο καυτού μεσημεριού. Θα μπορούσε να 'ναι φανταστική περιπέτεια, που τη ζει στο μυαλό του ο ήρωας της ταινίας, ο Κωστής, ο γιατρός που έφτασε Χριστούγεννα στο νησί

του χαμένου ονείρου του. Σε ένα νησί γερόντων, αλλά και αγέραστων «βαμπιρ» που περιμένουν τις πδονές του καλοκαιριού. Ο τίτλος αργεί, πέφτει σαν σφήνα μετά το πρώτο τέταρτο. Ο Κωστής βρίσκεται ήδη εγκλειστος στην καρδιά του χειμώνα. Ο,τι ζει στη συνέχεια μπορεί να 'ναι και ψέμα. Ένα «φλας μπακ» από το... μέλλον, που διακόπτει τη ρουτίνα του, με αναφορές στη «Λολίτα», στον «Γαλάζιο άγγελο», αλλά και στα αμερικανικά θρίλερ με κατά συρροήν δολοφόνους.

Ο ξανθός άγγελος

Το καλοκαίρι, που μπαίνει ξαφνικά στην ταινία, είναι σαν ηλεκτροσόκ. Επαναφέρει στη ζωή έναν «νεκρό», δίνει όμως στην καρδιά του λάθος ρυθμό που μάλλον δεν θα μπορέσει ν' αντέξει. Η 20χρονη Άννα και οι φίλοι της μπαίνουν στο ιατρείο του νησιού με την αυθάδεια

της νιότης, στην οποία κανείς δεν αντιστέκεται. Το φλερτ χωρίς όρια, μέρος ενός παιγνιδιού που φτάνει μέχρι τον εξευτελισμό, ρίχνει τον Κωστή σε ίλιγγο. Ο έρωτας, όταν πρόκειται για την Άννα, είναι σαν τον ήλιο: πρέπει να προσέξεις για να μην καείς. Το αντλιακό δεν σώζει. Σε ένα νησί, όπου το σεξ είναι εύκολο και απενοχοποιημένο, ο Κωστής ερωτεύεται αλθινα μια Λολίτα. Έναν ξανθό άγγελο, που ήρθε μαζί με την ψευδαισθηση πως υπάρχει και γι' αυτόν σωτηρία. Ο Παπαδημητρόπουλος σκηνοθετεί ως ταχυδακτυλουργός ένα συμπαγές σενάριο (από τον ίδιο και τον Σύλλα Τζουμέρκα).

Θα μπορούσαμε να πούμε πως το «Suntan» είναι μια ιστορία για την κρίση μέσης ηλικίας. Το θρίλερ ενός σαραντάρη, που ξεσπάει παράλογα τρομοκρατημένος από τα γυμνά κορμιά των νεαρών ανδρών στην παραλία (πιο straight κινηματογραφική ματιά στο αντρικό σώμα δεν

έχει υπάρξει). Θα λέγαμε, επίσης, πως είναι μια ταινία για έναν συνεσταλμένο άνδρα, έναν Έλληνα νευρικό εραστή, που όταν βγαίνει από τον παράδεισο (το κάμπινγκ και τις ερημικές παραλίες) κινείται σαν loser ανάμεσα σε ξέφρενα πάρτι των επιτυχημένων της γενιάς του και σε παλιές ντίσκο που ξεσαλώνουν άπαντες. Το «Suntan» είναι, επίσης, μια ιστορία για έναν έρωτα με... αναισθητικό, αλλά και μια ευφυής ανακύκλωση του «Wasted Youth», της προηγούμενης ταινίας του σκηνοθέτη, για τη γενιά που σπαταλά ανέξοδα τη νιότη της ή που απλώς βαριέται. Ο Παπαδημητρόπουλος δημιούργησε μια από τις καλύτερες ελληνικές ταινίες της τελευταίας δεκαετίας, ευφορική και πολυεπίπεδη, χωρίς γόδιους δεσμούς ή περίτεχνα σχήματα. Πρεμιέρα στις 31/3.

dbouras@kathimerini.gr

TET-A-TET
ΜΕ ΤΟΝ ΤΑΤΟ ΤΡΥΦΝΟΣ

Η πρώτη Ελληνίδα χρυσή Ολυμπιονίκης **Βούλα Πατουλίδου** σε μια εξομολόγηση που θα συζητηθεί.

ΚΥΡΙΑΚΗ 27 ΜΑΡΤΙΟΥ 9:30μ.μ.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ:

ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΚΠΟΜΠΗΣ:

www.riknews.com.cy

ΘΕΑΤΡΟ
Όρια
Εθνική Προσφορά Συνταγματικού Τακτοποιημένου Λογισμίου

31 ΜΑΡΤΙΟΥ
1η ΑΠΡΙΛΙΟΥ
ΩΡΑ 20:30

9η
ΙΟΥΛΙΟΥ

ΜΙΧΑΗΛ
ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗ
ΣΕ ΠΟΙΗΣΗ
ΒΑΣΙΛΗ
ΜΙΧΑΗΛΙΔΗ

ΜΕ ΤΟ ΦΩΝΗΤΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ
«ΔΙΑΣΤΑΣΗ»
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΦΩΝΗΤΙΚΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ
ΑΝΤΡΙΑΝΑ ΣΕΡΓΙΔΟΥ

ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΝΤΑΛΑΡΑΣ
ΚΥΡΟΣ ΠΑΤΣΑΛΙΔΗΣ
ΚΩΣΤΑΣ ΧΑΤΖΗΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

ΒΕΣΙΚΟΣ ΧΟΡΗΓΟΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ Κ. ΚΩΣΤΑ ΚΑΔΗ

ΜΕΓΑ ΧΟΡΗΓΟΙ

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟ

ΤΑΜΕΙΟ ΘΕΑΤΡΟΥ
ΔΕΥΤΕΡΑ - ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
10:00-13:00 / 17:00-19:00
ΣΑΒΒΑΤΟ 10:00-13:00

www.rialto.com.cy **7777745**

ΤΑ ΜΥΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΑΡΙΘΜΩΝ: 14.3.2016 - 20.3.2016

Μια κουζίνα οι οθόνες μας!

Μαγειρεύουν για εμάς ή αλλιώς φάτε μάτια ψάρια κι όποιος αντέξει...

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Η ύπαρξη εκπομπών μαγειρικής φαίνεται ότι τείνει να γίνει μόδα, οι τηλεοπτικοί σεφ να έχουν αναχθεί σε τηλεοπτικά είδωλα και οι συνταγές τους να γίνονται ραβασάκια και πηγή έμπνευσης για απλές νοικοκυρές, για εργαζόμενες γυναίκες, για ρομαντικούς άνδρες και εργένπδες, με λίγα λόγια μάλλον έχουν ιερό σκοπό να επιτελέσουν. Αυτή τη στιγμή στην κυπριακή τηλεόραση έχουμε τέσσερις καθαραιμίες εκπομπές μαγειρικής, που απ' ό,τι φαίνεται δεν τα πηγαίνουν και πολύ καλά.

Οι εκπομπές μαγειρικής και οι συναφείς παραγωγές φαίνεται να πουλάνε, γιατί, όπως λέει κι ο λαός, φάτε μάτια ψάρια και κοιλιά περιδρομο.

“ Από το τρέιλερ της νέας εκπομπής του Μάρκου Σεφερλή μία γεύση σάκλας την παίρνεις... και απ' ό,τι αντιλαμβανόμαστε θα δώσει ρεσιτάλ κι για εμάς μάλλον δεν θα είναι ραντεβού στα τυφλά.

Ο ANT1 με την «Η μαμά μου μαγειρεύει καλύτερα από τη δική σου» και το PIK1 με τις «Καυτές πιπεριές» και τον σεφ Χρήστο Χριστοδούλου κονταροχτυπιούνται, και ως τώρα φαίνεται ότι το προβάδισμα το έχει ο Γρηγόρης Αρναούτογλου και ο σεφ Μποτρίνι, οι οποίοι προτιμώνται από τον δικό μας, και αξιολογότερο σημειώνω εγώ, Χρήστο Χριστοδούλου. Αλλά, είπαμε το ξένο είναι πιο γλυκό, και τώρα που πρόκειται και για μαγειρική, ισχύει περισσότερο. Οι άλλες εκπομπές τύπου «Κοίτα τι φτιάχνω και δοκιμάστε το», και «τρέλανέ τους όλους», ακόμα και αν πρέπει να αναζητήσεις υλικά μέχρι και την Μποτσουάνα, τα κουτσοβολεύουν. Το Σίγμα κάνει μία νέα προσπάθεια με τον Ανδρέα Καβάζη και τη Χριστίνα Δημητρίου

με την εκπομπή «Μια βαλίτσα γευσεις», δεν την έχουμε δει, της ευχόμαστε τα καλύτερα και ελπίζουμε να δούμε κάτι ήσυχο και ενδιαφέρον. Τώρα για το «Blind Taste» του Μέγκα στις 10 το πρωί, και το «Chef στον αέρα» στις 11 πάλι το πρωί στο Σίγμα προφανώς καλύπτουν κενά πριν από τις πρωινές εκπομπές ενημέρωσης, αλλιώς δεν εξηγείται, εκτός αν οι νοικοκυρές παίρνουν ιδέες από τηλεοράσεις! Το Σίγμα φαίνεται ότι έχει επενδύσει στις εκπομπές μαγειρικής, γι' αυτό και στο εβδομαδιαίο του πρόγραμμα θα έχει συνολικά τέσσερις εκπομπές σχετικές με μαγειροσικαλισμάτα, που λέμε και στο χωριό μου, μακάρι το αποτέλεσμα να το δικαιώσει. Όπως και να 'χουν τα πράγματα, οι εκπομπές μαγειρικής και οι συ-

ναφείς παραγωγές μοιάζουν να πουλάνε, γιατί, όπως λέει κι ο λαός, φάτε μάτια ψάρια και κοιλιά περιδρομο. Ας τσιμπολογήσουμε όμως δύο τηλεοπτικά μεζεδάκια, να μας ανοίξει η όρεξη για περισσότερη τηλεόραση. Να πω ότι δεν περιμένω πώς και πώς την εμφάνιση του Μάρκου Σεφερλή στην κυπριακή τηλεόραση, θεωρώ ότι έχει αναγάγει τη σάκλα σε διασκόπηση και μερικοί μάλλον το θεωρούν ψυχαγωγία. Μάλιστα, και το κόνσεπτ της εκπομπής του δίνει όλη την ευκαιρία να ξεδιπλώσει τη σάκλα σε όλο της το μεγαλείο. Η Βάσια Τριφυλλά, όταν παρουσίαζε όπως παρουσίαζε το «Ραντεβού στα τυφλά» ήταν άλλες εποχές, δεν χρειάζεται να το ξαναδούμε εν έτει 2016 και έχοντας

περάσει 20 τόσα χρόνια. Φυσικά, από το τρέιλερ της εκπομπής μία γεύση σάκλας την παίρνεις... Όσοι φορές και να δω τον Σταμάτη Γαρδέλη στο «Βρέχει έρωτα» θα σηγομουριμωρίζω πως αυτό με ξεπερνά, όχι, όχι δεν το βλέπω. Δεν ξέρω ειλικρινά τι είχαν στο μυαλό τους όταν σκέφτηκαν το θέμα «Βρέχει έρωτα» και την πρόσκληση του Σταμάτη Γαρδέλη να συμμετάσχει στη σειρά. «Βρέχει έρωτα» ο τίτλος, αλλά, ρε παιδί μου, ούτε μία βροχιά κανονική δεν πετυχαίνουν και εντάξει στην Κύπρο δεν βρέχει, πάρε ένα λάστιχο, μία μάνικα, κάτι και κάνε πως βρέχει, εκτός και εάν ο σεναριογράφος που ήθελε το ζευγάρι να τρέχει να σωθεί από την καταιγίδα είχε υπόψη του το «ήλιος και βροχή, παντρεύονται οι φτωχοί».

ΑΝΤΙΘΕΤΟ ΠΛΑΝΟ

Η Βούλα Πατουλίδου στο «Τετ-Α-Τετ»

Η πρώτη Ελληνίδα ολυμπιονίκης, η αθλήτρια που προκάλεσε παγκόσμια αίσθηση στους Ολυμπιακούς του 1992 με την ανέλιξη χρυσή νίκη της, που έδωσε νέα πνοή στον ελληνικό στίβο, η Βούλα Πατουλίδου, θα είναι «Τετ-Α-Τετ» με τον Τάσο Τρύφωνος. Η σπουδαία αυτή αθλήτρια θα μιλήσει για τη ζωή της, τη διαδρομή της προς το ολυμπιακό χρυσό μετάλλιο, που έκανε περίφημο όλη την Ελλάδα αλλά και τη νίκη της στην ασχοληθεί με την πολιτική. Η Βούλα Πατουλίδου κάνει μία εκβαθύνει εξομολόγηση. Κυριακή, 27 Μαρτίου, στις 9:30 μ.μ., στο PIK1.

1	OTHERS	22,0%
2	MEGA	19,5%
3	ANT1	19,0%
4	PIK1	15,7%
5	ΣΙΓΜΑ	10,7%
6	OTHER CY	9,8%
7	PIK	2,19%
8	EPT WORLD	1,5%

OTHERS: DreamBox, Nova Gr, Nova Cy, Ένα κανάλιο των CytaVision, Primetel, Cablenet. OTHER CY: Extra, Capital, MADcy, Music TV. CY PAK: CytaVision, Primetel, NRG. ΠΗΓΗ: NIELSEN AUDIENCE MEASUREMENT

PIK1 THΛ.: 22862000

- 21.30 Τετ - Α - Τετ
- 07.30 Θεία λειτουργία
- 10.15 Πόσα ξέρεις - (Ε) Τηλεπαιχνίδι.
- 11.15 Τα ρόδα της οργής - (Ε) Δραματική σειρά εποχής. Η Κύπρος κοντά σας Εκπομπή για τους απόδημους με την Ελίτα Μιχαηλίδου.
- 13.30 Αμύνεσθαι περί πατρός
- 14.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
- 14.10 Eurovision Flashback Μια αναδρομή σε συμμετοχές του Διαγωνισμού Τραγουδιού της Γιουροβίζιον.
- 15.10 Κύπρος ένα ταξίδι - (Ε)
- 16.00 Τετ - Α - Τετ - (Ε) Talk show.
- 17.30 Σπίτι στη φύση Περιβαλλοντική εκπομπή.
- 18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ(νοσηματική)
- 18.15 Ο προξενιτής της μπασκίρας - (Ε) Κυπριακό σκετς.
- 18.45 Μάθε τέχνη κι άσπνε Ψυχαγωγική εκπομπή με την Αλεξία Αναστασίου.
- 19.25 Πατάτες 11 - (Ε)
- 20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
- 21.30 Τετ - Α - Τετ Καλεσμένη του Τάσου Τρύφωνος η Βούλα Πατουλίδου.
- 23.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
- 23.15 Eurovision Flashback(Ε)
- 00.05 Άισμον (The Iceman) Βιογραφικό δράμα, με τους Μάικλ Σάνον, Κρις Έβανς, κ.ά.
- 02.00 Τετ - Α - Τετ - (Ε)
- 03.30 Επαν. προγραμμάτων

PIK2 THΛ.: 22862000

- 21.50 The Iceman
- 07.30 Παιδική ζώνη α. Άρθρω β. Ζήτη ο Χάκολ γ. Η μικρή Λουλού δ. Οι περιπέτειες της Ματλίν ε. Πολύχρωμα ψαράκια στ. Η Μις Μάλαντ και τα μυστήρια ζ. Ο τρελός κόσμος του Τεξ Έιβερι
- 11.00 Στη χώρα του γατι - Γιατί TV - (Ε)
- 11.30 Παιδική ζώνη
- 16.00 Η ζωή της Κέιτλιν (Caitlin's way, II) Οικογενειακή σειρά.
- 16.30 Οικογένεια Στίβενς (Even Stevens, II) Οικογενειακή σειρά.
- 17.00 Επιστήμη και μαγειρική (Kitchen chemistry). Ντοκιμαντέρ μαγειρικής.
- 17.30 Τζεφ Κόργουιν: Ζώα από όλο τον κόσμο (Jeff Corwin unleashed) Σειρά ντοκιμαντέρ.
- 18.00 Τα ωραιότερα μέρη του κόσμου (1000 places to see before you die). Σειρά ντοκιμαντέρ.
- 19.00 Τυραννόσαυρος, ο βασιλιάς Ντοκιμαντέρ.
- 20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ(νοσηματική)
- 21.30 ΕΙΔΗΣΕΙΣ(αγγλική)
- 21.40 ΕΙΔΗΣΕΙΣ(τουρκική)
- 21.50 The Iceman Βιογραφικό δράμα. Σπίτι στη φύση - (Ε)
- 23.35 ΕΙΔΗΣΕΙΣ - (Ε)
- 00.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ - (Ε)
- 00.20 ΓΙΟΥΡΝΙΟΥΣ

MEGA THΛ.: 22477777

- 21.20 DanSing for you 5
- 07.00 Θεία λειτουργία 9 μήνες - (Ε) Δραματική σειρά.
- 10.50 Πρόσωπα - (Ε) Ντοκιμαντέρ με τον Στέλιο Γεωργίου και την Κατερίνα Αγαπητού.
- 11.50 @Night - (Ε) Ενημερωτική εκπομπή, με τον Λουκά Φουρλά, και τον Παύλο Μυλωνά.
- 13.00 Αλήθειες με τη Ζίνα Κοινωνική εκπομπή.
- 14.40 Δεν έχω λόγια! - (Ε) Μουσικό τηλεπαιχνίδι.
- 15.30 Τροχός της τύχης - (Ε) Τηλεπαιχνίδι.
- 16.30 Αντικείμενο - Ντοκιμαντέρ με τη Χριστίνα Ιακώβου.
- 17.20 Μάλιστα, Σεφ! Κωμική σειρά «Ο πόλεμος των εστιατορίων και ένα πατέ».
- 18.00 Τρελή οικογένεια Κωμική σειρά.
- 18.10 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
- 18.50 ΦΑΚΑΤΕΤΟΥΣ - (Ε) Σατιρική εκπομπή, με τους Μαρίνο Χατζηβασιλείου, Άννα Μονογιού, κ.ά.
- 20.20 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
- 21.20 DanSing for you 5 Special! Φιλανθρωπικό σόου με την Χριστίνα Αριστοτέλους.
- 00.40 Red Cliff Δραματική περιπέτεια, με τους Τόνι Λιουγκ, Τακέσι Κανεσίρο, κ.ά.
- 02.20 Μουσικό κουτί - (Ε) Μουσικό τηλεπαιχνίδι, με τον Γιώργο Ρούσο.
- 04.20 Έχουμε και λέμε - (Ε)

ANT1 THΛ.: 22200200

- 21.20 The Kingdom
- 06.20 Πρωινή ενημέρωση
- 07.00 Ποτέ δεν είναι αργά - (Ε) Ελληνική σειρά.
- 07.50 Ας πρόσεχε - (Ε) Ελληνική σειρά.
- 09.30 Σαν το σκύλο με τη γάτα - (Ε) Ελληνική σειρά.
- 11.00 Οι συμμαθητές - (Ε) Ελληνική σειρά.
- 12.10 Εκείνες κι εγώ - (Ε) Ελληνική σειρά.
- 13.00 Follow Εκπομπή με την Αφροδίτη Γεωργίου.
- 13.30 Ελεύθερος κι ωραίος(Ε) Ελληνική σειρά.
- 14.20 Χωρίς εσένα - (Ε) Κυπριακή σειρά.
- 16.30 Η μαμά μου μαγειρεύει καλύτερα από τη δική σου - Ψυχαγωγική εκπομπή μαγειρικής με τον Γρηγόρη Αρναούτογλου.
- 17.45 Τα νέα του ANT1 σε 10'
- 17.55 Η μαμά μου μαγειρεύει καλύτερα από τη δική σου - (Συνέχεια)
- 18.45 Οι συμμαθητές, II Κωμική σειρά.
- 20.20 Τα νέα του ANT1
- 21.20 Ζώνη υψηλού κινδύνου (The Kingdom) Περιπετειώδες θρίλερ με τους Τζέιμι Φοξ, Τζένιφερ Γκάρνερ, κ.ά.
- 23.15 Αντικαταστάτες (Surrogates). Θρίλερ με τους Μπρους Γουίλις, Ράινα Μίσελ, κ.ά.
- 00.45 Τίτλοι ειδήσεων
- 01.50 Πάνω από το Νόμο
- 01.40 Ποτέ δεν ξέρεις - (Ε)
- 02.30 7 ζωές - (Ε)

ΣΙΓΜΑ THΛ.: 22580100

- 21.20 Show & Αβλαβές
- 07.35 Βουράτσε γεπόνιο - (Ε)
- 08.50 Thomas the train Παιδικό πρόγραμμα.
- 09.15 Μπάρμπα: Σχολείο για πριγκίπισσες - (Ε) (Barbie: Princess Charm School). Παιδική ταινία κινουμένων σχεδίων μεταγλωττισμένη στα ελληνικά.
- 10.45 Σπασμένο τηλεφώνω (Ε)
- 11.40 Βρέχει έρωτα - (Ε) Κυπριακή σειρά.
- 12.30 Τρελάδικο πολυτελείας Κωμωδία με τους Στάθη Φάλη, Βάνα Μπάρμπα, The Social Media Show Ενημερωτική εκπομπή, με ειδήσεις κοινωνικών δικτύων, με τους Μάρκο Κωμοδόρο και Δημήτρα Μακρυγιάννη.
- 15.10 Join Us Ψυχαγωγική εκπομπή.
- 16.40 Παραδοσιακή βραδιά (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
- 18.00 Γεγονότα σε συντομία
- 18.10 Παραδοσιακή βραδιά (Συνέχεια)
- 18.40 Ο ροζγάτος Κωμωδία με τους Σωτήρη Μουστάκα, Έφρη Πίκουλα, κ.ά.
- 20.20 Τομές στα γεγονότα
- 21.20 Show & Αβλαβές - (Ε) Σατιρική εκπομπή με τον Λούη Παπαλιόδη.
- 23.50 Γεγονότα σε τίτλους
- 23.55 Ο ροζγάτος - (Ε)
- 01.30 Join Us - (Ε)
- 03.00 Καταιγίδα - (Ε)
- 03.45 Κατά λάθος - (Ε)
- 04.05 Ζήσε το! - (Ε)

MAD THΛ.: 22472472

- 19.00 Λάικ στα ελληνικά
- 06.00 Wake Up... Hits
- 08.00 Breakfast
- 11.00 Breaks Only Mixer
- 12.00 Mixer
- 15.00 Zone M
- 16.30 30 Best Videos
- 18.30 MAD X Rays
- 19.00 Λάικ στα ελληνικά
- 20.00 Στη Διασπασών
- 23.00 Zone M
- 00.00 TV War
- 01.30 Insomnia Mixer
- 21.00 The Presidio
- 07.00 Παιδική ζώνη
- 08.00 Ο ακαίρετος Ελληνική ταινία.
- 09.30 Στα καλά καθούμενα Ψυχαγωγική εκπομπή με Κατερίνα Καραβάτου και τον Κρατερό Κατσούλη.
- 13.50 Αποκαλυπτικά Ψυχαγωγική εκπομπή.
- 17.00 Τηλεαγορά
- 18.35 Annitagr Ψυχαγωγική εκπομπή.
- 21.00 Βάση Πρεζίντιο (The Presidio). Περιπέτεια.
- 22.55 Ξένη ταινία
- 02.00 Ξένη ταινία
- 04.10 Προεδρική εντολή

TV PLUS THΛ.: 22600600

- 20.20 Rizzoli & Isles
- 07.00 Παιδική ζώνη
- 09.50 Παιδική ταινία Janissary - (Ε)
- 11.15 Ρώσικη τηλενουβέλα. Dolce Vita - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
- 13.30 On Air Μουσική εκπομπή.
- 14.30 Τίρς διακόσμησης - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
- 15.30 Τηλεαγορά
- 16.30 Κωστανίτης & υιοί - (Ε) Κυπριακή σειρά.
- 17.00 KOYIZ FUN Τηλεπαιχνίδι.
- 19.00 Σαν το σκύλο με τη γάτα Ψυχαγωγική εκπομπή.
- 20.20 Rizzoli & Isles Ξένη σειρά.
- 21.10 Ένα τραγούδι ακόμα Ψυχαγωγική εκπομπή.
- 23.20 Mentalist Ξένη σειρά.
- 00.10 Cold case - Ξένη σειρά.
- ΕΡΤ 1
- 07.00 Διπλή ματιά
- 10.00 Ακριβώς στις 10.00
- 12.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
- 13.00 Το αλάτι της Γης - (Ε) Σειρά εκπομπών για την ελληνική μουσική.
- 15.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
- 16.00 Προσωπικά - (Ε)
- 17.00 Art week
- 18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
- 18.30 World medicine
- 19.00 Agatha Christie's Poirot
- 20.40 Σαν σήμερα τον 20ό αι.
- 20.55 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
- 22.00 Έγκλημα στο Κολωνάκι.
- 00.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
- 00.30 Πολίτες

MOVIES BEST

- 21.00 Snowpiercer
- 07.50 That Awkward Moment
- 09.30 The Legend Of Zorro
- 11.40 The Greatest
- 13.20 Mirror Wars. Reflection One
- 15.20 The Company You Keep
- 17.25 The Triumph Of Love
- 19.20 Welcome To The Jungle
- 21.00 Snowpiercer
- 23.10 I Am Sam
- 01.20 Two Weeks Notice
- 03.00 To Save A Life
- 05.00 The Canyons
- 06.45 Welcome To The Jungle
- 20.15 Ax! Αυτή η γυναίκα μου
- GREEK CINEMA
- 07.15 Οι κληρονόμοι
- 08.45 Πικρή ζωή
- 10.15 Ένας τρελός, τρελός αεροπειρατής
- 12.00 Η ζούγκλα των πόλεων
- 13.45 Τρεις τρελοί ντεντέκτιβς
- 15.15 Ο μπαμπάς το παίζει εραστής
- 16.55 Η ταξιδιού
- 18.30 Ο επαναστάτης ποπλόρο
- 20.15 Ax! Αυτή η γυναίκα μου
- 22.00 Μια τρελή, τρελή οικογένεια
- 23.50 Κορίτσια στον ήλιο

Στην Πόλη που ποτέ δεν «κλείνει μάτι»

Η Κωνσταντινούπολη των δύο πειρών, προσφέρει καταγιστικές εναλλαγές τοπίων και πολιτιστικών τάσεων

Της **ΧΡΥΣΑΣ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ**

Κωνσταντινούπολη-Ιστανμπούλ: μια πόλη θρύλος, που περικλείει ιστορία αιώνων, μεγαλοπρεπή κτίρια, και συγκεντρώνει ποικιλία πολιτιστικών μορφών και εκφράσεων: γυναικες, ντυμένες με ό,τι πιο δυτικό κυκλοφορεί και άλλες με μαντίλα, τονίζουν τη διαφορετικότητα. Μοναδική για τη γεωγραφική θέση της, ανάμεσα στην Ευρώπη και την Ασία, και για το μωσαϊκό των λαών και των πολιτισμών. Τα ίχνη των Ρωμαίων, των Αρμενίων, των Εβραίων και των Ευρωπαίων πολλά, και πάντως συνδεδεμένα με τα πολιτιστικά πρότυπα των Οθωμανών και των Τούρκων. Οι δρόμοι σφύζουν από ζωή, ενώ στα πεζοδρόμια οι γάτες παίζουν και τα αδέσποτα σκυλιά αναζητούν το χάδι των περαστικών: τα καφέ και τα εστιατόρια είναι γεμάτα με νέους ανθρώπους, απολύτως εξοικειωμένους με τη σύγχρονη τεχνολογία.

Στην καρδιά της Πόλης, στο Πέρα και στις άλλες κεντρικές συνοικίες, επιβιώνουν πολλά όμορφα κτίρια από την εποχή της αστικής ακμής.

Το Ζωγράφειον Λύκειον, χτισμένο σε ελληνικό ρυθμό στο κέντρο της Κωνσταντινούπολης, είναι ένα από τα ονομαστά εκπαιδευτήρια της ομογένειας.

Στις ευρωπαϊκές συνοικίες της Κωνσταντινούπολης επικρατεί αρμονία και τάξη, χαρακτηριστική της αστικής παράδοσης της τουρκικής μητρόπολης.

66

Τα ίχνη Ρωμαίων, Αρμενίων, Εβραίων και Ευρωπαίων πολλά και πάντα συνδεδεμένα με τα πολιτιστικά πρότυπα των Οθωμανών και των Τούρκων.

Στη λεωφόρο Μετζλίσ-1 Μερπουσάν, τα τεράστια δέντρα ρίχνουν τη βαθιά σκιά τους και τα λουλούδια γύρω από τους κορμούς τους, αλλά και φυτεμένα κατά μήκος της λεωφόρου, όπως και στα πρανή, κοσμούν το αστικό τοπίο.

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΤΟΙΧΕΙΟ

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ο επισκέπτης δεν θα πλύνει ποτέ στην πόλη μητρόπολη, μιας και η ποικιλομορφία, οι εναλλαγές τοπίων και πολιτιστικών τάσεων είναι καταγιστικές. Μπορεί να ξεκινήσει κανείς από την Παλιά Πόλη με επισκέψεις στην Αγία Σοφία, το τζαμί Σουλτάν Αχμέτ, το Μπλε Τζαμί, που συνομιλεί με την επιβλητική εκκλησιασμούσεο, το Τοπ Καπί, τη Βασιλική Κινστέρνα, με τα δύο κεφάλια της Μέδουσας στα υγρά υπόγειά της, και την πλατεία όπου κάποτε βρισκόταν ο Ιππόδρομος. Στο Φανάρι, στον Κεράτιο κόλπο, περιοχή που εκτείνεται μεταξύ του τεύχους του Κωνσταντίνου και του Θεοδοσιανού τεύχους, έχει την έδρα του Οικουμενικού Πατριαρχείου, όπου δεσπόζει ο ναός του Αγίου Γεωργίου. Ανηφορίζοντας στους στενούς δρόμους με τα παρηκμασμένα σπίτια, φτάνει κανείς μπροστά στην επιβλητική Μεγάλη του Γένους Σχολή, στο «Κόκκινο Κάστρο», όπως λέγεται λόγω του χρώματος του υλικού που χρησιμοποιήθηκε για το χτίσιμό της το 1883, με αρχιτέκτονα τον Κωνσταντίνο Δημάδη.

Πολύ κοντά βρίσκεται το Ιωακείμειο Παρθενώναγείο (1882-1988), το οποίο σχεδιάστηκε από τον αρχιτέκτονα Βασιλάκη Μπέη Ιωαννίδη το 1879. Θλίβει

η κακή κατάστασή του, μολονότι τα θρανία, τα όργανα των φυσικών επιστημών, οι φωτογραφίες μαθητριών και καθηγητών αναβιώνουν το παρελθόν. Και από εκεί, η ξενάγηση μας οδηγεί στο Μοναστήρι του Μπαλουκλή, με την εκκλησία της Ζωοδόχου Πηγής, όπου ο πατήρ Σωφρόνιος μας οδηγεί στο Αγίασμα πρώτα, και έπειτα στο κλειστό Ορθόδοξο Κοιμητήριο, με τα επιβλητικά γλυπτά να κοσμούν τους τάφους, ενώ η ταπεινή κορομυλιά στην είσοδό του δίνει τους καρπούς της στους περαστικούς. Λίγο πιο κει και το Αρμενικό Κοιμητήριο.

Με το τραμ συνεχίζει κανείς προς τον Γαλατά, αφού αφήσει το Γενί Τζαμί και περάσει τη γέφυρα του Γαλατά που είναι γεμάτη ερασιτέχνες ψαράδες, και το Καράκιοϊ, ένα πολύβουο τμήμα της πόλης, όπου βλέπει επιβλητικά κτίρια νεοκλασικού ρυθμού, στα οποία στεγάζονται τράπεζες, σχολεία γαλλικά και ρωμαίικα, αλλά και μικροπωλητές ή άντρες που σέρνουν στους ώμους τους καρτόνες ή πωλητές φρούτων με τα μεγάλα καλάθια κρεμασμένα στους ώμους. Και ο γενοβέζικος πύργος του Γαλατά, παλιά ονομαζόταν ο Πύργος του Χρι-

στού, στέκει αιώνες εκεί, να θυμίζει το δυτικό παρελθόν, και τα οχυρωματικά έργα των Γενοβέζων, ακριβώς δίπλα στον Κεράτιο Κόλπο. Αφήνοντας την παραλία του Καράκιοϊ, και αφού περάσει κανείς διάφορα τεμένη, φτάνει στην παραλία του Βοσπόρου, στο Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης (Istanbul Modern), το οποίο ιδρύθηκε το 2004 και σηματοδοτεί το «καινούργιο πρόσωπο» της Τουρκίας. Από εκεί ο επισκέπτης μπορεί να ανηφορίσει προς την πλατεία Ταξίμ και τη φημισμένη περιοχή Μπέιογλου, στο Πέραν, όπου θα περπατήσει στην οδό Ιστικλάλ (Μεγάλη Οδός του Πέραν) ή θα πάρει το παλιό τραμ, θα καζέψει στα μαγαζιά, θα περάσει μπροστά από το ελληνικό πολιτιστικό κέντρο, το Σισμανόγλειο, ενώ αν στρίψει κάπου εκεί κοντά, θα δει τα φημισμένα σχολεία των Ρωμαίων, το Ζωγράφειον και το Ζάππειον Παρθενώναγείο, αλλά και το αρμενικό λύκειο.

Στο Τεπέμπασι, βρίσκεται το Μουσείο Πέρα το οποίο ιδρύθηκε το 2005 από τη Σουνά και τον Ινάν Κιράτς, μέλη της γνωστής οικογένειας επιχειρηματιών. Στεγάζεται στο κτίριο που κάποτε ήταν το ξενοδοχείο Μπριστόλ, το οποίο είχε

σχεδιάσει το 1893 ο αρχιτέκτονας Αχιλλέας Μανούσος. Στο καφέ του μουσείου κεντρική θέση έχει το πιάνο της Μαρίας Κάλλας, το οποίο της είχε αγοράσει ο πατέρας της όσο ζούσαν στην Αθήνα, αλλά η μετακόμισή τους στη Νέα Υόρκη, την ανάγκασε να το χαρίσει στην αγαπημένη της δασκάλα, την Ισπανίδα σοπράνο Ελβίρα ντε Χιντάλγκο, η οποία μετά την Αθήνα, όπου δίδασκε στο Ωδείο Αθηνών, πήγε στην Αγκυρα.

Οι αριστοκρατικές περιοχές

Η περιπλάνηση μας φέρνει στο Τζιχαγκίρ και το Νισάντασι, σε δύο αριστοκρατικές περιοχές της πόλης, όπου βρίσκονται κοψιά καφέ, ακριβά εστιατόρια και καταστήματα διεθνών επωνυμιών οίκων. Όταν αφήνει κανείς το κέντρο, περιπλανιέται στην περιοχή Ορτάκιοϊ, με το εξαιρετικό τέμενος Μπουγιούκ Μετζίντιγιε, έργο του Αρμενίου αρχιτέκτονα Νικογός Μπαλιάν, ο οποίος σχεδίασε και το περίφημο παλάτι του Ντολμά Μπαχτσέ, στην περιοχή Μπεσίκτας. Από εκεί φαίνεται ο Πύργος (φάρος) του Λεάνδρου ή ο Πύργος της Παρθένου, ο οποίος βρίσκεται πιο κοντά στα ασιατικά παράλια.

Συνεχίζοντας την περιήγησή μας βορειότερα, περνάμε από την περιοχή Κουρούτσεσιμέ, όπου και το νησάκι με τα εστιατόρια και καφέ, στο Αρναβούτκιοϊ (Το Μέγα Ρεύμα), το Μπεμπέκ, περιοχές όπου κάποτε έσφυζαν από Ρωμιούς - τώρα έχουν μείνει ελάχιστα, και φτάνουμε στο Κάστρο Ρουμελί Χισάρ, δίπλα στη γέφυρα που ενώνει την Ευρώπη με την Ασία, και κοντά στη Ροβέρτειο σχολή (σήμερα Πανεπιστήμιο του Βοσπόρου). Ωραία αστικά σπίτια, τα γιάλια, είναι χτισμένα πάνω στην παραλία, αλλά και τα καλαίσθητα εστιατόρια και τα καφέ δεν χαλούν την αισθητική του περιβάλλοντος.

Δυναμικό παρόν

Τέλος, αφήνουμε την ιστορία και το παρελθόν και μπαίνουμε δυναμικά στο παρόν και το μέλλον, στους ουρανοξύστες της περιοχής Λεβέντ, αυτούς που συνιστούν το θαύμα που συντελέστηκε στην Τουρκία μετά το 2000. Από τον ουρανοξύστη Sarayirre, με τους 54 ορόφους, ατενίσουμε και καιετρίασε την Κωνσταντινούπολη των δύο πειρών, την πόλη που ποτέ δεν «κλείνει μάτι», που μπορεί να ικανοποιήσει όλα τα γούστα.

ΜΙΚΡΕΣ ΑΓΓΕΛΙΕΣ

ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΝΤΑΙ

ΕΝΟΙΚΙΑΖΕΤΑΙ διαμέρισμα στη Λακατάμια 2 υπνοδωματίων, πλήρης επιπλωμένο, με όλα τα είδη οικιακών συσκευών. 75τ.μ. και 15τ.μ. βεράντα, στον 3ο όροφο με ανασοέρ σε ολοκαίνουρια πολυκατοικία 1 ετών και με γκαράζ στεγασμένο. Τηλέφωνο επικοινωνίας 99184295. Τιμή €370,00.

ΕΝΟΙΚΙΑΖΕΤΑΙ ή πωλείται μοντέρνο διαμέρισμα, ανεξάρτητο, 170τ.μ., στον τρίτο όροφο, συγκρότημα Laxia Boutique, με κοινόχρηστη πισίνα. Μεγάλο μέγεθος, βεράντα 32τ.μ., κυρίως υπνοδωμάτιο με γκαρνταρόμπα και χώρο υγιείας, υπνοδωμάτιο, με πλήρη ποιστικό εξοπλισμό και φωτιστικά σώματα. Για φωτογραφικό υλικό και άλλες πληροφορίες: info@grandad.com.cy ή τηλέφωνο 99621380.

ΕΝΟΙΚΙΑΖΕΤΑΙ διαμέρισμα 2 υπν. 105 τ.μ. στην περιοχή Παλουριόκισσας, έναντι Πύλης Αμμοχώστου, σε άριστη κατάσταση, Εντοιχισμένη κουζίνα, 2WC, Storage Heaters, επιπλωμένο, Air Conditions σε όλους τους χώρους, ηλιακό, αποθήκη και στεγασμένο χώρο στάθμευσης. Τιμή €400. Για περισσότερες πληροφορίες στα τηλ. 99490942, 99566540.

ΕΝΟΙΚΙΑΖΕΤΑΙ διαμέρισμα 1 υπν. (54 τ.μ.) στη Μα-

κεδονίτσα, πίσω από τον Τύμβο. Βρίσκεται σε ήσυχη περιοχή κοντά στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας και διαθέτει χώρο στάθμευσης και μικρή αποθήκη. Ενοίκιο €400. Τηλέφωνο επικοινωνίας 99693859.

ΕΝΟΙΚΙΑΖΕΤΑΙ στην Έγκλημα απέναντι από τα φώτα του Hilton Park χώρος 2200τ.μ. από τα οποία τα 1000τ.μ. είναι στεγασμένα. Ιδανικός χώρος για οποιαδήποτε εργασία. Τηλ. 22673403, 99908143.

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ ΑΚΙΝΗΤΑ

ΠΩΛΕΙΤΑΙ οικιστικό τεμάχιο, 724 τ.μ., στην Αλάμπρα, μεταξύ Παλαιού και Νέου δρόμου Λ/σίας-Λεμεσού. Τιμή: € 150.000 τηλ.99622427

ΠΩΛΕΙΤΑΙ εξαιρετικό οικόπεδο 661 τ.μ στην περιοχή Coloumbia-Γερμασόγεια. Εφάπτεται πεζοδρόμου και μεγάλου διαμορφωμένου χώρου πρασίνου. Με τίτλο κι όλες τις παροχές. ΣΔ 100%. Μέχρι τρεις ορόφους. Τιμή 370.000 ευρώ (συζητήσιμη). Τηλ 97742121.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ οικόπεδο στην Αγία Φύλα, 776τ.μ. με τίτλο ιδιοκτησίας, 90% ΣΔ, 3 ορόφοι. Τιμή 290.000 ευρώ. Τηλ 99787862. Email: e.zoidou@gmail.com

ΠΩΛΕΙΤΑΙ οικόπεδο στο χωριό Ποταμί, 580 τ.μ. με

τίτλο ιδιοκτησίας, 90% Συντελεστή Δόμησης, σε εξαιρετική περιοχή με νέες κατοικίες. Τιμή 130.000 ευρώ. Τηλ. 99574611.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ ΟΙΚΙΣΤΙΚΟ ΤΕΜΑΧΙΟ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΗ. Το οικιστικό τεμάχιο βρίσκεται στην περιοχή Φοινικαριά. Ολικό εμβαδό 5.686 με ΣΔ 20%. Τηλ: 96885030 ιδιοκτήτης.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ καινούργιο, 2όροφη κατοικία, 4 υπν., 214 τ.μ. σε 600 τ.μ. οικιστικό τεμάχιο, στην Αλάμπρα, πάνω στον παλιό δρόμο Λευκωσίας-Λεμεσού. Τιμή: € 265.000 τηλ. 99622427

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ

ΠΩΛΕΙΤΑΙ Toyota Starlet Glanza 134ci turbo, χρώματος ασπ.μ., γραμμένο και επιβουλευμένο, 4.500 ευρώ. Τιμή συζήτησιμη! 96766150 Λεμεσός.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ Mercedes e 220 CDI μοντέλο 2001 silver, MOT 5/2014, πρόσφατο γενικό service, full extra, 5.500 ευρώ, λόγω αναχώρησης στο εξωτερικό. Για

περισσότερες πληροφορίες 99177507.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ αμάξι Renault Megane Cabrio, έτος 2006 16 άλογα, αρ. εγγραφής KJY, περασμένο MOT, σύστημα triptonic, leather, με αρκετά extra. Τιμή 5.800 ευρώ. Τηλ. 99850944 Λεμεσός.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ

Πωλείται, οροφωδιαμέρισμα στην περιοχή Λυκαβητού, σε μικρή πολυκατοικία, 199 τ.μ., πλήρως ανακαινισμένο, με 4 υπνοδωμάτια, 3wc, παρκέ, κεντρική θέρμανση, κλιματιστικά, 2 παρκινγκ, ΠΕΑ:Γ. Τιμή €245.000.

Πληροφορίες τηλ. 99438802.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ Mercedes B class

Πωλείται αυτοκίνητο μάρκας Mercedes B class με ταχύτητες, κυπριακό με αριθμούς εγγραφής KMF. Χρώμα χρυσό με πανοραμική οροφή σε εξαιρετική κατάσταση με 85.000 χλμ. Τιμή €8.000

Για περισσότερες πληροφορίες στο τηλ. 99666789.

ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ	ΕΝΟΙΚΙΑΣΕΙΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ	ΟΙΚΟΠΕΔΑ & ΚΤΗΜΑΤΑ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΣΤΕΓΗ	ΖΗΤΗΝ ΥΠΑΛΛΗΛΟΥΣ	ΔΙΑΦΟΡΑ

90034210

Τηλέφωνο κρατήσεων: 22472500 Φαξ: 22472550
Email: mikresaggelies@kathimerini.com.cy

Τηλέφωνο αυτόματης χρέωσης κρατήσεων:
€5.12 ανά κλήση + Φ.Π.Α.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ζαχαροπλαστείο

Γλυκές περιπέτειες στην κουζίνα!

ΝΕΟ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΑΠΟ ΤΙΣ 3 ΑΠΡΙΛΙΟΥ ΚΑΙ ΚΑΘΕ ΠΡΩΤΗ ΚΥΡΙΑΚΗ
ΤΟΥ ΜΗΝΑ ΣΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ